

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cod. Aug. perg. 202

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [9. Jahrh.]

[urn:nbn:de:bsz:31-97858](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-97858)

Fragment of a parchment label with faint, mostly illegible text in a Gothic script. The text is arranged in several lines and appears to be a title or a short description. Some words are partially legible, such as "leo" and "gay".

Fragment of a parchment label containing two distinct characters in a Gothic script, possibly representing a monogram or a specific symbol.

Aug. CCII

ALPVA EXEP O R C T V BATI

HIERONIMI SUPER LIBRO ECCLESIASTICO:

Tribus nominibus uocatum fuisse salomonem scripturae
 manifestissime docent: pacificum id est salomone
 & dida hoc est dilectum dñi & quod nunc dicitur coelem
 id est ecclesiaster: ecclesiaster cum greco sermo
 ne appellatur. qui coelum: id est ecclesiam con
 gregat: quem nos nuncupare possumus contio
 natorem. qui loquatur ad populum, & sermo
 eius non specialiter ad unum. sed ad uniuersos gene
 raliter dirigitur. Porro pacificus & dilectus di
 ab eo quod in regno eius pax fuerit. & eum dñs dilectus
 erit. appellatus est. Is itaque iuxta numerum uocabulo
 rum tria uolumina edidit. proberbia ecclesiaster.
 canticum iacobum. In proberbiis paruulum docens
 & quasi de officio presentibus erudiens. unde & ad
 filium ei crebro sermo repetitur. In ecclesiaste uero
 maturæ uirum. etatis instituens. neque quam
 immundi rebus. putat esse perpetuum. sed caduca

& breuia uniuersa que cernimus, ad extremum uirum con-
 summatum. & calcato seculo preparatum. in cantico
 canticorum sponsi iungit complexibus. Nisi enim
 prius uitam relinquerimus & pompæ seculi renunti-
 auerimus & pedes nos cedentes uentum xpi preperauer-
 rimus. non possumus dicere osculetur me cœb osculo
 oris sui. Nec non & hoc diligentius cœtendendum est.
 quod per tres libros cœctorum diuersus est titulus.
 In prouerbis enim adnotatur. proueria seclomonis
 fili dauid regis isrl. In eclesiaste uero uerbi eclesiastes
 fili dauid regis hierusalem. In cantico canticorum
 nec filius dauid nec rex israel sœue hierusalem prescribi-
 tur. sed tantum cœticum cœticorum seclomonis. sicut
 enim proueria & rudis instructio cœduocum tribus
 & cœctorum pertinent isrl. & quomodo contemptus
 mundi non nisi metropolis conuenit. hoc est habita-
 toribus hierusalem. Ita cœticum canticorum. ad
 eos propria fecit mentionem. qui tantum superna
 desiderant. ad incipientes & paterna dignitas. &
 regni proprii merita indicatur auctoritas.

ad per fectos uero ubi non timore eruditur discipulus
sed amore proprium nomen sufficit. & æqualis magis
ter est. & nescit se esse regem. hæc interim iuxta
litteram ceterum secundum intellegentiam spirita
lem pacificus & dilectus de peccatis. & ecclesiastes
noster est xps. Qui medio pari & distructo & im
micitias in carne euacuans. fecit utraque unum
dicens pacem meam do uobis. pacem meam relinquo
uobis. De quo pater ad discipulos ait. Hic est filius
meus dilectus in quo mihi bene complaceui hunc audite
qui est capud ecclesie. nequaquam ad synagoga iudeorū
sed ad gentium multitudinem loquens. Rex hierusalē
unius locupitibus & tructe non illius de qua ipse ait.
hierusalem hierusalem. quæ occidis prophetas. & lapi
das eos qui ad te missi sunt. Sed illius per quam iurari
uerat. quia sit ciuitas magni regis. hic est filius dauid
quem cæci in euangelio clamant miserere nri fili dauid.
& om̄s turba consona & una uoce respondebat. osanna
fili dauid. Denique non ad eum fit uerbum dñi. sicut ad
hieremiam & ad ceteros prophetas. sed quia diues

3
est & rex & potens ipse est. Si quidem uerbum sapientia
ceteraque uirtutes uerbecloquitur ceciuos & edesig.
uerba insinuat apostolis de quibus cantatur in omnem
terram & iuu sonus eorum & in fines orbis terra uer
ba eorum. Male igitur quidam opinantur. Nos
& hoc libro ad uoluptatem & luxuriam prouo
cari. Cum e contrario omnia quae cernimus in
mundo uana esse doceantur nec debere nos ecc
studiose cōpetere. quaedam tenentur interea.
Haec de praefatione. NUNC ISTA
DE TRACTATU

Uanitas uanitatum dixit ecclesiastes uanitas
uanitatum & omnia uanitas. Possumus hunc
mundum caelum & terram maria & omnia
quae in hoc circulo continentur, bona quidem
per se dicere. sed eadem comparata esse pro nihilo
& quomodo si signiculum lucernae uidens conten
tus esset eius lumine. & postea orto sole
non cer nerem quod lucebat. Stellae quoque
quoque lumina iubarē solis uiderem celscondi

ita aspiciens elementa & rerum multiplicem uarietatem
admirationem quidem operum magnitudinem
Recognitans hæc omnia pertransire & mundum suo
fine senescere solumque dñm idem semper esse quod
fuerit compellor dicere non semel sed bis uentitas
uentitatum omnia uentitas. Quid super est homini
in omni labore suo quo laborat sub sole post genera
lem sententiam quod uana sint omnia, incipientes
hominibus quod frustra in mundi istius labore
desiderant. Congregantes diuitias erudientes liberos
ambientes ad honorem edificia construentes &
in medio opere subita morte subtrahuntur. In
sipientes conuolte auferentur enim cuncta que cunctis
perasti cuius erunt maxime cum & omni labore nihil
secum auferant sed nudi redeant in terram unde supra
Generatio uadit & generatio uenit & terra in seculum stat
Aliis morientibus nescuntur alii & quos uideras non
uides Incipies uidere qui non erant quid uanius hac
uentitate qua terra manere que hominum cause
facta est & ipsum hominem terre dñm impulsurum

4
repente dissolui; aliter prima generatio iudeorum
recedit a credulitate xpi & succedit generatio de
gentibus congregata ad fidem eius; Terra autem tam
diu stat quā synagoga relicta ^{omnis} ecclesia introeat; Cū
uero p̄dicatum fuerit hoc euangeliū in toto orbe
tunc erit finis in imminente uero consumatione caeli
& terra transibunt; Oritur sol & occidit sol & ad
locū suū ducit & oritur ipse sibi. Sol ipse qui in luce
in mortalibus datus est meritiū mundi ostu suo cōtra
diem indicat & occasu qui postquā ardentem rotā
otano tulerit p̄ incognitas nobis uias ad locū unde
exierat regreditur. Expletoq; noctis circulo rursū
de chalamo suo festinus erumpit. Hoc totū id
circo ut doceat mutationib; temporū & ortu occasuq;
siderum humanam aetatem labūnter redūnes
ciat; aliter. Sol iusticie in uisualis est sanitas
amentibus dñi oritur & ipse secundo p̄pheta occidit
meridie Cū autem ortus fuerit ad locū suū
nostrabit quouidelicet ad partem ad hoc enī uenit
ut nos de terra ad caelū leuē & dicit Cū exalta
Luis

fuerit filius hominis omnia trahet ad se. Uadit ad
austrium & girat ad aquilonem girans girando
uadit spiritus & in circulos suos reuertitur spiritus. Sol
quando per austrum currit uicinior terrae quan-
do per aquilonem sublimius attollitur forsitan
ergo his qui hiemis & tribulationum frigore
coartantur uicinior est sol iste iustitiae. his uero
qui in boreae parte habitant & calore priuantur
aestiuo cursu cedit. & per suos circulos unde profectus
reuertitur. Cum enim & traxerit omnia ad se
& uniuersis suis radius inluminauerit. fit resti-
tutio principalis & est deus omnia in omnibus.

8
7
7
Omnes terrae riuos uadunt in mare & mare non
implet. ad locum de quo terrae riuos exiit illic
ipsae reuertentur ut habeant. Ecclesiastes
nunc & ipsarum aquarum conditor ducite eas
pocultas uenas ad capita fontium ingredi
& de matris abissi in sua semper bullire
principia. Melius autem hebraei sub terrarum
& amarum nomine de hominibus significari

5

arbitrantur quod in terra uide supra redent
& torrentes uocentur non flumini. Iam quod cito in te
reant nā tam impleatur teste amulitudine

7 mortuorum Omnes sermones graues non poterit
ur loqui nā satiabit oculus uideudo & nō implebit auri

audiendo. Scire difficile est nec sermo uale
explicare causas naturasq; rerū nec oculus ut rei
poscat dignitas si in uerū nec auri in statuente
doctore ad summam scientiam puenire. Si nō
nuncq; speculum uidem & in enigmate ex parte
cognoscim & ex parte prophētamur. Conse
quentē nec sermo potest explicare q̄ nescit
nec oculus in quo caecos fit aspicere nec auri
de quo dubitat impleri. Quid est qd̄ fuit
ipsum quod erit quid est qd̄ factū est ipsū
quod fuit & non est omne recens sub sole uide
mihī de his quae supra n̄ uenerunt generatione
& generatione mole terrarū ostusolis & loca
sū cursu fluminū magnitudineo ciam maris
omnib; q; Quae aut cogitatione aut in su

aut auribus; discim; nunc cōmunit̄ loqui quod
nihil sit nouum in natura rerum quod ante non
fuerit ab initio enī mundi & homines nati & mortuis
& trās aquas libra ta constat & sol ort' occu
buit & ne plura p̄ curam & aibus uolare & natū
piscibus & trēstribus ingredi & serpentib;
labi dō a fūice concessū ē. Huic quid simile
sententiae & amē ait. nihil est dictū quod n̄ sit
dictum prius unde p̄ ceptōem̄ donatus cū ipsū
uersiculū exponerē perēat in quidquam ante nos
nostra dixerit. Quod si in sermonibus nihil
nouū dici potest quanto magis in administra
tionem mundi quae ab initio sic perfecta est ut requies
ceret d̄s ab operib; suis in die septima est ne uerbu
de quo dicatur ut de hoc nouū. iam fuit in seculis
quesuer̄ ante nos cū superiorib; autem congruit
quod nihil nouū in mundo fiat nescit aliquis
qui possit existere & dicere ecce hoc nouū est
Siquidem omne qd̄ seputauerit nouum ostē
dere iā priorib; saeculis fuit. alit̄ qd̄ p̄ se p̄

& prae destinatione dei. quae electi sunt in xpo ante consti-
tutionem mundi in prioribus saeculis iam fuerunt

Non est memoria primis & quidem nouissimis
quae futurae sunt non erit eis memoria apud eos qui
futuris in nouissimo. Quomodo praeterita apud nos
abscondit obliuio sic ea quae uel nunc sunt uel
futurae sunt hi qui nasci habent scire potuerunt
cuncta silentio praeter tribuunt & quae si non fuerint
abscondentur & complebitur illa sententia uanitas
uanitatum & omnia uanitas. Ego ecclesiastes fuisse
supra iherusalem. Hucusque praefatio genera-
liter de omnibus disputatis hinc ad semetipsum
redit & qui fuerit & quomodo experimento uni-
uersa cognouerit docet. Aunt haebrei. hunc librū
salomonis ee poenitencia agentis quod insipientia
diutiusq; confixus p mulieres offenderet dñm. & dedi-
caneum adsequenda & ad consideranda insapi-
entia de omnib; quae sunt sub sole hanc occupationē
malā dedit dñs filiis hominū ut occupentur in ea.
Dedit ergo ecclesiastes primo omnium m̄te suam ad sa-

scientiam requirendam & ultra licitū se extendere
uoluit causas rationesq. cognoscere quare paruuli
corripentur a demone cur naufragia iustos &
impios pariter absceberet. ¶ I utrum haec & his simi-
lia ea sine uenirent a iudicio di & p iudicia Sin-
iudicio ubi p iudicia di. Hec inquit nosse deside-
rans intellexi supflua curam & sollicitudine p di-
uersa cruciantem a dō hominibus datam ut scire
cupiant quod scire non licitum ē pulchritudinem cau-
sa p remissa a dō data distencio est. Quomodo
enim in epistola pauli ad romanos scribitur
Propterea tradidit eos dō in passionē ignominie,
& iterū propter quod tradidit illos dō in reprobū sensū
ut faciant quae non oportet. Ac deinde p qd tra-
didit eos in desideria cordis sui in immunditia
& ad thesalonicenses propterea mittit eis dō
operationem erroris & prius causas ostendunt
quare uel passionibus ignominiae? ut se ipsi
effris reprobos uel cordis sui desideria conce-
dantur. Aut quid fecerint ut operationem.

7
erroris accipiant ita & in praesentiarum idcirco
dñs distentionem malam dedit hominibus ut disten-
dantur in ea quae prius sponte sua & propria
uoluntate haec uelilla fecerunt. Vidi uniuersa
opera quae facta sunt sub sole & ecce omnia uanitas & p-
suptio sps. Id est consideravi uniuersa quae in
mundo fiunt & nihil aliud deprehendi quam
uanitatem & miseriam sps quibus animae diuersis
7 cogitationibus adfligatur. puersum non poterit
abornari & in minutio non poterit numerari
7 Quae puersus est nisi ante corrigatur non pote-
rit adornari. Recta ornatum accipiunt
curua coerectionem puersus non dñr nisi qui
deprauatur a recto potest & hic est sensus
Tanta malitia in mundi huius capacitate
uersat ut ad integrum boni status mundus
reclire uix ualeat nec possit facile recuperare
ordinem & perfectionem suam in quibus primū con-
ditus fuit. aliter. Omnibus pro poenitentiam in
integrum restitutus solus diabolus in suo permanebit

errore Cuncta enim quae sub sole facta sunt nullius arbitrio
& spū malignitatis euerasunt dum ad eus instigum
peccatis peccatae cumulantur deniq. tantus est nume-
rus seductorum & eorum qui de grege dñi ab eo rapti
ut supputatione nequeant comprehendi.

Locutus sum ego in corde meo dicens ecce ego magnifica-
tus sum & adieci sapientiam sup om̄s qui fuer̄ ante me
in hierusale & cor meū uidit multā sapientiam & scientiam

Sapientior fuit salomon & abraham & moyses & ceteri
sen̄ qui fuer̄. Ante sem in hierusalem legim̄
in regnorum libris multae sapientie fuit se salomonem
& hoc acto p̄ ceteris donū postulasse mundier goard
oculus multā sapientiam & scientiam contuler̄.

Non enim ait multam sapientiam & scientiam su
locutus: sed multam sapientiam & scientiam uidit
cor meum non enim possumus eloqui omnia quae sen-
timus. & de cor meū ut nossem sapientiam & scientiam
erroris & stulticiam cognoui quia & hoc est passio
uenta siue praesumptio sp̄s. Contrarius contraria
intellegunt & sapientia prima est stulticia caruisse?

Stulticia autem care, non potest nisi qui intellexe-
 rit eam. unde & plurimū reb; noxia sunt creata & dū
 utamur ea ad sapientiam erudiamur. aequalis ergo
 studii fuit salomoni scire sapientiam errorem & stul-
 ticiam ut in appolendis aliis & declinandis aliis ueracius
 sapientia probaretur sed in hoc quoq; ut in ceteris
 dicitur paup; se seuq; Ios & non ualuisse p̄fectā comprae-
 hendere ueritatē. Quia in multitudine sapientiae
 multitudo furoris & quae apponit scientiā adponit do-
 lore. Quanto magis quis sapientiam fuerit consecutus
 tanto plus indignatur subiacere seuitis & p̄cule a iustu-
 tibus. quas requirit & quae adponit scientiam adponit
 dolorem & contristatur merore scdm̄ dñm̄ doletq;
 p̄ delictis suis. Dixi ergo in corde meo: ^{ueni} nunc tēp̄tabor
 in gloria & in deo in bono & ecce ^{ec} hoc uantat. Postquam
 in multitudine sapientiae & adhaec uone scientiae
 dolore & labore eē depraehendi & nihil aliud
 nisi cassum & est tamen transiit in me ad gloria
 ut luxu fruere congregarem opes diuitas habun-
 dare & perituras uoluntates caperem antequam

morerer sed in hoc uanitate meam ipse p[er]p[er]xi.
Dum p[re]terita uoluntas p[re]sentem non uiuat
& austa non satiat non solū autem corporalis leuicia
sed etia[m] spiritalis est tempta tio possidenti ut in deza
coeripiente s[ed] timulo & angelo satane qui me
colofize & ne hinc eleuer. Risui dixi ang[eli]am
& iocunditati quid fa[ci]as. ^{hoc} quomodo igitur hi qui
circu feruntur omniug[er] ito dol[er]e trinae ins[er]ta
biles sunt. & in diuersa flui tuaz. Sic qui
illo risu cachinnaz quem d[omi]n[us] in euang[el]io
fle tu dicit ee mutadum. Errores aeculi raptant
non in tellegentes ruma peccatorum suorū
nec p[re]terita uita plangentes sed putan
tes breuia bona ee p[ro]p[ri]a & in his g[er]ulantes
quaemagis dignasunt plangtu. Consideraui in
co[er]meo ^{de} ut traderem uino carnem meam &
co[er]mea de duxit me in sapientiam ut obtinerem
stulticiam donec uiderem quid ee boni filius
hominu[m] qd fecerint sub sole numero dieru[m] uing suoz.
Uolui uitam tradere dilicis

ut carnem meam ab omnibus curis liberem quasi
 uno sicut voluntate somnarem. Sed cogitatio mea
 & traditio naturalis quam etiam peccatoribus deus auctor
 inseruit retraxerit & deduxerit me in sapientiam requi
 rendam stultamque calcandam ut uiderem quidnam
 esset boni quod homines in uita sua possint agere
 circulo. Magnificauit opera mea aedificauit mihi domum
 plantaui uineas. & cetera. usque ad eum locum in
 quo ait sapientis oculi in capite eius & stultus in tene
 bris ambulat. uideatur mihi utile breui cuncta
 sermone comprehendere & quasi in unum corpus
 sensum dirigere ut possint facilius intellegi & dicuntur
 quae putantur in saeculo bona quasi rex & po
 tens habui. Aedificauit mihi excelsum palatia
 uribus colles montesque conserui. & nequid de eis
 ad luxum hostes mihi pomaria quae plantaui
 diuersas arbores instituens quas collectae
 in piscinas aquae desuper irrigarent ut & lon
 gius uirtutis humore per proxiuam irretitur. Seruauit
 quoque iue ancillarum siue emptorum siue

uernacularum mihi fuit innumera multitudo.
& quadripedum greges multi bouum scilicet & ouum
quantum nullus aliter antem rex habuit in ier
rusalem. Sed & thesauri argenti & auri innume
rabilis condebantur. Quos diuersorum regum
munera & gentium tributa contulerunt. Unde & accie
dit ut hec in multis opib; ad maiores diticias puocaret.
& musici carum artium chori mihi tibiale uoce con
cinerent & utroq; sexus in conuiuus ministraret.
Sed quanto ista crescebant tanto sapientia deerat
namquam cumq; uoluntatem me cupiditas traxerat
in frenis ferebar & p[ro]p[ter] preceptis putabam que
hunc esse fructum laborum meorum super se in libidine
luxuriaq; consumerer. Tandem immerausus
& quasi de grau somno euigilans aspexi ad manus meas
& opera mea plena uanitatis plena foedum
plena spiritu erroris intutus sum. nihil enim quod
in mundo putabatur bonum bonum potui reperire
Reputans igitur quae essent sapientiae bona
& quae stultitiae mala consequenter in laude

illius hominis erupit qui posturta se frenans
 uirtutem esse possit se tunc magna quippe dis-
 tantia est inter sapientiam & stultitiam. & quantum
 dies distat anno. ite tantum uirtutes autem sepa-
 rantur. Uideatur mihi itaque qui sequitur sapientiam
 oculos semper in caelum erigens & in sublime os habere?
 sub rectum & aequo supra se ueracem contem-
 plari qui uero stultitiae & uirtutis deditus sit
 uersari in tenebris & rerum ignorantia uolitari
 & dixi ego in corde meo sicut eius stulti-
 tia mihi euenit & sicut quid sapiens factus sum
 ego & locutus sum in corde meo quia hoc quoque
 uanitas non enim memoria sapientis cum stulto
 in aenigmae quot ecedit diebus; qui superuenit
 uniuersa obliuio cooperiet & quomodo morietur
 sapiens cum stulto. Dixi sapiens & stultus
 iustus & impius similis for temeruntur & omnia
 in saeculo mala euentu simili sustinebunt
 Quidem ergo mihi prodest quod secutus sum
 sapientiam & plus ceteris laboravi Rursus cogitavi

& diligenter per scrutavi quod similem memo-
riam sapiens & insipiens non habebunt in futuro
quando consummatio ueniet uniuersitatis & ne
quaquam pari & tunc tenebuntur & tunc quia hic
...7 ad refrigerium ille p[ro]p[ter] ad p[ro]nam. Et t[er]tiu[m] uita[m]
...7 quia malum super me op[er]is quod factum est sub sole
quia omnia uanitas & p[ro]fano uenti si mundus
in maligno positus est & in tabnaculo isto ap[er]t[ur]
In gemescit dice[re] is miser ego homo quis me libe-
ravit de corpore mortis huius. Recte t[er]tio
habet omne quod sub sole factum est. ad c[on]pa-
rationem quippe paradisi & illius uitae
beatitudinem in qua spiritalib[us] pomis & uirtutu[m]
dilectis fruemur. Nunc quidem quasi in
ergastulo & carcere sumus & ualle lacrima-
rum in sudore uultus n[ost]ri comedentes panem
...7 & t[er]tiu[m] ego uniuersum laborem meum quem ego
...7 laboro sub sole quod dimittit eum homini qui
...7 futurus est post me. & quis scit utrum sapiens
...7 sit an stultus & dominabitur in omni labore
meo.

77
7
quod laboravi & in quo sapiens factus sum sub sole
sed hoc uanitas videtur mihi hoc de labore redicere
spirituali qd diebus ac noctibus uir sapiens inscrip-
-turis labore & componat libros ut memoriam
sui posteris derelinquat & nihilominus in manu
stultorum ueniant qui frequenter secundum
puesitatem suam coedunt seminari. **T**unc de hereses
capiant & alienos labores calumniantur. Si enim
de corporalibus diuitis nunc & de iustis ser-
mo est. & quod necesse fuit de labore & opibus
dicere & dominabitur in omni labore meo quo
laboravi & in quo sapiens factus sum sub sole
quae enim sapientia est terrenas diuitias congre-
gare. Et conuersus sum ego ut renuntiares
coedimeo in omni labore meo quod laboravi
sub sole quia est homo cui labor eius iniusticia
& insipientia & sciencia & iusticia & homini
qui non laborauit illi dabit partem suam.
& quod hoc uanitas & nequitia magna quid
enim fit homini in omni labore suo & in uoluntate

cordis sui. Quia ipse laborat sub sole quia omnes
dies eius dolorum & iracundiae curarumque & quidem
in nocte non dormit cor eius sed & hoc uanitas;

Ut supra deinceps loquitur herede. qui autem
stultus ansapiens labore alterius fructurus sit
dn̄s ignoratur. Hunc eadem quidem reperit sed in
illo loco diuersus est sensus. Quod etiam si filio sinoto
si propinquo alicui suam substantiam laboresq;
dimittat. Nihilominus tam in eodem circulo

resurrit ut alii labore alterius proficiatur
& sudor mortui diligere sint uiuentis. Quidem
ut ante iam dixi ad opes terre panis & sapientia
& scientia & uirtus in quibus laborasse testatus est
ut sapientiae & scientiae atque uirtutis sit

calcare terra. Non enim homini bonum nisi
quod comedit & bibit & os tendit a nimis super
bonum in omni labore suo. Et quidem hoc in chozo
quia de manu dicitur est quis enim comedat & quis parcat
si nullo quia homini bono coram sededit sapien
tiam & scientiam & laborem & peccatori

12
dedit sollicitudinem ut augetur & congregetur
quae uti uidentur bona antefaciendi sed hoc
uanitas & praesumptio spiritus. Quid bonum est
aut quale dicitur donum uel suis opibus inhiare & quasi
sufficientem percipere uoluntatem uel alienum
laborem in propria utilitas uestere & hoc pu-
tare esse donum dei si alienis miseris & laboribus
perfruiamur. Bonum est itaque ueros cibos
& ueram sumere potionem quos de agni carne
& sanguine induimus uoluntatibus inuenimus.
Quis enim uel comedere uel cum opus est parcere
potest absque deo qui praecipit semini caribus non ce-
mit tenendum. Et docet quomodo in tempore
conseruus sicut danda uerba. Pulchre
autem homini bono daturus sapientiam & scien-
tiam & laetitiam nisi enim bonus fuerit
& mores suos per pro iudicio antecoelexerit
sapientiam & scientiam & laetitiam non merebitur
ut ergo bono coram se dedit deus sapientiam & sci-
entiam & laetitiam. Sic peccator est suo arbitrio.

de re linquent se congregare diuitias & hinc
indepuesorum dogmatum consuerere uicinia
Quae autem. ^{cū} uir scī & placens dō uiderit. intellegit
quia uanasu. **I** & sp̄s pr̄e sumptione conposita.
Omnibus tempus est & tempus omni rei sub
caelo incedit & fluctuantem statum condi
tionis humane in superiorib; docuit. Hunc
uult omnia ostendere sibi in mundo eē.
contraria & nihil stare p̄p̄tuo eorū dumtaxat
quae sub caelo sunt & in tempore. Quia
caere su. **I** substantiae spirituales nec caelo
nec tempore continentur. tempus parienti
& tempus morienti. tempus plantandi & tēp̄
uidendi quod plantatum est. Nulli dubiū ē.
quod otus & interitus hominū dō notus sit
& p̄sentus. & id ipsum dō eē parere?
q̄ plantaremori quod plantatū est & uidere
Sed quia in esaiā legimus a timore tuo dñe
concepimus & parturimus & peperimus.
Hoc dicendū est quod ap̄ factu uro partus iste

quidam amore natus est cum dnm coeperit amare
 moritur. Perfecta quippe dilectio foras mittit
 amore. Tempus destruendi & tempus aedificandi
 Non possum aedificare bona nisi prius destrueri
 m mala. Tempus plorandi & tempus ridendi. nunc
 tempus flendi & in futuro ridendi dno dicente.
 beati qui lugunt qm ipsi consolabuntur

Tempus plangendi & tempus saltandi. plan
 gendum est in pre se ra ut in futuro saltare
 ualeamus illam saltacionem quam dauid saltauit
 ante arcam testamenti & saulis filiae displicens
 magnis placuit do. tempus sparzendi lapides
 & tempus colligendi lapides. hoc est tempus erai
 disperzendi populū gentilem & tempus iterum
 in ecclesiam congregandi. De quo in euangelio
 scriptum est. potestis de lapidib; istis suscitare
 filios abraham. tempus plexandi & tempus
 longefieri ab amplexu. Non potest humana
 anima semp in sublime tendi & de diuinis
 & alioribus cogitare. nec unquam esse in contempla
 tione

rerum caelestium sed inter dum necessitatibus
corporis indulgere. propterea tempus est
amplaxandi sapientiam & eam strictius continen-
di. & tempus relaxandi mentem ab intuitu
conspectusque sapientiae. & cura corporis & his quibus
uitam abique peccato indiget seruiamus.

- ..7 Tempus adquirendi. & tempus perdendi. tempus
..7 custodiendi & tempus proiciendi. tempus fur-
querendi perdendi custodiendi isrlt. tempus proci-
endillum uel certe tempus querendi populum
gentibus; & tempus perdendi populum iudeorum
Tempus custodiendi. credentes generationibus & tempus
..7 abiciendi incredulos. ex isrlt. Tempus scindendi
..7 & tempus consuevendi. Si nazoga destruitur ut aedi-
..7 fice ecclesia. tempus tacendi & tempus loquendi.
..7 Discamus itaque prius non loqui ut postea ad
loquendum ora referemus. si leamus cetero tempus
ad preceptoris pendamus eloquia. nihil nobis ui-
deat res tu esse. nisi quod discamus ut post multum
silentiū de discipulis efficiamur magistri.

149
tempus amandi & tempus odiendi. tempus
amandilegem & ea q. & legem perā fuerant
circumcisionem hostias sabbatum neominias. tēp'
odiendi ea euangeli gratia succedente. tempus
belli & tempus pacis. quamdiu in hoc mundo
sumus tēpus est belli cū migrauerim de hoc saeculo
tempus adueniē & pacis in pace enim est locus di
& ciuitas nrā hierusalē. & pax or. ita est uoca
bulū. Nemo ergo: ^{NUNC.} sepulch. ee securum in tēpore
belli ubi est tandum est & arma apostolica
tra. tanta ut uictores condam requiescamus.
In pace: Quae habundantia est facient in quib;
ipse laborat uidi occupationem quā dedit dñs
filis hominum ut occupent in ea. Uniuersa fecit
bona in tempore suo & quidem saeculum,
dedit in corda eorum ut non inueniat homo opus.
quod fecit ab initio usque in finem. Cuius autem
ab haebreo qui me in scripturis erudiuit ita
expositum est. Cum omnia sua labantur
tempore. & sit tempus destruendi & edificandi

plan gendi atq; ridendi tacendi atq; loquendi & ce
teraq; distasunt de tempore. quid frustra conamur
detendi & breuis uitae labores putamus ppeuos
ne contenti sumus secū euan. zelum maltaacher
nihil quicquid est anū cogitemus. quidem habere
possumus In hoc seculo amplius laborando In quod
tantum adō hominib; datum est ut aliis alia sec
tando haberet In quibus erudire & exercere possit.
Dī enim omne quod fecit bonum est. quia
uicissim iuxta dispositionē dī bonum est unum
quodque cū opus sit dedit dī quoque mundū
ad habitandū hominib; ut fruantur uariis & antib;
temporum & ^{non} quaerant de causis rerum naturalium
quomodo creata sint omnia. quare hoc uel illud
ab initio mundi usq; ad consumationem fecerit
crescere manere mutari. Cognouit qm̄ non est bonū
nisi laetari & facere bonum in uita sua. & quidē
omnis homo qui comedit & bibit & ostendit bonū
In omni labore suo sed non dī est. Colonus &
hospis mundi homo datus est ut breuis uitae suae

fruatur tempore & ipse p[ro]lixioris aetate
 absensa cunctaq[ue] possi d[omi]ni quasi ad alia profectu
 rus aspiciat & quod potest beneficia nec frustra
 ob congregandas opes cogitationib[us] torqueatur
 Neque se putet plus de suo labore lucrari posse
 quam cr[istu]m & potum & si quid de opib[us] suis in bonis
 operibus expendere hoc solum donu[m] di est
 Ex quibus non ut quidam aestimat ad luxoria
 & dilicias & ad desperationem saecundu[m] illud
 isaiae. Manducemus & bibamus crasenu[m]
 moriemur instar animalium prouocamur.
 Sed secundum aptm habentes uultum & uertu[m]
 his contenti sumus quicquid habere possum[us]
 supra pauperibus nutriendis & egentibus
 largitione consumimus. Sed ut altius ascen
 damus quia car[is] d[omi]ni uerus est cr[istu]s & san
 guis eius uerus est potus; hoc solum habem[us]
 In praesenti saeculo bonum si uescam[us] carne ei[us]
 cruoreq[ue] potemur. n[on] solum in m[un]do sterio sed
 & iam in lectione scripturar[um] uerus est em[er]

erbus & potius qui & uerbo dñi sumitur scientia
...7 scripturarum Cognouit quae fecit ipsa erunt
...7 in aeternum sup illa non potest adici & non potest auferri
& dñs fecit ut timeant a facie eius. Nihil est in mun-
do quod nouum sit solis cursus & lunae uices
& terrae arborumq; siccitatis uel uirgae cū ipso mundo
natae sunt atq; conseruata & idcirco dñs cetera
ratione cuncta moderatus est & uis sit humanis
usibus elementa seruire ut homines haec uideat
intelligant eē prouidentiam & tamen magis a facie dñi
dū rerum qualitate cursu ordine atq; constantia
intelligunt creatorem Inuisibilia enī dñi p ea quae
facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna q; q;
...7 uisus aut & diuinitas. Quid est quod fuit ipsum
...7 quod est & quae futura sunt iam fuerunt & dñs
...7 quaerit eum qui psecutionē patitur uel prete-
rita t praesentia uel futura & fuerunt & sunt
& erant uniuersa quae ceceimus. Sol quinunc
ortur sed antequam nos essemus in mundo fuit
post
& quam mortui fuerim: orturus est. Solem enim

nominauimus ⁱⁿ hoc intellegamus & cetera
 eē eadem quae fuerunt quae si uidentur per condi-
 tionem mortis perire non pereunt quia rursum
 reuiuasuccrescunt & nihil in p̄sūm interit
 sed renascitur & quasi cum quodam fenore reuiscit.
 hoc est enim quod ait & d̄s quaerit eum qui p̄se-
 quitionem patitur. Sicut enim haec de uisitis
 quem mundosum dicuntur de homine nulla
 dubitatio est quin mortuus renascitur. utatur
 quoq; hoc est timonio in p̄secutione gentium
 est enim d̄s ad consolandum eum qui in martirio
 perseuerat & quia omnes iuxta ap̄tolum
 qui p̄ se uiuere uolunt in xpo in hoc saeculo p̄secu-
 tionem patiuntur habent consolationem quia
 d̄s quaerit p̄secutionē patientem. Sicut requirit
 sanguinem interfecti. adhuc uidet sub sole locū
 iudicij ubi impietas locū iusticiae ubi iniquitas. dixi.
 ego in caedemeo iustu & impium iudicabit d̄s que-
 rēs: omni uoluntati sup̄ omne factū ibi. Sub sole
 Inquit isto ueritatem & iudicium sequi uis & iudi.

Etiam inter iudicium ipsa sub sella non ueritate
ualere sed munera alter arbitratus sum aliquid
iusticiae in praesentia seculo geri & uel pium
pro suo nunc merito recipere uel impium pro
suo scelere. Post te uero con cordem meo con lo
quens & reputans intellexi non pro partes dñi
& per singulos iudicare. Sed in tempus futu
rum reseruare iudicium ut omnes pariter
iudicentur & secundū uoluntatem & opera sua
ibi recipiant. hoc est enim quod ait & tempus
omni uoluntati & sup omne quod fac tu est tibi
id est in iudicio quando dñs coeperit iudicare
tunc futura est ueritas nunc iniusticia domi
natur in mundo. Dixi ego in cordem meo de lo
quella filiorum hominū quae separa tillo sc̄s
ut ostendat quia ipsi iumenta sunt sibi.
quia euentus filiorū hominum & euentus
pecoris euentus unus estis sicut mors huius
ita & illius mortis & sp̄s unus est omnib; & amplius
homini a pecore nihil est; quia omnia uanitas.

117
omnia uadunt in locum unum; Omnia facta sunt
de humo & omnia reuertentur ad humum; Et quis
scit spiritus filiorum hominum si ascendat ipse sursum
& spiritus pecoris si descendat ipse deorsum in terram
Non mirandum est in presenti uita inter iustum
& impium nullam esse distantiam nec aliquid
uisus ualere. Sed in cetero euentu omnia uolu-
tari; cum & iam inter pecudes & homines se-
cundum corporis uilitatem nihil deferre ui-
deatur; sit eadem nascendi conditio sicut una
moriendi; similiter procedimus ad lucem
aeque desoluemur in puluerem; Si autem
uideatur haec esse distantia: quod spiritus hominis
ascendat in caelum & spiritus pecoris descendat
in terram; quod istud cetero auctore cognouimus
quis potest nos scire uerum an falsum sit
quod speratur. hoc autem dicit non quod
animam ^{perire} putet cum corpore uel unum bestis
& hominibus preparari locum; Sed quod
ante aduentum christi omnia pariter adferos

ducerentur, Unde iacob ad inferos discessurum
sedicit: Et pios & impios in inferno quae ritur reten
tari; Et in euangelio chausmate interposito
apud inferos: & abraham cum lazaro: & diu te ee
in supplicis testatur: & reuera antequam fla
meam illam rotam: & igneam rumpheam ad para
disi forem xps cum latrone reseraret. clausa erat
caelestia: & spm pecoris hominisque equalis uirtus
coartabat: sicut aliud uidetur de solui. aliud
reseruari; tamen non multum inter erat perire
cum corpore an in inferni tenebris deueniri;

Recurramus ad singula: & comatica genere dicendi
iuxta ordinem suum breuiter deferamus, Dixi ego
de lo quela filiarum hominum quas separa illos ds.
ut ostenderet quia ipsi iumenta sunt sibi, Hoc
solum inquit inter homines & iumenta ds ee uoluit.
qui a nos loquimur illa sunt muta, Nos uolun
tatem sermone proferimus illa tpe sunt silentio;
& cum tantum sermone deferamus abestis
tamen ostenditur nobis. quod uerba corporis

fragilitatem pecoratum? Sicut iumentum
 moritur. ita moritur & homo. & unus omnibus
 flatus est. & aer iste quo alimur; hoc enim ait.
 & sp̄s unus omnibus. & amplius homini a pecora
 nihil est. quod ne putaremus dici. & iam de anima
 intulit. omnia facta sunt de terra & reuelantur
 in terram. De terra autem. nihil aliud nisi corpus
 factum est. & signanter de corpore dicitur. terra est
 & in terram reuelteris; Quod autem uidetur
 esse blasphemum; Quis cognoscit spiritus filiorum
 hominum si ascendat ipse sursum. & spiritus iuncti si
 descendat ipse deorsum in terram; Non inter
 pecudes & homines. sed secundum anime digni-
 tatem. nihil inter esse contendit; Sed ad dicendum.
 Quis difficultatem reuoluit demonstrare?
 pronomen enim quis in scripturis sanctis. non pro
 impossibili. sed pro difficili semper accipitur;
 ut tibi generationem eius quis enarrabit? & in
 hieremia; & homo est & quis cognoscet ^{eum} Int
 homines igitur. & bestias haec sola differentia;

quod sp̄s hominis ascendit, in caelum. & sp̄s iuncti
cum carne dissoluitur. Haec interim iuxta litterā,
Quantum autem ad intellectionem spiritalem
pertinet. qm̄ homines & iumenta saluos faciēds.
& in alio loco; iumentum suum inquit apud te.
& ego semp tecum; & omnibus proph̄tis homines
et pecora in hierusalem saluanda dicuntur;
et imple terra reprobationis pro hominib;
pecoribus & armentis; Quis scit. ^{utru} sc̄s qui hominis
appellatione dignus est ascendat in caelum
& utrum peccator qui iumentum uocatur dis
cendat inter terra; fieri enim potest utruque;
pro incerto uita huius status ut iustus concidat
peccator resurgat; & non numquam euenit
ut rationabilior & eruditus inscribitur. id est
homo non circum specte agat. neque ut sua
scientia dignus uiuat. & educa tur ad in
feros & simplicior quisque atq; rustior
qui iumentum hominis comparatione dicitur;
melius uiuat & martyrio coronetur.

& paradisi sic colonus; & uidi quia non est bonum.
 nisi quod laetabitur homo in opere suo; quia haec est
 pars eius. quis enim adducet eam ut uideat. quod
 futurum est post ipsum; nihil est ergo in uita ista
 bonum nisi quod laetetur homo in opere suo; fa-
 ciens sibi misericordiam & futuros sibi thesauros. in
 regno caelorum preparans; deinde hanc solam
 habemus portionem quam nec fur nec latro
 ualeat nec tyrannus auferre atque nos post
 mortem sequatur. non enim possumus cum
 haec uita fuerit desoluta rursus nostris laboribus
 profueri aut scire quae futurae sunt in mundo post haec.
 & conuersus ego uidi uniuersas calumnias quae
 sunt sub sole & ecce lacrimae eorum qui calumnias
 sustinent & non est qui eos consolatur. & in manibus
 calumniantium eos fatitudo & non est qui conso-
 lat; Illuc mentem meam oculosque conuertens
 ut uiderem calumniatores & calumniam susti-
 nentes. & ecce quia potentioribus obprimuntur
 & lacrimis quasi in calamitatibus habent.

it. In caelum
 aec interim
 entiam spiritali
 menta saluo f
 um in quod apu
 bus propheta
 uanda dicunt
 sionis pro hom
 quis sciret quib
 scendat in caelum
 rum uocatur dis
 pect utrique
 tu uultu conuol
 numquam uenit
 in spiritibus id est
 at neque ut sua
 & educa tur
 usque ad quod
 comparatione cap
 no conuolur

Inuidiam protestantur. tamen consolatores
nequeunt inuenire, & quo maior miseria sit
& inconsolabilis dolor calumniatores uide
In suis iniquitatibus fortiores & hec est causa quod
non ualeant consolari; & laudauit eos mortuos.
qui iam mortui sunt. super uiuentes. quicūq; ipsi uiuunt
nunciusque & melior super hos duos qui nondum
natus est qui nondum uidit opus malum quod factum
sub sole; Ad comparationem miseriarum
quae in hoc seculo mortales premunt feliciores
iudicauit mortuos quam uiuentes; melior autem
est his duob; uiuente uidelicet & defuncto qui nec
dum natus est; alius enim adhuc mala patitur.
alius quasi de naufragio nudus euasit; proero
qui nec dum natus est in eo feliciores est quod
nec dum mala mundi expertus est. hoc autem dicit;
non quod qui nec dum natus est ante sit quam nas
catur & in eo feliciores quia nec dum corpore
pregrauatus est; Sed quod melius sit omnino
non esse nec sensum scientiae habere quam infelicit

uel ee uel uiuere . quomodo & de uida dñs loq. bat ;
 futura eius tormenta significans . melius erat non
 nasci homini illi . quod melius illi fuerat omnino
 non esse quam aeternos cruciatus ppēti . & uidi
 ego uniuersum laborem & multum honorem iustitiaeq ;
 q peris quia emulatio uiri a sodaliter . & quide
 hoc uanitas & presumptio sūt . . . uidi omnem fortitu
 dinem & gloriam laborantium & deprehendi bonū
 alterius eē alterius malum ; dum inuidus alienā
 felicitate torquet & patet infidus gloriosus . &
 sic nihil aliud quā homines non suas flese miseras .
 uel lugere propria peccata sed meliorib ; inuideat ;
 Stultus complexus est manus suas & comedit
 carnes suas ; quia alienae felicitati inuidet .
 & quasi spū furoris raptatur & inuidiam in sinu suo
 recipit & nutrit & eam impetores suo . iste come
 dit animam suam & carnes suas ; quanto enim
 cui inuidet feliciorē uiderit . tanto ipse amplius
 contabescit & deperit & paulatim zelo & luore
 des stillat . melior est plenus pugillus cū regine .

consolationem
 & miserabile
 ut uideat
 & est causa . q
 in motu .
 uicūq ; ipsius
 in nondum
 aliam qd factū
 riarum
 feliores
 orantem
 quine
 peccatū .
 ita ; pro
 est quod
 oc autem dicit
 te sit quā
 dum corpore .
 us sit omnino
 habere quam h

7 quam plenitudo duarum manuum laboris & pre-
 sumptionis spiritus: melius est modicum habere iustum.
 quam diuitias peccatorum multas. & in prouerbis.
 melior est parua acceptio cum iusticia. quam multa
 germinacium iniquitate; Eligenter iusticia requiem
 habet & iniquitas laborem. & quia singularis numerus
 in bono semper accipitur / duplex in malo; prop-
 terea unus pugillus requiem habet & dua manus
 labores sunt plene; & conuersus sum ego / & in diu-
 nitatem subsolare est unus & non est secundus. & qui-
 dem filius fratris non est nec est finis omnium laborum;
 & quidem oculus eius non satiatur diuitiis; & cui
 ego laboro & fraudo animam meam a bonitate.
 sed & hoc uanitas & distitutio pessima est; Conuersus
 sum ad alios & in dies plus quam necesse est labo-
 rare. congregare opes & non uti congregatis habere
 omnia. Incubare diuitiis. seruare alteri & suo labore
 non profrui; maxime cum nec filium. nec fratrem
 habeant nec pro pinquum ut uideatur prius
 labor necessarius reseruatus; Nihil itaque uanius est.

Ad noct. a Bndicta tu. V. Vno dno n. a sic myra. f. Celi e. a dno mo f. Vni e. t. v. Distula. Pa n. l. eo
 Ino. req. p. Sa. v. im. v. Bndicta tu. Et ho. i. ly. B. Beata et m. Quali o. & felix n. Ma. t. a. assu. p. a.
 V. V. r. f. Subit. f. D. dy. f. Bnd. f. Laud. d. d. e. a. Allump. Cap. Ego. ma. p. y. g. stola. v. due. m. a. Sub.
 ma. f. Bndict. Pa. n. v. duo. m. Vign. m. Oro. V. qui. f. Beate. m. ad. v. p. m. ym. Rex. f. c. a. Maria. v. go.
 Ad dnm. f. f. Quatu. oc. f. Quatu. su. a. V. Cap. Ego. q. utaq. f. xpe. v. Qui. G. f. post. p. Pa. v. spe. h. e.

deprehendi quam cum homine qui diuitias congregat: Cui eas relinquit ignorans;
 melius est duos quam unus quibus est merces bona
 in labore suo. quia si ceciderit unus et alter particeps
 sortium suum; ut unus cum ceciderit & non est
 secundus querit eum & quidam si dormiat
 duo & iam caluerit illi si unus quomodo cale
 fiet & si ualuerit super eum unus duo stabunt
 aduersum eum & funiculus triplex non cito rumpet;

Or quid boni habeat amicorum contubernium
 & in commune solacium; Quia & alterius ruma
 alterius auxilio subleuetur; Et curas domesticas
 ipsius quoque noctis requiem melius & regat. ille
 qui fidum amicum habet quam qui solus opib;
 Incubat & requisitis, quod si tribustice quis in
 micus contra unum sursum inbecillitate
 alterius amici solatio sustentari & quanto duo
 uni differant si amore coniuncti sunt. tanto etiam
 trium contubernium plus ualeat; & quoniam uera

caritas & nullo uiolata uiuo se quanto

edo in dnm. v. Ave m. oro Conde qe ompo dy. ad. m. dy m. a In uodore. f. ad te to. f. Bih qd d.
 Qui oide a In uodore. Cap Tenhe me & Sea om v. m. v. Orap n. p. e. oit fcy. v. Piffisa: g. Pao ne
 Poyage. n. dy ad. vi. Bndict f. f. Incuendo f. Bih dny e. f. Beaa on. a Bndicta filia Cap
 m. p. r. adte confugio. v. Hras de. v. spe ua. Beate z glote. ad. viii. a Pulch. et. f. Sepe. e
 pfund. f. Vite n. e. a Pulch. Cap Ecce v. p. v. Ostella m. v. v. r. p. v. adiuuat e. d. Oro Cced

um laborio
 m habere
 & impro
 ia. quam
 stia requ
 gularis num
 nalo; prop
 & duaema
 go! & uidiu
 undus. & qui
 laborer;
 us; & cui
 onice.
 t; Conuersat
 cesset labo
 ngregat h
 dtem & suo lab
 nium. nec fra
 leatur ptes
 Nihil cas; u
 erer & h
 Quali e. f. h
 m. p. r. adte
 m. p. r. adte

augerur numero tanto crescit. & robore; Haec interim
secundum litteram ceterum secundum spiritale
Intellectionem; & cluse & habitantem in se
habet xpm quam solum patere in si dus inimici
aduersantis. merces quippe contubernii
statim in ipsa societas ualitate monstrat;
Si enim ceciderit unus. xps erigit pas ticipē
suum; uae quippe ei qui cum cœruerit. xpm
in se non habet erigentem; quod si & iam unus
dormierit hoc est in morte desolatus fuerit.
& secum xpm habuerit cale factus et uis
reuiuiscet; & si aduersus hominē & bustia
in expugnando diabolos & ceteris. Stabit homo
stabit & xps pro homine suo pro sodalis suo;
Non quod solus xpi aduersum diabolū
uictus infirmasit sed quod liberum homini
relinquatur arbitrium & ad intentib; nobis
ipse in proeliando fortior fiat; quod si & iam
pat & filius & sps scs aduenerit. non cito rū pe
ista sodalitas; Superius ait. & quid est & sic dēmi
a. I. duo

3

etiam calor erit illis & unus quomodo cale fiat;
 Nisi enim xps vobiscum dormierit & in morte que
 uerit calorem aeternitatis accipere non ualebit;
 Melior est puer pauper & sapiens quam rex; Senex
 & stultus qui nescit providere in posterum; qm de
 domo uictorum egreditur in regem; Qui & iam in
 regno eius natus; paup uidi uniuersos uiuentes qui
 ambulant sub sole; cum ad oleste secundo qui con
 surgat pro illo. non est finis omni populo qui
 & uniuersis qui fuerint ante illos & quidem nouis
 simi non laetabuntur in eo; Origenis & iustum n
 In hoc capitulo non multum inter se diuersa senserunt.
 Post generalem enim illam sententiam que omnibus
 patet; Ut melior sit adulescentulus paup & sapiens
 quam rex. senex & insipiens & quod frequenter eue
 nit; Ut ille p sapientiam suam & iam de carcere re
 regis. egrediens impetret pro dominatore puer so
 & rex insipiens pdat imperium quod de se nebat;
 Sup xpm & diabulum hunc locum interpretatur;
 quod puerum pauperem & sapientem xpm.

bore; hanc
 um spiritua
 an rem in
 nsi dus in
 tubernu
 monstrat
 it pas tici
 ruert xpm
 si & iam un
 licus fuerit
 atus
 ustae
 abit homo
 sodas suo
 m diabulu
 rum homin
 nrento; nob
 at; quod iam
 erit. non in
 fat. & quod

N

uelle. Intellegi puerum iuxta illud. Magnum
tibi est uocari te puerum meum. pauperem uero quia
pauper cum diues esset factus est & sapientem, quia
proficiebat aetate & sapientia & gratia apud dm
& homines; Istenatus est in regno senis; & idcirco
dicit; Si & de hoc mundo regnum meum ministri
mei cessarent pro me ut non traderer iudaeis;
Nunc autem non est de mundo regnum meum
millius itaq; stulti senis regno; Quo ostendit ei
omnia regna mundi & gloriam eorum. natus est
optimus puer; & de domo uinculatoeum.
De quib; hieremias in lamg. racionib; loquitur
dicens; ut humiliare & sub pedib; eius. omnes uos
terrae; processit ad regnum & habit in regione
longinquam; & contra eos que cum sup se regnare
nolebant; post aliquantum temporis reuersus
est rex; p̄sago itaq; spū uidit ecclesiastes omnes
uiuentes qui post sunt adulescentes par uipes
eē dicentes; ego sum uita. uideri stulto rege
dimisso xp̄m sequi; Simulq; duo & isrl̄ populi significant;

prior qui inuentum dñi fuerat & posterior qui ante
 xp̄m pro xp̄o suscepturus est. Quod prior poenit
 non sit abiectus; Prima quippe ecclesia & iudaes
 & ap̄tis congregata est in fine iudei. qui ante xp̄m
 pro xp̄o suscepturi sunt non labuntur in xp̄o;
Custodi pedem tuum cum uadis in domum dei
 & adpropinqua ut audias; **S**up̄ donum enim
 insipientium sacrificium tuū q̄ nesciunt q̄d fa
 ciunt malū; Precepta datuntē & uult offendere
 tunc ad ecclesiam; non enim ingredi domū dñi
 sed sine offensione ingredi laudis est; Et si eēt
 omnium qui sunt in ecclesia ad audire sermonē
 nūquam addidisset; & adpropinqua ut audias,
Deniq; moyses solus p̄pe. accedebat ad audien
 dū dñi caeteri accedere non ualebant; **Q**uod
 stulti nescientes remedium eēt peccati. **E**stimant
 oblationem humerum dō satis facere posse.
 & ignorant. **H**oc quoq; malū eēt adq; peccatū;
 non ob obedientia & bonis operibus sed donis
 & uultimis emendare uelle quod fecerunt.

¶ **N**oli festinare in oratio & cogitatio non festina
ad proferendum uerbum in conspectu dei. dicitur in caelo
& tu super terram. propter hoc sunt uerba tua pauca
quia ueni & somnium in multitudine sollicitudinis
& uox stulti in multiplicatione sermonum; Hoc
docet ne audientes aut cogitantes plus dedit
quam possim opinemur. sed sciamus inbecillitate
nostram; Quantum caelum distat a terra tantum
nostra opinatio a natura illius separatur. & idcirco
debet uerba esse moderata; **S**icut enim qui
in multis cogitationibus est somniat frequenter
de quibus cogitat. ita qui plura uoluerit de diuini-
tate deserere incidet in stultitiam. & multiloquo
¶ **N**on effugitur peccatum; **C**um uotum uoueris deo
¶ **N**emo tibi reddere qui non est uoluntas
In sapientibus quaecumque uolueris reddere; Melius est
non uouere quam uouere & non reddere; Pre-
cipitur christiano ut fide opere compleat & non sit
similis iudeorum; Qui spondentes;
¶ **O**mnia quaecumque dominus precepit faciemus ad orauerunt

idola & post uerberatos seruos & lapidib; op pressus;

Nouis sime ipsum quoq; patris familias filiu truada
uerunt; Melius est ergo a capitem diuibrare
sentenciam quam in uerbis facilem in operibus ee
difficilon; Seruus enim quisca uoluntatem dñi sui
& non facit ea uapulauit multas; Non des ostiu
ut peccare faciat carnem tuam & ne dixeris in cons
pectu angeli qui ignorantia; ne nascatur dñs
sup uocem tuam & disp dat opera manuū tuarum;

His uerbis arguntur hii quide uitio carnis conque
runtur. & a uis se corporeis necessitate compulsos
ea facere quaenollent; **H**olr itaq; a tuanas
excusationes querere & dare occasionem carni tuce
ad peccandum & dicere non ego pecco sed habitai
In carne mea peccatum; Non em̄ inuentum uerba
transeu; I sel ad p̄sona angelo qui uniuersq; ad hese.
Comes statim p̄feruntur ad dñm; **E**t si hoc
dixeris dñm prouocas quasi aut̄ torē mali
atq; peccati ut iratus sit & si quid uideris
boni habere au ferā de manib; tuis. tceste talia.

et coequum
pa ta di
nt uerbatu
dine solli
ermonum;
ntes plus de
m in beall
ateria rano
arbur & do
a; Sicut
at frequen
rit dedum
m multalop
uorum uob
uoluntas
lere; Me
reddere; p
compleat &
spondentes
faciem adcau

sententem tradat tē reprobum sensum ut facias ea
s quae non conueniunt; **Q**uia in multitudine sonorum
s & uarietatis uerba plurima sed dñi tunc; Quia dixi
atq; praecipi non des tuum os ut peccare facias carnē
tuam & queras uarias excusationes hoc nunc
Infero qm̄ in somno uitae istius quauimus multa
possumus inuenire quae nob̄ uerisimilia uideant̄
& nrā excu. sa peccata **P**ropterea admoneo
ut ad solū caueas ne putes dñm̄ absentem sed eum tunc
& scias cunctis operibus tuis adesse; p̄sentem tēq;
liberi arbitri conditum non cogis eduelle qd̄ facias;
s sicalū nam pauperis & rapinam iudicis & iniusticias
s uideris in regione. non raris sup̄ negotia quia excelsus
s sup̄ excelsum & excelsiores sup̄ illos & amplius
s tre in omnib; est rex in agro culto; Si uideris
calumniam pauperis. qui beatus in euangelio p̄
dicatur & resurgere nonis tuam. non raris
& tibi nouum aliquid eē uideatur; **E**xcelsum
quippe sup̄ excelsum haec respicitur. qui angelos
suos sup̄ iudices & reges tēpo sunt qui poss̄ itaq;

prohibere iniusticiam & magis in terra ualere iusti-
 tiam quam quaeuis hominum potestates; sed qm̄
 seruat in finem iudicium & in consumatione mundi
 quando immaturas segetes messores uenire
 iussurus: ut separetur triticum. & lolium
 tradatur incendio; Ideo nunc expectat & desest
 iudicium. quam diu ager mundi istius plenius excolit.
 Dñs autem in parabola zizaniorum & tritici & po-
 sit qd ager sit mundus; **Q**uid diligit argentū non
 faciat argentū. & quid diligit diuitias n̄ fructus sed
 hoc uantitas; In multitudine # bonorum multas
 qui comedent ea; & q̄: fortitudo habent illa
 nisi ut uideat oculis suis; Auarus ergo hic describitur
 quod nūq̄ opib; expleatur. 7 quanto plus habuerit
 tanto plus cupiat; **N**ihil ergo inquit ecclesiastes
 p̄ diuitias possideri ea nisi hoc solū ut uideat
 quae possideat; Quanto enim maior fuerit sub-
 stantia / tanto plus et ministros habebit qui opes
 deuorent congregatas; Ille autem uideat tantū
 quod plus quā unius hominis cibū capere n̄ possit;

mihi uideatur uel hereticis dicere. qui congre gati
 diuicias dogmatum in malum suū & nec repto res
 utilitatem pos sūt aliquā consequi nec sectato rib;
 suis fructum relinquere p pōuū; Sed & ipsi
 & discipuli reuestuntur in terram perduntq;
 diuitias ab eo qui dixit; p dā sapiētiā sapien
 tiā & prudētiā prudentium repro bābo. uere
 quippe sicut egressi sunt de utero matris suae
 de p uersa uidelicet ecclesia eiusque contraria de
 qua scriptum est; Quae sursum est hierusalē
 libera est que est mater omnium nrōrum;
 sic uel diuadunt in uentū & nihil laborantes
 doctrine suae secū ferent. qui ad fecerunt scru
 tantes scrutatione. & feruntur omni uento
 doctrine ne habent lucē sed in tenebris sua
 comedunt sacramenta & semp in infirmitate.
 semp in iracundia sunt thesaurizantes sibi
 iram in die ire non habentes propriū dñm;
 ecce quid in die bonū quod est optimū comedere
 & bibere & carnere iocunditatem in omni

laboresuo quod laboravit sub sole in numero
...s dierum vitae sue quos dedit ei dñs; haec quippe
...s pars eius; sed & omnis homo cui dedit dñs divitias
...s & substantiam concessitq; ei ut vesceretur & eis &
...s partem tolleret suam & laboraret de labore suo;
...s Hoc di donū est; non enim mutū recordabitur
...s dierū urge suae quia dñs occupat in labu vacans;
Vult iuxta apostolum spiritalem escā & spiritale
potum ad o dātū intellegi / & videri bonitatem in
omni labore suo; quia in genā labore & studio
verā possumus contemplari bona. & haec pars nra
ut in nro studio & labore laudemur; Quod licet
bonū sit tamen donec xps manifestet vitā nra
nec dū plene bonum est / & ideo non mutū recē
...s dabitur dñs dierum urge nrae; est malum quod videt
...s sub sole. & frequens apud homines; Viri dedit
...s dñs divitias. & substantiam. & gloriam. & nihil dedit
...s anime eius & omnib; q; desideravit; & non dedit
...s ei dñs potestatem ut manducaret & eo. sed ut
...s alienus & peregrin⁹ comedat illud. hoc quantum & lan
zuae

L

pessimus: Si genuerit centum liberos & annis
 multis uixerit & plures fuerint dies annoꝝ eius.
 & anima eius non repleatur bonis nec sepulchrũ
 fuerit illi; Dixi melius ab eo eẽ abortiuũ; Inua
 nitate quippe uenit & in tenebris uadit & in
 tenebris nom̄ ei absconditur. & quidẽ solem
 n̄ uidit nec cognouit requies huic magis quã illi
 & si uixerit mille annos duplices & bonitatem
 non uidebit. nonne ad locum unum om̄a
 pperãt. Potest hoc de scriptis accipi quod dedit
 ut illis legem & prophetã & testamentum
 & re promissionem & saluatore dicente; a use
 retur a uobis regnũ di. & dabitur genti facienti
 fructus eius; Haec omnia ad alienũ & peregrinũ
 degentib; translata sint populũ. ut uide
 ant illi bona sua & non fruantur; multo q; nos
 conditionis eẽ meliores. qui quasi ab ætate &
 nouelli putamur ab eis. quã illi qui sibi in anti
 quitate ad blandebat de patrib; gloriantes
 adq; dicentes; pater n̄r est abraham & tamẽ

Sole in no
 ...; haec
 ...; uide
 ...; cer
 ...; ur delabor
 ...; cor da brar
 ...; labi uacua
 ...; scã & spiro
 ...; onitatem in
 ...; ore & studio
 ...; ha pars in
 ...; quod lica
 ...; uant
 ...; in multu
 ...; alium quod
 ...; Virtuti
 ...; am. & in
 ...; & non
 ...; sed uir
 ...; hanc uirtutem

ad unum locum & nos & illos properare to: ad
iudicium dī; Omnis labor hominis in ore ipsius.
& quidem anima eius non implebitur quidem
est amplius sapientia a stulto quid pauperi
nisi scire ut vadat contra viam suam; Po- test hoc
Intellegi de ecclesiastico viro qui in scripturis
eruditus caelestibus omnem laborem habet
In ore suo & anima eius non impletur dū sēp
cupit discere & in eo plus habet sapiens quā
In sapiens qui properat cū paupere illo. qui
in euangelio beatus dīr ad ea comprehendenda
qua euitae sunt & ambulat: a stam & an
gustam viam qua educit ad uitam; & paup
est a malis operibus & sicut ubi xps quia est cō
moratur; Melior est aspectus oculorum sup
ambulantem in anima sed & hoc uanitas
& praesumptio sps id est melius iuxta sensu
cuncta agere qui animae est oculus quā uolun
tatem cordis sequi. hoc est enī ambulare in anima
uel cedere supbum & sibi placente arguit;

28
Et hoc ostendit; Melius esse exire de saeculo.
& carere tribulationibus atque incerto uitae statu
quam ingredientem mundum haec omnia sustinere;

Vellet te quod immortale quales si mus notum sit.

In scordio uero nascendi quales futuris sumus ignorat;

& quod natura aliter corpore libertatem animae
maior resoluat; Melius est ire ad domum luctus

quam ire ad domum conuiuii; In quo finis est omnis
hominis & qui uiuit respiciet ad mortem ualis est
ad exequias funeris quam ad domum ire conuiuii.

Quia ibi de recordatione conditionis nostrae & fragili-
tatis humane expressa cadauere comonemur;

In conuiuio autem laetitia & iam si quid timoris habere
uideamur amittimus; Melior est ira quam risus.
quia in merore uultus emendabitur cor;

Risus desoluit sapientem. ira corripit & emendat;

Irascamur. & nobis quando peccamus. irascamur
& alius per tristitiam quippe uultus melior fiet animus
ut interpretatus est firmam. & uidear. uae
nunc ridetibus quoniam ipsi lugerunt; Conscientia.

indomoluctus. & coesipientis indomolaciae ;
Beati inquit saluator lugentes qm ipsi consola
buntur ; Lugebat & samuhel regem . saul omnib ;
diebus uitae suae . & paulus sup eos qui post pec
cata uaria noluerunt agere poenitentiam
lugere sedicit ; **C**oe igitur sapientis uadit ad
domum talis uiri qui se coeripiat delinquentem .
& adducat ad lacrimas qui pro uocâ propria
flere peccata . & non eat ad domum laici &
ubi doctor adulator & decipit ibi non conuersi
one audientium . sed plausus quaerit & laude ;
Melius est audire coeptionem sapientis sup
unū audientem . carmenis stultorum quasi cicut
uox spinarum sub olla . sic risus stulti sed &
hoc uanitas ; Melius est enī a sapiente coeripi
quam p adulationem blandientis decipi ;
Cui simile est illud ; meliora sunt uulnera amici
quā uoluntaria oscula inimici ; Sicut enī
uox spinarum sub olla ardentium strepitū
redat in suauem ; **S**ic & palpantis uerba magistri

non proderunt uel ad curas saeculi quae spinae
 interpretantur auditores suos cohercitantis
 uel futuro eos incendio pparantis; **C**alumnia
 conturbat sapientem. & perdit eorum fortitu-
 dinis eius; **N**unc sapientem in pfectu
 positum accipe saecundum illud. argue
 sapientem & diligete; Sapiens quippe
 pfectus. nulla argutione indiget; nulla
 calumnia conturbatur; **U**tamur autem
 hoc uersiculo. si quando iustum uirum atq;
 sapientem uideamus calumniam sustinere.
 & turbari de iniquitate iudicis. nec dñm statim
 subuenire prae sentem; **M**elius est
 nouissimum sermonis. quam principium ei;
Dum in hoc saeculo sumus omne quod scim^{us}
 principium est; Cum autem uenerit
 quod p factum est. in nouissimis consummati
 erimus; melior^{is} paciens super excelsum spu
 qui a superius iram concesserat dicens;
 Melior est ira. quam risus; **N**eputaremus
 iram que est in passione laudari; nu^{nc} pre-
 cipit iram poentis ee tollendam; **I**bi enim
 pro correptione in peccantes & eruditione.
 in minores iram posuit; **H**ic uero patientia

demolitio
 in ipso
 em. Saul
 r. quipost
 nentiam
 entis uadit
 delinquent
 uocari prout
 num lasia
 mon conue
 uerit & lam
 emis sup
 um quassat
 sus. fulta. feli
 sapiente a
 tis decipi
 ut uulneru
 ci. Sicut
 entium Arrip
 panti uerba

quae non solum in angustiis sed in latissimis
necessaria est. ne plus quam decem scilicet;

Uideatur mihi & quoniam excelsus appellatur
spiritus in euangelio pauperum spiritus esse contrarius.
qui in beatitudine ponitur; Nefestines in spiritu
tuo ut irascaris. quia in sinu stultorum
requiescat; **N**on quod concedat tardius irasci
vel circa conueniat; Nefestines in spiritu tuo irasci.
sed quod cumque furens & recens fuerit iradilata
facilius possit sedatum auferri; & quia
sempira in iuncta superbiae desiderat ultione;
Melior est ut supra patientem dixit esse
quam eum qui excelsus est spiritus. & nunc signum
in sapientia dedit. quia quomuis aliquis potens
& aestimatur & sapiens; **S**uracundus sit in
sapientia arguatur; Ira quippe in sinu stultorum
requiescat; **N**e dixeris quid factum est
quia dies prioris meliores erant quam isti.
non enim sapienter interrogasti de hoc;
Ne uetus saeculum praesenti praeferas quia
unus utriusque est conditor; **V**irtutes bonos
dies faciunt uitam malos; **N**e dicas ergo meli-
ores fuisse dies sub moysi & sub christo quam
modo sunt; **N**am & in illo tempore plures

lunentia

fuerunt in creduli & dies eorum mali facti sunt.
 & nunc credentes ^{multi} repperiuntur de quibus salua
 tor ait; **B**eatiore sunt qui non uiderunt
 & crediderunt; bona est sapientia cum heredi
 tate & amplius uidentibus solem. quia quomodo
 umbra sapientiae sic umbrae argenti. & quod
 plus scientia sapientiae uiuificabit habentem se;
 maioris est gloriae sapiens cum diuitis. quam
 tantum sapiens; Alii enim sapientia indigent.
 aliis opibus; & quis sapiens est & non diues potest
 quidem docere quod bonum est. sed interdum
 non potest praestare quod petitur; Idcirco
 ait. Quia sicut umbrae sapientiae. ita umbra
 pecuniae; Idcirco quomodo protegitur sapientia
 sic interdum protegitur & pecunia; Sed tam
 maiorem esse diuitis sapientiam demonstrat
 ut dicens; Et amplius scientia sapientia
 uiuificabit habentem se; In eo inquit maiore
 sapientia diuitis quod absque ullis opibus
 uiuificatum quis habuerit;
¶ De operati quoniam quis poterit cenare quod
 peruerit; & hunc locum ita firmam
 transfuit. disce operati quia nemo poterit
 corrigere quod ille inuenit; Idcirco sufficit tibi

descripturissisue scilla contemplacione elimentoz
sire & intellegere quae facta sunt; Non tamen
causas rationesq; perquirere. quare unū quodq;
sic factum sit uel aliter fieri debuisse quam factū;

...s **I**ndie bonitatis esto in bono & in die malo uide;
...s & quid est istud congruum huic fecit ut non in
ueniathomo post eum quicquam;

Et bona inquit & mala prout uenerint tibi
sustine; ne puter uel bonorum tantum aut maloz
in mundo esse naturam; Cum & contrarius
mundus iste subsistat. calidis & frigidis. sicis
& humentibus duris & mollib; tenebrosis
& lucidis. malis & bonis; **H**oc autem fecit ut
ut habeat sapientia locum intellegendi bonū
& uitando malum; Liberum homini relin
quatur arbitrium; Ne sciat insensibilem
& stolidum actō esse generatum; sed eum ideo
fecit sed uersa ut homo quere sua conditione

...s non possit; **O**mnia uidi in dieb; uanitatis meae;

...s & tuustus periens iniusticia sua; & est impius
longeus in malitia sua. Huc quid simile
saluator in euangelio ait; Qui uenit animā
suam p̄de eam. & qui dederit animam suā
propter me inueniet eam; & machabei

prolegati atq; iusticia uisi sunt in sua iusticia
 perire. & martires qui sanguine fuderunt
 p̄ xpo; **E** contrario qui e illo tempore suilla
 carnem comederunt. & qui post aduentu dñi
 sacrificauerunt idolis hii uisi sunt in hoc saeculo
 uiuere. & propter suam maliciam p̄seuerare
 longeu. sed di patientia in occulto est; & tribu
 lare nunc sc̄s ut recipiant mala in uita sua.

& peccatores non uisitare pro scelere & quasi
 ad uita mam seruare ut illis possit aeterna
 bona restituere. & his mala inferre p̄p̄ua;

Noli esse iustus multum & nequaeres amplius
 ne obstupescas; Si quem rigidum & truce
 ad omnia fratrum peccata conspexeris ut nec
 in sermone peccanti. nec propt̄ naturalem
 interdum p̄p̄ritiam moranti deueniam;
 Hunc sc̄to plus iniustum eē quā iustum;

Cum enim saluator p̄cipiat dicens;
 nolite iudicare. - ut non iudicemini; & nullus sit
 absque peccato. nec si unius quidem diei fuerit
 uita eius. Inhumana iusticia est. fragilitati
 conditionis hominum non ignoscent; **N**oli
 ergo eē iustus multum. quia pondus grande
 & pondus paruum ab hominatio coram do

Unde & apud philosophos uirtutes in credulitate
positae est. - & omne quod nimium est. - siue
sursum siue deorsum reputatur in uitio;
Quod autem ait. noli quaerere amplius ne obstu-
pescas mentem nr̄am scit p̄ se tam comprehendere
non posse sapientiam & mensuram fragilitatis
nos trae uel nos. scire debere; Ne impie
agas multum & noli esse stultus non moriaris
intempore non uitio; **C**um d̄s loquatur.
noli mortem peccatoris sed tantum reuestatur
& uiuat; semel peccasse sufficiat. Debenos
erigere post trumam; Quod autem ait. nemo
riaris in tempo re non uitio. Sumus chore
& dathan & abiron propter seditionem aduersus
moysen & aaron repentino terre hiatu deuoratos;
Et ad emendationem aliorum antedie iudicii
& iam in hac uita plurimos iudicatos; Quod ergo
dicit tale est noli peccata adicere peccata.
ne prouoces d̄m & iam hic tibi inferre suppliciu;
Bonum est retinere testud & quidem ab hoc
ne dimittas manum tuam. - qm̄ qui tunc d̄m
euadit & omnia; Bonum est iusto benefacere.
non iustum est domesticos fide sustentare;
Sed & omnipotenti tribus preceptum est

tamen quippe dñi & imitator conditionis sui .
 qui plures iustos & iniustos absque respectu
 personarum omnibus benefacere festinat ;
Alter quia hec uita miserabilis diuersis cotidie
 uariatur euentibus . tam ad aduersa quã ad
 prospera iustitiamus prae paratur ; & poscat
 diuinitatem ut quodcumque uenerit
 libratamente sustineat ; Qui enim tam dñi
 non prosperis eleuatur nec obprimatur
 aduersis ; Sapiencia confortabit sapientem
 sup decem potestatem habentes qui sunt in ciuitate ;
Quia homo non est iustus in terra qui faciat bonũ
 & non peccet ; Decem qui potestatem habent
 & in urbe consistunt angeli sunt . qui ad perfectũ
 numerum puenire denarium & auxiliantur
 humano generi ; Quod aut in ciuitate id est
 in hoc mundo r̄ sed si quis considerat omnia
 auxilia maius est auxilium sapientiae id est
 dñi nr̄i ih̄u xpi ; **P**ostquam enim dixerunt
 angeli curauimus babilonem & non est curata
 relinquamus eam & habeat unus quisque in terra sua ;
Tunc magister medicorum ipse descendit ;
 & quia inde gurgithomo positus in peccatis & in
 fixus in limum profundi auxilio maiori .

¶ Idcirco uenit ipsa sapientia & curauit nos;
& quemuis aliquis iustus. sit tamen dum in
hac corne est constitutus subiectus est uitis
ceterque peccatis & eius semp indiget p̄sidio.
... & quidem in omnes sermones quos loquentur
... impii ne dederis cor tuū quicquid audierit seruum
... tuum maledicentem tibi; & eam frequentē
... scit cor tuū quia tū maledixisti alis; **F**ac q̄
p̄cepta sunt tibi. & sapientia e auxiliō confortata
tur uel ad bona uel ad mala p̄para cor tuū;
& non cures quid de te loquantur inimici. quā
fors opinio sit; **Q**uomodo enim prudentis
uiri est murmurantem famulū non audire?
ne curiose aurem adponere quid se loquat
absente. Si enim hoc fecerit. semp in tribula
tione erit; & ad uisitacionē serui iracundia
commouebitur; sic & sapientis hominis;
sapientiam per uiam sequi. & uanos non
considerare rumores; sed & alio exemplo
docet poenitus non curandum iusto homini.
qui d' homines loquantur dicens; Quomodo
nouit consuetudina q̄ tu de alis loquitur es
... & sepe alis detraxisti / sic & alis debes ignos
... cere detrahentibus; Omnia haec temptaui.

insipientia. & dixi sapienter efficiat; & ipsa
 longius fac taest ame' magis quam erat & alta
 profunditas quis inuenit eam; :-
 quieru dicit fuerit in scriptura quanto plus
 scire coepit tanto ei in hiscotadie oritur maior
 obscuritas. alter; contemplatio sapientiae
 in hac uita in speculo uidetur & in enigmate;
 cum cognouero facie' ad faciem noticiam
 reuelandam - tunc liquido recognoscam lon
 ge me nunc ab eius ~~noticia~~ noticia distare;

Circuiui ego cor ut scirem & considerarem & que
 rerem sapientiam & rationem & cognosce
 rem impietatem stulti & imprudentium & dore;
 & inueni ego a in ariorem morte mulierem;
 quae laqueus & sagina: cor eius uincula sunt.
 manus eius bonus cor amdo erubetur ab ea.
 & qui peccator est capitur in illa n' Dicit se
 omnium malorum capud mulierem repper
 risse; quia & pillam moes. Intro ibit in orbem
 terrarum. & preciosas animas uiro ru' capit;
Omnes quippe' adulterantes quasi dibanus
 corda eorum que facit ad uiscerum
 corda euolare; & cum in mentem miseri
 amatois incidit trahit eum in proceps.

nec ante pedes suos respicere patitur. sed quasi
laqueus & sagina cor aduliscentis innecit;

Vincula sunt enim manus eius qui fuerit iustus
& bonus coram deo avertetur ab ea. peccator
vero captus deducetur ad mortem;

Non
putemus in hanc salomonem de omni genere
mulierum protulisse sententiam. quod se
ipsum est loquitur; Ideo quippe offendit deum
quod captus erat a mulieribus. & haec secundum

litteram. caeterum iuxta intelligentiam
spiritalem; aut omne generaliter peccatum
mulierem nominavit; aut diabolum propter
effeminatas vires; aut certe idolatriam;

Aut propius accedamus hereticorum ecclesia
quae insipientem sensum ad se vocat;

Utrumque furtiuos & aquam furtivam. hoc
falsum sacramentum. & pollutum baptismum.

...s In doctus accipiat. Et ecce hoc inveni dixit
...s ecclesiastes unam ad unam ut inveni rem
...s numerum quem adhuc quesiuit anima mea
...s & non inveni & hominem unum de mille inveni;
...s & mulierem in omnibus non inveni; Solam modo
...s hoc inveni quia fecit deus hominem rectum; & ipsi
...s quaesierunt cogitationes multas; hoc inquit

repperi uniuersa diligenter euentans
 quod paulatim peccando & ad unum delictum
 alit adponendo grandem nobis summam
 efficitur peccatorum; & hoc ait requisitum
 anima mea an recta mulier inueniatur;
 & cum uix paucos de uiris bonos inuenissem.
 ita ut de mille unum poterim inuenire. mulierem
 bonam omnino inuenire non potui; omnes
 enim me ad uxorem & non ad uirum duxerunt
 & quia adpositum est cor hominum
 diligenter ad malitiam ab adolescentia & poene
 omnes offenderunt deum in hac ruina generis
 humani faciliore est ad casum mulier de qua
 & poeta gentilis ait; uariis & mutabilis est
 mundus pro feminam; & ne uideretur commune
 hominum dampnare naturam & deum auctorem
 facere mali. dum aliorum conditor sit qui
 malum uitare non potest. argute pro cautum
 & ait; Bonos nos ad deum conditos sed quia
 liberi sumus de re dicta arbitrio. ut non
 ad peiora labi. dum maiora querimus & ultra
 uires nostras uaria cogitamus; Hec omnia
 trophologica accipienda sunt. In multis
 quippe studiosis & cotidiana meditatione fuerunt.

uix inuentur cogitatus purus & uiri uocabulo
dignus; possumus & cogitatus prouiri accipere.
mulieres pro operibus. & dicere quod deficiente
cogitatio alicuius puram ueniri quaeat;
Operauero quaeque corpus administrantur
aliquo semper errore commixta sint; &
quis ita ut sapiens & quis nouit solutione uerbi.
sapientia hominis inluminauit uultum eius.
& fecit faciem suam commutauit;

Hunc quid boni homini dederitque emunerat.
sapientiam scilicet atque rationem prouiditque;
Occulta dei nosse mysteria & in archanum
eius sensu coeclis intrare & sapientia eius non solum
intra secus ^{lucere} sed etiam superficialia corporis
& speculo uultus fulgere;

Omnia haec uidi & dedi cor meum in omne
opere quod factum est sub sole & dominatur
homo homini ut adfligeret eum; & tunc
uidi impios sepultos. uenerunt & de loco sancto
egressi sunt & laudati sunt in ciuitate quae sic
fecerunt. sed hoc uanitas quia non est contra
dictio facientibus malum; Dedi inquit
cor meum ut omne quod sub sole geritur intuerer;
& hoc uel maxime quod homo accipit in homines

potestatem. ut quoscumque uult adfligat
atq; contempnat; cum itaq; mentem meam
ad haec intuennda dirigerem;

Uidi impios cum tali opinionemortuos.
& sic sepultos ut scilicet aestimaretur interra;
Sicut scriptum est. laudatur peccator
in desideris anime suae. & qui iniqua terra
benedicetur; hoc autem euenit quia nemo
peccantibus contradicit; possumus hoc
testimonium dicere aduersus episcopos
qui acciperunt in ecclesia potestatem
& scandalizant eos quos doce
& ad meliora inuadere debuerunt
Huius frequenter post mortem
in ecclesia. & beati in his quae non proba-
biliter fecerunt publice; siue a sacerdotibus;
siue a populis praedicantur; & hoc
itaque uanum est quia non uteruntur
sic audiunt nec statim corripuntur in
peccato suo; Nemo quippe audeat
accusare maiorem. propterea
quasi scilicet & beati & imp-
ceptis domini uiuentes
aestimati augeant peccant;

Considerate
hoc dicit.

Hic compoſit opus
apud papam ad hoc ſpo
ritus ut faciant mala
bono aut facere neſci
unt.

peccatis. difficilis est tunc cufatio in ep̄m & ſi pe
cauerit non creditur. & ſi conuictus fuerit non
punitur; Quia peccator facit malum centies
& elongate id. & hoc cognosco ego quod erit
bonum tamen abus dñi. quia timebunt a facie eius;
& quod peccat plurimum & non eum statim
punit in scelere dñi. sed & expectat ut conuertatur
ab iniquitate sua; ego intellego quam benignus
& misericors super eos futurus sit dñs. qui
habet amorem eius & ad uerbum illius contem
nunt; & bonum non sit impio & non pro
longe dies. quasi umbra quia non tamen
a facie eius; In peccamur male
his qui non habent amorem dñi & obstat
ne de inferantur a poena. sed statim morte
subtrahi cruciatibus recipiant quos merentur;
Simile quidem ap̄t̄ loquitur; Vanam
praecidantur qui uos conturbat; I;
Haec iuxta sensus haebraeice ueritatem.
si quis uero septuaginta interpretes sequitur
qui quasi ab alio sensu incipientes
derunt; & ego cognosco
quia erit bonum tamen
abus dñi. ut timeat; I

a facie eius; & bonum non erit im pio & non
 prolongabit dies in umbra - quoniam est
 timens a facie eius; hoc poterit dicere; Jam
 quidem & illa de quibus paulo ante tractavi.
 Ego tamon manifestissime cognosco quia bene
 erit. his qui tamen a facie eius; & im pio
 non erit bene, Non enim tamen a facie eius.
 & non prolongabit dies in umbra. hoc
 dies uitae suae; Quis quasi umbrae uiuentib; sit;
 Non hi qui multo tempore uiuunt prolon
 gent dies suos. sed qui grandes eos faciunt
 bonorum operum magnitudine; Unde
 & iacob quasi peccatorem se confitens dicit
 Parui & mali dies mei. non quod longam uitam
 quaerit in praesenti. In quo omne quod uiuimus
 breue & umbra est & imago. sed quod defuit
 timeat. ne longitudo uitae ipsius ubi uera uita
 breuietur; est uanitas quae fit super terram
 quia iusti pro quos uenit. quasi facta iniustorum.
 dixi quia hoc uanitas est; Inter ceteras
 uanitates quae in mundo uario feruntur
 euentu. & iam hoc deprehendi quod iusti ea frequenter
 eueniunt quae impiis euenire debuerat.

& impiam felicitatem in hoc mundo dezerunt ut eos pius
 esse iustissimos;

Hinc psalms lxxvii
 hominum
 cor in horro
 n' flage
 bant.

dabit enim & exemplum euangelium diuitis purpo-
rati & pauperis lazari; Hoc dedit in corde meo
ut considerarem uniuersa. quia iusti & sapien-
tes & opera eorum in manu dñi & quidem
caritatem. & quidem odium non est cognos-
cens homo omnia in facie eorum;
& iam in hoc dedit cor meum & scire uolui quos dñs
diligere & quos odit scilicet & in uero opera
iustorum in manu dñi esse; & tamen utrum
amentur ad dñm an non; Non queo scire & iam
bigo utrum ad probationem sustineant. quae
sustinent an ad iudicium; In futuro igitur
scient & in uultu eorum omnia id est ante
cedite eos. cum de hac uita res serunt nota uia
huius rei; Quia tunc erit iudicium. nunc
est tamen. & qui cumque aduersa sustinent utrum
pro amore dñi sustineant. ut iob. an pro dñi
ut plurimum peccatores nunc habentur in castro;
In omnibus euentus unus iusto & impio. bono
& malo; mundo & polluto. sacrificanti.
& non sacrificanti. sic bonus ut peccator.
Sic iurans ut iuramentum timens, ea quae
praeter bona nec mala sunt sed a sapientibus
huius seculi medianum cupantur

quia equaliter & iustis eueniunt & iniustis
 simplices quoque conturbant. cur ita eueniat
 & propterea non putant esse iudicium; cum
 omnium rerum in futurum discrimen sit & hic
 confusa sunt omnia; quod autem ait euentus
 unus omnibus iusto & impio siue angustiarum
 siue motus significat euentum; & idcirco
 nec caritatem dei iustos se nec odium.

Uu fodepuz filia
 hominis illo de manu
 ut sup. oo copopet
 dicitur solum pignus
 ee manifesta apud
 abscondita copid
 nri.

Sed & cor filiorum hominum repletum est malitia
 & erudres in corde eorum. multas uia & post hec
 ad mortuos quia quis est qui communiuicet
 hominis uiuentes; Quoniam communes angustiae
 iustos & iniustos praemunitur ad peccata
 homines y uocantur; & tamen post omnes
 concordis quibus frustra nisi sunt. diu ignoranz
 ad inferna descendunt nec ultra pos sunt
 consortium habere cum superis;

Melior est canis uiuens leonem mortuo; quia
 uiuentis sciuu quod morientur. & mortui
 nes cuius quicquam & non est eis amplius merces.
 In obliuione enim uent memoria eorum
 sed & dilectio eorum & odium eorum & zelus
 eorum iam perit. & pars non est eis adhuc in seculo
 In omne quod fit sub sole; post mortem ueris

quandiu uiuunt homines dicit posse eos iustos fieri

ingelum
 hoc dicitur
 quia iustis
 dicitur quidem
 odium non
 eorum;
 & iustis uolunt
 & inueniunt
 & tamen
 non quos
 sustineant
 In futurum
 omnia id est
 et sermo
 iudicium
 sustineant
 utro; an po
 habeat
 to & imp
 sacrificia
 ut peccat
 tamen que
 ad iudicium

boni operis nullam occasionem dare; peccator
enim uiuens potest meliorem esse iusto mortuo
si uoluerit in eius transire uirtutes. uel certe
ab eo qui in malitia potentia & procacitate
iactabat & mortuus fuerit; melior potest esse
quam uis uilis simus pauper adhuc uiuens;
Quare qui uiuentes in se uis mortui possunt
bona opera procurare; mortui uero nihil ual-
ent id adicere quod semel secum tollere de terra
& obliuione obuoluti sunt; sed & dilectio
& odium & immolatio. & omne quod in seculo
habere potuerunt mortui finitur aduentu;
nec iuste quippiam possunt agere. nec peccare
nec uirtutes adicere nec curia; Sed adhuc
ad alios respiciamus. & chanaaneam illam
cui dictum est. fides tua te saluam facit;
uade in pace; canonem esse iuxta euangelium
dicamus; Leonem uero mortuum circumcissionis
populum. sicut balaam propheta dicit;
ecce populus uti catulus leonis consurgit. ut
leo exultans. canis ergo uiuens. nos sumus
& nationibus; Leo autem mortuus. iudeorum
populus a domino derelictus; & melior est apud
omnes affecans uiuens. quam ille leo mortuus.

Nos enim uiuentes cognoscimus patrem & filium
 & spm scm; Illuero mortui nihil sciunt
 neque & pectant aliquam re promissionem
 atque mercedem. sed complexa est eorum
 memoria, neq; p simeminerunt quae scire debuerat.
 neque illorum dñs iam recordatur est. dilectio
 quoque qua aliquando dñm diligebant perit;
 & odium de quo audacter loquebatur; nonne
 quae oderunt dñs oderam illos & sup inimicos tuos
 tabescebam; nec non & zelus eorum iuxta
 quem sine es zelatus est. pspicuum est autem
 quod & pars eorum non est tunc. non enim
 pot sunt dicere pars mea dñs; ab eo quod ait;
 uade comede in laetitia panem tuum. & bibe
 in corde bono uinum tuum usq; ad eum locum
 in quo ait; similiter capientur filii hominū
 in tēp̄ pessimo. cū ceciderit sup eos subito;
 antequam de singulis disputemus. breuiter
 constringenda sunt ut appereat quod simul
 sensu cuncta dicantur; Quia in superiore
 capitula fuerat prolequitur; quod postquam
 mortui fuerint homines, a corde uiuentium
 excidant; nec dilectionem quis meos habeat
 nec odium. & quia sub sole ultra nihil est sup;

In abopandū na
 oōr ne memoꝛia
 haboponi incōlis.
 quāq; bꝛonist n
 la ē incōpꝛis.

Ex opm psona loqr.
q mundu produnt
casu pogr. n pazio
no diuina.

Nunc quasi errorem humanum & consuetudine
quasi ad fruenda huius uitae bona inuice
hostantur. Inducit dicens; O homo quia
ergo post mortem nihil est & mors ipsa
nihil est. audi consilium meum. dum uiuis
in hac breui uita pfruere uoluptate utere
laboribus uino curas obprime. & intellege
qm ad o tibi donata sunt ad utendum; candidis
ues tibus ornatus incede. unguentis spirae
capuctuum; quae cum q: tibi placuerit femi
narum eius gaude conplexu. & uanam hanc
& breuem uitam; uana & breui uoluntate
percurre; Nihil enim & trahaec habebis
amplius quam frui. quod cum q: te delectare
potest festinus carpe; ne pereat;
Neque enim friuola debes formidare comenta.
quod singulorum operum uel bonorum uel malorum
apud inferos tibi reddenda sit ratio; Non est
enim in morte aliqua sapientia. nullus est
post de salutationem uitae huius sensus; & haec
Inquit loquuntur pestes peccodesq: philosophoy;
ergo autem mecum diligenter praestans inuenio.
non ut quidam male aestimant omnia fortunati
geri & uariam in rebus humanis fortuna lulesse;

In elogia pof. de paco
no. hoc dicit.

sed cuncta iudicio fieri; Neque uelox pedib;
 suum debet cursum imputare sicurra;
 Nec fortis in suo confidat robore. nec sapiens
 diuitias & opes sua aestimat prudentia congre
 gari; Nec eloquens & doctus proloquoriam
 & doctrinam a populo inuenire se posse
 gratiam sed omnia ad id fieri disponere;
 & nisi ille suo cuncta exerceat arbitrio &
 aedificauerit. in uanum uigilant & laborant
 qui edificat ea & diligunt; non est itaque
 ut illi putant. unus euentus & incesus uitae
 huius status; quia quando non aestimat
 repentina mors te subducta ad iudicium uenient;
 & quomodo pisces capiuntur amo & reib;
 aues praerem libere uolantes laqueo dum
 nesciunt alligantur; Sic & homines pro suo
 merito ad aeterna deducuntur supplicia;
 Cum repente mors euenerit. & iudicium in eos
 qui putabant incesu statu omnia uoluntari;
 haec iuxta sensum illum quo breuiter uolumus
 uniuersa comprehendere. nunc in terpre
 tanda sunt singula; Uadecomede in lacu
 panem tuum & bibem coede bono unum. quia
 conplacuerunt operatua; quia dedita

manum
 urae
 cens;
 et & mas
 m meum
 euoluptate
 prime
 aditendum
 le: unguent
 q: tibi placue
 locu. & uar
 & breui uolun
 & trahaec
 odam q: te
 neperat;
 s foemidare
 uel honorem
 a stratio;
 ma. nullu
 uis sensus
 pecodeq: p
 er pralau
 tman
 mans

quod morte omnia finiuntur. & in inferno
non sit poenitentia nec aliquid uisus
recurso; Dum in seculo es. festina
contende ad poenitentiam; dum habes
tempus labora. libenter enim suscipit
poenitentiam; In omni tempore sunt
uestimenta tua candida & oleum decapit & uo
non desit; habeo inquit corpus mundum.
& esto misericors; *Y. V. V.*

uicentiam cum muliere quam diligisti omnibus
diebus; uanitas tuae quid tibi sunt sub sole?

quia haec est pars tua in uita & in labore quod tu
laboras sub sole; Sapientiam sequere.

& scientiam scripturarum & hanc tibi in con
iugum copula; De qua in prouerbis dicit;

Ama illam & seruabit te. dies autem uanitatis
dies sunt saeculi huius; & pulchre precipit
ut in diebus uanitatis nostrae ueram uitam
cum sapientia uxore quaeramus;

haec enim pars nostra est & hic laboris fructus.
si in hac uita umbratili uitam ueram inuenisse

ualeamus; Omnia quae inueniat manus tua

uita tua in uita tua fac. quia non est opus

& cogitatio & sapientia in inferno quo tu uadit illuc.

Fac quodcumq; poteris & nunc labora quia cum
ad inferna discenderis locus non erit poenitentiae;

Huius simile a saluatore precipitur; opera mini
dum dies est ueni & nox quando nemo poterit

operari; quod autem ait. in inferno quo tu

uadis illuc; Nota ut samuhelem quoq; uere

in inferno credas fuisse & ante aduentu xpi

quamuis scos omnes in inferno delectos;

Porro ^{qd} post resurrectionem dñi nequa ^q ^{ante} ^{ad} ^{uonni} ^{xpi} ⁱⁿ ^{na} ^{quo} ^{op} ^{dit} ^{do} ^{ant} ^{is} ^{sc} ^{is} ⁱⁿ ^{col} ^{is}

antur in inferno. testatur aptis dicens

Melius desolui & esse cum xpo qui autem cu

xpo est. utiq; ^{non} tene tur in inferno;

Conuertere & uide sub sole qm non est uelocum

cursum nec fortium proelium nec sapientium

panis. nec prudentium diuitiae nec scientiu

gratia. qm tempus & euentus occurrunt omnibus;

his qui unctus est conpedib; ferreis & grauib;

plumbi neq;ib; p grauat; Iniquitas enim

sedet sup plu beum talentum. non aptus ad

cursum illum de quo dic aptis; cursu consummaui

fidem seruau. quia u leuis & amma illius

n grauat. nihil omni & ipse absq; adiutorio dñi

ad caelum potest puenire; Sed & cu proeliu

fuerit aduersus contrarias potestates licet rob; sit

tamen propriis uiribus uincere non ualebit ;
Pfectus quoq: In filis hominum & sapiens uuentē
panem . atq: caelestem habere non poterit nisi
p̄ sapientiam hortantem . uenite comedite meos
panes ; & qm̄ non derunt diuitiae de quibus
ap̄t̄s ait : diuites fieri in operibus bonis ;
& alibi diuites facti estis in omni sermone .
& in omni scientia ; Sciendum prudentem uirū
has non posse diuitias congregare nisi eas
ado acciperit & cuius ipsae diuitiae sunt ; Gratia
quoq: nisi scientiam comitata fuerit & concessa
ado . quam uis eruditus uir eam non poterit
inuenire ; Ad extremum nascitur ab homine
quando tempus adueniat in quo uarios euent̄
& finis omniū subsequatur ; haec secundum
anagogen ceterum ut simplicius disseramus epist̄
ad romanos huic loco congruit quia n̄ uolentis
neq: currentis sed miserentis d̄i sit ; qd̄ aū ait ;
Non est sapientib: panis multorum cotidie p̄bat̄
& exemplo . quia cum sapientis simi sine necessariis
indigent ; & illud n̄ est scientib: gratia ; Videm̄
enī in eccl̄a imperitissimos quosq: florere & quia
nutriē frontis audaciam & uolubilitatē lingue
consequunt̄ dū n̄ cogitant quid loquātur ;

Ex columnarum in
colloca.

prudentes & eruditos se arbitrantur maxime
 si fauorem uulgi habuerint qui magis dicitur leuorib;
 dilectantur & commouentur; & contrario
 eruditū uirū latere in obscuro psequutiones pati
 & non solū in populo gratiā non habere sed & in
 Inopia & egestate tabescere; hec autē fiunt quincesto
 stati feruntur omnia. & in impēnti retributio
 meritorum sed in futuro; & quidem nescit homo
 tēpus suū quasi pisces qui in ^{no} & in ^{no} aculo malo;
 sicut uolucres qui colliguntur in laqueo; similiter
 corrumpuntur filii hominū in tēpore malo cū ceciderint
 super eos subito; Jā supra dixim⁹ qd dū nesciunt
 homines ita eis angustiae ueniant & interitus;
 Porro scdm allegoriam sciendum est. regnū caeloz
 simile eē sargenae missae in mari; & contrario
 habere sargenā haereticos pquam pisces capiunt
 ad interitum; Sargena ergo est sermo affabilis
 blandum eloquium simulata ieiunia uestes
 humiles. uis tu tum imitatio; qd sic ope ^I noster mones co
 de superioribus disputare & in sublimē leuare ^{ū in transferat lu}
 or suum & diuinitates quærere; laqueum ^{papa est.}
 ponunt in excelsis. quōdo igitur pisces & uolucres
 cito capiuntur atalē sargenā. & istius modi laqueo;
 Sic cū multiplicata fuerit iniquitas & refrigescit caritas

ubi unū sonat
 aliud intelligit

I. noster mones co
 ū in transferat lu
 papa est.

multorum. & signa facta fuerint & ut seclucantur
si possibile est & iam electi; Sciendum est ac
clesiasticos quoque uros qui filii hominum appellantur;
& sunt modice fidei cito posse corrumpere; Notandum
uero quod pro tum librum ubi cūq; dicitur filii hominum
in hebreo habet filii hominis hoc est filii adā & omnis
poene scriptura hoc idiomate plena: uniuersū
genus hominum adā filios uocans; sed & hanc
uidi sapientiam sub sole. & magna: apud me.
Cuius parua & uirinea pauci. & uenit ad eam rex
magnus & circum dedit eam & aedificauit aduersus eam
machinam magnam; & inuenit in ea uirum pauperē
& sapientem; & salua uenit hic ciuitatem in sapien
tia sua; & homo nō recordatur: hominis pauperis
illius; Paucā ciuitas & uirinea pauci. ad compara
tionē. totius mundi ecclesia dicitur; aduersus eam
consurgit rex magnus. diabolus quod magnus sit.
sed quod magnū se esse uult & circum dedit eam
obsidione siue psequutionis; Siue alio angustiarū
genere. inuenit in ea uirum pauperē & sapientē
dñm ih̄m xp̄m qui pro nobis pauper factus est & liberat
urbē in sapientia sua; quotiens uidimus leonē
sedentem in insidiis cum diuitibus; hoc est cū sena
toribus; & principibus huius seculi; & aduersus

ecclesiam molientem. pauperis istius sapientia
 corruisse; cuiq. paup hic uicerit & urbs paci fuerit
 restituta. uix aliquis eius meminit; uix illius
 mandata considerat; sed totos se luxoriae
 & uoluptatibus concedentes quer diuitias quae in necessi
 tatem liberat; & dixi ego: melior est sapientia
 sup fortitudinem & sapientia pauperis quae dispersa:
 & uerba eius quae non audita quam qua nullus
 meminerit sapientis pauperis illius; cu loquitur
 omnia sedum uersi diuitias & potentiam ad
 mirentur; ego tamen magis honoro contemptam
 sapientiam & uerba quae nullus audire dignatur;
 uerba sapientium in quiete audiuntur plus qua
 clamor potestatem habentis instulatis; quae cuq.
 in ecclesia declamatorum & cum quoda innocuo
 ha uenustate uerborum ^{secretarq} plausus ac risum. Ex fructibus copu oo
 & audientes in affectum laetitia concitare ^{nascent oof.}
 scito signum ee. In sapientia tam eius quiloq
 quam eoz qui audiunt; uerba quippe sapientiu
 in quiete & moderato audiuntur silentio;
 qui uero insipiens: quauis potens sit
 & clamorem siue suae uocis siue populi habeat
 ad clamantis: in insipientis ^{pu} conitatur;
 melior est sapientia sup uasa belli & peccans unus

Omnes declinationes summi
 uolunt facti.

perd& bonitatem multam; Nunc quoque
sapientiam ecclesiastes p̄ fert facta tuchim & dic̄

clasiastol grego sermone
bellat q̄ cogitā cōgrogat. p̄
of nancupate possim cōi
maropē.

plus eam ualere in proeliis quā arma pu gantū.
& si unus insipiens fuerit quamuis paruus
& nihil sit crebro tamen p̄ illius stulticiam opes
magnas diuitiasque subuertit.

Muscae mariturę & terminant oleum conposi
tionis; p̄tiosa est sup̄ sapientiam & gloriā.

Stulticia parua, & exemplum superioris sensus
dedit in quo ait. p̄ unum stultum multabona
posse subuertit; quod sic malus mixtus bonis

mus papus scabiesus
grogit cōminat.

contaminat plurimos, quo modo muscae
si moriantur in ungento p̄ dato dozem illius
& saporem; & quia saepe calliditati mixta
sapientia & habet malitiam prudentia. p̄cipit
ut sapientiam simplicem requiramus; mixtaque sit

hic sensus

cum innocentia columbarum; prudentis simos
ad bonū - simplices autē ad malū; conuenit
iusto paruū habere simplicitatis & p̄p̄
niam patientiā dum ultionē reseruato
plus stultū uideri quam statū seu iudicantem sub
uelamto prudentiae exercere malitiam;

Cor sapientis in dextera eius. & cor stulti
in sinistra illius; sed in uacuū stultus ambulat.

cor eius minuitur. & dicit omnis insipiens est.
 In euangelio præcipitur. ut nesuat sinistra
 quid faciat dextra sapientis; & quando p
 cutitur in maxillam dexteram non iubem
 sinistram genam patienti præbere sed altera;
 Justus enim sinistram in senon habet sed totū
 in eo dextrum: & cum ad iudicandū uenerit
 saluator. agni stabit ad dextris. hæc uero
 a sinistris erunt; & in propheta dicitur dextras
 uias nouitatis. que autem puerse a sinistris s;
 Qui ergo sapiens: sēp de futuro seculo cogitat.
 qd ducat ad dexteram, qui uero insipiens:
 de p̄ senti qd positum ē in sinistra; Sequens au
 uersiculus in quo ait; Secundum uacuum stultus
 ambulat cor eius indiget & dicit omnis insipiens:
 hic sensus: stultus ipse peccat sperat om̄s pec
 care similit̄. atq; de suo ingenio uniuersos
 iudicat; si sp̄s habentis potestatem ascenderit
 sup te. locum tuum ne dimiseris quia sanitas
 requiescere facit peccata magna; principē
 mundi istius & rectorem tenebrarum. ope
 rantem in filis diffidentie cauis & apt̄s meminit
 nunc scriptura significat; qd si in cor n̄m
 ascenderit. & animi male cogitationis uuln
 Lacapera;

Non debeamus locum tribuere sed pugnare contra
cogitationem pessimam & liberari a peccato maximo
nescilicet cogitationem opere compleamus;
Quia aliud cogitatione aliud opere peccare;
De quo grandi peccato in psalmo scribitur; Si me
non fuerint dominati tunc immaculati ero & emun-
dabor ad hunc usque maximo; Symmachus
uerbum haebreum cum interpretatus est ad sensum ait;
Si super principis intruerit tibi de loco tuo
non recedas; quia pudicitia comprimit peccata
magna; Id est si turbauerit mentem tuam diabolus
& te ad libidinem concitauerit ne sequaris
cogitationem pessimam & blandientem uoluntatem
sed sit fortis & rigidus & frigore castitatis flamma
anguis uoluntatis;
Est malum quod uidi sub sole quasi ignorantia egredientis
a facie potentis dari stultum in sublimitatibus
magnis & diuites in humilitate sedentes uidi
seruos in equis & principes ambulantes quasi
seruos super terram; Hanc ergo iniquitatem se in seculo
prospexisse commemorat pro quod uideatur iniustum
esse tui iudicium & siue per ignorantiam siue
absque eius fieri uoluntate; Ut sepe huic qui diuites sunt
in sermone atque sapientia & in operibus bonis.

Althido papuolof
ad ad peccata.

Inhumilitate ignobilis sedes. I. & imprudens
 quisque primatum in ecclesia teneat; hoc autem
 fieri a diabolo qui in saeculo habet potestatem.
 ut sapientes quoque & doctos viros praenat
 nec eos in populis appareat pmitat. illos uero quos
 scit imprudentes esse in ecclesiis faciat esse maiores
 ut caeci acceis ducantur in foueam; In hunc sensu
 facit & illud quod sequitur; Vidit seruos super quos
 & principes ambulantes quasi seruos super terram,
 quod hi qui seruis uiciorum atque peccati subita
 a diabolo dignitate deubitur; & magis quisque
 nobilis & prudens paupertate obpressus gradat tanere
 officioque seruorum; Non sicut itaque tristis si in hoc saeculo humiles
 & uideamur; Sicut a facie diaboli stultos subleuari & diuites
 deieci. Seruos insignia habere dominorum & prin
 cipes seruorum in graduilitatem;
 qui fodit foueam in ipsam cadet & quid si pars sepe
 ma de breuem serpens; & pars te simplex & ex parte
 mysticus intellectus est; Siquidem & alibi ipse
 salomon ait; Qui stat in laqueum capitur in illo
 & in psalmo septimo. Lacum aperuit & effodit
 & incidit in foueam quam fecit; Sepis autem
 maceraeque conuulsio ecclesiastica dogmata & imita
 tatio ab aptis prophetaeque data; quae quidem soluerit.

Uos uero qui pro
 or cui principes man
 modent.

Ipsi peccatores
 in qd in saeculo
 aaf.

buere sed p
 & libere ap
 pere co ple
 lud opere pa
 no scribitur
 maculatio
 machus
 e ad sensu
 de locutio
 on prmit pecc
 mentem tuam
 ne sequar
 blandient
 coracast
 ad ignora
 tu in subli
 nitate sed
 ambulantes
 ergo iniquit
 p quod uide
 pigno rati
 ut sepe hu
 a & ino per

eaque uoluerit praeterire in eo ipse quod neque legit.
a serpente percussit. Deque serpente dicitur per prophetiam;
sicut cenderit in infernum. mandabo serpenti
timor debiteum; qui subtrahit lapides dolebit
in eis; & qui scindit ligna perditabit in eis;
episcopus autem presbiter si iuxta mandatum leuitici
de domo leprosa lapidem abstulerit in puluere
& cinerem conterendum. dolebit in eo ipso
quod de ecclesia christi lapidem auferre cogatur;
sicut dicitur secundum apostolum, flere cum flentibus, lugere
cum lugentibus; & quis infirmatur & ego non infirmor,
quis scandalizat. & ego non uideor; Ligna quoque que
scindens perditabitur in eis, heretica ligna
infertuosa sunt; & salus absque utilitate pomorum;
Unde & in templo dicitur prohiberi plantari neminem & uana
foliorum. id est uerborum tantum sonantium sicut nunt
umbrae, quamuis igitur sit prudens & doctus
uir qui gladio sermonis sui haec ligna conscindat.
perditabit in eis. nisi sediligenter attendent
maxime si ea quae sequitur acciderit;

Si re non sum fuerit ferrum & faciem eius & bauerit
id est si disputatio eius infirmior fuerit
inuenta. nec acumen ingenii haberit quo contraria
quaeque secedit. sed principale cordis. habet in parte.

H. opus est hominis
non dicitur post
prima et secunda
admonitione;

transibit aduersam & confirmabit eum fortitudo
 aduersa; Incipit inquit fortitudinē habere
 & sapientiam quae sup̄flua est & non adiuuat
 possidentem; Si rōnsum fuerit ferrum & hoc
 non ut prius fuit. sed conturbatū erit iustitib;
 corroborabitur & reliquū fortitudinis sapientia
 euenit. quippe in t̄dum ut cū modicum scientiae
 quis habuerit elatus in sup̄biam discere desistat
 & legere paulatim. deo quod nihil ei additur
 subtrahatur & uacuum disciplinae pectus
 remaneat. ferrūq; quod acutū fuerat habitū
 otio & desidia quasi quaeclā rubigo sapientiae
 S uigitur quis hoc pas^{us} fuerit non desperet
 remedium sanitatis. sed uadat ad magistrum.
 & rursum instruetur ab eo; & post laborem & in
 dustriam sudore nimo. ualebit sapientiam
 recipere quam amiserat; & hoc est q̄d in hebreo
 significantius d̄r & fortitudinibus. corroborabit;
 Id est labore & sudore & industria & cotidiana
 lectione sapientiam consequetur; & fortitudo
 ipsius habebit hunc finem ut accipiat sapientia
 si m̄o d̄erit serpens in silentio. & n̄ est amplius
 habenti linguam; Simplex hic sensus est;
 serpens & detractō equales sunt. q̄ modo n̄ ille

Iustus in logo
 moderat̄ d̄ro
 nocto.

re in eip̄e qua
 serpente d̄r
 mandabo serpe
 in lapides d̄r
 r̄d̄abit̄ in
 laici
 r̄t̄ in puluerē
 b̄t̄ in corp̄o
 ne cogatur;
 cum f̄t̄o b̄o
 r̄matur eleḡo
 ur̄; ligna q̄
 es; heren̄
 ualitate pom̄
 plantari nem̄
 sonantium
 ḡtur sic prud̄
 in hac ligna
 diligenter ad
 r̄ acc̄le
 r̄rū & fact̄
 infirm̄
 em̄ habent quon̄
 le caute hab̄

occultum uident uenenum inserit. sic istecum detrahit
uiris pectoris sui infundit in fratrem & nihil habet
a serpente amplius; Cum in lingua hominis ad bene
dicendum & ad edificationem proximi sit creata ille ea
serpentiae qualem facit dum uis turbat; a; in puerum
abutitur. Alter. Si quem serpens diabolus occulte
mordiderit & nullo consilio eum peccati ueneno in-
fecerit. si tacuerit qui puerus suus est & non egerit
paenitentiam nec uulnus suum magistro uoluerit
confiteri. magister qui linguam habet ad curandum.
facile ei prodesse non poterit;

Verba oris sapientis gratia & labia insipientis
praecipitabunt eum; Stulticia si successerit rustici-
tate contenta minus aliquid habet & mali. iunc
autem contra sapientiam bellum gerit. & quicquid
prudens & in dolo uiro uiderit zelo stimulata
non recipit. Loquitur enim uir sapiens. uerba scientiae.
& uerba gratiae quae utilitatem possumt prebere
audientibus. & aures stulti non ita audiunt quae
dicuntur uel dicta sunt; Sed e contrario uirum
prudentem subplantare. conatur & suis simile
facere; & reuera praecipitatur uir sapiens
quando in aurem loquitur imprudens. & uerba
eius quasi in profundo percutit. Surgite;

Si a populo medico
uulnus purgandum.
accipio ab eo curari
non.

Si uir insipiens sub
plano quod uisum.

Unde beatus ille est qui in aurem loquitur audi
 entium; In uerborum stulti insipientia. &
 nouisimum oris eius error pessimus. & stultus multa
 plicata uerba. ignorat homo quid sit quod factum est.
 & quod futurum est post eum quis adnuntiabit;
 Adhuc eiusdem stulti disputatio est cuius labia
 praecipit sapientem; quod initium sermonis est;
 & finis stulticiae sit & error pessimus dum non
 mandat in sententia. sed putat in multiplicatione
 sermonum. effugere se posse peccatum; cum enim
 ne peccatorum meminerit nec futurum cognoscat
 tenebris ignorantiae uoluitur; & in eo doctum
 se putat esse & sapientem si uerba multiplicet;
 potest hoc & de hereticis accipi. qui prudentium
 uirorum dicta non capiunt. sed se ad disputaciones
 contrarias praeparantes. & initium & finem loquendi
 cum multo errore conuoluunt; & cum nihil sciunt
 loquuntur plura quam norunt; labor stultorum
 ad fugiendos eos qui nesunt in incertum. hoc potest
 generaliter de omnibus stultis accipi qui ignorant deum.
 Legem platonem, aristotelis uoluerunt uersitas;
 Zenonem cerne & eadem diligentius intueri
 & probabis uerum esse quod dicitur. labor stultorum ad fugiendos eos;
 Veritatem quidem omni studio quaesierunt.

Sed quia non habuerunt ducem itineris putant
esse humanis sensibus posse comprehendere
sapientiam. ad ciuitatem hoc est ad desiderium inuine
puenerunt; & quod de phariseis diximus.
hoc idem & de hereticis sentiendum est. quod frustra
laborant & ad fugantur in studio scripturarum;
cum ambulent in deserto & ciuitatem inuenire
non ualeant. de quorum errore & psalmista

¶ comemo rat dicens; errauerunt in deserto & in
¶ aquoso. uitam ciuitatis habitaculi non inuenerunt;
si quidem hanc ueritatis & sapientiae ciuitatem
¶ de qua idem psalmista ait; domum ciuitatis tuae
imagines eorum ad nihilum redige; cum firmasit
& robusta omnes sapientes scilicet & heretici impugna
re conantur; sed omnes umbras & diuersas
imagines atque personas. quas sibi in uariis dogmatibus
in duxerunt in urbes sua dominus dissipauit;

...s **Uae** tibi terra cuius rex adulescens & princeps tuus
...s mane comedunt; Beata tu terra cuius rex tuus
...s filius ingenuorum. & princeps tuus in tempore come
...s dent in fortitudine? & non in confusione;

Uae terrae cuius rex est habolus qui semper rerum
nouarum cupidus eos habet iudices & principes;
qui amant huius saeculi uoluptates;

quantequam dies mortis adueniat. dicunt mandu-
 cemus & bibemus cras enim moriemur. At contra beata
 terra ecclesia cuius rex est xps filius ingenuorum
 De abraham & isaac & iacob prophetarum quoq;
 & scōrum omnium stirpe discendens. Quibus
 peccatum non fuit dominatum & ob id uere fuer
 liberi. cuiusq; s̄ principes apti & om̄s sci quirezē
 habent filium ingenuorum; non comedunt
 mane nec uelociter, non enim in p̄sensu sclo
 quaerunt uoluptatem sed tempore suo manducabūt,
 cum r̄tributionis hora aduenerit & manducabunt
 In fortitudine non in confusione; Bonū quippe
 praesentis saeculi confusio est. futuri uero p̄
 p̄ua fortitudo. In pigritas humiliabit contignatio
 In firmitate manū stillabit domus; Dom̄ n̄ra
 quaecum status hominis creata est. & habitatio
 quā habem̄ in caelis; si pigri simus & ad bona
 opera tardiores humiliabitur; & omnis
 contignatio quae debet culm̄ portare in sublimē
 ad terram coeruens habitatozem suum opprimit;
 Cumq; auxilium manu unius tutumq;
 torpuerit omnes desup̄ tempestates & nimbos
 ad nos turbo erumpit; p̄cero qđ in homine uno
 In praedicti sumus. melius potest sup̄ eccliam accipi

quod negligentiam principum; omnis eius scelerum
altitudo. & bibuntorum in lae cebrae sunt ubi tegmen
putabatur esse uisitatum; Inrisum faciunt panem
& uinum ut epulentur bibentes & argento oboediunt
omnia; Nunc accusateos qui loquuntur quidem
In ecclesia & docent populos. sed ea docent quae populi
audire dilactantur quae peccatores palpant in uicio.
& strepitus concitat audientium; n̄ ne quando
in ecclesia lasciuunt oratio & beatitudine regna caelorum
multitudini pollicentur; Tu det tibi inrisum facere
panem & uinum. ad laetitiam misceri audientium;
Sive quod ipsi quid docent. diuitias & opes & uerbos
per dilectabilia permissa conquirunt; siue quod ecclesiae
panem qui panis luxentium est & n̄ uidentium in laetitia
gaudioque conficiant; & quod aut sequitur; pecuniae
& argento oboediunt; omnia dupliciter accipiendum;
uel ipsos doctores; postquam ad oblationem ditatis
regum in populis exercere uel certe quia argentum
per sermonem semper accipitur quod eloquentiae
& orationi que uerborum sit fronde composita
facile cedat uulgi ignobile. In m̄tibus
regi nemale dixeris & in secreto cubilitum
nemaledixeris diuiti. quod uolucres caeli uisunt
uocem tuam & qui per nas habet adnuntiabit uerbum;

Sciam' nob' mandatum non solum contra xpm
 t'neren' h'lo quendum ; Verum & iam in archanis
 coedis quam vis uarus tribulationibus coardem
 nihil blasphemum nihil impium senten d'ist ;
 & quia dilectionem quam xpo & hibeam' d' q' bono'
 debemus & proximo, diligere quippe' op'ea p'imo s'
hunc p'loquet'
 dnm dnm & totas uiribus & proximum sicut nos ipsos.
 & iam hoc nunc iubetur ; Ne post regem desur
 quoq: facile trahamus . & eos quos uidemus .
 sapientia . scientia uirtutibus q: ditatos . lingua
 modestitate derogemus . qui angeli quorundam
 circum eunt . & sunt administratores sps ;
 & in zacharia loquuntur ; Circuimus omnem terram .
 ecce omnis terra habitatur & sicut ad instar auu
 ad caelum nra uerba pferant & cogitationes .
 & quod dca cogitam' di scientiam n' latere .
 mitte panem tuum sup faciem aquae quia in multi
 tudine dierum inuenies illum ; ad ebr' mo s' rnam cohostat'
 qd omnipotenti sit dandum & in discreto faciendu
 bene ; quomodo eni quis sup in rigua seminat fructu
 sementis & pectat ; Ita qui largitur egenibus & non
 granum seminis sed ipsum panem fert fenose
 quodam multiplicatione illius prestulatur ;
 & cum dies iudicii uenerit multo amplius quam dederat

repperiturus est; aliter, In quocumque homine illam
flumine, quae uideris sed qua dicitur de uentre eius fluere, quae
uiuat; Ne pigeat te panem sapientiae panem
rationabilem praestare sermonis; si enim hoc frequenter
feceris inuenies te non in casum incidisse
semper in doctrinarum. tale quidem
in saia dictum puto. beatus qui seminat super aquam
ubi bos & asinus calcant; Ille magister beatitudinis
digni habet. qui super in riguum pedibus seminat audien-
tium tam gaudetis quam & gentibus populo congre-
gato; datus est enim his septem & quidem illi octo
quia non scis quod futurum sit malum super terram;
Praecipit ut in utrumque instrumentum tam uetus
scilicet quam nouum par ueneratio. ne credamus
iudaei dederunt partem septem credentes sabbatum
sed non dederunt partem octo resurrectionem dei
dominice denegantes; e contrario heretici
marcion & manicheus & omnes qui uelent legem
rabido & delamant dant partem octo suscipientes
euangelium sed eandem septenario numero non tri-
buunt. uelent legem recipientes; Nos igitur
utroque instrumentum credamus non enim possumus cruciari
tam in mente digna quae poenam comprehendere quae reposita est his
qui uersantur in terra iudaeis atque hereticis.

99
eduoibus alterū de nequamibus. Si repletae fuerint
nubes imbres sup̄ terrā effundent. Si caeciderit
lignum ad austrum aut ad aquilonem in loco
ubi caeciderit lignū ibi erit illud; Nubes si prophete
et om̄s un̄i sc̄i quicū plures in corde suo congregauerit
disci plenas tunc ualebit praecēpta pluerē doc
trinarum & dicere. Spectet sicut pluuia eloquiū
meum; & homo ubi cūq; sibi locū p̄parauerit
futuram que sedem siue ad austrum siue ad aquilonē
ibi cū mortuus fuerit p̄manebit. Lignum igitur
qd̄ in hac uita corruerit & conditionem mortalitatis
fuerit in eisum aut peccauit. antedum stare
& in boreae parte postea ponētur. aut si dignos
austro fructus adtulert in plaga iacebit australi.
quā^{luis} enī longeus sit tam non erit in p̄p̄tū sed subito
ut uentorum; Itamortis tēpestate submersus ubi
cūq; caeciderit ibi iugit p̄manebit; Si uerig dū
& truce siue clementem & misericordē uita mū
illū inuenerit tempus; Qui ob seruat uentum
n̄ seminabit. & qui aspicit nubes n̄ metet
Oportune in oportune suo tempore d̄i sermo
p̄dicandus. nec fides tēp̄ ad uersar ū nubiu considerantia
tēpestas. de qua in p̄ uerbis d̄r. Sicut pluuia
uehēmens & inuitalis. sic quidē relinquit sapientiā

L amonabile
no illi quidam
loneq; p̄p̄t̄ cor
p̄uq; d̄i om̄
florū or f̄p̄da
d̄mouā.

Impi&atem laudant absq; consideratione ergo
nubium & timore uentorum in medijs tempestatib;
semmandum: nec dicendum est illud tē p' cō modū.
hoc inutile: cū ignorem' quae uia. & quae uoluntas sit
sp̄r uniuersa diis pensantis; Quo modo n̄ cognoscis tu
quesit uias sp̄r & sicut ossa in utero pregnantas.
sic non cognoscis operadi qui faē omā; Si aut nescis
uiam sp̄r & anime ingredientis in paruulum & igno
ras os suum & uenarum uari&ates in uentre
pregnantas. quomodo scilicet elimito corp' hominis
in diuersas effigies arctusq; uari&ur; & de eodem
semine aliud molescat in carnib; . aliud durat in ossib; .
aliud in uenis palpitat & aliud lig&ur in neruis; Itadi
opera scire non poteris qui factor est omnium & q' docet
contra non menda nec timere de uentis & nubib;
quas supra diximus iudicandum cum suo temp̄r
& cursu debeat sator spargere & uentū dñi semen
tū referuare. n̄ enī uolentis neq; currentis seclm̄ se
rentis di; In matutino semina sem tuū & ad uesperū
nec dimittas manū tuā. quom nescis quid placeat an hoc
an illud; & si utrūq; quasi unū bonū: & dulcelam
& bonū ocut uidere solem; Qz si annis mult' suxerit
homo in omnib; his la&etur; & meminerit diis
tenebrarum qz plurimae er' omneq; uenturū: uanitas;

Ut adolescentia & senectus aequis tibi labor sit
 medicas dimpotulaboram debeo in senectute
 requiescere; Hescis enim utrum in iuuentute an
 in aetate longa placeas dō, nec pdest adulescentie
 fragilitas si senectuducatur in luxu; In qua enim die
 iustus errauerit. uelere seu iusticiae amote liberare
 non poterunt; Si autem bene feceris & omni
 aetate aequalem cursū habueris uideb dñm patre
 dulcis simū lum; Uideb xpm solem iusticiae.
 p cetero & simulis annis uixeris & omnia bona habueris
 uel bona opera pegeris & scieris te sep morturū
 & ante oculos tenebrarum semp uersur aduent
 praesentia quae fluxa fragilitatis & caduca
 contempn is; Lactare adolescens in iuuentute tua
 & in bono sit cor tuum in diebus adolescentiae tuae.
 & ambula in uis coeclis sine reprehensione.
 & in uirtu oculoz tuorum. & scito hoc quia sup
 omnibus his adducet te ds in iudicium. & repelle
 ram accede tuo & stulticia uanitas est;
 & memto creatoris tui. in die iuuentis tuae.
 antequam ueniant dies maliciae. & adpropm que
 anni in quib, dies n estm mult uoluntas;
 Hunc hominē conhostat & dicit; o adolescens
 antequā tibi senect' & mors inruat lactare
 ✠. Tausfer malitiam acarnz tua quia adolescentia;

Hon q in copos
 sed q p sonopaus
 huc salus opor.

onsideratione
 medis temper
 uel te p co mo
 & que uolunt
 modo n cogno
 regnatis.
 Si autem
 uulm
 in uentre
 o corp homin
 Cur; & de
 aluel dur
 ur inneru
 estomnu
 euentis
 um suo temp
 eleuanti dñi
 ur rem
 tuū & ad uesp
 quid placet
 nu; & ad
 i an n mult
 & memi nere
 n n e p uenitū.

Inuuentus tua. & quid quod tibi caelis bonum
iocundūq; aspectu uideatur ad uerū; fruiere
utlibet mundi reb; rursum neputatur
hec dicens hominem ad luxuriam prouocare.
suspicione hanc abstulit inferens. & scito sup^{qm}
omnib; his ad duccā te dū in iudicium; Sicut qd
ab utere mundi reb; ut scias te in ultimo iudicandū.
& respice iram accordeo & aufer malitiam
a carnē tua quā adolēcentia & stulticia uanitas;

Intra om̄ p̄ turbationes. animi comprehendit.
In carnis malicia uniuersas significat corporis
uoluptates; Sicut ergo inquit bonus saeculi huius
fruiere ne aut desiderio. aut carne delinquas;
Reliquae antiqua uita q̄b^m adolēscētia tua uanitati
stultitiae q̄ seruisti / quia uuentus insipientia
copulata est; & memento eius quē te creauit
Indie uuentu tūstue. antequā ueniat dies
malitiae. & propinquē anni inquit; dices.
non est mihi uoluntas in eis. Semp memento
creatoris tui. & sic adolēcentia tua uiam
gradere. ut mox ut ultimē recordaris. antequā
tibi adueniat quo tristitia quoq; succedat;
Antequā tenebres caet sol & luna & stelle & reuer
tantur nubes p̄ plūmā. in die quo cōmoti fuerit

57
custodes domus & viri fortes speribunt. Siderone
rali con summationem mundi accipiam - uerbū
hoc capitulū congruit in quibus ait; erit tribu
lacio magna & angustia quāt non fuit ab initio
mundi neq; fies; sol ut tenebrescēt & luna nō
dabit lumen suum; & stelle cadent de celo
& uirtutes caelorum cōmo uebuntur; Quae sunt
custodes domi ita ut domi intellegatur. hic mundi
Viri uero fortes errore decepti - & dissipandi
contrarie potestates; Quod si speciat unius
cuiusq; consumptio ad uitae hui finē referatur
sol & luna & stelle & pluuia cessabit quia
tuus fuerit; Alter. Laetare adolescens
o popule xpi ane - & fruere bonis quae ad oībi
concessa sūt - & his omnibus scito te ad nō
iudicandū. Ne putet quia priorē ramū factis
& tu inseruisti in radicem bonae oliuae ut iure
te esse securum; Sed aufer manū a corde tuo
& corporis uoluptatem & ceteris uitiis derelictis
memento creatoris tui; antequam tibi dies
malitiae ueniant insanabit - in qua peccatorib;
poenae sūt p̄paratae; Necū peccaueris occidat
tibi sol iustitiae meridia & sciomaelum
hic eat & splendor lunae idē rectae subtrahat

& stelle occideant, de quibus scriptum est, Inquit
lucetis sicut luminaria in mundo. & ceteronem
uitae habentes, donec quae nubes reuertantur
post pluuicem, ne prophetae qui corda credentium plu-
uia sui sermonis irrigant, postquam te imbratio
indignum esse. perspexerint, reuertantur ad sedem
suam, eadem scilicet a quo missi sunt, In die quo co-
moti fuerint custodes domus ^{sol.} caecitate intelleguntur
& tunc & reliqui & strorum chorus caecitate congeli
qui huic mundo president, Viri uero fortes
qui peribunt demones sentiant, & forte dieculo
& sic ipsi fortium sortium uocabulum. quem dicitur
supercentis. & dicitur iuxta euuangelium sententia eius
uestat domum, & cessabunt molentes qui in minu-
tasunt & tenebrescent qui uident in foraminibus
in con summatione mundi, Cum refrigererint
caecitas multorum & inminuta fuerint conima
me registrarum. quae possint caeleste abum prebere
credentibus translata in caelestia, Tunc incipit
huius qui ex parte in hoc mundo intuebantur
luminae scientiae tenebris in uolui, qui in enigma-
te quasi per foram & quae dicit tenebrosas
caecernas. aspiciabant ueritatem. & clau-
dent ostia in plectere in humilitate uocis mo-
lentas.

1117

...

...

& con surge aduocem uolueris; Cum uox mo-
 lentis fuerit infirmata - & magistrorum doctri-
 na cessauerit consequenter cessabit omnia inq: ostia
 claudentur in platea; Si enim arca & angusta uia
 quaeduct ad uitam. & lata & spatio sa quoduct
 ad mortem; Rec te refrigerata. caritatem multorum
 ostium doctrinarum claudit in plateis; Sequens
 uero uersiculus in quo ait; & con surge ^{ad} uocem uolueris.
 siue passeris de resurrectione legitima potest accipi.
 quando ad uocem archangeli resurget in mortui.
 Nec mirandum si angeli tibi passeris comparem;
 Cum omnis uox ad xpm comparata sit tenuis;
ALTER custodes domus quatuordecim hominis
 referunt cunctaq: dicuntur. costas significari
 putant eo quod ab ipsis intestina uallentur.
 & tota uentris mollitudo seruetur; Viros uero
 fortes crura aestimant. solem & lunam & stellas.
 ad oculos aures nares & totos captas sensus
 quo aptat; hoc autem ideo quia inferius necessitate
 cogunt; non de angelis. & demonibus. sole & luna
 & stellis sed de omnibus membris intelligere
 que secuntur; & cessabunt moles qm in minutis;
 Et tenebre sciet que uident in foraminibus
 h' dederunt. & ecut dictu putant, qd cu extrema

Experimento hoc di
dicitur

senectus aduenire. dentes quoque aut deierunt
aut decidunt de quibus p. molliti cibi. maluum
transmituntur; Oculis etiam aetate confectis
caligat acies. intuitus obscuratur; clausas
In plateis ianuas infirmos. senis gressus accipi
uolunt. quod semper sedeat et ambularem possit;
humilitatem autem uoces molentis. demandibus
Inter pretatur quod cibum intra non queat inuenire.
Et tunc spiritu coartato uox tenuis audiatur.

Porro consurgere eum ad uocem uolens.
ostendit. quod frigus certe iam sanguine et humore

hamor methoria
soporif-

sic cito. quibus materiam soporis alitur ad leuē
sonitum euigilat; Hocasque medio cum gallus cocinerit
festinans et surgat; nequaquam dilectatur strato
sepius membra conuertere; Surdescere quoque
filias carminis. aures significat quod grauius sermo
auditus fiat et nulla in uoces ualeat scire discrimina
nec carminibus dilectari; quod quidem berzellus
loquitur ad d. nolens transire iordanem;
sed et ab excelsis timebit et formidabunt inuia;
Id est ardua non ualebunt ingredi. et lapsis
publitibus aeternitate uestigio etiam in plano
tenere fluctuantes offensam ingressuum
formidabunt; et florebit amigdalum et impingua

L. b. c.

lo custodia & dissipabitur cap parit quibus homo
 in domum a & eritatis suae & circūbunt in platea
 plangentes. Etiam nunc de membris hominis
 ecclesiastes sermo est; Quod ^{cū} senectus aduenerit
 capillus incanuerit tum uer erit peccat libido
 refrixerit. & homo mortuus fuerit desolutus.

tunc reuer ta tur interram suam & in domū
 a & eritatis suae sepulchrū & sequis querit.
 caelebra as plangentium turba procedat,

Antequā rumpatur funiculus argenti & recurra
 uita aurea & conteratur hēdria sup fontē
 & confringatur rota sup lacū & reuertē puluē
 intram suam iterat; & spī redeat ad dñm qui
 dedit illū. Vanitas uanitatum. dix ecclesiastes
 omā uanitas; p funiculū argenti candidā
 hanc uitam & spirameu quo de celo tribuit
 ostendit. Recursū quoq; uitae aureae anima
 significat; que illic recurrit unde dēcedit.
 Pterō duo reliqua quiescuntur. contritio
 hēdriae sup fontem & confractio rote sup lacū
 mortem significant; quomodo enī hēdria q;
 conteritur cessat aurire & rota p quā delacu
 & puteis leuantur aque; si confracta fuerit aque
 usus int̄cipitur; Ita & cum funiculus argenti

fuert interruptus & animae riuus reuertit
ad fontem. Interibit homo & conuertetur puluis
Intram suam unde sumptus est. & sps. reuertet ad dm
qui dedit illum. Ex quo satis ridendi sumus qui putant
animas cu corporib; serie & ad. salacioru parentib;
generari; cu eni caro reuertatur in terram
& sps. redeat ad dm qui dedit illum manifestum:
dm patrem animarum ee non homines. post
descriptionem uero Interitus humani / pulchre
exordium libri sui repetens ait;. Vanitas uanitati
dixit ecclesiastes omnia uanitas. cum eni cuncti
mortalium labores de quo intero uolumine disputati
adhuc pueniat ut reuertat puluis in terra suam
& anima illuc redeat unde sumpta est magne uanitas;
Adhuc docuit scientiam populū. & exaudire eos
fecit & scrutans composuit p uerba multa quae su
ecclesiastes ut inueniret uerba uoluntatis & scriberet
recte uerba ueritatis; In profundas sedes inersit
questiones. & ad docendum populū p uerba composuit
Aliud habentes in medulla aliud in superficie
pulli ceteros. lib quippe pro uerborū nutu simplices
arbitrantur patientia habet pcepta. sed quasi in tra
aurum. In nucce nucleus. in hirsutis castanearū
opacit abscondit fructū inquirunt ita nati diuinū

atq; meditatio labor carnis est; carnis inquam non sps

... Finis sermonis uniuersi auditus facilis est; clm̄tame
 ... & mandata eius custodi. Hoc: omnis homo. q̄ omne
 ... factum adducet̄ in iudiciū. deo imm̄ abscondito
 ... siue bonū siue malum sit; Quia hebrei. cū in t̄le re
 ... scriptaq; antiquitat̄. nec in memoria durauer̄.
 ... & hic lib̄ obliterandos uideretur. eo q̄t uanas
 ... adsereret̄ di creaturas & totū putaret̄ eē p̄ nihilo.
 ... & cibum & potum & delicias transeuntes p̄ferret̄
 ... omnibus. Et hoc uno capitulo meruisse auctoritatē.
 ... ut in duorum uoluminū numero poneret̄ q̄d totā
 ... disputationē suam & omne catalogū talico ostauerit
 ... summa & dixerit finem sermonū suorū auditū eē.
 ... facillimū. Nec aliquid in se habere difficile. ut scilicet
 ... clm̄tame am̄ & eius p̄cepta faciam. Ad hō em̄ eē.
 ... hominē ut creatorem suū intellegens ueneretur.
 ... cū mētu & honore & opera mandatorū siquidem
 ... cū iudicium p̄ aduenerit. quid quid a nob̄ gestū est
 ... stare sub iudice. & unū quoq; recipere. p̄ opes suo
 ... siue mali quid gesserit siue boni. Septies iust̄
 ... cecidit in die & resurgit. aut em̄ p̄ ignorantiam.
 ... aut p̄ obliuionē. aut p̄ cogitationē. aut p̄ sermonē.
 ... aut p̄ subreptionē. aut p̄ necessitatē. aut p̄ fragilitatē
 ... carnis singul̄ dieb; uel inuerti uel uolentes

frequenter offendimus. : **GERONIMVS** : Satis con-
grue his comparationib. disputatio tua. inclusionū
nārum manifestauit errores; Quorū causas & curati-
ones. similiter optam. agnoscere. & unde acciderit nob
istadiscepio. pariter cupim. edoceri; Nulli & enim
dubium ē. neminem admodū posse remedia mat-
ualia & uicibus. adhibere. nisi eū quipsas morborum
origines antepdixerit. **ABRAHAM** : omnium uicium
un. fons atq; principium est. & secundū qualitatem
partis illius. & ut ita dixerim. membri qd in anima fuerit
uicium diuersa uocabula passionū corruptionūq; sciat.
Quod nūquam. & iam morborū corporaliū pbat. & ex pto
quorū cum una sit. causa. In diuersa tam. egritudine
genera. pro qualitate membrorum que fuerint occu-
pata distinguit. & enim cum arce corporis id est
caput uis noxi humoris. obsiderit caephalalgie procreat
passionem. Cum uero aures oculos. uepuassent
Inotalgia. eū siue optalmicū. uertit. morbu. Cum se-
quoque ad articulos & ad manuum summa trans-
fuderit. certiculis atq; chira. gria dicit. ualitudo
Cū aut. ced pedū ima defluerit. podagra. mutato nomine
nuncupat. Totque uocabulis. una eoque eadem noxi
humoris. Origodistinguitur. quod membrorū ceperit
portiones. Eodem modo de uisibilibus ad inuisibilia.

transeuntis animae nrae partibus atque ut ita dixerim
 membris vim cuius quidem vitam melle credimus, quā
 cum sapientissimū quique triperite definiant eē
 virtutis necesse est ut eam rationabile. eam nascibile
 eam concupiscibile eam aliquo corruptet inuisu
 Cum ergo aliquo & his affectibus vis noxia obsideret
 peccationis pillus corruptione dicem vitam
 nomen imponitur. Non si rationabilem eam
 partem pestis vitiorū infecerit cenodoxia
 elationis mundicie superbiae praesumptionis conten-
 tionis hereseos vitiae protecedit. Sicut nas-
 cibilem vulneraverit sensum furorē impatien-
 tiam tristitiam cecidiam pusillitatem
 crudelitatem que paritur & si vero concupisci-
 bilem corrumpit portionem gastrimargia
 fornicationem phylargiriam covaritiem & de-
 sideria noxiae terrenaque generabit, & idcirco
 si fontem vitam huius & originem vultis cognoscere
 rationabilem mentis vrae atque anime portione
 noveritis esse corruptam, & qua vel presump-
 tionū vel cenodoxiae solent vitiae pululare
 proinde hoc primum anime vobis ut ita dixerim
 membrum parte discretionis iudicio & humilitatis
 virtute curandum est. Quo vitato dum nō solum

ad perfectionis uenisse fastigia sed etiam docere alios
posse. uos credatis; & ad eruditione ceterorum
sufficientes. atq; idoneas iudicatis. per actionem
cœnedoxie hac quampate fec̄ ur̄a confessio puagationū.
uacitate raptamini; Quas amputare deinceps. absq; diffi-
cultate poteris. si uere discretionis ut dixi; humilitate
fundata. quam laboriosum quāq; difficile sit. unicuiq; n̄m
saluare animam suā. n̄m ur̄a contritione discatis.
& intimo cœct affectu. n̄m odolonge uos ab illa docendi
p̄ sūptio ne submotus. uerū etiam adhuc egere doctoris
cognoscatis auxilio; adhibēte ergo huic. membro t̄ parti
animę ur̄a. quā specialit̄ dixim̄ uulneratam. uere
humilitatis medellam; quæ qm̄ ceteris animæ partibus.
In uob̄ quantum appareat infirmior est t̄. necesse est. ut cha-
bolice infestationi prima succumbat; quæ admodū t̄
Ingruentib; quib; dā in uirusq; uel & accedenti labore.
uel de aeri corruptione gignunt̄. fieri etiam corporeibus
humanis solē. Tilla membra que fuerint infirmiora
cassibus istis. prima consentiat atq; succumbat;
Cūq; peculiaris In eis mœb; insiderit. reliquas q̄q; partes
corporeis. eade pestē tabe faciat. Ita etiam unius cuiq;
n̄m flante quodam modo pestilenti habitu uitiorū
illam maxime passione. necesse est ad temptari In quate n̄m
atq; infirmior ei portio; Validis inimici n̄m fo d̄iter

resistat impulsibus. & ex illis periculum captivitas
 incurre. In quibus; faciliorem proditioni aditum
 referat incauta custodia; Si enā q. balaam populudi
 possedecipi. certa ratione collidans consilium.
 ut a illa parte qua infirmari nouerat filios isrl.
 pnciososi eis laquei tenderent; Non dubitans eos
 oblata copia feminarum fornicationis ruma pnc
 conlapsuros; quia concupiscibiles anime eorum
 partes sciebat ee corruptas. ita ergo unū que q. m m
 nequitiæ spiritalis uersuta malignitate ptempit
 illis precipue affectib; anime insidiosos. laqueos
 pstruentes. quibus eam senserint e. egrotare;
 Quod etiam de dno non diabolus opinabatur;
 cūq; In his eum trib; animi temptas se affectibus
 In quibus; omne hominū gen nouerat captuari
 nihil tam uersutas pfi ciebat insidus; nam concupis
 cibilem mris eius adgressus est partem dicens;
 Dic ut lapides isti panes fiant; Inasabile quoque
 cū eū ad experitū dā praesentis saeculi. potestate
 & regna mundi huius instigare conatus est rationale
 uero cū ait; Si filius di es mitte te deorsum;
 In quibus; idcirco ^{nihil} eius proficit inlusio. quoniam nihil scdm
 coniecturā suam. quā falsa opinione conceperat
 repperit in eo ee uitatū. Unde & nulla pars anime eius

in doct
 iderom
 lationem
 sio puag
 ps. absq
 umilitate
 uniuers
 ediscat
 illa doct
 egre doct
 membr
 erant
 uniuers
 necess
 que ad
 lera labo
 am capu
 infirmo
 cumbat
 quas q
 ma uniu
 habitu
 part in
 mci m

Inimici Insuper adtemp^{di}ta^{ta} consensit; ecce enī uenit
In quid princeps mundi huius & in me nō habet quicquā;
vita filiorū **ANTONIVS** nobilibus relegendisq; parentibus.
ab aegypto oriundus. fuit tanta nutrit^{us} suorum cura.
ut nihil aliud p̄ter parentes domū que cognoscere;
& cū puer eēt non se litteris erudiri non ineptis.
Infantum unq; passus est fabulis. sed omni desiderio
flagrans scdm̄ quod scriptum est. Innocentes habitauit
domū. ad ecclesiam quoque conparentibus sepe conueniens.
nec infantū lasciuas nec puerorum negligētiā
sectabatur. sed tantū ea quae legebant^{ur} auscultans.
utilitatē p̄ceptorum uitae institutione seruabat;
non sicut ut solebat illa aetas pueris & delicatis cibis uiquā
tedio fuit; Post mortem autem parentū. ab octo annorū
aetate dei & octo seu uiginti cū sorore admodū paruula
delictis & domus & sororis honestā gerebat curā;
Nec dū uero fluxerunt sex menses quibus ad ecclesiam
ut solebat adcurrere recordabatur; q̄ modo & ap̄t
omnibus sp̄ritis secutus fuit se I saluatorem. & multum actibus
apostolorū facultatibus suis uenditis p̄tia ad pedes apostolorū
de uillis seno egentibus parcienda quae uel quanta spes
his dem reposita eēt incaet; Taba se conuoluens intrauit
ecclesiam; & accedit ut uult euangelium legeretur.
In quod nō dicit adiutem. sius p̄fectus eēt uade & uende

omnia bona tua. & da pauperibus & ueni sequereme &
 habebis thesaurū in caelis; quo auditi quasi diuinit̄ huiusmodi
 ante memoriam conceperat. & uelut p̄p̄tē hęc eēt recitata
 scriptura ad sedomonicū dux̄ imperium; Statimq; agris
 possessionē quā habebat arare aū erant trecenti iugeres
 & ualde optimi utanis largit̄; ne aliquando aut sibi aut socii
 molestia gignerēt; Cetera uero quę immobilib; possidebat uniuersa
 uendidit & adgregato non exiguo p̄cio Indigentib; dedit;

Paruis tam obsecorē seruatis quę seruatiōe uidebat infirmos;
 Rursum eccliam intrauit cū audis̄ sed dñm in euangelio dicente.
 Nolite cogitare de crastino. - relicta quoq; portione pauperib;
 distribuit. nec uersarise passus ē domi. sed sacros fidelib; ac no
 uirginib; comendata ut earū nutrirētur exemplo. ipse omnib;
 facti uincit libera sperū atq; arduū arripuit institutū;

Nec dū aū crebra erant in egypto monasteria. neq; omnino quā
 auiā nouerat solitudinem; & quicūq; in xp̄i seruitute sibi mel
 p̄desse cupiebat; Aut p̄cul a suis uillut erant. ubi antonius
 omnib; suis uenditis pauperib; q; d̄tributis securus ac separat̄
 Instituebat; Erat igitur in angulo uicino senę quidā uita solitaria
 apri ma secat; acate hunc antonius aemulat; ad bonū;
 Ex primo quidē incipiens sūā ipse in locis paululā a uillula
 remotiorib; manebat; Unde sū si quem in hoc studio ēperire
 p̄cedens querebat ut ap̄is prudentissima aurora. ne ad habitaculū suū
 ante rem abat nisi eius quę cupiebat fruere aspectibus.

& sic tamquam munere mellis accepto abibat ad sua; talibide
Instituit excedio cupides singulos ita animū roborare, ut
opum patrum nec succū meminisset ad finem.
omne etiam desiderium & sollicitudinē erga id quod ceperat
exercere operabatur manibus suis; sciens scriptum esse
quonon operatur nec manducet. mercedē sane operis sui
excepto panis pro egenis largiebatur; Orabat frequenter
quippe quod dederat quod optulisset sine cessatione dūm
rogari; Auditionem etiam scripturarū ita studiū comodabat.
Ut nihil scire; animo laboraretur. sed uniuersa precepta dñi
custodiens memoriā pluribus haberet, sic suā uitam constitu-
ens ab uniuersis fratribus puro diligebatur affectu.
Omnibus oboediens ad quos studio descendit pergebat proprias
singulorum gratias auarabat; Huius continentiam iocunditate illius
uigilantia alterius secebatatur. Lenitate illius legendi
alterius aemulabat industriam istū ieiunantē illū humi-
iacentē mirabatur alterius patientiam alterius mansuetu-
dine predicabat; Omnium quoque uicaria erga seruitutes,
caritatem atque uniuersis institutum patribus, inrigat ad sedē
propria reuertebat. ibi cū uniuersa tractans. omnium in se
bona nitentē exprimere. neque uero aduersus coaevos
aliquando mouebat sed ea tantū flamma egregio uis cresce-
bat in peccato ne secundus cuiquā in peccatis operibus;
Inueniret; & ita hoc faciebat & cū omne gloria amaret

omnib; tam carus eēt quam cūicini & monachis ad quos saepe
 uisnebat. antoniū uidentes deicolam n̄ cupabāt. Indulq; nature
 uocabat quidam ut filiū aliter patrem diligebāt. dū itaq;
 hec ageret antonius quib; omniū p̄uocabat in se affectum.
 Inimicū nomini xpi diabolū impatientē ferens. tantas in ad
 ulescente. uisutes ueteranis eū adgressus. fraudibus
 & primo quide tēptat si quomodo posset ab arrepro eū in strato
 & trahere in mitebata memoria possessionū sororis defensione.
 generis nobilitatem amore rerum fluxa sc̄ti gloria exē
 uaria dilectacionem & reliquā remissionis blandimta;
 postremo in tutis arduū finē & maximū pueniendū labore
 necn̄ corporis fragilitatem & aētatis spatia p̄lyca, prorsus
 maximā ei cogitationū caliginē suscitabat. post ^{quā} au
 orationib; eius ad dñm p̄pationis fide semellex elidi
 consuetū aduersus adulescentes arma suscipiens noctū
 Inquit & abateū in lectris p̄ dies eū tā apus in eū reclus
 Inrueratur nullus ābigeret qd antonius contra diabolu
 dimicaret; nā dū & p̄ cogitationes sc̄didas conabatur se
 Inserere ei. hieas orationib; remouebat & dū illentulabat
 sensus naturali carnis ardore hie fide ac ieiunio corp̄ omne
 uallabat. Illenolte in pulchre mulieris uertebatur cōnatū
 nulla omittens figm̄ talas ciuiae. Hic ultricis q̄heme flāmas
 & dolores uermium recordans cogitationū libidinu obiciebat
 ille lubricū adulescentiae iter & adruinā p̄ponebat facile

Hic aeternae uitae iudicii tormenta considerans in lesa
anime puritate p[ro]temp[er]antia seruabat. Ista aut[em] omnia
ad confusione[m] diaboli fiebat, qui enim simile[m] scel[er]i fieri
posse existimabat. tunc ab adulescente ut miserum delude-
bat. & qui contra carnem & sanguine[m] cu[m] magna gultatio-
ne gloriebatur ab homine carne[m] gestante[m] superabat. adiu-
uabat enim d[omi]n[us] serum suu[m] q[ui] n[ost]r[ae] gratia carne[m] suscipiens
uictoria[m] carni contra diabolu[m] largit[ur]. Vixit aut[em] nacestran-
tib[us] licet & apti cu[m] p[ro]fess[us]e sermone. n[on] au[tem] ego sed gratia
qua[m] mecu[m] est. & postremo cu[m] nec hoc arguente[m] doctore[m]
posset antonium draco te[m]p[er]i & uideret se se p[ro]p[ri]e
cogitationib[us] repelli; Saecul[um] q[uo]d scriptu[m] e[st] stridens dentib[us]
& ululans qualis est meritorat[us] apparebat & uultu puer
haeridus atq[ue] niger adenus se genua p[ro]uoluens humana
uoce deflebat dicens. multos seduxi. plurimo decepi,
Nunc au[tem] ut aeternis scis ita & tuos u[er]o labores superat,
Qua[m]cu[m]q[ue] interrogaret antonius quis na[m]q[ue] e[ss]et quae talia
loqueretur ait; Ego su[m] sp[irit]us fornicationis ego multi-
modo turpitudinis arma aduersus om[n]es adulescentes
suscepi & in sp[irit]u fornicationis uoces; quantos pudice uiuere
d[omi]n[us] p[ro]ponentes fefelli, q[uo]d tenuit incipientes ad sedes pristi-
nas redire p[ro]suasi; ego su[m] p[ro]p[ter] que[m] p[ro]ph[eta] lapsos increpat
dicens. Sp[irit]us fornicationis seducti estis; & traiera
p[ro] me fuerat illi supplantati; ego su[m] qui terpsium.

sepe temptavi & semp repulsius sum; cu hoc xpi mles audisset.
 gratias agens do largitori aduersus inimicum confortatus
 audacia aut multo ergo displicabit es & multu contempnit
 na & obscuritas tua & acas infirmaru signas reru nullam
 ia de securast. dñi eni m auxiliator & ego & ultasup
 inimicos meos & statim ad uoce cantantis fantasma qet
 uidebat euanuit haec au antonm contra diabolū fuit
 uictoria prima / Immo iustus In antonio saluatoris;
 Qui peccati in carne condempnauit ut iustificati legis
 In nob compleret. quoniam secdm carne ambulamus sed
 secundu spm .: **ne de seculo conflicto**

Post haec ad sepulchra aut procul a uillula constrata
 recessit unidecognatis man dans instatim dieb; sibi alimta
 deferret; & cu in una memoria supra dicit fratē eū condu
 seret & solus ibidē morabat; on & uens ergo diabol ne accessu
 teporis herimū habitari faceret ita eū adgregatis satellitib; suis
 uariacede lacerauit & doloris magnitudo & motū aufert
 & uocē nā & ipse postea referebat ūbera fuisse tā graua
 Ut uniuersa hominū tormta superaret. sed di pudentia
 qua enū quam in desperantib; deest conseruauit eū. Alia enī
 die isdem supra dixim fratē aduenit ex bos deferens ad suos.
 Inuenitq; eū con fractib; foetib; in tra iacere quasi mortuū
 & humeris inpositū ad uillulae domnicū deportauit;
 quo audito ingens turbauit in horum ad finiu que concurrerit.

triste in mediū posita funeris red debat officium suā media
notis parte transgressa grauis puigiles omnium oculos
sopor uicerat. tū antonius anima paululū redeunte
suspirans eleuauit capud & postquā ceteris alta quē
q̄ stransēu aq̄ delat fuerat uigilare conspex̄. iunctu ad
uocans obsecrauit ut nullo poenit̄ & citato ad pristinum
seresseret habitaculum; Relatus ergo iuxta mores solus
iterū p̄manebat. stare quidē p̄p̄tercentes plagas
non poterat, ceteris uero prostat q̄ orationē clara uoce
dicebat; ecce hic ^{ergo} sū antonius n̄ fugioura certamina
suam si maiora faciatis nullus me separabit a carnate spi
psallebat si consisterint ad uer^{me} sus castranū mebita cetera
talia eoloquente bonorū ostis inuidi diabolus admirat̄
q̄ post tot uerbera ausus fuerat reuersu; Congregans
suis canib; ex proprio furore lamans uidebit̄ ait. Quā nec spū
fornicationis nec corporis doloribus superatus insup
audacit̄ irritauit nos; Omnia arma ar^{re} acrius anob
impugnandus est sentiat sentiat debet scire quos sy uocet.
Dix̄ & ad hostantis uocē audientū turba consensit;
q̄ innumeras habet diabolus artes nocendi. Son^{igit} reperit̄
nis inreputat ita in loco fundit̄ agitato & parib; pate
factis multisaria demonū & serpentū formas induentes
omnē p̄tinus locū repleuere fantasias. Leonū. taurorū
luporum. aspidū. serpentū. scorpiorū onū nec n̄ & pardorū

audiq; ser
ba ffu de p̄
p̄ bestiarū

atq; ursum & haec singula secundum suam naturam fremebant
 Rugiebat leo occidere uolens, taurus mugitu & cornibus
 minabatur, serpens sibillo personabat, lupum impetum
 immittebantur, pardus discolor atq; discurrebat auctoris sui
 calliditatis uarias indicabat; truces omnium uultus & uoces
 orridae dirus aciebat; Antonius flagellatur atq; confusus
 sentiebat quidem dolores asperiores corporis sed interitus perdurabat
 in tepuigili & lucidum gemitum uulnera carnis exprimeret & sensu
 tam idem manens quam inimicis deludere loquebatur.
 Si unum aliquid habueritis sufficere & unus & uobis ad
 proelium sed quoniam uos domino eneruante frangemini multitu-
 dine inferre temptatis & erroris; Cum hoc ipsum in
 firmitatis inditum sit quod in rationibus formis
 induratis bestiarum rursusq; confidens ait. Siquid ualens
 sum in ^{uobis} potestate dominus dedit praestofum deuorare concessit
 Si uero non potestis cur frustra nitimini signum est nobis
 crucis & fidei. ad dominum in expugnabit murus; exulta & traieci
 minitantes frangebatur de manibus suis; quod nullus temptantia sequitur
 effectus sed maxima e contrario gignetur inlusio & oblitio
 conuictationis seruicium eide spectare facit; Denique cum leuaret
 oculos uidit desuper culmum aperire & abditis tenebris radium
 in se lucis influere post huius splendoris aduentum nec aliquis
 demonum apparuit & corporis dolores & templo desit est
 Aedificium quoque quod paulo ante desolutum fuerat instauratum est.

fluctu sententia intellexit semper in peccato trahens
longa suspiria aduisione quae ei apparuerat loque
batur dicens. Vbi eras ihu ubi eras quare non principio
adfuiti & sanares uulnera mea; Quoxa deus factus dicit
Antone hic era sed peccata ^{uide} certam tuam; Puncant
qua uirilit dimicando necessasti semper auxiliorum
& facia te in omnibus nominari; Ius autem auditis exsur
gens in tantum roboratus orabat. ut intellegere pluisse
recipisse tunc uirum qua amplexi dedit. Non est
difficile bonorum spirituum malorumque discretio
que sic tribuente precondetur. scorum congelorum
comabilis & tranquillus respicitur est quia non
contendunt neque dormiant neque aliquis
caudis uocem eorum. Verum recte leniterque
properantes gaudium & cultatione fiducia com
pectoribus infundunt, siquidem cum illis est
dn̄s qui fons est & origo letitiae, Tunc mens
nra non turbida sed leuis & placida congelorum
lucere radiatur. tunc anima celestium primorum
ceuiditate floegans effralto si possit humani
corporis domicilio & membris & honorata mortalibus
cum his quae uidet abire festinat ad caelum. hoc tanta
benignitas ut si quis preconditione mortalitatis humani
mro fuerit eorum fulgore peritiam omnem continuo

excedere auferant meum. Ita gabriel ^{cu} zacharie
 loqueretur in templo. & angeli cum illum diuinum
 uirginis partum. pastoribus nuntiare. & qui
 dominici corporis augebant scubias securis seu
 dendu mat. ostendentes nemeluerint imperabaz;
 oreus eni notantur & pauore. quantu & magnaru
 reru sepe concutitur aspectu. per simonem uero
 uultus truces sonitus horrendi scididicogitat
 plausus motus que adulescentium uellatronu
 aqubus timae anime sensib; te pae incutitur.
 odium xpianoru monachoru tedium suorum
 reuocatio mbi moeris cupido nequiae lassitudo
 uisitas tota habitatio; Si igitur postermore
 horori concepto successerit gaudiu & addm
 fidelitua atq; ineffabilis caritas uenisse sciam.
 auxiliu quia securitas anime presentis maiestatis
 Indiciu est. Sic naq; & abraham patriarcha
 uidens dm gauisus est. & ioh cu mariam sup
 uenisse sentiret quae in sacro uentris hospicio
 uniuersitatis gestabat parentem. scultaunt necdu
 natus in gaudium. Sin autem incussa formido
 p manserit hostis est qui uideat; qm ^{nec} fouer nouit
 ut gabriel pauentem uirgine nescimeat uel
 uelut pastoris nuntii consolatus; Quum mo

pecuorem duplicat. & usque ead profundam
impidat foueam ut sibi homines proster-nat
impellit. & in misera gentilitas dominice in-
ter chitionis ignera fcellos demones deos opi-
nata est. xp̄icorum cēt. populos hys fcellocis
inretiri non potest sus est xp̄s. quid dicebulam in
euangelio auderet sibi principatum omnium
presumentem repulit dicens. Vade retro sctanas
susptum est enim dñm dñm tuum ad orabis & illi
soli serues. Huius rei uobis impertire cuppo
notionem quom ueram esse nullus combi z& ceu
dētium. pulsecut reliquendo monasterium ostium
egrediens que uidi hominem in horum sublimitate
porrectum habentem ex pud usque ead celum.
Cumque cebeo quisnamque esset inquirērem ait
egozum sctanas. & ego quid inquam hic queris respd
Cur mihi frustra imputant monachi. Cur mihi
omnes xp̄ianorū populi maledicunt. & ego iuste
inquam faciunt. tuis em frequenter molestam in-
sidis. ^{at ille} nihil ego fatio sed ip si se in uice t̄ hys
nā ego miserabilis factus sum. Rogo n̄ legistis. quid facer
Inimici frame in fine & ciuitates destruxisti. en nulla in
abeo locum nullam possideo ciuitate iam nullas ad ma p
om̄s nationes cunctasq. p̄ uirtutis xp̄i p̄ sonat nom̄ sua

solitudines ipse monachorum circūclantē chaus sequestro
 tueantur & mesine causa non lacere. ¶ tū ego dñi gratia
 cū alacritate mirat' sic ad eū locut' sū. non tua eueritā
 recentē adscribo sententiā nācū fallatice' caputis hoc
 sinemendatio coactus est confiteri; Vere enim ih̄s tuas
 fundit' subruit iures & honore' nudatus angelico uoluntatis
 inscedib; uix uerba compleuerā & ille sublimi saluatoris
 nominatio ^{line} delatus. **H**ORACRITER, nona antonius cū ante
 cibū orare coepisset raptū se sensit in spū & ab ang'lis in
 sublimē ferri phibentib; q; transitū aesi demonib; coepit
 scū ang'li contradicentes req'rere q; eā causa resimendi
 nult in antonio criminib; ill uerō ab exco'dio natiuitatis
 replicare peccata nitenib; calūmosa ora ang'li clausit
 dicentes; n̄ debere ^{eor} a natiuitate ei; delicta narrare que iā xpi eant
 bonitates opita. Si quid aut' sciret q; eo temp'r qd' fall'
 monachus & dō consecrasset liceret ferri; Accusabat
 aut' demones multaq; eacit' mentientes; & cū decess' p̄bānt
 fallatius lib' antonio consensus aperit' & statim
 rediens in se in eo loco inq' stare coeperat. hoc se rursū
 uidit eē qd' fuerat; Tunc uerō oblitus aesi q; scilla hōra
 noctem gemitu ac lamentatione transegit' repuitans
 secū humanorū ostium multitudinē & conluctacionē
 tantū exercitus. & laboriosū p̄ aerem it' ad cælū & hoc eē
 xpi dictū. Quiat' aduersus principes & potestates

aduersus mundi directores tenebrarum horum
contra spiritalia nequitia in caelestibus, Quis sciens
celestes potestates ob id semper temptare luctare
contendere. Nonobis transitus esset & cecidit celum.
hortabatur monens ad sumite cetera ad diuinitatis
resistere in diem aloe. Ut nihil mali habens quod
de nobis dicere possit inimicus confundatur, nos
cū ex apostolice sermonis recordemur dicentis
siue in corpore nescio siue extra corpus disscit, & p̄culus
apostolus usque cecidit tertium celum raptus est ibique
caudras uerbis ineffabilibus descendit, contomnis aut
usque cecidit aerem receptus post consultationem liber
cep̄corat. Inconentabilis sequitur uisio & omni
lucrum marum fronte pleenzendae. Cum enim fratribus
circa se sedentibus operaretur intente fixit oculos
in caelum gemens atque suspirans, & post quartulum
spectum reuelationis incepte nimio dolore c̄remuit
& stetit fixis genibus contecti uultum prouo
latus orauit. ut clementia sua futurū c̄uerteret &
s̄ succedat scelus orationi lacrima mecum in gens inuadit ei
presenter obsecrabant ut tante calamitatis & pri
mer & uisionem singularis occupant uocem lingua
fletu p̄peditur & in medio conatu sermo gemitu
interrumpitur. Nix tandem cum uociferatione

luctuosa aut. melius erat ofilioli impendens piaculum
 ut ex morte lucrari, sic incipiens rursus lacrimis
 unetur & inter. gra. suspiria. tendem pectori
 commodeens uocem magnum inquit quoddam
 & uniuersis seculis in euertum imminet nescis
 meo no fides catholica turbidine subuertetur
 & homines ueritatis similes xpi scilicet diripiunt.
 Vnde enim. abtrecedit multorum circum datum
 multitudinem qui crebris calcum ictibus omnia
 dissipabunt, & facta est uox dñi dicens ecce homi
 nebitur ab oerum meum. hec est causa gentium
 meorum. quos audistis. nec mora uisionem, sequit
 effectus, nam post annos duos seu ex arriorum.
 erupit inscena. tunc ecleiarum rapina. tunc
 diuinorum. Terneratio uecforum. tunc palluta
 s. ministeria. tunc pcegenorum opificum prae
 sidia ceduersus xpm conperata tunc cedsump
 tione palmarum. quod idolatre cepud celexan
 drianam insigne est ced & desicom pergere compellabat
 ut ceterorum populi crederentur, ppt scelus
 horre & conimus replicare quae gestec sunt.
 Virginum metroru^{na} que ereptus est pudor sanguis
 ouum xpi in eius templo effusus ueneranda
 res per sic celtaria. beceptis terum prouolup
 tate.

gentilium pollutum ē. Nihil defuit ueritati uisionis
monstrauit effectus quod calcitrantium multorum
indisciplinatio errantium esset & impidat, sed ista
tristitiam. consequenti reuelationis prosperitate
consolatus est & ait. Nolite filii mei. uos penitus
dece. Vt enim iratus est dñs sicurus sum miseretur.
& succo & clesie recuperabit. Ornatum eosq; quoniam
persecutionibus fidem dñi seruauerint solito uidebitis.
fulgore lucentes. Reuertentur in foueas suas serpentes
& religio xp̄i cœna longius propagabitur. Tantum
uideat ne fidei ueritas incerta errantia lœbes sordescat.
Non enim ceptoz sed demonum & patris eoz diabuli
ista doctrina est. atque ob id p̄ insipientiam iumentoz
similis peccatum eoz & p̄susus est eorum.
Bonum aegipti medicum xp̄s indulserat. Quis non
tristitiam ceptum mutauit. in gaudium.
Quis non iram uertit in peccem. Quis sorbitatis luctu
non ad eum temperauit. cœspectum. Quis in merore
p̄cupertatis quo p̄mebecetur cœbiecto statim &
diurtem despect. opulentias & in sua lœctas paup
tate. Quis post lassitudinem manachus non eus
ceduentu hortatus est. Quis cœdoles cœns & cœns
succensus cœrdoribus non & eus cœdmanitu pudicitie
cœnector fuit. Quis uexatus a diabulo sine medella
redit.

quis inimici cogitatuobus distractus non ecce tempestate
 sopita sereno regressus est animo. sciebat enim
 quo quisque laborar & incommodo; & scurte
 meritis discretionem spirit^u cognoscens cedebat
 uerborum proueterant uulnera. sanitatem
 Unde factum est. ut eius discretionem. om̄ diabali
 pcederantur insidia. & ideo post eius resolutionē
 quæsi communē uulnere. orbitatis suscepto
 ueluti pcedentem proprium. singuli luxerunt
 illum; Quis cū finis eius fuerit uitæ. dignū est
 & me commē^{no}are. & uos cū desideratis. cedere
 iuxta consuetudinē ceduisitandos. fratres qui
 & terriori monte erant uenit. ibique diuina pro
 uidentia. de morte condiscens nec & corsus est
 ultimam filio patris cedente sententiam. non enim
 cerbitror quod in hoc seculo iterum nos uisuri sum.
 Quæ cogit conditio nec uita. ut post cent^{na}riam
 numerum. quem annis quinque supergredior. icem
 resoluam. nec locutus cedientium pectora con
 tristauit gemitus. lacrimæ quæ dicta. meretia
 secuta sunt. complectabantur eū uniuersi. quasi
 icem de seculo recessurum. At ille tēcomquam
 celi ena deserens ced propriam patriam profi
 cis cetur cum me cogna & cū a p^{pi}cedebat

ut ueritat
 reum m
 mpidat
 prospera
 pri: uos pen
 sum miseri
 eos q; qu
 t solto uide
 uos suas ser
 btur; Tam
 ana labor for
 & patri
 ipriam
 us est con
 ulserat
 aut. in g
 quis for
 n. Quis
 to statim
 sua & c
 nachus non
 a des
 us ced
 ad abulo
 restit

desiderium in strato non debere subripere sed tamquam
cotidie mortuos ut ante praedixerat cogita
tionibus sordidiss. custodire. & omnem emulatione
ecclesios quosque conuere. Diebusque custodi
enda est pia fides in xpo & patrum religiosa tra
ditio quae & scripturarum lectione & crebro
me ceperunt didicistis. ecclesiamque. finitque
sermone fratres eum uehementissime redardabant
glorioso patris cupientes termino decorari.
sed multas ob causas quas in silentio demonstrabat.
contradixit. celerique ualedicens fratribus
qui confluxerant ecclesiam uirtutis hec tra
culum repedant. Post menses autem paucos
cum mediocri incommodum semina membra
turboess & uocatis ecclesiam uirtutis fratribus. quos
ibidem. ante quindecim annos modico interuallo
seuinctos instituebat. quique eicem seminebant.
ministrare. ecc. Ego quidem filio secundum
eloquium scripturarum petra. ingrediar in com
icem enim me dñs in uita. iec cupio uidere. celestia
sed uos omnes ceramea. ecclesiam uirtutis. ne tanta temporis
laborem repente perdat. hodie uos religio sum.
studium corripuisse corbitamini. & cepte uolun
tatis fortitudo succrescat. uarias demonum ostis

insidias uidistis eorum & impi & us feroces & uires
 effeminatas, ihm suspirate & credulitate nominis
 eius u^{ost} mentibus fugite & certa fide uniusi
 demones fugabunt; Memento te & ia monitionu
 meam in cer te conditio nis ura cotidie conci
 pitem retractate & celeste uobis p^{ri}mum sine
 cunctamine ^{si} tribudur, scismaticoru & here
 ticoz uenena uitate me u circa eos odiu sectamini
 qui xpi sunt inimici; scitis ipsi quod nullus mihi
 ne pacificus quidem sermo cu eis aliquando fuerat
 propt^{er} praua eoz uoluntate & pertinax contra
 xpm bellu; In hoc ca^u magis estote solliciti ut dⁿⁱ
 seruetis p^{re}cepta ut post morte uram sci congeli
 quasi amicos & notos in &erna uos recipiant abna aut
 Haec cogitate haec scipne; haec re^{te} & qua uobis
 mei cura si que p^{ro}ctris memoria si mihi uicarium
 p^{ro}statis affectu nullus cedat egyptum meas perferat
 reliquias ne uano corpus seruetur honore ne uita
 perato ut nostis comertu & ia circa me seruentur
 obsequia; Huius rei gratia maxime huc su regressus
 uos igit^{ur} humo te g^{ra}te uos patris operite corpusculu
 & illud senis urⁱ co^{di}te^{re} mandatu ut nemo p^{ro} p^{re}
 uram dilectionem locu tumuli nouerit; Con
 fido aut^{em} in d^{no} quia neces^{se} rior^{is} resurrectionis te
 pore

hoc corpusculum. resili & incorruptum. Vestimentorum
cuius eorum sit ista diuisio. meloten. Trallium. tritu
cui super icceo. athanasio epo. docere quod mihi nouum
ipse detulerat. scorpion eps. eadē coccipiet. meloten.
Uos ciliciū habitote. uestimtum. & ued & e uiscera
mea. antoniū enim migrat eadē & iam nērit
uobiscū in p̄senti seculo. Verbe fimerat & osculante
se discipulis & ten dens paulolum pedes morte latus
cos p̄bet. Itaut & ilaritate. uultus eius scōz ange
lorū. qui ead per ferendam. commam eius. descen
derant p̄sencia nosceretur. hos intuens tāquam.
cemicos uider & commam. & cecidit & cecidit us est
patribus. secundum ordinem scripturarū. seruauer
mandatum. discipuli in uolutū corpus ut p̄perat
humo operientes. & nemo interim usque ad diem
hanc p̄tē eos ubi sit conditus nouit. finge.

N. II.

TESTIMONIA DE LIBELO. BEATI IERONIMI. AD
EUSTOCHIAM VIRGINEM. DE SERUANDA VIRGINTATE.

Stecdium est hęc uita mortalibus. hic contendimus ut alibi
coronemur. Nemo inter scorpiones & serpentes securus
ingreditur. in cognis inimicorum. circūdamur. eoz munit
hos tū plenasunt omnia. caro fragilis & cinis futura.
postmodicū. pugnat sola cum pluribus. Quē diu in
hoc fragili corpusculo dē^{ne}mur quē diu habemus

thesaurum istum in uicis fictilibus & concupiscen-

spis aduersus carnem & caro aduersus spm. nulla
est certa uictoria, si paulus apostolus uas electionis
& pparatus in euangelium xpi ob carnis & culcos
& in cuncta uita sua reprimat carnis suam. ut
seruituti subiacat ne alius pdicans ipse reprobus
inueniatur. Et tamen uidit aliam legem in membris
suis repugnantem legi mentis sue. & captiuam ten-
se in lege peccati. si post nuditatem. ieiunia famem
coercerem. flagella supplicia inferere uersus, & clamat.

In felix ego homo qui meliberrauit de corpore
mortis. huius tunc putas esse debere securam

Hoc quotiens in heremo constitutus & illa uasta
solitudine & uita solis cordibus horridum
manachis prestat habitaculum. Puta uero
romanus inter esse dilectus, sedebam solus. quia
uero cunctis repletus eram. horrebant sicco
membra deforma scelerata. Cutis situm. adhiopis
secarnis obduerat. Cotidie licerim. cotidie
gemitus & si quando repugnantem somnus imminens
obpressisset. humo uix herentia ossa conlidebar.
Decipis uero & potu taceo cum & iam languenter
aqua frigida utantur & coctum quid accepisse.
luxoria sit, ille igitur ego qui ob gehennae.

metum talem carcere ipse damnaueram.
scorpionem tantum socius & ferarum septemchoris
interam puellorum. puellebant hora ieiunij
& mens desiderij aestu ebet in frigidis corpore
& conte & esu homine leon carne praemortua
solce libidinum incendia pulliebant. Fraque
omni auxilio destitutus cedi huius itcebam pedes
rigabam lacrimis crine tergebam & repug
nantem carne ebdomedlorum in aedia sub tu
gabam non erubesco infelicitatis mee quin
potius plango. Non me eē quod fueram
memi nime de comantem diem crebro unxisse
cū hoc te. Ne prius cepechoris cessasse uerbe
ribus quoniam dno in crepente redire & tran
quilli. Ipsam quoque cellulam meam
quae si cogitationum conscientiam pertimescebam
& mihi in d' iratus & rigidus solus desertapene
trebebam. sic ubi concauce uellum espera mortu
rupium praerupte cernebam. Ibime orationis
lacus illud miserime cernis ergeatulu
& ut ipse mihi testis est dñs post multos
lacrimas post caelo oculos inherentes
Non nunquam uidebam mihi interee a gminibus
conzeloz & lacus carceba p. te modo se ungenoz
tuorum currim

et uebec plectus sumebatur in membris, & si quando
in membra reuersus propheta[m] legere coepit sermo
horrebat incultus, & quic lumen cecis oculis non uideba
non oculorum p[ro]p[ter] culpam esse sed solis.

Dum ita me contiguus serpens inluder & medice
fere quodragisima medullis infusa febris corpus
inuasit & h[ab]u[er]at; & sine ^{ulla} requie quod dicitur quoq[ue]
incredibile est. sic infelicia membra de p[er]te
ut ossibus in hererent, int[er]im p[er]a beant & sequi
& in oculis coning[er]e color. tota frigente uen corpore
in solortentur repente p[er]t[er]culo ped p[er]tebeo

Tum subito captus in sp[irit]u cedi tribu[er]e iudicis per
trahor ubi tantum luminis & tantum erat circū
stantiae decitate fulgoris ut pro lectus in tra
sursum cesp[er]ere non ceuderem; Intro gectus
conditionem xpi cenum mee[re] respondi, & illi
qui p[ro]sidebat mentur[us] est. Cicero manus es in xpian[um]
ubi thesaurus tibi & cor tuum; Illico ab mutui & in
ter uerba, nec me cedi iusserat conscientia
m[er]e signe torquebo[er] illum mecum uersiculū
reputans in inferno ca[us]t[us] quis confitebitur tibi;
Clemene tecum cepi & herulcan[us] dicere miserere
me d[omi]ne miserere me, h[ab]e uox inter flozelle
resonabat, Tandem cedi p[ro]sidentis genua puoluit.

quae sed steterant praecedebantur ut ueniam tribuere
oculalescentiae & error locum penitentiae com
modar & excedatur. Deinde cruciatum sigentium
literarum libros di quando legissetem, ego cum teo
constitutus articulo uellim & cum meo iore pro
mittere iurare cecepi & nom ob testem dicere
Dne si unquam habuerio. codices seculares siue
legero teneu gudo; Inter haec seora mti uerba
dimissus reuertor ad superos. & mirantibus
cunctis oculos cepeno teo lacrimarum,
Ymbrae perfusos ut & cum in credulis fidem facere
& dolore, paeuero sopor. ille fuerat ceu uana
somnia quibus sepe deludimur. Teste est tribunal
ante quod uerum iudicium teste qd timui, paeque
mihinum quem contingat telem mihum incidere
questionem; Libenter habui seculos plura
sensi post somnum; & teo dehinc studio
diuina legi que teo mortalia ante non legera
Quee cum meatio luci cum tenebris, qui con
sensus xpi cum belial quid fecerit. cup se teo
oratus cum euangelis meo cu cepos tolocicero
Auerit qd tibi quoque urandū est malum.
Ille tibi semper more uox reson & Judus & cum
deuero matris mee. nudus redere et

aedificatae traditione factis focis & uentrem
 nonorent cybo duplicato, Ad tertium genus
 ueniam quos cenachortas uocant quidecenubus
 & euntes excepto pene & sale amplius cede deserta
 nihil ferunt, Huius uirg couctor habetur paulus
 in illustrator antonius, & ut superiora conscenda
 princeps iohannis baptista fuit horum laborē
 & conuersionem in carne non carnis, alio
 tēpore si uolueris & plucabo nunc cedp positū
 redetom, Quāquā ce postolus semper orare nos
 iubeat & scis & iam ipse somnus oratio sit uam
 diuisces orandi horas habere debemus, Vt si
 forte celi quo fuerimus opere detenta ipsum
 nos ad officium orationis tempus commoneat
 Horum tertiam fecit nonce diluculo quoque
 & uesperū nemo quinesiat, nec cybus ante
 sumatur nisi oratione premissa, nec recedat
 cōsa nisi referantur gratiae seductori,
 Notibus bis ter que surgendum ē reuoluenda
 descripturis que memori teneamus, egredi
 entes hospitiū. orme & oratio regredientibus
 deplacere occurat oratio ante quā sessio
 nec prius corpusculū requiescat. quā enim ce
 pascatur, ad omne altū adone inessū. crux pingat
 In fronte.

Haec omnia quae de zessimus dicitur videntur ei quoniam
xpm, quicquid seculi pompeem propurzamto ^{habuerit} & uana
duxerit unius sub sole ut xpm lucrifaciat. qui com
mortuus est dno suo. & conresurrexit & crucifixus
ecce nem cum uariis & concupiscentiis. libere prolebor
Quis nos sepiabit a caritate xpi. tribulatio. an
cogustio. an persecutio an fames an nuditas
an periculum an gladius. & iterum. Certus sum aut
quia neque mors. neque uita neque angeli neque prin
cipatus neque instantia neque futura. neque altitudo
neque profundum neque creatura alia poterit nos separare
a caritate dei quae est in xpo ihu dno no. di filius pro
nra salute hominis factus est filius. decem mensibus
in utero ut nascatur & pectat fastidia sustinet. cruci
ezreditur in uoluitur pannis blanditur demidetur.
& ille cuius puzillo mundus includitur. p sepi
continetur angustus. taceo quod usque ad trecesimum
annu ignobilium parentum. paupertate contentus est
uerberatur & tacet. crucifigitur & pro crucifigenti
deprecatur. quid igitur retribuam dno pro omnibus qui
retribuunt mihi. ^{mihi}. Calicem salutaris accipiam
& nom dno inuocabo. Haec sola digna retributio
cu sanguis sanguine compensabitur & redempta cruore
xpi redemptione libent occubim. qui scilicet sine certamine
coronatus est.

IN PRO
CAPIT
Ceda
URBIS
Postquam
Phumari
Iuementi ca
Cui ceco
dm uel
fors m
non cap
sermo
& dederit
quoniam
posite qu
ad dnm; Jm
In uerb co
quod non
Per hoc et
quidam m
conficiunt
recognos
Intelligen
cannecum

IN NOMINE DNI INCIPIT & PROPOSITIO
 CANTICI CANTICORUM AC APITE DE &
 CEDA RELEVATA DOMINI GREGORII PP
 URBS ROMAE LIBRI DUO

Postquam a patre dicitur gaudium & pulsum est genus
 humanam in ista peregrinatione uitae presentis
 ueniens caecum cor ab spiritali intellectu habet &
 cui caeco cor di si dicitur uoce diuinae sequere
 dm uel dilige dm sicut ei in lege dictum est semel
 foris missum & per tempore infidelitatis frigidum
 non capere quod audiret; Idcirco per quedam enigmata
 sermo diuinus anime torpenti & frigido loquitur
 & de rebus quas nouit latent insinuata amorem
 quem non nouit; Allegoria enim animae longe ad
 posita quasi quandam machinam facit ut illa leuatur
 ad dm; Impositas quippe enigmatibus dum quidam
 in uerbis cognoscit quod suum est in sensu uerborum intellegit
 quod non est suum & per terrena uerba separat a terra
 per hoc enim quod non abhoeret cognatum intellegit
 quidam incognitum; Rebus enim nobis notis per quas allegoriae
 conficiuntur sententiae diuinae uestiuntur & dum
 recognoscimus exteriora uerba peruenimus ad interiora
 intellegentiam; hinc est enim quod in hoc libro quinquaginta
 canticorum conscriptum est amoris quasi corporis uerba

L ponunt

ut ator pore suo animam per sermones suae consubstantialis
refrigate recalescat & per uerba amoris quin
fraest. & ceterum eadem amorem qui supra est. Nominat
enim in hoc libro oscula nominantur. ubi etiam nominat
genere nominant femora; In quibus uerbis non
inridenda est sacra descriptio sed maior diuina misericordia
consideranda est. quia dum membra corporis
nominat. & sic ad amorem uocat; Notandum: quia
mirabiliter nobiscum & misericorditer operatur. qui ut cor nostrum
ad instigationem sacrae amoris accendat & usque
ad turpis amoris nostri uerba distendit; Sed unde
se loquendo humiliat. in deos intellectus exaltat.
quia & sermonibus huius amoris discimus quauis tunc
indiuinitatis amore ferueamus; hoc autem nobis sollert
intuendum est ne cum uerba exterioris amoris audimus
ad exteriora sentienda remaneamus. & machina
quae ponitur ut leo & ipsa magis obprimat ne leuem.
Debemus enim in uerbis istis corporis; In uerbis exterioribus
quae quid interius: quaerere. & loquentes de corpore
quasi extra corpus fieri; Debemus ad has sacras nuptias
sponsi & sponsae cum intellectu intus caritatis.
id est cum uerbo uenire nuptialiter necesse est; ne si uerbo
nuptiali id est digna caritatis intelligentia in diuinitate
ad hoc nuptiarum conuiuio in exteriora tenebras

fecunditatem plus ecclesiastica & pres se cū dicit;
 Steret peperit plurimos & quae multos habebat filios
 infirmata est; Canticū ad iudā post p̄xeli cecinit
 dicit; Diligāte dñe iustus mea. Canticū uero coniunctionis
 cū to hoc est canticū quod in nuptiis sponsi & sponsae
 cantur. id ē canticū canticorum q̄ tanto ē omnib;
 canticis sublimē quanto in nuptiis sollempnitatis sublimiores
 offeruntur; Pilla enī canca uita dantur; p̄ ista uero
 unī quisq; iustitibus locupletatus; pilla canēat hostis
 p̄ haec dñs familiari amore complectitur; & notandum
 quia aliquando sed dñs in scriptura sacra dñm uocat;
 aliquā patrē aliquando sponsū; quando enī uult se iuxta
 dñm se nominat; quando honorari patrē; quando uult
 amari sponsū ipse p̄phēa dicit si dñs ego sū ubi
 amor m̄. Si pat̄ ego sū ubi honor m̄. & rur sum dicit;
 Desponsa uite mihi iniusticia & hīde uel certe recada i su
 diei desponsationis iustiae in deserto & quidem apud dñm
 quando & quando n̄ est; Sed quia prius timorē se uult
 ut honorē. & prius honorari ut ad eius amorem pueniat
 & dñm se propter timorem nominat & patrē p̄t honorē
 & sponsū p̄t amorem; p̄ timorem uenatur ad honorē
 p̄ honorē uel ad eius puenatur ad amorem; quanto ergo
 digni est honorē quā timorē tanto plus gaudet d̄ pat̄ dñi
 quā dñs. & quanto carius amoe quam honorē. tanto plus

suae confidant
 emoris quoniam
 iuprae; homin
 uberant
 erbis non
 di misericord
 p̄cis
 randū; quā
 ai. quicquid
 erit usque
 t; Sed unde
 decus scilicet
 cam quā
 hoc a nobis
 amoris au
 s̄ machina
 primat ne
 Inuer b̄
 uentes decap
 sacras nupt
 amy caritat
 est; nisi uer
 legemā x̄m dñi
 uas tenebras

gaudeat dñs sponsus dici quam pater; In hoc ergo libro dñs
& ecclesia n̄ dñs ancilla sed sponsus nominatur & sponsa
ut n̄ solum amore n̄ soli reuerentia sed & iā amori deseruiat
& his uerbis exterioribus interit affectus interioris. cū se dñm
nominat. indicat qđ creati sumus. cū se patrem nominat
indicat quod adoptati; cū se sponsum nominat. indicat
qđ conuincti plus autē. conuinctos esse deo. quā creatos & ad
optatos. In hoc ergo libro ubi sponsus dñs aliquid sublimius
insinatur dum in eo se deos conuinctionis ostendit quae
nomina in testamento nouo quam pacta conuinctionis uobi & carnis
& ecclesia celebrata ē. frequenti iteratione memorantur. Unde
ioh̄ dicit ueniente dño. Qui habet sponsam sponsus est
Unde idem dñs dicit. n̄ ieiunabit filius sponsi quā diu uult
sponsus est. unde eccl̄ae dñs. de sponsa ui uos uiuio
uirginē castā exhibere xp̄o; & rursum. ut exhiberet gloriā
ecclesia n̄ habentem maculam & rugam; & rursum
in apocalypsi ioh̄. Beati qui ad cenā nuptiarū agnuocati sunt
& rursum ibidem & uidi sponsam quasi nouā nuptā descen
dentem de caelo; Nec hoc a magni misterio abhorret
quod lib̄ iste salomonis t̄aus in d̄p̄o culis eius sponitur.
ueteris enī tres uitae ordines esse dixerunt morale naturae
& contemplatiuam quas graecitas aethica. & fisica
theoricam nominauerunt in uerbis quoque moralis uita
exprimitur ubi dñs. Audi filii sapientia meā & prudentia
mea

mea
d.

111
querere dicitur. Quae praeparantur non solum his sed & omnibus qui diligunt
aduentum eius; praemia enim ad ne diligentes aduocant praeparant. Quae
omnes qui se operantur agere scit iudicis uenientem tunc. Quae se
de operibus suis praesumit iudicis aduentum querit. praeparant
ergo praemia expectantibus; aduentum dei & diligentes; aduentum
quia non diligunt aduentum iudicis nisi de causa sua praesumentes;
omnes autem certitudo rectitudinis in dilectione est. & iudice recte
recti diligunt te; Nigra sicut formosa filia hierusalem sicut
tabernaculum cedari sicut pellis salomonis nolite me considerare
quod fusca sum quia decoro autem sol. Scimus quia in primis ecclesiam
ecclesiae dupliciter dicata sunt scilicet gratia redemptoris nostri alii crediderunt.
Sed hi qui crediderunt ab infidelibus displicentibus & persecutione passi
quasi in uia gentium discesserunt se iudicati sunt; Ut ecclesia in se
clamat aduersus seum qui conuersus; nigra sicut formosa
filia hierusalem; Nigra quidem uero iudicio sed formosa sapientia
lustratione gratiae. quomodo nigra sicut tabernaculum cedari
cedari interpretatur tenebrae. cedarem secundum fuit de genere hisma bel
& cedari tabernaculum etiam fuerunt. quomodo ergo nigra sicut tabernaculum
cedari qui in conspectu uero ad similitudinem gentium iudicata sunt
id est ad similitudinem peccatorum; Quomodo formosa sicut pellis
salomonis factus salomon quando templum aedificauit; omnia
illa uasa templi factis pellibus cooperuit se. Sed mirum pellis
salomonis decora esse potuerunt in obsequium regis; sed quia
salomon in praeterea pacificus; nos ipsi uerum salomonem intellegimus

L. Ganx

qui a om̄s anime adherentes dñm; pelles salomonis s̄ macerantes
sepsas & mobsequiū regis pacis redientes; Sū uero in iudicio uñ
sicut tabnacula cedrar quia quasi in uia gentium d̄cessisse iudicor;
sed lux ta ueritate sicut pelles salomonis sū q̄ mobsequiū regis
adhereo. Nolite me con siderare qd̄ fusca sim quia decolora uime
sol. peccatrice ad tendebat illā partē q̄ xpo crediderat p̄ illa
qua en̄ cre diderat; sed dicat ista. Nolite me con siderare qd̄ fusca si
quia decolora uime sol. Sol ip̄ sed n̄ ip̄ se ueniens decolora uime.
Præceptis suis ostendit. quia pulcra n̄ fuit in p̄ceptis legis; sol
quem marcius tangit. ip̄ sū decolorat; Ita & dñs ueniens quē p̄ gra
tiam suā strictius tēgit decolora uime; qui adū plus ad p̄p̄m quam
ad gratiam plus nos peccatores eē cognos cim̄. Udeam̄ paulū & iu
dea ueniēte in sole; ^{daolo} qd̄ si uolentes in xpo iustificari. in uentis sum̄
& ip̄ si peccatores. qui se in xpo peccatores in uentis sed decolora uime
in uentis. Sed ecce passista quia & iudea credidit p̄secutionē ab in fi
delibus iudeis passa. ē afflicta multis tribulationib; p̄ressa;
und̄ seq̄r Filii matris meæ pugna uer̄ contra me. Quia filii s̄r nago ḡ
infidelitate remanser̄ bellū p̄secutionis contra s̄r nago ḡ
fēdeles gesserunt; sed dū p̄secutionē patit̄ ea passiq; & iudeas
uenit ad fidē discessit ad p̄dicationē gentiū. und̄ & seq̄r.
Posuer̄ me custodē in uentis uineā meā non custo diui; qui adū
me secunt̄ inquit in iudea s̄. in ecclā me custodē fecer̄; uineā
meā non custo diui. quia iudea deserui; und̄ & paulus dicit.
Unde & apti nob̄ missū fuerat uerbū di. sed quia indigni s̄ uos

iudicatis ecce nos ad gentes. Ac si dicat; nos uinea nostram custo
 dire uolumus sed quia nos ipsi respicimus ad alienarum uinea nostram
 custodia transmittatis; Istaque de synagoga diximus
 ad fidei conuersam. dicam modo de ecclesia ad fidei uocata; ueniens
 migrasum sed formosa filiae hierusalem. Ecclesia ex gentibus ueniens
 considerat fidelium animas quas inuenit quas & filias hierusalem
 uocat. hierusalem quippe uisio pacis deus considerat quid sit
 quod facta est & confiteatur praeteritas culpas ne superbas confiteatur
 presentem uitam ne migrata & dicit migrasum sed formosa. migra
 praemeritum formosa per gratiam. Migrasum praeterita formosa
 per conuersationem sequentem. quomodo migra sicut tabernacula
 cedat. cadat tabernaculum gentium fuerit & gentibus dicitur.
 Fuit aliquando tenebrae nunc autem lux in domino. quomodo foenice uita
 sicut pelt salomonis macerati enim sum pro poenitentiam in atri
 ficata caro pro poenitentiam quasi pelt obsequium regis adducit;
 Omnes pro poenitentiam seipso affligentes in brachio ieremias. omnia ergo
 christi pro poenitentiam afflicta pelt salomonis quam macerata caro est.
 sed ecce erant in iudea fideles quid dignabatur ad fidei uenire
 gentes. unde & petrus redarguit quod corneliu suscepit,
 unde etiam gentium subiungit; nolite me considerare quod suscipiam.
 Nolite dispicere gentilitatem infidelitatis meae. nolite dispicere peccata
 prius. nolite adhaerere quod fuit quare quod decolorauit sol sol me
 decolorat in quarcus redit uisus semper in me. Deus quod districti
 iudicium tenet quod distinctionem suam amplius exhibet & decolorat

dū amplius fulget quādū dīstrīctīōnē subtilius & cōcō dīstrīctē
adīudīcat. quāsi enī rādīos suos suspendit sol quādo dē mīr opēra
nō cōsīderat. quāsi dīstrīctē iustīcīā suā & hībeat. quādo dīstrī
ctō opēra nō pēnsat. Dicat ergo ecclā in dē sū fūscā in dē pēccatōrū
quē sol dē colorāū quā creāt nō dū mē dēserit ego in errore
lapsus sū. Sed o iustīcīa afflīta sic dīstrīcta quīd meruīstī quīd
& dōno cōsecutae sī filī mātīs meae pugnauerūt cōtra mē.
filī mātīs sī aptī mātē enī omnīū hīerūsālē sup̄na est ipsī pugna
uerūt cōtra ecclām dū ab mīfīdēlītātē in fīdē p̄dīcatīōnīb; suis
quāsi quīb; dām lanceīs cōfoderūt; Unde & paulus quāsi quī
dām pugnatōrē dīc. cōgītacīōnū cōsīlīa dēstruētēs & omnē altītu
dīnē & tollētēs aduersus scīentīam dī quīa altītudīnē dēstruīt
utīq; pugnatōrē est; Istī ergo pugnatōrēs. istī filī mātīs hīerūsālē
dēbellauerūt ecclām ab errore suo ut illā fundarēt. Iustīcīa filī mātīs
meae pugnauerūt cōtra mē. & quīd fecerūt pugnantēs. / posuerūt
mē custodē in uīnīs. / Vineae ecclāe sī iustīcīa sīq; fructīficent;
Quī adū pugnatī in mē uita quāsi dē mala mēa mē & pugnatī
fructīficatīōnē & iustīcīam studīa mīhī dēdēt. In uīnīs custodē
mē fecerūt & fructīficatīōnē adferrent post & pugnatīōnē
spēcīalītē dīcat. uīneā mēam nō custodīui. uīneā ecclēsīae
antīquā cōsuetudo errorī est, quē dū custos ad iustīcīā rēpōnīt
dēserūt. uīneā illā antīquā cōsuetudīnē errorī sūi;
Dixīm dē sīnago gā ad fīdē uēnīentē. Dixīm dē gēnālītātē
cōnuersā. Dixīm mōdo gēnālītē dē cōtra sīmul ecclēsīa

& specialiter quicquid una quaque anima sentiendum est. solet
 prava auditores doctores suos non considerare qd s̄ sed q̄ fuer̄.
 Sani uero doctores & confitentur q̄t fuerunt & q̄ fer̄ qd s̄ ut nec
 peccatores se abscondant nec iterū dona uelud ingrati denegat
 Dicat ergo mistis ecclā nigra sū sed forma sa nigra p̄ me forma sa
 p̄ do nū; Nigra de p̄terito forma sa ex eo q̄ factas̄ in futuris.
 quomodo nigra q̄ modo forma sa nigra sic tabnaculacedar.
 forma sa sic pelt salomonis & non est iustū ut aliquis ex p̄terita
 uita pensetur & non magis attendatur quod fuit si q̄ est unde sub
 iungit; Nolite me considerare qd fusca sim quia decolorauit me sol.

Aliquando in scriptura sacre sol ponit̄ nimius a est̄ terra norum
 desideriorū. Unde ego fusca quia decolorauit me sol & ardore amoris
 t̄renis apud sponsum decolorata sū id ē. in decora apud regē filia;

Fili matris meae pugnauer̄ contra me in omni creature dux creature
 rationales s̄ condite humana & angelica cecidit angelus p̄ suasit
 homini. Mater enī omnis creature benignitas & potencie acti;

Nos ergo & angeli ex eo quod rationales conditi sum̄ quasi quada
 so a t̄ate fraternitatis habemus. Sed quia angeli ab eadem potentia
 conditi s̄ aqua & nos; Qui atq̄m cadentes angeli cotidie contra nos
 bellum gerunt dicat fili matris meae pugnauer̄ contra me;

Eccē dum pugnant isti s̄s rationales isti s̄s fili matris dū pugnant
 contra animā faciunt eam rebus terrenis incūbere actiombus
 saeculari uacare res̄ transitorias quaerere; Unde & sub
 iungit; P̄suer̄ me custodem in uincis. uinea meā n̄ custodiui

Uineaenī sunt actiones tēnē. Ac sicut in actionibus tēnis
custodē me posuerunt. & quid uinea mea idē. animā meam utā mea
mēm meam custodire neglexi; qui adū exterius in rerū terre nouū
actione puolutasum ab intēnā gaudia elapsū sum; pleriq; & eosē
considerat qd iuxta ipsius ē. non & eo quod sunt iuxta ipso sunt
dignitates iuxta ipso sunt & teriora ministeria & dū custodiunt
qd iuxta se habent se ipsos custodire neglegunt. dicat ergo posuer
me custodē in uinea. uinea meam non custodiunt. idē. dū & teriori
custodie in altibus sēculi deseruitio interioris custodie sollicitu
dinē amisi; Sed ecce redūta anima ad gratiā creatoris sui iā
iam & iam requirat ubi redēptorē suū inueniat. Unde seqr. Indica
mī quē diligit anima mea ubi pascit ubi cubet in meridie. In meridie
sol feruentior est. Omīs qui in fideles feruēt in amore desiderii
feruēt iste sponsus qui sub tē hinculus uocat in corde ipso pascit
in uirtutū uiriditate in cor ipso uē recūbet in meridie in seruo
caritatis. Indica mihi quē diligit anima mea ubi pascit ubi cubet
in meridie quare sic queris ubi pascat ubi cubet & causā reddidit
Inquis siā omīs suae. Ne uagare incipiā post gregis sodaliū
tuorū; Sodali di s amice familiares sicut omīs qui bene ueniunt
sed multa apparent sodales. ee. & sodales n̄ sunt; Multa enī docto
res dū p̄ uersū doctrinā suaderent sodales quidē uidebant
sed in inuicē & iterunt; Dū ad hoc doctores & arrius sabellus
montan q̄ si so dales uidebant. sed dū d̄ tēte discussis in inu
ci appaerēt. & plerūq; fideles animae dū in herent uerbo di

dū amant Indoctos; unde proficiant cauere nesciunt psonarū uerba
 doctorū & ex ipsorū ore deficiunt; Quā multe enī pleb̄ iste quædesodalib;
 crediderunt. & dū eos secuntur p̄ greges sodaliū errauer̄; Dicit
 ergo Indica mihi ubi pascas ubicubes in meridie neuagarū incipiā
 p̄ greges sodaliū tuorū. ac si dicat Indica Inq̄rum corda ueracit̄
 requiescas ne incipiā uagari post greges eorū qui sodat̄ tu uident̄.
 id est familiaris tui creduntur & non s̄; Omnis sacerdotis. om̄s doc
 tores sodales sunt dī quantum ad speciem quantum uero ad uitam
 multi non sodales si aduersarij sunt. Sed hæc ipsa quæ dixim̄
 heruicis magistris possum̄ de catholicis n̄ bene agentib; dicere;
 Multi enī paruuli intra eccl̄am fideles app̄cunt bene uere uolunt
 uitā rectitudinis tenere. Considerant uitā sacerdotū quies
 præpositis sunt & dū sacerdotes ipsi non bene uiuunt dilabunt̄.
 Unde eccl̄a quasi in eis dem paruulis & fidelibus dicit. Indica mihi
 quem diligit anima mea ubi pasces ubicubas in meridie; Uita m̄
 seruentiū tibi indicauit ut sciam ubi pascis uiriditate uirtutū.
 ut scia ubicubes in meridie idē ubi requiescas in seruo recaritas;
 nec dū gregis sodaliū tuorū aspicio ipsa uagari incipiam. nesciens
 cū uerb̄ & doctrinis comitā; Cautē enī debet̄ omnis audit̄ om̄s
 infirmi considerare cuius uerb̄ se credere debeant cuius magis
 terio uti debeat cuius exempla sequi debeat. ecce uerba sponsi
 reddunt̄ ad sponsam. Si ignoraste opulcrant̄ mulieres egredere
 & abi post uestigia gregū & pasce edostuos iuxta tabnacula
 pastorum; Omnis anima nihil debet amplius curare quā ut ipsa
 sciat

quienī sepsū scit cognoscit q̄ ad imaginē dī fact̄; Si ad imaginē dī fact̄;
n̄ debeas similitudinē iūm̄tōū suōū sequi siue in luxuria siue in app̄etū p̄s̄t̄;
dissolui; De ignorantia alibi d̄r. homo cū in honore eēt n̄ intelligit cū parat̄;
iūm̄tas in sapientib; & simit̄ fact̄; ill̄; Uestigia gregū sicut actio nis populorū que
quanto multes̄ tanto impedit̄ tanto p̄uerse; Dicatur ergo eccl̄e signaas
te. opulcrant̄ mulieres egredere & ab ip̄ uestigia gregū & pasce hēdo stuos
iuxta tabnaculapastorū; Ōm̄i que secula p̄ ignorantia p̄ fidē pulchra factas
int̄ aliorū animas q̄ euidem̄ d̄r ad eccl̄am electorū. signora stei de st si hoc
ipsū q̄ ad imaginē meā factas egredere id̄ ḡi. Si n̄ cognoscis aq̄
factas est egredere & ab ip̄ uade post uestigia gregū; Sequere non ex emplā mea
sed ex emplā populorū & pasce hēdo stuos iuxta tabnaculapastorū; hēdo st
mot̄ carnales; hēdo st̄ temptacionis inlicitē. Ab ip̄ uestigia gregū
ubi disc̄e p̄ ex ēplā populorū & pasce hēdo stuos i cl̄ō nutri mitos carna
les n̄ iā sensus sp̄itales sed mitos carnales. Ab iuxta tabnaculapastorū;
Sagnos pasceris in tabnaculapastorū pasceris i cl̄ō in doctrinis magis
trox̄ in doctrinis aptorū in doctrinis p̄ph̄etarū; Si uero hēdos pacis iuxta
tabnaculapastorū pasce ut fide uoceris xp̄iana & n̄ o perib; q̄ intra
uideris eēt p̄ fidem & n̄ in rap̄o pera; Quia ecce increpasti ecce dar
guis̄. quidē non dicis q̄ benigne iam in ea operatus es; Dic plane
nā seq̄r. Equitatu meo incurrib; pharaonis ad similaute amica mea;
Ōm̄s qui luxuriā qui sup̄bia que auaritiā que inuidiā que fallaciā
deseruit̄ adhuc sub curru pharaonis s̄. equi q̄ si quida sub curru phara
onis s̄ id̄ sub regimine diaboli; Ōm̄is ū qui in humilitate incastuat̄
in doctrina in caritate feruēt̄ iā equis effat̄; creatoris nr̄i iā incurru

hinc dicit

positus est iam serosorem dñi habet. undecunda curam dñs p̄sedebat dñ; Durū: tibi aduersus stimulū calcitra re; Ac si diceret m̄ equis et iam contra me calcet iactare non potes iā tibi ego p̄sedeo; De his aquis alibi dñ misisti in mari aquas tuas turbantes aquas multas; habet ergo currus dñs qui animab; suis p̄sida & p̄ animas sc̄as circūquaq; p̄currit. undē scriptū est. Cur rursū decē milia multiplex milia lactantū; habet currus pharao quidam currus in mari rubro submersi sunt; quamulā p̄uersi in baptisimas mutati sunt; dicat ergo sponsus equitatu meo incurrat; pharao ad similitudine amica mea idē dū adhuc sis incurrat; pharaonis; Dum adhuc operib; demonicis deserues agote equitatu meo ad similitudine qui attendit quid p̄ p̄dicationē interfacerem & equis m̄as te comparau. Unde et multos dñs adhuc luxurie adhuc auaritie seruientes & tam attendat in secreto iudicio quidam de p̄s operat = q̄ habet equis dñs sed multos iudex adhuc equis eē pharaonis & quia considerat occulto iudicio occultā p̄ destinatione ad bonū cōmutatu similes illos attendit iā equis suis quidē illos ad currū suū ducturus qui prius in currū pharaonis deseruierat. ubi consideranda sunt occulto iudicio quia multa uidentur p̄ p̄dicationē p̄ sapientiā p̄ castitatem p̄ largitate p̄ longanimitate equi dñs eē & tam occulto dñi iudicio equis pharaonis ad similitudine & multa uident. p̄ auaritiā p̄ superbiam p̄ inuidiā p̄ luxuriā equi pharaonis eē & tam occulto dñi iudicio equis dñs ad similitudine quia & illos iudex debona ad mala uertit. existit unde de malo ad bonū reduci. Sicut ergo p̄ discretionē multi que equi uident dñi equis pharaonis p̄ p̄bain uitam quae illo seq̄. ita p̄ p̄cātem

multa equi pharaonis uidentur et electi p̄sc̄am uitam in fine suo seruati
 aequi ad similitudinem. unde blanditur sponsus & dicit. equitatum meo
 in curribus pharaonis ad similitudinem amice mea. et tu adhuc in curribus
 pharaonis subdita deseruiebas subiticia cur rebas. si ego ad tendi
 quid dēe p̄p̄dinationē feci aequitatum meo te ad similitudinem id est
 electis meis similem te ad tendi; **EXPT̄ SERUOS SECUTOS**
 DE EXCEDA. Incip̄ de con cordia testimonio uerū s̄i gregori
 pape urbis Romae

N. IV.

Plus seruus ih̄u xpi in sc̄o euangelio secundū iohannē; n̄ dicā
 uos seruos sed amicos; In̄rog. quidē q̄t magist̄ xpi
 in alio loco ap̄t̄ non dixerit seruus sed amicus & eiusdem magist̄
 discipulus immo apostolus. In quo xpi loquebatur nominauit se
 seruū & dū utrum xp̄o dictum ē quomodo intelligi debeat
 sollet̄ inueniendū est maxime cū idem dñs ac saluator n̄r. ad eos dē
 ap̄t̄ secūm lucā dixerit; dicit seruus inuiles sumus quia quod
 debum̄ facere fecimus. & iterū; beatus ille seruus quē tū uenit dñs
 aus inuenerit sic facientem; & iterū. eū q̄ seruue bone & fidel̄
R̄p̄. Sine praecudicio alterius sententiā meliores sciendū ē duo
 eē genera bonae seruitutis unū timoris aliucl dilectionis unū timorū
 ancillarū & seruorū. aliucl dilectiū & placentiū filiorū; timor̄ #
 ancilla ne flagelle. timor̄ & matrona ne offendat animā uiri sui
 sed uirtutis timor̄ qui habet poenā foras mittit p̄fectā carnitatem;
 p̄fectus autē seruitutis timor̄ n̄ solū non habet poenam sed ad ipsū uenit
 p̄leti cū; psalmista ostendo testante qui ait; ^{tra} Lab̄ & cor meū ut timeat
 nom̄ tuum.

& iterum timor dñi sc̄i p̄manē in seculum sc̄i. Hunc namque timorem
 habē & sc̄i angeli quē p̄fecto habuerant & sc̄i apostoli per aduentum
 sc̄i sc̄i p̄sc̄i per quē descendit caritas in cordibus nostris; Idcirco
 & ad nō nondū dicitur sc̄i sc̄i sed amici qui tamen & a sem̄ & ipsis
 & ad nō dicitur sc̄i sc̄i. Hinc mirum non est timore sed amore ad placendi.
 ad p̄ amantissimū, segregatus in euangelio dicit & secundū ioh̄. pater sc̄i
 conserua eos in nomine dñi quos dedisti mihi ut sint unum; Interpretatio;
 Et dū sc̄i sc̄i paulus unum effectum esse cum seruatis credidit,
 quidē quod segregatus esse fateatur. nā dicitur segregatus quasi
 a grege separatus. Maxime cum dñs dixerit & erit unus grex
 & unus pastor; & sc̄i sc̄i in actibus apostolorum imperando
 loquutus est; segregate mihi paulum & barnabam in opus quod
 uocauit eos; Resp. Sciendum profecto in primis est quia ista
 testimonia non solum a sem̄ & ipsis non discrepant uerū & iam
 sibi in ipsis. In unitate concordant; Nam paulus & barnabas
 a grege non erant separati sed gregeati; hoc est ad opus apostolicū
 fuerant electi quibus enī cor unum & anima una cum grege
 erat nulla separatio usque non esse poterat; ad tēmen a grege
 separati fuerant quia ad apostolatū deditur erat; Nam & in ceteris
 ad operandum porriguntur; sed tamen ubi unitate corporis
 non separantur; ad prociatū. Testimonium mihi p̄ habere te
 conscientia mea in sp̄sc̄o qm̄ tristitia est mihi magna
 & continuus dolor in corde meo. In parabolis salomonis
 non contristabit iustum quicquid ei ceciderit

HIERON. quid ergo nūquid pauci apti iusti n̄ erant quin̄ contristare iustum quicquid
ei accederent nouerat. & si contristari cū erat iustus debuerat ut quid iterando
philipensibus gaudiū nom̄ dabat dies; Gaudē in dño semp̄ & iterū dico
gaudē sed s̄c̄s iacob; gauderem uariis temptationib; imperat & ipse c̄c̄iā; paulus
in suis infirmitatib; gloriat̄ & s̄c̄s matheus euangelista testat̄ de dño ac redēp̄tō
dies; Tunc coepit contristare & mestus eē. & n̄ est in quidam in mane usq; ad mox
RP. Sciendū p̄fectū est aliud eē contristari sc̄m dñi aliud sc̄m sc̄m eodē
paulo dicente quia; contristari sc̄m dñi salutē stabile operatur facti tristitia
mortem operat̄ ista disperabilis illa laudabilis est. ista **replexus** iuda scarioth
laqueos iesus pendit. Illam sc̄ habuisse s̄c̄s paulus ad corinthios scripsit dies;
Siquis contristauit non me contristabit sed ex parte ac si aptus diceret; n̄ ergo s̄c̄
zelus dñi habeo sed me contristatum cū ur̄a tristitia & in ex parte cerno & nisi ista
tristitia n̄ uirtū sed uirtus eēt nequaquam illa dñs in euangelio beatificaret dies;

III Beati quilibet qm̄ ipsi consolabuntur; & s̄c̄p̄s d̄x̄. AD ROMANOS. De iacob
& saui cū nondū nati fuis sent aut aliquid egis sent boni uel mali ut p̄positū
qd̄ p̄ electionē dñi factū est p̄maneret; si & operibus sed & uocante dicitur; eis
qui a maior seruat & minor. In psalmo Lxi. qui a uere d̄c̄t̄ unicuiq; sc̄m opera
sua. **HIERON.** & cum non & operibus sed & uocante dicitur est qui a maior seruat minor;
quomodo reddet̄ unicuiq; sc̄m opera sua; cū ergo paulus dixerit non &
operibus nos p̄culdubio credimus quia nec utique & futuris nec eū quicquā
& tamē tantū dixisse de praeteritis qui utiq; non erant cū supra dicta distanti
fuerant; Si enim hominē. p̄ sentē futura adhuc bona iustificat̄ & futura
adhuc mala alterius dampnat. Sed hoc credere a nob̄ absit quia quāto
sapient̄ d̄x̄. Raptus est iustus ne malitia mutaret̄ intellectū eius & cōuiste.

nec iustus diceretur si de futura adhuc malicia damnaretur, Rps Antequam
 aliquid de ista questione dicamus, p ph&am & aptm eodē spū locutū fuisse
 credamus contrarius quippe sim& ipsi eē non poterat. Ideo sps quivtrūq;
 Implebat & ipse sps quid est p proph&am locutus est. Jacob dilexi. Esau
 aut odio habui; Electio ergo di numquam defuerat ea quā in temporib;
 facta fuerat discernere quia futura sunt temporalia non electionis diuine
 sed ipsa omniū futurorum naturalū causa erat hinc redemptioem ad amaniā
 de saulo n̄ adhuc de paulo dix; Noli timere eū quia uas electionis in est
 Intuere quid dixit. est. non auerit, nam n̄ ideo electus quia apti eē
 sed ideo apti erat quia electus est; Ds ergo n̄r bonorum omniū creator;
 Malorū autem iustus simus ordinatur; tanto em̄ om̄s ē. ut benefaciat
 & iā de malis. iā si malū eor. nullere utiq; pdesent; Redo & ergo ds
 unicuique scdm̄ opera sua. quia uas p̄ paratis in honore redd& uitā
 & eternā. & apti in contumeliā debitā dāpnationē; nam & malis
 si uellent boni eē utiq; potuissent. boni autē quia & adam natis con
 trariam legem in membris suis uidej & isti non consentientes p mise
 ricordiam ad praemiā p̄tendēt & illi consiēdo p iustū iudiciū
 V ad supplicii p̄trahantur; **AD ROMOS.** Om̄s qui cū que inuocauerit
 nom̄ dñi saluus erit. Scdm̄ matheū. non omnis qui dicit mihi dñe
 dñe intrabit in regnū caelozū; **INT̄R.** Istas dissonare uidentur si scire
 uolumus quomodo intelleguntur; **Nā ibi dix.** omnis hic dix̄ n̄ omnis;
 Si ergo omnis qui cū que inuocauerit nom̄ dñi saluus erit; **R̄p.**
 Aliud est inuocare nom̄ dñi. aliud in geminare. Nā illud sēp
 inuocant boni. In geminant autē & iā mali; quia eandem fidei.

uocem quam loquendo astruunt moribus; contradicunt. Hinc de quibus
dam paulus ait dñm se confitentes nosse. factis autē negant. bonis nom dñi
est inuocare illi in omnibus placere idcirco om̄s qui in uocauit nom dñi
VI saluus erit. **AD ROMOS.** Si abraham & operibus iustificatus est habet gloriā
sed n̄ apud dñm; In epistola iacobi abrahā pat̄ nr̄ non & operibus iustifi
catus est. **Hebr.** & si pat̄ abrahā & operibus iustificatus est. apud
quē habet gloriā si n̄ apud dñm cuius amicus appellatus per iacobū dicitur:
& si nulla uera gloria nisi apud dñm & nulla uero iustificatio nisi contra
illo qui iustificatus habet gloriā sine dō; n̄p̄ paulus ap̄t̄ contra se
duca scripsit; Sed uero iacobus de iusticia fidei dixit; Illi enim & operibus
legis sem̄ ipsi iustificabunt; Nā iaducei latino sermo dicuntur iustifica
ti; p̄ iusticiam autē fidei qui iustificantur si de caritate opera de nonstrant.
nā ut sc̄e iacobus ait. or̄tia est fides sine operibus caritatis n̄ legis; sed au
paulus contra habentem gloriā sed non apud dñm contra iaduceū sem̄ ipsū
iustificantem dirigit sermonē dicit; ubi est ergo gloria tota exclusa est
p̄ quā legem factorum. non. sed p̄ legem fidei Arbitrari enim iustificari hominū
iustificari sine operibus legis. ac si ap̄t̄ dicitur; Abraham pat̄ nr̄ ante tempus
legis fuerat. sed tamen apud dñm iustificatus erat quia si de quā eade de testat̄
VII operibus demonstrabat. **AD ROMOS.** sine patientia enim s̄ dona & uocatio
dñi in genesi penitē me fecis se hominē. & in samuele penitē me unxisse
saul in regem; **Hebr.** Cum unus idemq; dñs in patribus & in apto locutus est.
quomodo pot̄uisse. & non penitens se ab eis dēclatus ē. **Rp̄.** Sollet̄ in uen
clū nob̄ qui patres locuti sunt de dō incommutabili mutabilia faciente;
& apt̄ p̄tulit sermonem de incommutabili p̄ destinatione hinc de dō dñi

sc̄i iacobus ait; Apud quē non est transmutatio neque siuidinis subumbratio .
 sed dī praeterdistanationem mirabilia facit p̄conuenientē rationē usū & em̄
 loquendi & iratus & penitēs . . . & zelans & prescius dī . si sine ira .
 iratus sine penitentia penitēs . sine zelo . zelans sine p̄uisionibus p̄scius .
 VII. Intellegatur . Adromanos . Non est potestas nisi a dō data que aut sup̄
 a dō ordinata sunt in prophēta . de quibus dā regibus ipsi regnauerunt & nō me .
 VIII. Si nulla potestas nisi a dō quomodo dictū ueracit̄ est ab̄so ipsi regnauerunt
 & nō me tē sup̄ si regis & dō non erant q̄ modo p̄ se regis regnas sed iuxta
 p̄ me in quibus regis regnas; RP̄ ex illo & nō illo regis regnas qui & potestate
 a dō data habent & tamē ab eo accepit se falsit̄ denegant . Hinc p̄phēta
 scriptū est . qui regnare fecit homine h̄i p̄critā p̄ p̄t̄ peccata populi ;
 p̄ p̄t̄ ergo isti reges & dō non sunt qui nō & bono s̄ p̄ p̄t̄ peccata populi
 regnant p̄missi sunt . Item omnis potestas n̄ nisi a dō est q̄ p̄ se mala
 si utiq; bona est; mala aut̄ sine bonis & nisi in bonis eē poss̄ . & d̄ d̄ n̄ nisi
 in rationabilibus sunt; bonis ergo regibus sp̄s sc̄s cōminat̄ loqui dignat̄ .
 Cū adeos dē psalmista dī . & nunc reges intellegite crudimmi qui iudicatis trā;

VIII. ad romos . sc̄m̄ autē quia nihil cōmune' p̄p̄ sū in actib; aptorū; H̄i trā
 Si nihil rerū p̄p̄ sū est cōmune quid de morte uio & sanguine & suffocato
 & d̄ d̄ ot̄ immolato debem̄ sentire; n̄ ista n̄ solū mu & r̄ testam̄to
 in mada eē leguntur; Sed & in nouo gētes credentes ab his abstinere
 ab aptis p̄cipiunt̄ Intellectu q̄ t̄ atis op̄ est q̄ pacto ista d̄ s̄ sonantia
 solū potest . RP̄ . Dñs . ac redēptor n̄r̄ sc̄m̄ marcū dī . qm̄ de his sermonē
 habeuoluit nihil est in quid d̄ t̄ a hominē quod possit eū quom̄ quare
 & h̄on̄ Intellegib; dī caput in crepando subintulit dicens; adhuc & uos

sine intellectu estis. nā cum intelligitis quomodo in hos intrat inuenit
uadit & in secessum mittit: ergo rudis ad hoc capti & nec cluā spū scō inlumi
natis sensu iudicio credebat quod hominem prohibitions si res quinqu
nabat. Res autē non quomodo inquinant hominē qui in uentre uadunt & exiit.
sed prohibitionis transgressio & quis lapsus procedit: nā & primus homo
non propter morticinū aut sanguinē aut suffocātū. si propter pomam in mundis
factus ē. cū mandatū dominicū suadente sua conuige transgressus est
sed scō patre quod dictum ē audiam. ut de his quid sentire debem
intelligamus surge inquit patre matra & manduca, huic
dixit patrus intiendo litteram respondit dicens. absit a me
dñe quia omne commune & immundum numquam intravit
in os meum, cui subtestificatione prohibitionis p̄tenuis respondit
quod si inquit purificauit, tunc commune aut immundum
dixeris hinc data ē licentia xpianis & ceptis in nouo testamento
prohibitis ut manducet quid uellent commodere cetero & cum
gratiarum actio, Non ergo per se & iam morticinū &
sanguinis & natura immunda sunt. sequia prohibita sunt
manducata hominem inquinant & pomam nullam in
munditiam naturalem habuit sed manducata prohibita
hominem inquinant, **Explicit ad Romanos; Incipit**
ad Corin. Qui & confirmat uos usque in finem sine
crimine in aduentu dñi in epistola iohannis, si dixerimus
quod peccatum non habemus ipsi nos seducimus & ueritas in nob
non est. **Interrog.** Cum seductio est & sistimare esse

sine peccato quomodo infirmamus adno sine in adventu eius
 oraxime cum & iam infans unius diei non potest esse sine peccato.
 Numquid ergo & crimen peccatum est sine quo quis confirmatus
 adno fieri potest; R^p Sciendum profecto nobis est quia
 non omne peccatum crimen non est; At tamen omne crimen
 peccatum sicut omnis impius & peccator est; Nam non aut
 omnis peccator impius est; minima ergo & maxima peccata
 dicuntur; Crimina autem nisi magna minime leguntur.
 Quam mirum ut humana deo confirmante potest esse
 sine crimine sine peccato nullatenus potest nec uno die

11. Ad corth di enim sumus adiutoris di agricultura estis; cuius
 adiutores nuquid inbecilli; Numquid scs paulus ad pbando
 iustificat qd beatus iob melius reprobrando increpato dicens
 Cuius adiutores numquid inbecilli; apostolus aut dicit.
 di sum adiutores si ergo bonum est esse adiutores di quid elui
 reprehenditur a deo adiutorio di; **INTERQ IN IOB.** Jamirum
 serenos convenit. quia nonnulli defendendo dm offendunt
 & nonnulli qui quantum in ipsis est causam di defendunt
 istius rater pdicando di adiutores sunt illi increpando
 fallacit sps pro deo satagunt sed satagendo offendunt
 I s; non ignoti sed cogniti de deo locuntur, illi & iam vera
 loquentes ad o minime cognoscuntur dno de elui loquet
 quis est iste involuens sententias sermombus imperatis
 Quid est quod dñs de illo interrogat dicens

quis: iste inuolvens sententias. & tam in d'gando r'p'bat sub iungit sermonib;
in quid imperat. Ille ergo sententias ueras dicebat sed eas sermonibus imperat
Inuoluebat qui adicta sp' s'ci de r'p'bis in iob retroquebat. De quo quia sine
quere laerac'ns testimo niu dederat n' eodem modo ergo dicim'; d' adu'to'm
In a'c'nu' q'd' dicim' di sum' adu'tores ille eni' n' egit adu'to'uo n'ro nos a'nihil

117 p' os sum' facere sine ipso. Ad corinth. opus unius cuiusq; qual' sit ignis p'bat
Sed et math. cu' sederit filius hominis in sedem a'gestatis sue' sedebunt & uos
sup' sedes xii iudicantes xii trib; isrl't. Intra. & du' uniusq; opus
qual' sit ignis p'babit; nu' quid etia' ipsi apti p'igne p'babunt qui iudicandi
sed etia' iudicaturi xii trib; isrl't dicunt' aut etia' illos ignis p'baunt;

Cu' quibus seipsum sc' paulus numerauit dicens; nos aut' reliquimus
simul cu' illis rapiemur in nubib; obuia xpo' In aera & sic se'p' cu' d'no es'm;
R'p'. Suum dicto'ru' xpi' pense'm hanc obscuritate' ipso in luminante'
ad luce' p'ducimus. Na' p' sed x'. igne ueni mittet se in terram & quid uolo
nisi ut accendatur sp' s'ci sup' aptis descendens in specie ignis
apparuit qui in signo app'rens' infidelib; fidel' in uis ut ignis p'babit

Opus ergo unius cuiusq; qual' sit ignis p'babit quia quos ignis p'babit
sp'italis in p'senti temp'r' n' examinat in finis iudicio p'igne p'bat;
qui cu' ergo sp'u' d' aguntur hu' filii di sunt; quilibet p'igne probati
examinauntur; Nam illa p' in positione' manuu' epi' accipuntur
nullaten' ab eo deuarunt. sed si in aliquo delinquant' recognoscendo
& confitendo corriguntur. Omnes eni' inquit d'ni p' igne sal' d'unt.
autem hic sp'ital' aut illic p' co'p'osolem igne p'babitur. nimiru'
ergo sicut non in die iudicii om' p'igne p'babuntur. in a'ni' p' se

eodēq; die nō om̄s omnino iudicabunt^r; dñō testante qui ait
 qui credit filiū non iudicabit^r quia autē incredulus est iā iudicat^r; .
 quos ne ergo i gms futuris p̄babit^r fidei nec credulus nec incre-
 dulus iudicabit; Sed quasi a nob̄ m̄rō ga recur quid ergo erit
 iudiciū p̄anus subiungit dicit. hoc est iudicium quia lux uenit
 immundum & diligere uolunt homines magis tenebras quā lucē hinc ergo
 soli iudiciū iudicabuntur quia licet lucē scirent uenire sed magis
 tenebras diligere dicunt. nā qui in tenebris manent iā iudicant^r.
 Quia autē nihil tenebrarū habent sine illo iudicio ad lucē pertinent; Illi
 quia licet baptizati sint in futuro iudicio iudicandi erunt. De illis ergo
 soli iudiciū habebit^r ut autē lucē autē tenebras plus p̄tinere debent
 demonstrari. Resurgent ergo isti ut iudicentur iusti ut iudicentur
 impii ut dampnentur quia & illi resurgent sed nō iudicio p̄ salmista
 IIII testante qui ait non resurgent impii iudicio Ad corinth. nolite
 iudicare ante tempus. ad philipenses. multi abulant quos sepe
 dicebā uob̄. nunc autē & dens dico inimicus crucis xp̄i q̄rū finis interit.
 In r̄ dū paulus ap̄t̄ loquens ad rom̄os p̄hibuit ante tempus iudicare
 cur ipse quasi ante tēpus iudicando de quibus dā uidet^r dice
 finis interit. xp̄s in paulo locutus est futura iā quasi p̄terita agnoscat.
 & idcirco & iā paulo dicente nihil ante tēpus iudicant. nā & sp̄s sc̄s
 p̄ ap̄tm p̄ xp̄ū ad si-monē magum ait. non est tibi pars neq; sc̄s
 in hac uita quia futura si-monis magi quasi p̄terita cap̄t̄ o in sp̄u fuerat
 reuelata. De quibus autē futura ut p̄terita minime uident^r ante tēp^r
 iudicare ad dñō p̄hibentur; De quib; & p̄ prophētā in crepante o d̄r

Uae his qui prophetae de corde suo. de cetera naq. prophetae. & solap scripti
v ene ipse sem aliquid dicere; ad corinth. Volo omnes homines esse sicut meipsum;
ad timotheum uolo ergo uirgines nubere filios procreare matris familias esse. hinc
nunc quid non duas uoluntates sibi in se ipsas contrarias habuit scilicet paulus
quia aliter ad corinth aliter ad timotheum se uoluisse dixit; nam de uirgibus
uidetur dixisse ad corinth; dum nubendo uero scripsit ad timotheum ibidem
omnibus hominibus; sicut ille erat. ut enim uolunt. hinc de adolescentibus;
ut nubant se uoluisse scripsit. **RP.** nobis solent inueniendum est semper paulum
concionatorem ecclesiae fuisse & multorum personis sermonis diuersum praestitisse
nam ibi & persona uirginum dixit. Volo omnes homines esse sicut meipsum. hinc & persona
uolentium nubere scripsit. uolo uirgines nubere filios procreare matris familias
esse. sicut & salomon & multorum personis in ecclesiaste loquitur quia in
sermone contonatur & exprimit; nam ibi & persona quorundam dicentium scripsit;
non enim melius manducare & bibere & proferre autem persona inuitis dies. uelut
in eadem domum lux quam ad domum conuiuii. Ipsa enim sine cunctis ammonet
hominum in hac enervat & iam uisum factum. mira ergo dispensatione largitus
agitur ut & de conjugatis de cetero uirginum tatis recipiant quam quam omnes
uirgines esse non possint uoluntas namque perfecta faciendi reputat pro opere factum
nato domino dixerit & sancti angeli. gloriam & sedis dei & in rapax hominibus; bene uoluntatis.
quod ergo unusquisque. nunc in se & ipsum de uoluntarius hoc recipiat
ad deo quasi de omnibus hominibus; sed & malivolus e contra cogit & nequas de
omnibus; malum in quoque dicitur. quasi sicut misericordis dominus ita & iustus est;
Matrimonium igitur & uirginitatem paulus laudat. sed uirginitatem mari
monio praetulit dies. qui matrimonio uirginem suam iungit benefacit.

& quoniam coniungit melius facit. quia ergo utrumque bonum uidit in spu
 VI uterque pfecto fieri uoluit. AD CORINTH. Caeteris ergo dico dñs uocet aures
 n̄ discere si & si discesserit manere in nuptiam. iterū ad quosda an̄ experim̄tū
 queritis, qui meloquit xps. hinc. si continuo in paulo apto loquebat xps
 quid ergo facit se aliquid dicere & non dñs. R̄p. Si diuaphetas in mediū pferam
 hanc inuicē dissonantiā cōsoluam. David quippe qñ continuo spm̄ pphete
 habuit in̄rogando alterum ppheta demonstrauit & nathan de constructione
 tēpli q̄ ex ipse in illa hora spm̄ prophete non habuit hęc dicendo declarauit
 om̄a que t̄ in corde tuo fac. dñs tecū est in om̄ibus si sps sc̄s adueniens
 construat templū a sanguine belli que dedito p̄hibuit & hoc actū fieri p̄
 eundē nathan contradix. Consilia ergo n̄ continuo habentū pphete
 spm̄ aliquido p̄termittendas. Aliquando nā consiliū nathan ad auid
 debuit p̄termitti. Consilia autē pauli apti xp̄iani debent sēp obseruari;
 aliqua nāque consilia in mandata qui implēt tantum iust; quid transiendit
 iā p̄fectus est. nā consiliando dñs ait. Si uis p̄fect̄ eē uade unde om̄a
 que habes & da pauperib; & uenisequereme & habeb̄ thesaurū in celo. & hinc de
 paulus ^{spm̄} consiliū habēs dedit dicens. Da uirgib; autē p̄ceptū dñi habeo.
 Consiliū autē dō ista consilia in mandatis utiq; non sunt si supra mandata

VII maiora p̄ma adquirunt. AD CORINTH. fidelis est qui n̄ p̄t̄ uos
 temptari supra id q̄ potestis. AD CORINTH SECUNDA. Nolum̄ autē
 ignorare uos si de pres̄ sura n̄ra qui factas nob̄ in asia qm̄ supra modū
 & si supra uirtē grauati sum̄. hinc. & si supra uirtē grauati q̄ modo
 grauati nos dñs n̄ parit̄ nē si supra uirtē n̄ grauati q̄ modo si supra uirtē
 grauati uirtē. R̄p. ut ista dissonantiā celerius dissoluam̄ aliud ppheticū

testimoniū recurrat ubi ait quia uana salus hominis in dō faciem uisitatē. fre-
 quenter ergo grauari dicim̄ supra humanā fragilitatē quia uana salus hominis ē.
 sed nūquam grauiam̄ supra di uisitatē quia uelle medicū est. ergo tūc ergo sub manib;
 medicū plerūq; secat integritū quo q; ad salutē p̄ducatur; paulus igit̄ inueniēdo
 fragilitatē grauiis sedē. supra uisitatē nihil hominis facit; Omnia pos sū
 VII hinc quae confortat, ad corinth. & sic cognouim̄ scdm̄ carnē xpm̄ si nunciā n̄
 nouim̄. Sedō lucas. palpare & uidē qm̄ sp̄s carnē & ossa n̄ habet sicut me
 uidētis habere. hinc. quomodo concordant uerba discipuli uerba xpm̄ magist̄
 sui xpm̄ hoc dixisse post resurrectionē legim̄ & de ipso eodēq; temp̄ paulus
 ait. Saluatiā scdm̄ carnē n̄ nouim̄; quid ergo nūquid hoc qd̄ confitē xps̄
 hoc nosse sed negat ap̄t̄. RP. Dm̄ ac redētorē n̄r̄m. cognouim̄ scdm̄ carnē
 uixisse hoc; absq; ullo peccato uerū hominē sem̄ omnib; demonstrasse; si post
 resurrectionē idcirco non nouim̄. quia carnē illius in aēnū uulturā sine alim̄
 torū sustentaculus manere creauim̄; esurientē ergo & sicientem & ab itinere
 fatigatū antepassionē. & in ipsa passionē minuatim ab anḡl̄s legim̄ si sub
 iectis sibi anḡl̄s & potestatib; & iudicib; cū hāc operari nunciā n̄ nouim̄;
 Confitē ergo scdm̄ habere uerā carnem p̄ resurrectionē; Sed paulus
 nunc iam n̄ nouit ut erat antepassionem. si hoc testimoniū idcirco paulus
 p̄tulit ut uerū hominē deposito renouationis formā nōt̄ insinuare & dicit.
 VIII Ut xps̄ resur̄x̄ amicus. ita & nos in nouitate uerā abalem̄. ad corinth
 & ista om̄nū nihil memin̄ fecisse a magnis ap̄t̄. ad corinth. ego sum̄ minimū
 ap̄toꝝ quān̄ sū dignū uocari ap̄t̄. hinc. Dū minimū ap̄t̄ paulus se eē
 confitē quia nihil min̄ fecisse a magnis ap̄t̄ se testat̄. RP. Sciendū est qd̄
 crimina praesentia paulus n̄ habuit. & idcirco peccata iā demissa

humilitatis gratia ad memoriam reduxit; ego summum apertorum quoniam sum
digni uocari apertis quoniam persecutus sum ecclesiam dei; habens autem sermonem
de hereticis & pseudo apertis & fidei similibus minimam ac agnis apertis fecisse;
bene agendum ergo apertis per humilitatem erat minimus. Sed contra
delinquentiam pseudo apertis uti apertis zelum iusticie creatus. Epistola ad corinthios
Secunda hinc ad galatas. Paulus apertis non ab hominibus; neque per hominem
si per ipsum christum & deum patrem qui suscitauit eum a mortuis. ad corinthios
Mediator dei & hominum homo christus ihesus. Intra. Numquid non per hominem
ihesum christum paulus uocatus est in apertis quid se non ab hominibus
neque per hominem uocat apostolum; R. Hoc: non per presentiam humanitatis
ante passionem si ex uocante apertis electus est. post resurrectionem dicitur
ad annaniam dicentem. nolui timere eum quia uas electionis est michi. ad galatas
Si adhuc hominibus placere christi seruis non esse; ad corinthios. Sicut & poma
omnibus placeo; Intra. Si paulus poma omnibus placeat quomodo placendo
hominibus christi seruis non esse. R. placeat paulus & non placeat neque in rebus
reprobis. In reprobis minime placuit; Factum est enim omnia omnibus
ut omnes lucrifacerent. ad ephesios. et erant natura filii irae sicut
& ceteri. In genesi. Et uidit omnia quae facta erant in diebus illis bona; Intra
Cum sint benedicta a deo omnia quae facta sunt in diebus illis quomodo homines filii
irae natura paulus scripsit R. omnes dei omniū naturarum creaturae.
& omnes naturae nec quae natura est bonae. Nos namque confirmatus
longo tempore uim quodammodo obtinere naturae. hinc paulus ait;
Eram natura filii irae. ac si apte diceret; Cum enim sani deuenimus aegroti.
et ipsa pessima consuetudine eram quasi natura filii irae.

11 ad phesios mihi minimo omnium scriptura data est gratia. haec in gentes euangelizo
re inuestigabiles diuitias xpi; hysal. wo viii. Confitebor ubi dicit in toto corde meo
omnia narrabo mirabilia tua. Item quid est hoc nunquid omnia mirabilia dixerant
ipsi scilicet apud hebraeos narrari cum paulus apud scriptis inuestigabiles esse
diuitias xpi. si et ipse paulus quomodo non est contrarius sibi metipsum in eo quod dicit
euangelizare inuestigabiles diuitias xpi. xp̄. et narrat ergo omnia mirabilia christi
et inuestigabiles diuitias xpi quae et narrando omnia in breui simul con
plectuntur et tamen in longinqua uidentur; quae se cognoscunt; nam cum
dedit unde per se in saeculo de futuro id aliquid narratur. Omnia in breui
simul sermo conplectitur; et haec quia sunt ab audientibus; audiuntur.
quomodo autem et qualia sunt. etiam ad predicatores non intellegunt hinc
per se egregius ait; o altitudo diuitiarum sapientiae et scientiae quae
in scrutabiles iudicia eius. et inuestigabit uerellus; psalmista autem ut omnia
simul narraret de deo ait; Omnia quae cum uoluit fecit; non solum de creaturae
sed et de ipsius creaturis qualis sit non narrauit; ad philippos unum autem
quae quidem retro sunt obliuiscens. et in futurum conuallescens; ad II. v.

Certam bonum certam cursum consummaui fide seruauit; hinc. et cum ista per
apostolus ad memoriam reduxit. quomodo ea quae retro obliuiscens dixit; xp̄.
Quae magis repositis; et ratione conueniunt quae feruntur eo celerius ab audientibus
intelleguntur; nam paulus apostolus causa confirmationis suae ista enumerauit
quae tempore resolutionis ipsius proprius instabat scriptum quippe? In die bonorum
nem memoresis malorum. et in die malorum nem memoresis bonorum. paulus ergo postquam
obliuiscens non erat. memora malorum quando dixit non solum dignus uocari apostolus
quoniam persequi suam doctrinam dicit. Item ad propinquante die resolutionis suae.

In membra non erabona uident; Certam bonu cetera uisursum consummari
 fide seruauit; Solent quippe scium hoc proprium habere in prospera aduersis.
 & in prospera aduersa comemorari; hic beatus iob in prospera sic amuisse
 sedet. Sæpeni quasi tumes super me fluita mundi; Intra erant aduersis
 bona priora que egerat ad memoriam reuocauit dicit; aut in ece
 & per claudo pateram pauperu & causam qua neceba diligenter sume
 inuestigabam. Sæ ergo utri utraq; alternam dicunt quatenus ne extollant
 III in prosperis. nec desperatione frangantur in aduersis; Ad philippens
 Si qua uisus si qua laus disciplinae haec cogitate; quae et di didistis & accepistis
 & audistis & uidistis in me. In parabola salomonis laudate alieni & non ostium & transeis
 & in labia tua. Intra. Si nulli laudare se ipsu accepit licet cur paulus bona
 emunerans de semet ipso dixit. quae & uidistis me; Rp. Ali est loqui de ea de
 proprio alio spū scō; Nā paulus in aduersis carceris bonas accepisse in spū meminit.
 & idarco non hoc proprio dixit; Quia prospera in aduersis comemorare debuit;
 De semet ipso aut laudante & proprio gloria querere uentis at;
 quia semet ipso loquitur gloriam proprio querit. Quia uero qua gloria ei
 qui in stallu hic uerax est; sedis de paulus inquit qui se ipsu comemorare
 sed quoniam de commendat. ille ergo nimirum commendat. qui per
 III in spū scō nec in aduersis prospera de se narrat. ad philippens. utiq; & in omnibus;
 in stituit su scō & faciam & esurire in scō euangelio scdm lucā; Ye uob qui saturati
 estis. quia esuri etis. Intra. Cū uer saturitas dnm dixisse euangelista
 narrauerit. cur paulus apst saturatis se redixit. aut quid magni
 sare saturari & esurire. Cū aut omniu animantiu uidetur ee commune;
 Rp. omps & uerus iudex. ut saturatis dixit. quia saturi nescientes nec gratias

agentes eos in temperatus iudic. magnenā que discretionis est saturare.
Sic hoc cō moderatione cū gratiarū actione alimentā capere quoniam
inquit paulus manducat. dñs manducat gratias enī agit dō. & quoniam mandu-
cat dñs nō manducat gratias enī agit dō; Ipsi ergo saturari nesciunt quoniam
solū manducare desinunt quando carne imperant manducare nolunt
& sic contrario dñs manducant quoniam sepe temperant largiunt gratias
agit. ad resalonicenses. ego quidem paulus & semel & iterum nolui uenire
ad uos sed impediuit nos satanas; scdm ioh. Simon simon ecce satanas espe-
ruit ut tribuaret quasi triticum; ego autē id contempse ut in deficiat fictiua
tarta. quomodo isdem satanas embrare sem pēru sicut uoluit nō pmitte.
& quasi se potius se impedire apulo apto describit; & si paulus ap-
tō uoluntate in hoc congruit. cur tē illius satanas impediunt. Rp.
Indubitantur nob sciendū ē. qd diabol uoluntate temptandi sepe
habet. quo modo autē & quantum & quando faciat potestate careat;
Intantū enī eū creator aliquid in seō agere pmitte. quantum ante seō
sine termino in p destinatione habuit; & quia scōs suos dñs plerūq;
p satanā pbat; Jo carco quasi ipsa satanas impediunt; paulus
indicat. Sed in hoc sciendū ē quia plerū que om̄s dī facit uolun-
tate consilii sui & p malū uolam uoluntatem malū serui. alqñ dō aut
boni serui ea desiderare conceduntur. quāta & desiderari fieri
actō nō pmitte. Abraham quippe p pcepto dī oboedire uoluit
sed exollari isaac idem dñs nō pmitte & hanc uoluntate omnino pfa-
tā remunerant dicendo. quoniam p pisti filio tuo unigenito benedicā
tibi & multiplicabo sem tuum. & dā de uoluntate construendū ierph.
Iuda sunt;

Licet adhuc construendum in re inuenit dicitur se quod locatum quo modo
 sunt generaliter uideam plagenam generis humani iudice dispensantefi
 sed delecti caritate iam pleni eas fieri uolunt & contra dnm ergo uolunt ab ipso dicit
 cede quoad omnes plagis gratias agunt si ut manifestus sit quod loquunt
 per exempla demonstrenda gradum uerbi gratia; aliquis filius suo miserat
 patri. que qui apertus est non uult & amari. si & ceteris quos dicit casti ga
 uisitam uiam deueniam satis desideramus; Ita ergo uolumus quasi discendo
 do uoluntate non eadem. Ite cum dicit humano generi bona fieri uolent. nra uoluntas
 non contraria sed congratulans esse debet quatenus & perfecta si uideat copiam dni

ii & iusticia iudicis laudanda sit; ad tesalonicens. & in tuba di descendit de celo.

In apocalypsi; & septem angeli qui habebant septem tubas parauerunt tubas canent
 iur & cum tuba di de celo descendit xps in qua de his septem credit esse discensuras

in septima q modo processerit caeteris si in prima quomodo scaturas alie. Rp.

Idcirco septi facti sunt discendit in apst & quasi septem tubas acceptis in tonant

ad populum & xps ad eam posteris sub illorum persona promissit. qd apud ipsos
 usq; ad consummationem seculi mansurus sit dies; Ecce ego uobiscum sum omnibus

diebus; usq; ad consummationem seculi. Septima predicatio quasi septima tuba ad consum
 mationem seculi promittit quasi in senaria predicacione nouissima tuba canet;

Canet enim inquit paulus & in corinthios. qd in corinthios & licet crederet prouissimam

tuba significaret septimam predicacionem; Tam attendim euangelica lectione ubi ait

de filio hominis; & imitatur anglos suos cum tuba & uocem magna & congregabit

electos eius ad quatuor uentus a summis caelorum usq; ad terminos terrarum; Sciendum est etiam

quia & uox quasi tuba e audita e. in monte sinai. quando populus isrlt

accepit decalogum uerborum dmi qua quau dicitur & ceteris necis uerba fieri.

Sicut enim omnino locutus est per subiectam creaturam, perfectio non propria
naturam sicut et ad filium suum locutus est; postquam ad ioh. id est filius baptizatus
dicente patre; hic est filius meus dilectus in quo mihi bene conplacuit;
quia quod significabat in uoce omnino patris diuinitatis est; Sillabeau
& sonitus sillabarum perfecti creaturarum erat; cum ergo tale consue
tudinem habentia angelis aeris & iam corporibus; uti sicut potuerit ab aliqua
ut patribus uideri nihil nimirum obstat intellegi; qui talia tunc
canturi sunt quia non uisima in die tunc in tonabit quando mortuorum
dormientium corpora resuscitabit. **AD ROMANOS** si misericordiam dei con
fiteor aut sum. quia ignorans feci in credulitate ad eundem fidelissimo
& omni acceptione dignus quia xps ihu uenit in hunc mundum peccatores
saluos facere quorum primus ego sum; **IN ROMANOS** quoniam & ioh. paulus
in uno & accusas nihil hominum in altero; dum ignorantia erat quicquid
commissisti quia conuenientia omnia peccata tua prima fuisti. maxime
cum a tempore nec magnitudinem peccatorum inuenis ita fuisse; **ROMANOS**
Sciendum quod tribus modis peccatum admittit autem ignorantia
aut infirmitate. aut studio peccatur; & grauius quidem infirmitate
quam ignorantia; Similiter & studio grauius quam infirmitate. **AD ROMANOS**
tapsu esse paulus pueram rationem & nihil hominum accusas per humile
confessionem ueraciter iustus accusatur tu fuisti in uno & gratias
agens de deum misericordia dei laudasti in altero **AD ROMANOS**
Quomodo homines uult saluos fieri & magnitudinem uenire; In psal
mo cxii. deus autem noster in celo & in terra omnia quecumque uoluit fecit;
IN ROMANOS cum deus omnia quecumque uoluit fecit. numquid totum humanum genus ad salutem

p dux; aut si hoc agere d's noluit quo modo eū sēs paulus uoluit scripsit dices;
 Qui uult omnes homines saluos fieri. ¶ Indubitanē credendum est quā alia
 d's intempaub; fecit quāq; ante tempora p'scruit & p' distinauit si hoc nimirū
 intelligendū: quia omīs d's in uerba scriptura agere seducit; quā p'pria
 naturā sed p' creaturā p'fero a'it; Sicut & patrē abrahā dixerat uocadu' aut
 omnino nolebat dices; nunc quia utimēs d'm hoc nō cognoscere refeci. qd' sine ullo
 t'mo ego cognoui. & sic in me reuē d' dempnoat. nolo morte impu hoc: feci
 nolentē mori. Licet hoc ipse agat. unde ad mortē pueniat. in natura tam ipsius
 posui qd' nequaquā uoluit mori. Ulter' qd' omīs homines saluos fieri quā in hoc aq; s'
 conditi; Quod uoluit licet in dignis ep' eē salui. sed d's uult omīs homines
 saluos fieri quia saluos fecit & omni ordi ne generis humani. scilicet & reges
 & regib; duces. & ducib; & exuris. & senilib; & comib; omnino hominib;
 Hoc genere locutionis loqui poterat paulus cū diceret. Qui uult omīs homines
 saluos fieri qm' scdm' marcum euangelista locutus est. Etia' ipse d's dicens;
 Ux uob' scribe & pharisai qui decimatis mentem & omne holus hoc ē omne
 holerū genus. unde eē poterat uniuersa damnare quō omnino nō ualebat
 III cuncta simul congruere; Docerant mulieri nō p'mitto. AD TI' EYOS
 De mulierib; benedocentes ut prudentiā doceat; h'm. Cū paulus ap't
 doceri mulieri omnino nō p'mittit. quid mulierib; scribens benedocentes dixit.
 In prudentiam ceant. ¶ In planarib; nō debemus diutius impedire
 ut aliquanto latius in obscuriorib; libeat inuicari; Benedocentes ergo
 dicitur mulierē. nō uirus si suas uimaces in prudentiā inquit doceant;
 Quatenū filiā; suis doctrina sua agat. unde acta ē nā uitā felicē pueniat;
 IIII ad timotheū. peccatores cecā omnib; argue' ut ceteri amorem habeant;

S cōm oratō. Si peccauerit in te frater tuus uade & corripe eū in te
& ipsum solum. Itē dū discipulo dicitur peccans coram omnibus
arguendus est quod ipse magis ueritas in te & ipsum o solum locutus
est. RP. Hanc questionē in ceteris absol. uenit. si uindicta diligē
tius consideram ibi dicit. peccantes sed non ad dicit inque hūc.
Si peccauerit in te. si ergo occul. te. in te peccauerit frater tuus & uis
coram omnibus argue non ut corrip. sed pro dicit; peccantes autē in dō
coram omnibus; hinc respicit ut illud uerba argue ad sequente uocē ad
iugas; hinc paulus ait; Cū es p̄rus antiochia in facie illi restitit eoque
nō recte in caederet ad fide euangeli. & post pauca. dixit p̄rus corā omni
bus; ac si dixit se eoque quod simulationē corā omnibus habuisse. Sicut
in quid cōtra iudeos gentili. & non iudeos uiuis. Quomodo gentes cogit
indicare; Occulta ergo peccata possunt occulta corrip. & publica
peccata coram omnibus debent corrigi. Unde ceteri timorē
habebant quicquid enim mentem mouit. alioz nequaquā recte tu
sed cum magne humilitate proferendum est. Ad ueritē
quem uidit nullus hominum sed nec uideri potest. In ep̄st. Ioh.
Scimus quacum coppecoruerit. similes erimus. qm̄ uidebim̄ eū
sicut est. Itē. Itē. Cum apostolus dicit quod nullus hominū
d̄m uideri. sed nec uideri potest. Quomodo s̄. Ioh̄. s̄. ip̄. s̄. qm̄
uidebim̄ eum sicut est. RP. In his duobus testimoniis s̄. d̄. u
apti omnino dissonant sed sonando ueracitē concordant; Sicut hinc
sc̄. d̄. est quia om̄. d̄. a quoque patrib; n̄ in sua p̄. propria natura mon
strabitur. s̄. p̄. creaturā suā cum mor̄. se. quasi amicus cū amico loq;
bat.

nemo enim inquit uidebit me. Loc utaq; congruent. conuenit ad illud; qd paulus
 apt' ait; quē nullus hominū uidit. quidam ait. sed nec uideri potest. ad illud conueniat
 qm̄ sc̄s ioh̄ dix̄; qm̄ uidebim̄ eū sicut est; Iusta ergo uita posteriora sua. dñs p̄ creaturas
 monti. aut; quādhuc peregrinam; filius naturę p̄prie uita. occubuit. eodem ioh̄
 antestante quait; Carissimi nunc fili d̄ sum. & dū apparuit quidem; Sem̄ eū apparu
 erit simit e erim̄. qm̄ uidebim̄ eū sicut est; & hoc testimonio Inuenidū; qd paul' ait.
 si nec uideri potest. ac si apte diceret. tā diu unusquisque filius patre celeste uidere
 n̄ potest. quā diu in hac uita peregrinatus uaq; pater distimil est. Et tunc cū quisque
 elect' dñm̄ n̄ p̄ creaturas. si secutus uideri poterit. cū quidem apparuerit & simit e
 fuerit tōte ut idem ioh̄ euangelista ait; Dñm̄ nemo uidit uquā quasimānifestus
 diceret si uult in deū in se; Nulla enī creatura firma intellegit dñm̄. quē ad modū
 VI dñs intellegit sem̄ ipsum; ad ioh̄ 14. p̄p̄ sic sū ego p̄ datur & magist' &
 genou. S. 14. uos autē nolite uocari rabbi. un̄t magist' ur̄ quicumq; est.
 Ioh̄. cū dñs aptis suis dixerit. nō dicit uocari nō in eam magist' ur̄. quid paul' apt'.
 xp̄i confiteb̄ sem̄ magist' ur̄ suis se genou. RP̄ nūquid sermodi p̄hibentes ap̄ulo apto cōtē
 nabat. si ab eo omnib; credentib; insinuabat; uesub nom̄ in aptoz. ap̄ pseudo aptis sedu
 VII. si eū magist' ur̄ in xp̄i loq; bat̄ sequeret. ad ioh̄ 14. alexander aerarius multa male
 m̄ ostendit. reddat illi dñs sc̄dm̄ opera; ; & pauca m̄p̄. mame. In quo defensionē
 nemo mihi adfuit sed om̄s me dereliquer̄. nullis imputet. nota. quid paulus
 de alexandro scribens obtrando dix̄. reddat illi dñs sc̄dm̄ opera; ; & aliorum m̄n̄et.
 obtrando loquitur est n̄ illis imputetur. RP̄ Ino uno eodēq; spū paulus p̄uidit
 quū utraq; tam diuersa ad d̄motheū scripsit. quod alexander diuicoq; addm̄
 nūquam conuestetur & alius. agentibus uerā penitentiā ante alta
 non imputaretur. **Explicit libro**

+ hely + hely + hely + one mii impio te
ut regnes diligā te instrue me
pbacio perne

pbacio

a
" " " " " " " " " " " "

abcd

INCIPIT LIBELLUM DE LIBELLUM HUIUS PASSIONIS

- cap** Passio sci christophori q̄te vii kl aug
- ii** Passio sci clementis pap̄ quod e vii kl dec
- iii** Passio sci ciriaci diae q̄te vii id. aug
- iiii** Commemoratio dei miraculi sci greḡii mar
- v** Passio sci cirti. modesti. & cesarij. q̄te vii kl iul
- vi** Conuersatio sci iustine uir̄ eucleris sci
- vii** Vita & p̄ca sci leudegerici q̄te vii kl iul
- viii** Inuentio corporis sci stephani pro m̄st̄is
- iiii** Passio sci pelicij uir̄ q̄te vii kl iul
- v** Conuersatio & penit̄ia. & passio sci pelicij

In nomine dī patris & filii & sp̄s sci. Amen
 Hunc libellum ego yegimbestus scriptor. seruoꝝ
 di seruus. Cum permissu & uoluntate seniorum
 & seruitū dī & sc̄e marie. Ceteroꝝ r̄ū q̄ sc̄orum
 quibus in aqua seruntur meo studio ac labore con
 feci. Eumq̄. ut sibi fraterum in ibidō famulap
 tum aptari & conseruari depono. Per q̄ dñm
 p̄fector. ut nulli. a quoquam & in manas
 terium donetur. ut p̄fector. Nisi qui ibi
 fullem & ignis dederit. donec eum sanum
 & saluum suo loco restituerit.

Tib' augie maioris.

INCIPIT PASSIO SANCTI XPI FORI QUOD EST ΨΥΧΛΑΥΣ

sa^ginton

Tempore illo regnante dagno In ciuitate samaen homo uenit de insula genus canineorum; ostensum est ei ad nON ut baptizaretur baptismo quod ostendit dOMINUS ihESUS XPISUS in saeculo. & ostensum est ei ad nON quOD multAE generationes habe bATENTUR per te credere in dOMINO ihESUS XPIO & uocabuntur ^{filij} di uiui.

IpsIS autem scILICI & toto corde orans ecce nebula ^{de celo} descendit supER eum & uenit ei uox de caelo dicens electus di uiui accepisti baptismum in nomine dOMINI scILICIE TRINITATIS. & ingressus ipse scILICI in terra syriae orabat dicens. Gloria tibi dOMINE qui conuersus ignorantes & adducis ad uiam ueritatis & mutas linguas ferarum & das eis lingua humana.

Et ingressus in ipsam ciuitatem orabat dicens. DOMINE qui formasti adam & dedisti ei scienciam ut cognosceret uiam ueritatis da & mihi seruo tuo ut doceam populum istum qui ^{in errore e} errauit. & orante eo exiit mulier de ciuitate ut iret ad orare idolis & uidens ipsum scILICI CRISTO FORUM contremuit & facies eius mutata est. Videns enim corpus humanum caput autem de cane. cucurrit mulier ad ciuitatem clamabat & dicebat. Venite & uidete mirabilia quae nullus uidit. & ceciderunt turbae multae & uiderunt ipsum scILICI stantem iuxta ecclesiam. & respiciens ad illum populus uidebant eum orantem & dicentem. DOMINE dOMINE dOMINE DA eis ut credant per me nomini scILICI tuo. & cecidit uirgam in manu sua fixit eam in terra & dixit.

dne dī fac uirgam istam florere & ramos habere & fo-
 lia; quomodo mirasā inchanan galilee aquā mi-
 num; Multi autem uidentes quia uirga illa floruit
 crediderunt per illum milia. xiiii. & baptizati sunt
 de manu ^{scilicet} cristofari; Audiens autē haec dagnus rex. mi-
 sit ad eum ducentos milites ut eum & uerberent; U-
 dentes autē illum milites orantem timuerunt ad pro-
 pterare illi; Et misit iterum alios ducentos. & ueni-
 entes ad ipsum uiderunt eum orantem & ipsiora
 repperunt cum eo; Complens autem ipse scilicet oratio-
 nem suam surrexit; Et dixerunt milites ad eum.
 domine desiderat te rex uidere; Respondit ad eos
 scilicet cristofarus; Si uoluntati mee. ueniam. si non
 non ueniam. tamen uenio uobiscum; Et ingressus
 ipse scilicet ante conspectū dagni; Audens eum rex quoniam
 erat magnus. statim corruit de consistorio ubi se-
 debat; Et postmo dum surrexit & sedens pro tribu-
 nali interrogauit eum dicens. quis estu & unde es-
 aut quod nomen tuum; Respondens autē ^{scilicet cristofarus} dicit. Genatiui-
 tate mea reprobus die tus sum. post baptismum
 autē cristofarus uocor; Dixit rex ad eum. canine.
 & facies mala non sacrificas diis meis; Scilicet autē
 cristofarus dixit. Vere bene uocatus es dagnus
 quia tu es pars mortis & conuix patris diaboli;
 Qui autē quos mihi dicit sacrificare. uam sunt;

Oculos habent. & non uident. Aures habent. & non au-
dient. nec ipsi qui adorant. eos adiuuare possunt.
Quoniam auri & argenti. lapidei. & lignei sunt. Tu autem
qui celum & terram non fecerunt perierunt. tu autem
tamquam stultus adoras eos. Utinam audires me & ado-
rares dominum qui fecit celum & terram. quoniam potens est libe-
rare te de gehenna ignis & dimittere peccata tua;
Ipse autem stultus rex cogitans intra se dicebat; Quo mo-
do possum istum qui inter feras nutritus est. uincere
si non inueniam ei diuersa tormenta; Et iussit eum re-
mitte in carcerem. & ecce illi quadringenti milites
uenerunt ante conspectum dagni & iacauerunt arma
sua ante illum dicentes. Nos credimus in domino sancto cris-
tofari. & adoramus eum; & dixit ad eos rex. Numquid
& uos melesitici estis quod ipsum uultis sequi; Venite
& adorate deos meos & do uobis aurum & argentum.
& in honore magno constituam uos; Dixerunt milites
ad eum. Aurum & argentum tuum tecum sit in per-
ditione. nos autem semel baptizati sumus & credimus
secundum trinitatem; Iratus autem rex iussit eos decollari.
Ipsi autem propter gratiam sancti cristofari compleuerunt
martyrium secundum; Tunc iussit rex ut uenirent ad
eum puellas duas pulcras & in clauicula cum sancto cris-
tofaro in carcerem. niceta & aquilina; Et promisit eis
aurum & argentum multum ut facerent eum secum

peccare & sacrificare diis; Ingressesunt autem ad
 famulum di & ubi uiderunt faciem eius tamquam
 flammā ignis ceciderunt in facies suas a hora ter-
 tia usque ad horam sextam; Cum complisset autē sc̄s
 di orationem dixit ad eas. leuate filie mee noli-
 te timere. stare autem habetis ante conspectum
 di qui uos transmisit ad me; Et interrogabat eas
 dicens. qd̄ ē artificium uestrum. & respondentes
 eas ad eum. ora pro nobis famule di ut dimittat
 nobis dñs peccata nr̄a. opera autē nr̄a me-
 riturum est. Ecce accipiebamus decor pore
 nr̄o pauperibus; erogabamus. nudos uestieba-
 mus. esurientes satiebamus. captiuos redime-
 bamus; Dixit eis sc̄s cristoforus. negate er-
 go iouem & omnia idola gr̄a & cōmumete meū
 in oratione. & spero in dō meō qm̄ dimittet
 uobis peccata ur̄a; Responder ille ad eum
 & dixer̄ credimus in dō tuō qm̄ tecum p̄gim̄
 ad mar tyrium; Quia autē die iussit illos re-
 gere decur cere. & interrogabat eas dicens. fecit
 is cristoforus sacrificare diis meis & negare
 dñm suum; Responder ille dicentes. utinā audi-
 res nos. & adorares dñm ^{sc̄i} xpo farū & negaris deos tuos
 qui nihil sunt. ^{sc̄i} credimus in dñm cristofari; Responder
 r̄s & dixit ad eas. nicea & aquilina. Quos ^{nuquid} melificatē

estis de illo grande malefico ut & uos negaretis deos
meos; Cogitate autem propter pulchritudinem uestram
& sacrificate diis meis; Si autem nolueritis male uos
faciam perire a facie terre; Responderunt illae
ad eum & dixerunt; Si uolueris ut sacrificemus diis tuis
iube munda^{re} plateas ^{totas} tuas ut fiat prece clamans
ut omnes congregentur in templo quoniam nicea & aquilina
sacrificare habent diis; Congregatae autem
populus magnus & dixit rex ad niceam & aquilinam
sacrificate ^{nunc} diis meis; Illae autem uenerunt & respicie-
bant in carcerem ubi erat inclusus sanctus christo foras
clamabant ad eum uoce magna dicentes. Ora pro no-
bis ut liberet nos dominus ab idolis; Ad ubi ingressi sunt
in templum clamabant idolis dicentes. dii paganorum
audite nos. hoc tertio dixerunt & non erat uox in
illis & dicebant forte somnium ceperunt & non
audiunt. aut aliquo artificio operantur et non illis
uocant; Tunc nicea soluit zonam suam & posuit in col-
lum iouis. & traxerunt ambe & iacauerunt eum
in terram & confringerunt eum; Similiter fecerunt
& apollonem & dixerunt. si dii es et aliquid ualeas
leuate & adiuuate uos; Audiens autem rex quoniam nicea & a-
quilina deos eius confringerunt dixit ad illas. ego uobis
preceperam ut deos meos adoraretis. & non ut conlata-
retis eos; Responderunt illae & dixerunt regi;

Nos lapides conlucimus. Stultæ tales sunt diu tui uita
 mulieres confrirentur; Respondit rex & dixit
 Qm uos illum maleficum creditis & lesistis deos meos
 male uos p dam de hoc secto ut cristoforus uideat p
 ditionem ur̄æ & sacrificæ dñs meus; Et iussit rex cæ
 nas ferreas in manib; & pedib; aquiline mitti & ius
 sit eā suspendi. Et ligare lapidem magnum in pedib;
 eius. ut membra eius dirumperent; Ipsa autē leua
 uit oculos suos & uidebat sem cristoforum orantem.
 & exclamauit ad eū dicens; Adle dicit ora pro me
 qm in nomine dñi dñi tui accipio meam coronam;
 Postmodum audiuit uocem magnā dicens; Aquili
 na accipies tuam coronam in terra ingratiā dñi tui
 nicea autē uidebat eā & orabat dicens; dñe scī cristo
 fori noli me separare de sorore meā. sed cū ea dig
 na me coronare; Et iussit rex uenire nicea an
 te conspectū eius & dixit rex ad eā. adhuc in hac stul
 titia p se ueras. dudine & sacrificæ dñs meus ut n̄
 amplius tor m̄ta paciaris quib; passæ soror tua;
 Nicea respondit tor m̄ta tua mihi dulcēdo ē. & mors
 tua mihi uita æt̄na est; Tunc iussit rex ligari ma
 nus & pedes eius & dentes singulariter expelli. ut p do
 lore respondere n̄ possit; Ipsa autē amplius dicebat
 ego tor m̄ta tua n̄ timeo; habeo autē adiutore dñm;
 Traxit autē iussit & subie ligna multa & fieri pyrā magnā;

Quisit eā ibi cremari; Ipsa autē in medio flamme sta-
bat & clamabat; Dñe qui misisti angelum tuum
in camino trium puerorum & liberaſte eos de flāma
ignis & mihi mitte angelū sc̄m tuum ut libera-
me de igne isto & erubescat tyrannus in tecū ira
sua; Tunc solutesunt manus & pedes eius. & stabat
in medio igne & facta ē flāma illa tāquā ys̄ qui
de celo descendit; Videns autē tyrannus qd̄ nihil po-
terat nocere famula dī iussit eā decollari & cō-
pleuit coronā suā. cū sorore sua in testimonium
magnum; Mutatis autē populus mirabatur glorio-
sā passionem ipsarum qm̄ uicer̄ illum tyrannū
& crediderunt in dñm sc̄i cristofōri & clamabant
dicentes magnus ē d̄s cristianorum; Tractus autē
rē dixit in cor de suo; Simon p̄didero hunc ma-
leficum maleficus suis totū sc̄lū ad se habet tra-
here ut om̄s in illo credant; Et iussit uenire eū
ante conspectū suū & dixit ei; Canis & facies ma-
la & turpis usq; quo in hac fide stas & quā diu te
possi sustinere. sacrificas dñs meus an non;
Respondit sc̄i cristoforus & dixit; ego uolo addi-
cere te in fide bonā ut relinquant deos tuos qui nihil
sunt. & adores xpm̄ dñm uiuū qui potestate habet
uitā & mortē tuā; Et dixit rē ad eū adhuc in stulta-
tia hac p̄seueras; Sc̄i cristoforus dixit; non sum

stultus sed s[er]uus xpi. tu au[tem] stultus es & insipiens
 qui non confiteris d[omi]n[u]m. sed confiteris satanan patre[m]
 tuu[m]; & iratus rex iussit ligari manus & pedes eius
 & cedi aduirgas ferreas & iuncta in caput eius cas-
 sidem igneam; Tunc dixerunt tres & consolibi;
 beatus eras dagne si natus non fuisset; qm tale
 torm[en]ta fieri iussit famulo di; Tunc iratus rex
 iussit eos decollari; Tunc s[er] cristoforus dixit
 ad eu[m] si amplius torm[en]ta potueris mihi facere
 fac. qm mihi uita e[st] & dulciora sup melle. Tunc
 iussit r[ex] fieri scamnum ferreum secundu[m] statu[m]
 eius. & factu[m] e[st] secundu[m] iussione[m] regis; Posuerunt
 eu[m] in medio ciuitatis & iussit eu[m] ibi legari. & uenisse
 ligna multa & cooperire eum & igne[m] supponi. & ius-
 sit s[er]bere quadraginta hor[as] cas olei & iuncta sup
 flamma[m]; Dixit ad eu[m] s[er] di de medio igne. hec
 torm[en]ta que mihi facis in tua turpitudine & dur-
 tuis; Ego dixi tibi quia non timeo torm[en]ta tua ne-
 ra tua; Cu[m] hec dixisset de mutitudine flammae scia-
 nus ille factus e[st] ta[m] qua[m] cera liquescens; Veniens
 au[tem] rex uidit s[er]m cristoforum in medio ignis stante[m]
 & orantem d[omi]n[u]m & erat facies eius ta[m] qua[m] rosa noua;
 Videns au[tem] rex cecidit in facies suas a amore magno;
 Postqua[m] surrexit dixit ad s[er]m cristoforu[m]. fera ma-
 la non tibi sufficere peccata animaru[m] quas errare

lamme
 lum tu
 r deflora
 tiberi
 tecu[m] in
 r. & stab
 yd qu
 tumbul po
 collari & co
 amonit
 an glori
 m tyran
 & duma b
 ; Tra
 dero tu
 ad se hab
 iussit aen
 ne & fac
 qua[m] dhu
 et an non
 v. & duma
 rorator qui
 ritate hab
 u ad hunc
 er. Non se

fecisti ut non sacrificent tuis magnis. sed & omnem
populum meum traxist^{ti} ad te; Respondens sc̄
cristoforus & dixit ad hac multae anime p̄ me credi
tur sunt dno & tunc; Et blasphemavit r̄ t̄
quā stultus & dixit ad sem̄ cristoforum. sic multi-
fiant dii mei & sic mihi reddant. si non crastina ho-
re iste p̄ didero animā tuā & ad exemplum omniū
faciā te perire; Alia uō die iussit r̄ adduci sem̄
cristoforum & dixit ad eū iā sacrificia dñi mei & in-
tellege uerba mea ut non tor m̄ ta pereas; sc̄
cristoforus dixit ego deos tuos ab om̄no quasi
dē habeo quem & in baptismo suscepi; Tunc iusse-
r̄ scribere lignū magnū secundū statū eius & po-
ni ante palatium & uocatis militib; iussit famulū
dñi cristoforum ad lignū alligari. & uenientes mili-
tes milites secundū ordinē ternas sagittas iacta-
uer̄ sup̄ eum ut crucis interficere tur; Et dixit
r̄ uideamus si potest dñs eius liberare eum de manib;
meis; Et sagittauerunt eum ab hora prima. usque
ad hora duo decimā; Et credebatur r̄ qui omnia sa-
gitta te in corpore sc̄i cristofori infixissent; Sa-
gitta te aut̄ suspendebant a uento ad dextris adque
sinistris eius & una ex eis corpore eius n̄ contingit;
Et post solis occasum iussit eum ligatū custodire
ne subito a xp̄ianis nocte solueretur; Multus aut̄

populus xpianorum expectabat recipere corpus eius,
 Et tertia die dicit rex eamus & uideamus illu male-
 ficum; Et ueniens rex ad eu dicit ei ubi est deus tuus
 ueniat & liberet te de manib; meis; Desagratas
 au ipfis statim geliens una in gressu oculorum regis
 & cecauit eum; Et dicit scs cristoforus ad eum.
 Tibi dico tiranne & stulte ego crastina ora
 octaua accipio coronam adno & hoc dñs mihi
 ostendere dignatus est & ueniunt cristiani &
 accipiunt corpus meum & ponunt eum in locum
 orationis; Tu au ueni in locum illum & tolle
 terram de illo loco & fac litum cum sanguine meo
 in nomine dñi ihu xpi pone in oculo tuo & sal-
 uis eris & tunc ad propria uert hora ut coronare tur;
 Sed au cristoforus aperuit os suum in orationem
 & dicit; Dñe deus meus qui eduxisti me de errore
 ad scientiam uite hoc qd te rogo presta mihi in lo-
 co quo posita fuerit corpus meum n̄ ibi in gredia-
 tur ira flamma n̄ famis. n̄ mortalitas mala;
 Et in ciuitate illa & illis locis si fuerint ibi mala libidi-
 & demoniosi & ueniunt orant & toto corde &
 pp̄ nom tuum nominant nomen meum in
 suis orationib; salui fiant; Et uenit ei uox de ce-
 lo & dicit cristofore ubi est corpus tuum &
 omnia ista commemorantur in orationib;

suis quicquid petierint & salui fiant; Complens
autem suum martyrium sanctus cristoforus coronatus est
in mense iulio. sub die. xiiii. kalendas augustas; Sunt autem
numero qui crediderunt in nomine domini ihesu christi
per sanctum cristoforum. milia. xlviij. & cxi. Ad tera
ueydis dixit rex eamus & uideamus ubi po
suerunt eum. & ueniens nullo loco clamauit
uocem magna dicens cristofore hostende
mihi uirtutem dei tui ut credam in eo. & tunc
terram de loco ubi passus est. cum modico san
guine eius & posuit in oculo suo & dixit in no mi
ne dei sancti cristofori & ipsa hora ceptus est ocu
lus eius. Tunc rex clamauit uocem magna di
cens; Gloria tibi deus cristofori qui facis uolun
tatem tuam tibi; & ego ab hodierna die
ponam preceptum in nomine populi. & in omni
lingua quisque blasphemauerit deum cristiano
rum gladio punietur; Et hec oratione consti
tuit sanctus cristoforus. & dixit; Deus omnipotens bo
na mercede dem reddes scribenabus & legem
tibi; passionem meam;

MARTIRIZATUS EST AUTEM SANCTUS CRISTOFO
RUS SUB DIE. xiiii. kalendas augustas

incipit pas scti clementis epi;

Tertius romane ecclie presuit eps clement
 disciplina petri secutus. Ita moru ornam
 ta pollebat ut & iudeis & gentib; & omnib; xpia
 nis populis conplacere; Diligebant ergo eum
 gentiles qm non & errando sed ratione reddendo
 & eoru libri & ceremonis ostendebat ubi nata
 & unde nata essent hi quos deos putarent & colerent.
 et quid egissent tqualiter dessecissent evidentiissimis
 docum^{ad}tas ^{instruer^{et}}; Ipsos uo gentiles posse indul
 gentia actio consequi si ab eorum cultura discederent edocebat.
 Judeoru uo ^{hoc} ordinem gratia utebatur quod patres eor
 amicos di adserere & legem scam & sacramta mem
 morare primuq; locu istos habitatos intrueret
 si legis sue sacramta sacramta seruassent, in eo
 qd promissu habrahe non negarent ⁱⁿ xpo fuisse con
 plectu. ide quod in semine habrahe di heredi tando
 promiserit omi gentes. & qd dixerit ^{ad} di. de fructu uen
 tris tui ponu sup sede mea; ^{et} cepit uia propheta confir
 ma ut dicens; Quod uirgo mitero concipere & pare
 re filium cuius nom uocaret emanuel; Xpiani uero
 ideo maxime diligebat quia singularum regionu
 inopes nominatim habebat scrip tos & hos quos bap
 tismatis sci ficiatione mun dauerat non sinebat
 pbi blice fieri in dicta t^{ea} in sabia eos; Cotidiana itaq;

predicatione modo cres acclurces am monebat ne pa
teretur baptizatos pauperes audens tgenab; stipen
diã publicã accipere & urtã baptismã tũ scĩ fictionẽ
mundã domũ gentiliũ inquinare; his & plurimis unũ
cemodi p̄dicationum florib; pollens tã do quã omni
b; hominib; rationabilib; cõ placebat; Irrationabi
lib; uõ placere nemo potest qui do placere probatur;
(ideo non tam uet̄ inurias hominũ irrationabilium hui
quorum ratio ita erat ut displiceret ⁱⁿ infideli b; & non tam e
rent; Sic factũ ē ut nec aurilianũ nec sisinnũ ^{incredulũ} amicos ner
ue imprũ & paucissimũ ^{beatus} clementĩ; nã & dolentillã uirginẽ
nep̄tẽ domitiam principis sponsã aurilianũ credentẽ xpo
sacro uelamine ad integritatis p̄se uerantiã consecrãt;
sed et theodorã sisinnũ coniugem conuersã a simulacris do
castitatis propositũ ^{fi} propheteri minime prohibere
quã uir saũ in celo ducentũ & eã in terrã persecutus ē
studens uidere & audire quid esset & proquã uxore eius
ad eã festinare; & Tibi aclemente xpo oratio fusã
& collecta dicta est & apulo dictũ est amen. statim
sisinnus & cecus & surdus effectus est; Tunc dixit sisin
nus ad seruos suos tollite me hinc cito inter manus
urãs & foras eicite qm̄ oculi mei ceci facti sunt. & au
res mee ita effecte sunt surde ut penitus nihil ui
dere & audire pre ualeant; Pueri autẽ eius gira
bant cũ eo in tũ & elesiã totã inter populos uiros

ac mulierum. & ad ianuam unde ingressi fuerant pueri enpotuer
 Sic factū ē. gyRANDO in errorē conuertentem & d
 ad dominā suā teodorā ubi orabat dñm cū dño suo
 puenirent; Et cū uideret teodora seruos suos por
 tantes dominū suū & cecātū & gyro uanū laboran
 tes primū quidē declinauit aspectū ab eis putans
 eū a per-tis oculis se aspiceret; & mittens unum &
 pueris qui cū ipsa erant ut scirent quid sibi uellent
 cū suo dño circum euntes; Qui respondentes dixe
 runt dñs n̄r uoluit ^{secretū} uidere quod n̄ licuit ei uidere
 nec audire secretū dī & cecatus ē & surdus factus
 est. nobis quoq; hoc imperauit ut eū eiciamus fo
 ras. & non nobis concedatur ut eū aliquatenus pro
 feramus; Cūq; nunciatū fuisset teodore apuero
 prostrauit se in orationē & cū lacrimis cepit pos
 tolatre ad dō ut inde uir suus cū pueris qui eum
 portabant & ire pmitteretur. & conūsa apu
 eros qui eum portabant dixit eis; Ite modo &
 pducite dominū uestrū ad domū; ego enī orati
 onē meā quā cepi donec & plicē non deserā. sed
 offerens hostias dño. & plectis miseris prosequar
 uos; Cūq; habissent pueri dantes ei manū; & cū egres
 si essent de & cteam pduxer eū ad domū. et reuersi
 ad dominā suā cecū nuntiantes uirū eius esse tum
 & surdū; Theodora uero amplius dō preces lacri

pgrā

masq; fundebat ut illi diuina misericordia subue-
nir&; Postmissa aũ facta prostrauit se ad pedes
sc̄i clem̄tis theodora dicens uirũ suũ curas agente
misteriorũ dñi nr̄i ihu xpi c̄c̄tatã incurrisse
oculorũ & utrasque aurium auditũ p̄ d̄disse .
Tunc beatus clemens unctus fletu & om̄ querant
simul cũ illo do preces ut funderent & oratũ quã
nus uiro eius & auditũ & uisum reddere dignaretur ;
Confidens itaq; clemens post orationẽ p̄grete cũ mali-
ere theodora ad uirũ eius inuenit eum ap̄t̄ oculis
nihil uidentẽ & neq; sermonẽ aut sonitũ audientẽ
quod cũ ululatu unũsi streperent & hoc s̄i s̄imus
non audire&; Dix̄ ad dñm clemens dñe ihu xpe qui
claves regni celorũ dedisti petro magis tro meo
apost̄ tuo & dixisti ei quę aperueris aperta sunt
& quę claueris clausa sunt ; Et quę solueris super t̄r̄
rã erit ⁱⁿ soluta & in celis ; tu precipe ut aperiant̄
huius hominis & aures & oculi qm̄ tu uideris que
cũq; petieris credentes consequimur & tuah̄c
p̄missio fidelis p̄ manẽ in secula seculorũ ; & tibi
respondentes dixerunt am̄ ; Ap̄t̄ sunt oculi eius
simul & aures eius & uidens clem̄tem iuxta conu-
gem suã st̄c̄tã amens effectus cogitare cepto
quod nã hoc esse existimans sibi magicis artib;
inlusũ ; Cepto dicere seruis suis ut tenerent cle-

in te epim. dicebat au ut in gyt derea ad uxore meam
 magicis artib; mibi ceccitate indux; Hi au quib; ius
 serat ut clemte ligarent hoc illis uidebat qd clemen
 tem constringerent & traherent. illi au colunas iacen
 tes ligabant & trahabant. nunc de intus foris nunc de
 foris intus; hoc etia ipsi si sinno uidebat quod sem clem
 tem uinc tu traherent; Cui ser clemens ut duricia
 cor distui in saxis conu sae. & cu saxa deos estimas saxa
 trahere meruisti; At ille qsi uictor scultas dicebat
 ego facia te ad omnia maleficioru & emplu interfici;
 tunc beatus clemens dant oratione & benedictione
 uxorem eius abscesse hoc in mandatis tradente
 dicens ne ab horatione omnino cessare & donec uisi
 tatione dnt uiro eius dignaret ostendere; o
 rante au theodorá & flente ecce subito apparuitq
 ad uesperu uir canas uenerandus dicens. Per te ra
 nus erit si sin mus. ut impleat hoc qd dix frater mi
 paulus apostot. sci ficat uir infidelis p muliere fide
 lem; Et cu hec dixisset ab aspectu eius abscesse; unde
 n dubiu & tunc ibi beati petru ap tm apparuisse
 Demq; statim clamauit si sin mus theodorá & dix. obse
 cro te ut dges dm tuu ne irasat mibi. zelo qm tu
 ductus abii poste ad eta & du uolui uidere que age
 bant & audire que dicebant; Amisi auditu & uisio
 nis ergo qua clem tis fecit pntia ut & auditum

& uisū recipere. Adga eum ut ueniat ad me & faciat
me ueritatē agnoscere nā & mihi & pueris meis pro
certo hoc uidebat qd clem tē ligarent cū clericis
suis & traherent; hi aū saxa & colūnas traxisse nos
cunt; Tunc theodora p̄p̄ ad sē clem tē ep̄m &
narravit q̄ om̄a que uiderat & fuerāt ei a suo con
iuge narrata; Ueniens aū sc̄r clemens ad s̄sin
mum cū honore susceptus; De quo audiens uniuersa
qui ad edificationem eius uenerant docuit ei om̄a que
ad fidem catholicā p̄tinere p̄bant; Et credidit s̄sin
mos & corroboratus ē in fide xp̄i & cepit gentib; clem
tis ad uolui dicens gratias ago do uro om̄i potētia qui
me idcirco & cecauit ut uideam ideo auditū abstulit
ut ueritatem hanc audiā quam ignoranter iride
bam; & hoc putabā falsū esse qd uerū ē hoc existima
bam uerū esse quod falsū ē; Tenebras putabam lucem
& lucem tenebras existima bam; Sed purgatus ē sen
sus m̄s a sordib; idolorum. uere enī cognoui demones
decipere homines ut qui n̄ credunt xp̄m d̄m ipsi
dominent̄ saxa s̄rcula & m̄ta sic & m̄b̄ actenus
dominata sunt; Hec & his similia mala dicente s̄sin
no gaudiū magnū factū ē & dato nomine. proximo
paschā futurū baptizatus ē; Computatus sunt hi qui
cū eo baptizati sunt de domo eius simul uiri cū mu
lierib; & infantib; promiscuis sc̄us numero. lxxiii.

p hunc au' sissimum multa nobiles multa illustres &
 amici regis nerue conu'ssunt ad xpm; Tunc omni
 sa craru' publicus terquimus uident innumerabile
 multitudinē xpo credere in mundia xpi ductus
 uo et ad se patroner regionu' & data eis pecunia
 monuit eos ut seditionē & cetera xpi am; Illo
 tēpore administrante mamer tano prefectura
 sed sub urbana effectaē. seditio populi romam de
 nomine dem' t'is epi & inter se in uicem confunde
 bantē dicentes. quid mali fecit aut quid nob boni
 n̄ & er cur; quicūq; ab eo eger uisitatu potuit non
 ne saluus factus est; Quicūq; ab eo tristis adue
 nit gaudens abcessit; Nullum quā nocuit cū omni
 b; p fuerit; Ali uero spū diaboli cō flatu dicebant
 magicis artib; ista faciens deorū nost' rū cultu
 re uecua ut; Iouem dicit dñm non esse hircolē con
 se cratorem n̄m in mundū dicit eē spm. ueneyē
 deā scām fuisse cō memorat; Scūm deam minerve
 blasphemate. dianā ac mercuriū simul & saturnum
 & mar tē accusat; Numina etiā uniuersa blasphemate;
 Tunc mamer tanus urbis p'fectus populi seditionem
 non ferens iussit adduci beatū dem' tē ep̄m urbis ro
 me; Cū que eum secrete uidisset cepit & dicere. No
 bili stirpe p'rogentis om̄s romana multitudo ter
 tatur; Sed & errore te passum meo n̄ feret in quo

nescio quē xp̄m colere te dicant. & contra om̄a tē
pla diuina te suscipere arguantur; Deponendas
et te sup̄stratio sup̄flue & di sunt acē colendi ga
mū ut euadas; Clemens ep̄s dixit. obzare culmi
nis tui ad rationē accedere mihi non decet multum
impertorū sed denationē prescribere. nā sicanes
multo la trauerunt & mor sib; ad tre & auerunt nū
nobis hoc possunt auferre qd nos homines sumus
rationabiles & ille sunt irrationabiles canes;
Seditio aū sēp̄ impertor & orta ostendit se nihil
certū habere nec uerū; Unde silentiē flagitan
da occasio. in qua pro salute sua homo rationabilis
disputans secū incipiat q; tractare ut dñm uerū
inueniat cui fidē suā iusta ratione cōmittat;
Hęc multa & alia rationabiliter dicente clem̄te ep̄o
furere contra eos cepit urbis p̄fectus qui ipsā
seditiōē excitauerat; Et missā relationē ad
neruā partem & traianū d. clem̄tē nunc ad se
ditiosa uociferationē populi romani impeti cū
nihil iure possit eorū accusatio inuenire; Tunc
impr̄ traianus scribit debere clem̄tē ep̄m aut
sacrificiis consentire aut transportū mare in he
mo quod adiacet ciuitati cersone subire exilio;
Quod cū fuisse allegatū cepit cū clem̄tē ep̄m agere
manner tūm urb̄ p̄fectus neuellā spontaneo subire

& filio; Sed ut securus uiuens dñs libamina & bibere o;
 & Tuero beatus clemens ep̄s mtebat & iā ipsius animū
 ad fidē xp̄i p̄ducere. cū se nos tendere adpetere
 potius & filio quā timere; tanta demq; dñs gra
 tiā beato clem̄ti ep̄o tribuit ut fleret p̄s factus
 & diceret. dñs tuus quē puro corde colis ipse te iuuat;
 in hac relatione & filii. & delegauit p̄ factus beato
 clem̄ti nauem om̄ib; necessariis honoratā & dimi
 sit eum; Repleta ē aū nauis tā de clero quā de po
 pulo. secutasunt aū ep̄m religiosi multi uiri; Cū p̄
 uenissent aū in locū & filii inuener̄ ibi adsecanda
 saxa. duo mit xp̄a nos diuturna relatione dam
 natos; Qui uidentes sem̄ dem̄ tem ep̄m romano
 rum om̄s una uoce infleui & gemitu pruperunt;
 Quos cū cognouisset sc̄s clemens p̄ di nomine sele
 gatos dix̄ non in merito me ad uos dñs misit
 & huc ad uiam coronā addux̄ ut par ticeps fac
 tus passionis ur̄e simul & consolationis efficiar;
 Et cū multa eis consolationis & patientie uerba in
 timasset didicer̄ ab eis quod a saxo mito aqua sibi
 humeris adportarent; Tunc sc̄s clemens dix̄ ore
 n̄ dñm n̄m ihu xp̄m. ut confessorib; suis. fontem
 in isto loco aperiat & qui p̄ cussit petrā in deserto sina
 & fluxer̄ in staccata. ipse nobis latice adfluentē
 aperiat; Cūq; orationem completa hinc inde circū

inspiceret uidit agnū stantem qui pede dextro exte-
to quasi locū sēo demā ostenderet; tunc beatus clemens
intellegens dñm ihm xpm ee quem solus ipse respice-
ret & ppter ipsū alios n̄ uideret. p̄p̄ ad locū eū & dixit in
no mine patris & filii & sp̄s sc̄i in isto loco p̄ curate; sed
cū om̄s p̄ p̄grū ras tris esto derent & n̄ ipsū locum
in quo agnus stabat contingerent. accepto breui for-
culo sc̄i clemens leui tū suppedes agni p̄ curate
adfluentē uenis ornatū aperuit qui subito euomens
fluum fecit; tunc un̄ uersis gaudenab; beatus clemens
responsarium dixit; fluminis impetus laetificat ciuita-
tem dñi sc̄i sicut abissimus tabnaculum suum; Ad istā
fama confluit omnis p̄uincia & uenientes unū si-
ad locū trānā sc̄i clemens conuertebant ad ihm ihm
xpm. ita ut in die quinquaginta. seu amplius bap-
tizi in nomine patris & filii & sp̄s sc̄i p̄ f̄ta infide-
xpi. xpi am abscederent; per totā aū p̄uincia intra u-
nū annū acciderent; lxxv. eccl̄e fundate sunt & om̄a
tē pla disrupta sunt om̄a idola confracta sunt;
Post annos aū tres pagani misit tenab; tā ambrosia re-
latio cucurrit ad imperiū tra ganū ut dicerent ibi p̄ de-
m̄ tē innumerabile xp̄ianorū populū ad creuisse &
missus ē dux arfidianus nomine qui multos xp̄iano-
rū diuersis p̄p̄ms occideret; t̄. lū uideret arfidianus
om̄s gaudentes ad passionē accedere cessit multitudinē

& solū dēm tē ep̄m cohibeat ad sacrificandū & cum
 uiderat illū sic fixum in dno ut penitus mutari non pos-
 sit; dix̄ ad suos p̄ducatur ad mare & liget̄ ei hanc orat̄
 & p̄cipiet̄ in mare ut n̄ possint isti xp̄iani populi hunc
 prodm colere; Et cū factū fuisse om̄s multitudo xp̄ia-
 norū flebat & flentib; illis dix̄ cornelius & felix d̄ces-
 poli eius om̄s unanimes oremus ut ostendat nob̄ dñs
 martyris sui & ubi; Orantib; aū populis recessit ma-
 re in sinu suo p̄ tria fere milia. & ingressi p̄ siccū p̄pti
 inuenēr in arca fixa corpus sc̄i dēmetri postū & ancho-
 rā cū qua missus ē iuxta eū eē postū; Reuelatū ē aū dis-
 cipulis eius. ut n̄ inde collerent corpus eius. quib; & iam
 hoc inuematū ē qd̄ omni anno die passionis eius recedat
 mare p̄ septē dies ad uentib; & siccū iter p̄ beat̄ q̄t ad
 laudem nominis sui faciat̄ dñs fieri usq; in hodie nū diem;
 Hoc aū factū om̄s gentes p̄ girū crediderunt xp̄o ubi nullus
 gentilis. nullus iudeus nullus pror̄sus inuenitur hereticus;
 Et fiunt ibi multa beneficia diuinis orationib; eius. nā ce-
 ci inluminant̄ & om̄s liberant̄ infirmi. ubi omni anno
 die natalis eius & demones fugant̄. languores om̄s curan-
 tur qui illic potuerint p̄uenire; Et ē ibi pax dñi & laus
 dñi cū gaudio. & benedicet̄ xp̄i filius dñi quicū patre regnat
 in unitate sp̄s sc̄i; Martyrizatus ē aū uenerabit̄ demens ep̄s
 ur̄ brome in ciuitate cersone p̄ uic̄e. VIII. te. de; Regnant̄ dño
 nō ihu xp̄o cui ē honor. laus & gloria in sc̄la sc̄la am̄. & p̄t̄ pas-
 sc̄i de ur̄b̄ rome. dō gr̄a am̄

Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines across the page.

19

pe
m
pe
a
u
z
xp
c
m
&
b
a
A
&
f
r
e

**PARVO S. CIRIACI DIACONI. QUOD
EST. XVI IDVS AUG.**

Tempore illo quo maximianus augustus redi-
ens de partibus affricę ad urbem romam. uolens pla-
cere diocletiano augusto. ut in nomine eius solus-
terras edificaret; cepit per uiam christianorum omnes
mulieres siue romanas ad afflictionem laboris com-
pellere. & per uaria loca. alios ad lapides. alios
ad arenam fodendam ducere. In ipso autem tempore erat
uir christianus nomine thrason. uir potens & faculta-
tibus locuples. & uita si delis; hic cum uisisset affligi
christianos ad fatigationem & dolorem. coepit de sua fa-
cultate sanctis martyribus alimoniam & uultum ministra-
re. per uiros christiani nomine cyriaco & sissimio. smaragdo.
& larso. hoc audiens beatus marcellus episcopus ur-
bis romę gaudio repletus est magno. de heremo-
sina qua thrason sanctis ministrabat. & uocans
ad se sanctos uiros christianos & seruos domini nostri ihesu christi cy-
riacum & sissimium smaragdum & larsum inquisiuit ab eis.
& notum fecerunt sancto marcello episcopo quomodo thra-
son. sanctis diuitum & alimoniam ministrabat; tunc
gaudio repletus ducens consilium. conserauit cy-
riacum & sissimium diaconos ex tunc romam; factum
est autem ut una nocte dum deferrent humeris suis

ultū. quē thra son ministra bat. Tenti sunt amilitibus
pagamis & p ducti sunt ad tri bu nū & puriū; Quos sus
cipiens thbu nus re trudit eos in custo dia publica
Die ue ro ētia nuncia uit maxi^mo augusto;
hoc cū au dis sē maxi mi andō augustus iur sit ut
sub custo dia ipsi fo de rent harenā. & hume ris suis
por ta rent usque ad locū ubi tēp̄ edifi cabantur.
Erat autē quidā ^{in eos} sen & nomine sātur ninus qui am
sen & tute ma ce ra tus fuerat. coe perunt
ad por tandū eū ad iua re; hoc cū uiderent
custo des fieri quia cyriacus & sifin nus di
a com sarcinas & suas & alias cū adu torio
xp̄i por ta rent. mira ti sunt & nuncia uerunt
thbuno & purio; tunc thbunus nuncia uit
maximū augusto di cens; Quod cū ymnis & lau
dibus dī & omni uenera cione xp̄o gloriā redde
bant; Eodē tēpore misit maxia nus agustus
& iur sit sibi sifin nū p̄ sen ta re. cū q; p̄ sen ta
tus fuit ser dix ad eū maxia nus; Quis uo
car is. respon dit. ego p̄ ca tor sifin nus ser uis
ser uorū dñi nr̄i ihū xp̄i. Maxia nus au
gustus dix. que car mina sunt uob̄ respon dit
sifin nus dia co nus di cens; Si cogno sceres
que sunt car mina fidei. ū scires utiq; creatio

re tuū respondit maxima nus aug & dix. & quis e
 creator nisi in uictus ercules. respondit si sinius
 dyaconus dicens. not tur pee^t nomi na re uel audi
 re eū maxima nus augustus dix. unū tibi de
 duobus eli gere festina aut sacrificia deo ercuali.
 aut carnes tuas ignibus eroma bo. Si sinius dia co
 nus dix. Ego qui de sēp hoc optau. uerū tam si mo
 ritus fuero ut coronā desi dera tā ac cipiam.

Tunc iratus maxima nus aug tra didit eū
 laodicio p̄fecto ur bis. tunc laodōcius p̄fectus re
 didit eū in custodia amor tūm & fuit ibi in custo dia dies decē & un post hos
 dies trans alios iū sit laodōcius p̄fectus asp̄ & tibi. sus sinius p̄sentatū quā
 p̄sentatū suū & ab ap̄mano cōm̄tariense subro lux de celo facta ē & uox deluce

& ita dicit uenite ad me benedicti patris mei p̄cipite
 regnū quod uobis paratum ē ab ori gi ne mundi.
 Tunc apromianus tremē factus ce cidit ad pedes. beati
 si sinius dicens. ad iuro te p̄ xpm̄ quē con si teris ne tar
 das me p̄pti gare & facias me tecū p̄tingere
 ad coronā. eadē hora allata est aqua & cathe
 riza uit eū & bene dix fonte & in po suto eū nudū
 in peluē & dix ei. Cre dis in dnm̄ pa tre om̄ptem &
 in filiū eius unū cū dnm̄ nr̄m ihm̄ xpm̄ & in spm̄
 sc̄m. & ille respon dit. credo. dix̄ aū ei beatus si
 sinius dia conus in lumen te xps̄. Et ele uauit

eū de polue. & dixit ^{ei} redi sc̄m marcellū ep̄m. quē cr̄i-
ma consecrare ut & altari consigna ut & sic partici-
pant om̄s corpus & sanguinē dñi nr̄i ihu xp̄i; Eodē
aū die p̄meri die iussit laodicius p̄fectus ur̄bis p̄sen-
tare sifinnū dyaconū ueniens aū cū sifinnio ap̄ri-
anus cōmentariensis iā baptizatus. coepit clama-
re & dicere; ut quid uos coartat diabolus in di-
ser uos tanta mala & exerce. tunc indignatus
p̄fectus dixit ad p̄manū cōmentariensem; Quomo-
do te uideo & tu xp̄i anus es & effectus; Respondit
ap̄rianus; ue mihi infelici p̄di di dies meos.
Respondit p̄fectus & dixit ei; uere modo p̄des dies tuos;
& iussit eū capitale sibi reſententiā dicens; Si
hic & stinctus non fuerit. multiperibunt; eodē
aū tēpore ductus ē in uia salaria miliario secundo
& ibi de capite est truncatus sub die quarto nona-
rū februariarū; tunc iussit retrudi in custodia
& senē satur nū atq; sifinnū diaconū dicens; Qd̄ si
non immolauerint diis in mortalibus diuersis eos
poenis interficiā; tunc ad beatū satur nū senē cū eēt
in custodia una cū beato sifinnio dyacono ueniebant
multigenites & baptizati parit cū omni fiducia
audiens hoc laodicius p̄fectus iussit sibi tribunal pa-
rar. murbe interlude. & post dies xlii

misit & scribuit saturini & sissinni dyacono nū. quum e-
 care nū adducti sunt nudis pedibus in conspectu Lao-
 dici p̄fecti. Quib: ita dixit laodicius q̄tē ^{quod} deposuisti uanas
 sup̄fitiones ut adoretis deos quos imperatores
 adorant. Respondit sissinius dyaconus una cū bea-
 to saturino & dixit. nos peccatores adoramus
 dñm ih̄m xp̄m dī filiū. nā demonib: & lapidi-
 bus nū quā humiliamur. hoc audiens laodici-
 us p̄fectus dixit. Defera tur tñ ^{bestus} p̄oda & turificent
 magistatib: Cū autē uiderent illā saturinus
 ait; conterat eā dñs dī gentiū; & hoc cū dixisset
 continuo soluta est tñ p̄oda greca uoluit lictū
 tunc uidentes duo milites papias & maurus
 ceperunt uoce magna clamare & dicere; ue-
 rus magnus ē dī & dñs ih̄s xp̄s quē colunt sissinus
 dyaconus & saturinus. Iratus itaq: laodicius p̄-
 fectus ius sit ^{eos} in e culeo leuari; & cū ad traherentur
 neruis fustibus & scorpiomb: cesisunt
 Ipsi uero clama bant dicentes. gloria ^{ab} dñe ih̄u
 xp̄e. quia meruimus soci fieri ser uorū tuorū
 tunc papias & maurus dicebant. ut quid uob̄
 sic coartat diaboli uis miser uos dī ista & ercere
 iratus autē laodicius p̄f. iussit scos papia
 & maurū ut cū lapidib: ora eorū contunderent

& sic eos retrudi in carcerē. sc̄s uero saturnino
& sistimio draconis. flāmas ad latera eorū
missis poni. Illi autē pendentes in cuculis uultu alacri
gratias dō agebant. Eodē uero die dedit eis
capitalē subire sententiā; Quae positi de cucu-
leo dubitauerunt uia num̄tana milario ab ur-
be roma plus minus secundo. & ibi capite sunt
truncati. Corpora autē eorum collegit trhaeron
cū iohanne p̄bto. & sepeliuit in p̄dio suo. uia
salaria uere. sub die iii. kalendarū decēbriū
cū gloria & laude xpi.

& Igitur post dies xii. iussit laodicius p̄fect̄ sc̄or
athletar papiam & maurū militer quibus baptiza-
ti fuerant ab eato marcello ep̄o sibi presentari
in arco flāmineo. Quorum uidisset laodicius p̄-
fectus dix̄ ad eos. nunc cognoui quod & uos xpi ani-
stis. Cui papias respondit. & dix̄. uere xpi ani.
dix̄ ad eos p̄fectus. deponite uā fallaciā. & adora-
te deos quos in uicinis simi principes adorant. Resp-
ondit. maurus & dix̄. Adorent eos quid desperauer-
de animabus suis. ut in ḡtenu periant. laodicius
p̄fectus dix̄. modo uos desperatis. de animabus
ur̄is si sacrificauerit̄ dur̄ in mortalib.

Audite itaq; & facite & uiuete & in tormentis

respondit papias & laodicius

& uiuete

non

&ernalibus. Tunc iussit eos prosterne interram
 & sustibus cedi. & du du cederent nulla uox
 ab eis adita e nisi tantu xpe adiuuauor seruor
 tuor sperantes inte. & pcepit leuare eos apau
 mento. & cu plu batur cedi. quidam du cederent
 emisit spm. Quoru corpora collegit noctu beate
 iohannes prbt. & sepeliuit in uia numitana sub die
 .iiii february. ad triumphat beati p & y ubi bap^{ta} ^{calendaru}

zabat. Post multos au dies narrauit o ma
 laodiciur pfectur augustinus diadriano & maxi
 miano demilitab. & desat. quefecerat. & gau si
 sunt diadrianus & maximianus agusti. post
 paucos uero dies nuntiatu e diodriano augusto
 eo quod filia eius artemia ademonia uexaret.

Vnde grandi afflictione contristatur e.
 & die presente noluit comedere cibum. Et du
 multo tempore in custodia esset beatus erriacus.
 Etia de eo obliuio erat facta. multa xpiani pgebant
 ad eam in custodia & ceca in lumina bant. & in
 firmi sanabantur a languore burru. Coepit ur
 guere artemia filia diodriana a demone.

Hoc cum nuntiatu fuisse patri eius intra
 uit ad eam in cubiculum. Et ce ipse
 demon cepit

clamare per artemiam presente dioditiano dicitur.
Qui uenerit ceteriacus draconur non exeo. ⁷ uisit dio
ditianur ad eum in custodia ubierat clausur. &
una cum largo & smaragdo eiecit eum de custodia.

~~ubierat clausur & una cum largo~~ cumq; presenta
tur fuisse dioditiano augusto coepit rogare
eum ut intraret ad filiam eus. ⁷ & cum intrasset
ad eam dixit beatus ceteriacus. In nomine domini
ihesu christi precipio tibi immunde spiritus ut exeat ab ea.
demon respondit per artemiam suus ut exeat da
mihi uas ut exeam ubi ingredi ar. ⁷ die beatus
ceteriacus. ⁷ si potes eam corpore meo ingredi.
Respondit diabolus per os artemie & dixit.
in uastuum non possum introire quia undiq;
clausum & signatum est. ^{beat} die ei ceteriacus. In nomine
domini nostri ihesu christi nazareni crucifixi. Exi ab ea
ut fiat uas mundi ad seruendum spiritui sancto. ⁷
Et post hec dixit ad artemiam filia crede in domini
patre omnipotente & in ihesu christo filio eius unico
domini nostri. ⁷ demon autem exclamauit dicens. ⁷ o ceteriacus
si hinc me eicis. in perside te faciam uenire. ⁷
die ad eum ^{beat} ceteriacus. In nomine domini ihesu
christi exi. ⁷ tunc clamans artemia
dixit. ⁷ op ip sum nomen

quia uideo de longe dñm que tunc dicitur beate
 crriaci / Tunc tenentes manus eius beatus
 largus & smaragdus leuauerunt eam / Alio autem die
 secundum consuetudinem cathedrae eius & allatam
 aqua benedixit sancto crriaci & baptizauit eam
 presentem manus sua serena augusta in nomine
 patris & filii & spiritus sancti / Ab eodem autem die dicebat
 serena filie sue ut fideliter amaret religionem
 christi anam / Post menses uero ^{duos} & annos duos ex
 plicata fabrica terrarum cum gloria coepit diodi
 tianus augustus habere beatum crriacum diaconum
 bene & donauit illi domum / & hoc precepit ut
 securus uiueret in urbe roma faciente serena
 augusta uxore dioditiani / Post paucum uero tempus
 uenit legatio a rege persarum ad dioditianum
 augustinum ut ad se crriacum diaconum dirigeret quia filia
 eius ademonia uexabatur / Tunc dioditianus
 augustinus uidentem tantam supplicationem regis sapor
 persarum precepit sereno augustinus uxori sue ut rogaret
 ad se beatum crriacum uenire / Quicum uenisset ad se
 renam augustinus dixit ei legationem legationem sapor
 regis persarum sicut locutus ei fuerat dioditiani
 augustus marito suo / Tunc dixit beatus crriacus
 cum auxilio domini mei ihesu christi saluatoris uadā securus

Eodem autē tempore serena aug^{ta} xpī amissima
dedit omne uehiculum, t necessaria que opur
fuerant in nauū & cum largo & smaragdo prexer
usq; ad psidit parter / mulier uero cū uere dir
ibant / beat^{us} autē cīrriacus cum baculo suo prius per
ueniebat ad mansione usq; dū perueniret ad regē
persarum nomine saborem / Cūq; p̄sentatur fuisse
beatus cīrriacus unā cum largo & smaragdo dix
adeos rex / Quis ex uob̄ dicitur cīrriacus diaconus
Cū ergo cognouisset rex quis eēt. procedens ad o
rauit sc̄m cīrriacū / Quē rogans ut introiret in
cubiculū ad filiā eius iobiā nomine / Eadē autē
hora exclamauit dia^{bolus} lux ex ore puellę & dix
ad sc̄m cīrriacū / quid ē cīrriac^{us} / respondit cīrria
cus in nom^{ine} dñi ihū xpī precepit tibi immunde sp̄
exi & iam n̄ reuertaris meam / Rē dicit & ait
fatigatus es / beat^{us} cīrriacus dixit / ego exui in nom^{ine} dñi
mei ihū xpī cuius auxilio gubnat^{us} sū & gubnor
non sū fatigatus sed magis in om̄ib; sū gubnat^{us}
dixit ei diabolus / tamēgo te perduxī ad qd uoluī
beatus autē cīrriacus cū uidisset puellā fatigat^{us}
p̄iecit se in pau m̄ tū orans. & flet & dicit / tibi
dico immunde sp̄. i mperē tibi dñs ihū xpī que
cōfessur es ut exeat ab ea / Q̄cū cū ululatu magno
h̄c h̄a p̄obis & ait ubi cre dicit damianus sc̄s cyriacus diaconus d̄ dñi ihū
xpī d̄r de e r̄ū ipse in p̄erē ut exeat ab ea /

& clamore expumant dicebat in illa hora in
 mundum 7 o nom̄ terribile qđ me cocer tat exire 7
 & ab eadem hora salua facta e iobia 7 Te beat
 crrr acur dix ei 7 filia tu crede in filium di & sep̄
 sana eris 7 R iobia & ait 7 ego credo in dnm̄ ihm̄
 xpm̄ que tūp̄ dicar 7 fec̄q. ea cate cum in a more
 solito & cate 7 i aut eam 7 & allata aqua impo
 sūt ea nudam in concam̄ argentea & benedicta
 aqua dix ei 7 iobia credo in patre & filiu & sp̄m̄ scm̄
 R credo & dix ei carnis resurrectione R credo
 E. ^{le} uata de conca coepit dicere iobia 7 Vere dnr̄ . *elevat*
 ih̄ xpr̄ que p̄ dicat beat crrr acur ipse e uerur 7
 Eade hora om̄ ad fines eur bapti 7 ati sunt
 sed & ipse rex bapti 7 atur e. & alii p̄ mis̄ au sexar
 numero quadringenti uiginti bapti 7 ati sunt 7
 Eodem uero tempore multa dona uel pecuniar
 obtulit rex beato crrr acur 7 cuius crrr acur dixit 7
 nos gratiam dñi nr̄ ih̄ xpi in precio offerimus.
 sed fide estimamur 7 & nil accepit nisi tantu pane
 & aqua que cu largo & smaragdo uir e. 7 Post dies
 aut̄ xlii ascendit nauē cu cōmentationi b. epis
 tolarū regis reuersisunt romā 7 Que cu grandi
 honore suscepit diocletianur auḡscu uxor e

& h. filia sua & coepit. beatus crrracur habitare
una cum largo & smaragdo in domo qua ei dede-
rat dioditianus iuxta ermar post miser igitur
• duos ambulauit dioditianus ag. ad dalmatias
& ibi egritudine fatigatur fecit testamtu. in quo
& ia coheredes fecit filios suos & mortuus e.

Hoc audiens filius eius maximianus aug. pcepit
ut xpiani ubi cuq. inuenta fuissent punirent
& zelo ductus ppter sorore sua artemia misit & te-
nuit beatu crrracu diaconu quem custodia re-
trudi iussit & hoc pcepit ut die processionis sue
ad exemplum xpianorum beatus crrracur nudus
catenis subligatus ante sedem eius traheretur.

Eodem au tempore uenient in die processionis sue
beatus marcellus urbis rome ep. obtulit se
maximiano aug. dicens. pietati tue suggero. ser-
uor di quorant pro regno tuo & pro publica
quare trucidar. Tunc iratur maximianus aug.
pcepit ut sustuli. cederetur marcellus ep. & ex-
pelleretur a spectu eius. & post hec iussit sibi uocari
carpasium uicarium suu cui & dixit. carpasie audi.
crrracu sacrylegu qui carminibus magicis & incan-
tationibus necio quibus sua de hominibus xpianis

• diu^{is} confiteri afflige tormētis. sin libamina

traderet & clamauit uocem magna dicens & gloriati
dne ihu xpe quoniam ad gratiam tuam dignatus es euo
care & Carpasius uicarius dixit & date flammam ad
latera eius & cum diu incendio constrictus
ureretur emisit spiritum & Cuius corpus iussit iac
tare ante diuum murum in platea ante templum
pallatium & In ipsa autem nocte uenit iohannes presbiter & col
legit corpus eius & sepeliuit in cimiterio prius ille
in aere nario uiasalaria uelore sub die octauo
et decimo post obitum sancti crescentiani impiorum
carpanus retrudi in custodia precepto sancti largi
& sinarag diu & orriacu & Et post dies iiii resedit
in super dicto loco inter ludos in quo precepto sibi presen
tare beatum orriacum cui sic allocutus est & quare
sic dies senectutis tue cum tormentis de duar ad
inferos & sancti orriacum diaconus & chrysostomus & Ego super hoc
optaui & Dico ei carpanus uicarius sacrificia diu
immortalibus & uiues & Dico ei sancti orriacum sacrifi
cent eis qui non cognouerunt creatorem suum dominum ihesu
christum & Hoc cum audisset impurissimus carpanus
uicarius iratus est ualde & iussit eum in castro
extendi & attrahi neruis & fustibus & ceteris & sancti orriacum
orriacum clamabat dicens miserere mihi peccatori
dne ihu xpe & Eodem die nunciavit carpasius

omnia maximi and^{is} aug^{ustini} que exer-
 cuerat in sc^o di. 7 Tunc iratur maximi anur^{is} iussit omⁿino
 tor querant in custodia una cu^m sc^o c^{ir}riaco
 capite truncan^t quib^{us} data sententia duc
 tisunt cu^m sc^o mar^tire c^{ir}riaco p^{er} m^ultos sexus
 numeros ^{uiginti . unu} ~~xxi~~ & de collat^{is} uia salaria intra
 ter mar^t salustu foris muror^{um} 7 quor^{um}
 corpora collegit noctu beatissimur ioh^{an} h^{er}be
 & sepeliunt ^{ali} cor^{um} in ead^e uia 7 sc^om uero c^{ir}riacum
 collegit & com^{mu}ndauit sub die xiiii kl^{as} apr^{il}e
 in g^{ra}m & laude di. 7 In ipso au^{tem} tempore maximi
 anur inter fec^{it} sorore sua artemuam. 7 Post dies
 au^{tem} octo ueniens beatus mar^tcellus ep^{iscopu}s urbis rome
 cum lucina matrona xpi am^{is}sima conduuit
 corpora sc^orum cum aromatis; & linteam^{us} n^{is} pre
 ciosis. & in posuit nocte in pauone cu^m eunuchis
 suis. & sustulit ubi com^{mu}ndati fuerant. 7 Tran^sla
 tar^{unt} au^{tem} corpora cu^m sc^o c^{ir}riaco in p^{ro}cliu^m eiu^m uia of^{er}
 si^{is} mili^o ab urbe roma septimo die. 7 Vbi & uia regi
 erunt in sarcophagis lapideis quos manus sua recon
 diuit beata lucina septimo die mensis aug^{ustini}. 7
 Eod^em tempore beata lucina fec^{it} donatione de facul
 tate sua omⁿib^{us} sc^og^{is} ecclesie catholice; hoc audiens
 max^{imu}s nur aug^{ustinus} indignat^{us} p^{er}scriptione eam

damna uit & beata au luana rogauit sem marcel
lum epm urbis rome ut domum ej ecliam
consecraret. Quod & cum omi deuotione fecit
cumq; idem beatus marcellus ep̄ ibi frequent
meade domo missas celebraret & in media ciuitate
uolata. Audient ^{hoc} maximi anur auḡ iratus
iussit ut meade ecla planctus exēnarent ad
malia scabuli publici & eundē marcellū
ep̄m adseruatiū animalium deputauit cuius
todu p̄p̄lica. Vbi & post multos annos seruien
do emisit sp̄m. sub die xiiii. kt februar̄
Cuius corpus rapuit beatus ioh̄ p̄b̄t noctu cū beata
luana & conduit cū oromatibus & sepeliuit
in cr̄miterio prisalle uia salaria longe ab urbe
roma milisio tertio. Eodē tempore precep̄ maxi
mianus auḡ ad se uenire carpatū uicariū & intro
gauit eū de cursione & ne se sc̄o. & cū dicitur &
placatus sibi maximi an̄ auḡ petit ab eo domum
beati c̄riaci. Cui confestim donauit domū sc̄i c̄ri
aci diaconi. & dum introisset meandē domum
quā ut dicitur ē donauerat beato c̄riaco diacono
auḡ inuenit locū ubi sc̄i c̄riaci diacon̄ fontē edi
ficauit quē c̄secrauit sc̄i ac beatus simus marcel
lus ep̄ urbis rome in quo frequenter p̄b̄t̄izauit

non est

sc̄i cr̄iacus eos qui ueniebant ad fidem ⁊
 Tunc carpasius uicarius paganus crudelis
 simus. Cū ingressus eet in eandē domū & in
 uenisset pabisterium fecit in eodem loco
 balneum. Quasi ad deridem dam legē xp̄i anq. ⁊
 ubi frequenter lupanarib. & scenuis lauā
 cra exhibebat ⁊ turpi lucro gaudens in locū
 sc̄ificatum. & dū frequentē ista fierent &
 epulę cum sceleratis quada die dū solauar
 sent exhiberent epulas ⁊ ex eunte carpa
 sio de balneo cū multis sceleratis quasi ^{quatuordecim} xiiii
 subito ceciderunt una cum eo & mortui sunt ⁊
 ⁊ eodem autē die clausit balneū & factus e
 timor magnus in eadē regione usq; modier
 num diem. Sc̄oz uero corpora sunt sepulta
 hocē cr̄iaci largi & smaragdī crescentiarū
 memmę atq; uiliang. uia ostensi milario
 ab urbe roma plurimum octō bo in gloriā
 & laudē dī patris qui uuit una cū filio unico
 dno nro ihu xp̄o & spū sc̄o in secula seculoz. Amen

Faint, mirrored text bleed-through from the reverse side of the page, appearing as ghostly impressions of a handwritten document.

Fragment of text from the adjacent page on the right, including the following words:
du
an
re
at
col
leg
fcol
im
lod
aa
ri

Anno ab incarnatione dñi. octingentesimo. Cum rex karolus. ipso die natalis dñi.
 añ confessione sci pet ab orone surgeret. Leo papa coronā capiti ei iposuit. 7 a cuncto
 romanoꝝ pto ter adclmātū ē. karolo augusto a deo coronato. magno 7 pacifico imp
 atori romanoꝝ. vita 7 victoria. et p laudes more antiquoꝝ pncipū adoraret. Post pau
 cos añ dies misit eos q pōtificē adēpnare uoluerāt exhiberi. 7 habita de eis qstione scdm
 legē romanā ut marshalli rei. capitali smā dāpnati sēt. p qb tñ papa pio affectu i
 fecellit. qz deo ānuēte. ipe oceloz 7 lique sospiratē recepat. p itcellione. g. ipi. uita. q
 integritas mēbroꝝ eis ocella est. letum p magnitudine facinoris exilio deputati. s.
 Eodē āno nūciatū ē regi. legatos suos portū pise rēsse. deferētē elephātem ab
 aaron rege sarracenoꝝ. nā illi lōga mora intūenēre. 7 res ānos 7 dimidiū se
 rūt i uia demorari fuisse.

N. VI.

COMMEMORATIO

BREVIS DEMIRACU

UM SCI GENESII MAR

TYNIS XPI 33-?-?

Argumentum quo rursus fundata sit synodus ecclesie denotabitur per hanc an.

Anno dñice incarnationis dccc vi. Karolus imperator cō p̄morib⁹ & optimatib⁹ fr̄acoꝝ de pace cōstituenda & cōservanda. ⁊ partitione regni int̄ filios suos placitū habuit. Et d̄uisione fca in tres partes. imp̄iū suū partit⁹ inter tres filios. ut unusq̄sq; sciret qm̄ partē tuere & regē debuit. si illū sup̄uiceret. De hac d̄uisione restantū fecit. ⁊ sac̄mentis interpositis a fr̄acis cōfirmatū est. ⁊ Leoni pape t̄m̄p̄m̄. ut h̄ d̄icta sua manu firmaret. qd̄ ⁊ fecit est. Post h̄ imperator dimisso utroq; filio in regnū q̄ deputatū pipino in italiam. Lodewico in aquitania. ip̄e aq̄s granū rediēs karolū filiū ad debellandū ducē sc̄laroꝝ sup̄ albīā flumīnē misit. Qd̄ et ita fecit est. ⁊ dccc x. Elephas quē daron rex sarracenoꝝ karolo transmisserat subita morte perit. ⁊ dccc xiii. karolus imperator obiit. & aq̄s granū in basilica sc̄e dei genitricis marie. honorifice sepult⁹ est. In basilica ip̄e mirifico ope fundari fecerat. & Lodewic⁹ filius ei⁹ imp̄alia sceptr̄ suscepit. Ille genuit t̄s filios. Lothariū. Lodwicuū. karolū.

Lode dno qd̄ aq̄s granū p̄t̄. p̄ p̄m̄iū r̄p̄t̄abile v̄m̄ id̄ uulū d̄et̄oꝝ q̄ m̄ḡuēt. anno

Tempore quo carolus rex inclitissimus. in subregimine.
 galliam regit. cum iam inq. de proptio. hostes pgrum
 bellis innumeris. triumphalibus subiugatos habuisset. Cum
 italiam pippino. equitaniam hludwico regi bus. iure regio
 gubernandum regnum utrumq. commendarit. Cum & ita
 patre apostolice. omni ferocia rabie que romanorum.
 diuam suffragante misericordia superata. sub pace
 tranquilla. iure pastoralis romane praeesset ec
 desiae. Jamq. etiam karolus imperiale diadema.
 leone papa inponente romam gestar. imperii.

Nullus que foris satan uel malus occursum. quista
 tum catholice perturbaret ecclesiae. His dem
 ut praefatis sumus temporibus. reliquae scilicet
 martiris xpi partibus germaniae ducatus alaman
^{et a quodam}
 niae. cuiusdam fidei uero serot. nomine. genobilior
 to prozeme. euehente allatae sunt. Quae in
 breui postquam in predio praefati uirum in secessu
 cuiusdam montis. quem skinan grae prior appel
 lauit. haud longe a reno fluuio. habitaculum sibi
 edo ut credimus susceperunt praeparatum.
 tantis ad laudem xpi ceperunt fulgere miracu
 lis. tantis que clarescere signis. ut ad magnam
 edificationem ecclesiae fidelis circum quaque
 xpo laudem conuenientes. per moti miraculis.

ad cur rege festinarent; De quibus cum ali-
quanta cum cuncta nullus sufficiat memoriae
commendare. fratrum illius deo famulantium
carnas cohortetur. & maxime abbatis mei ue-
nerabilis uiri erlabol di. cogat obedientia.
Hoc exordium narrationis nostrae. ad conproban-
da cetera ratum fore conicio. uti primus quo
euentu. qualique occasione. reliquae tam prae-
clare. testatur. que tam desiderabilis. fines nos-
tros attingit. sicut fidelium relatu. omni absque
ambiguitate conperimus. dilucidare xpo fauen-
te. quantum tenuitas igitur sint inchoemus.

COMES QUI DAM FUIT PAR

tibus italiae. in ciuitate dar uisita. gebahardus
nomine. religiosus in fide. Quicumque ues opum
foret terrestrium. non tamen terris. testatur
studuit. sed ut fertur fideliter dispensando.
cuncta in caelestibus collocare festinauit.

Qui in uicinis uenetiarum partibus. reliquas scō-
rum maritimum gene sui. & eugenu. de hiecosolimis
anegotiatoribus ad portatatis audiuit. mira & in-
audita ad laudem di monstrasse miracula. At ille
animo percussus. rerum tantarum preconio. ne-
gotiatoribus ad se accessit. diligenter inquisiuit.

si tibi potuissent indicare. ubi nam corpora illo-
 rum scōrum requiescerent. quorum reliquiae
 apud illos tantis signis claruissent. At illi hie-
 rosolimis condita referrebant. At p̄fatus comes ad
 illos. potuerunt inquit aliquo pretio redēmi.
 Qui dixerunt. potius illa a patri archa sedis ipsi-
 us legatione. cum benedictione transmissa pa-
 cifica potuisse impetrari. quam pre-
 tio redēmi. At ille sumpto consilio. primitus per
 negotiatores illos. patri archa munera dele-
 gavit magnifica. impetraturus ab illo. p̄dicto-
 rum corpora scōrum. asserens se. monasterium
 per magnificum. adseruitum scōrum. si dignus
 foret tali impetratione. preparatum habuisse.
 Qui coepto nauigio. cur su prospero. hie-
 rosolimam urbem quondam regiam aduolarunt.
 Petitionem que comitis. muneribus prolatis
 patri archa retulerunt. At ille legationem illo-
 rum. munifica libera litate suscipiens. promi-
 sit se. sicomiti. ille cuius mandata detulerant.
 digna serua aptaque habitacula scis xpi.
 martiribus preparata habuisse. Post re-
 ditum illorum ad patriam. si p̄fatus comes
 inter ceteros legatos. presbiterum unum &

alium delegas & diaconem qui cum xpi laudi
bus. tam pretiosum tes haurum. p immensi pe
lagi pericula euēhere potuissent. scilico dona
quae poposce rat magnifica largiturum. 7
Et ut paucis uer bis. pelagi itinera lata per
stringam. postquam institutores supra memo
rati. nuntium tale delusione pacis. in taliam
gebahardo comiti detulissent. ille ut potuit do
gratias. largitori omniū. retulit. missosq; tales.
quales sacer patrar cha. deance speculationis
predixit. absq; mora magno cum tripudio. largis
onustos munerib; partibus. transmarinis de
legare instituit. 7. Contigit & iam eodem intem
pore. missos domni imperatoris Karoli. id ipsum
initer directos fore. qui ab aaron rege saraceno
rum elefantem & petebant. atque cum aliis
muneribus que Karolo trans miserat. quam uis
longa mora interueniente. infanciam detule
runt. non quartum dimidium annum. inuiafe
runtur demorasse. Sed missi prae fati comitis
presbiter & diaca nus. unā cum illis hierosoli
mam aduentantes. reditū illorum quia diu de
morati sunt. prestolare non poterant. Nam pres
biter ille sacris in locis. terram terrę animam

112

ad ^{dic.} ~~tyris~~ redit; Diaconus uero: corporibus scōrum
martyrum a patriarcha susceptis: membra uicēsa propter
insidias gentium: in duobus cōphinis ad hoc ipsum prēpa-
ratū: ossa scōrum condidit martyrum: meribusq; cuida
nauderio dati: atq; in nauis illius: cum suis componens: ad
patriam redit; Quidam cum thesauro p̄ciōso: adiutorio xpi
p̄cibusq; scōrum: elonginquis partibus euecto: tandem
portum atagis & romanum: casūmen lugubre demarcedo
minuū in litore continuo audiuit & quidam nimio mero
re anxius: quos uerteret: quidue decorporibus scōrum:
quae secum euectat ageret: omnino incertus existeret:
continuo solacium sibi sensit adfuisse diuinum & Nam
serot uir ille religiosus: cuius superius fecimus mentionē
quieodem tempore: comes florentinae ciuitatis ex̄terat
orationis causa: unā cum conuige sua: his dem diebus romā
aduenerat & quidam nauis trans marinis partibus aduen-
tantes: in portu applicuisse fama diuulgante audisset:
mox puerum suum: qui & ipse diaconi p̄salis germanus
frater ex̄terat: ad litus transmittere procurauit: & qui
dum aduenisset: stantem germanum suum diaconum cu
p̄da p̄ciōsa quam adtulerat: in litore reperit & facta
salutatione mutua: properabant ad urbem: cum quae
in presentiam praefati comitis diaconus ille aduenisset:
interrogatus ab illo: omnē euentū itineris sui recitauit

Assertus se inmensa preuenientum sollicitudine. quod dicitur
de corporibus sanctorum agenda debuit. et consilium ab
solaciumque suppliciter flagitauerunt. et postquam
At ille deo annuente. ilico reperit salubre consilium.
Nam leoni pape. quia ualde ei familiariter. et
erat cuncta per ordinem quae suprema. et inuenerat.
comes ille replicauit. At ille suis optimis. et
cum res habuerat. quem ad talia. et
iussit diaconem. et
presidentem. et
Gophinisque. et
referatis laudem. et
in christo papale. et
Quinetiam reliquas eius corporibus. per totum ipse
apostolicis. proprius sumpsit. cum manibus. largaque
benedictione insuper data. comiti diaconem cum suis
di. martiribus. et comitem dicitur. Iussitque. ut ad hoc
distingueret in illis habitacula fuerunt praeparata. cum
maxima uehementur. et caute. At illi sumpto
commentu ad domino. et apostolico magno cum gaudio
mouentes. ab urbe. ad florentinam ciuitatem usque
peruenerunt. Ubi dum domi. fuerunt. familiariter
cum de licentia per. et sumpto consilio. scilicet
corporibus ibidem relictis. diaconus causa exploran

di. an preparatas illis mansiones repperisset. daruisiu
 profectus est. Interim comes p̄dictus. coepit cum conuige sua
 & necessarijs amicis. felici consilio. adhibere tractatum.
 quatenus reuertente diacono aliquam partem. sc̄os
 sibus sc̄orum. ob amorem xpi sibi concedere poposissent.
 Veniente igit̄ illo. humiliter sicut de talibus decuit
 rebus. quas p̄diximus impetrabant. At ille libentissime in
 quit. prop̄ caritatem uestram ergame. & deuotionem
 in sc̄os martyres. ostensam. solatiumq; plenissimum. in pensu.
 p̄titionis urae. consensum preberem. si permissum leonis
 summi pontificis habuissem. & haud mora legatus. ^{celer.} quitalia
 summi sacerdotis. referret in aures. roman mittitur.
 At p̄sulis apostolicus. qui ad e rebus uisitatq; optime
 cognitis. consultus erat. taler̄ sponsum ilico reddidit.
 Siquit ad legatum dominus tuus habitaculum. tan
 to mansore condignum. aptumq; seruicium. reliquis
 tam preclaris preparatum habuerit. cum uolun
 tate di. firmetur etiam cum nostro consensu peti
 tio eius. Cum talimandato. a summo p̄sule romano
 legatus ille ad dominum suum reuersus est. At dia
 conus ille facta oratione. cum letanus cophinos ferant
 partemq; aliquam corporis. sc̄i genesii xpi martiris.
 id est de ^{trun} femur. a iunctura superioris. usque ad
 geniculi iuncturam. in ferio remiserot comiti tradidit.

Exeterisq; membris scorum. item diligenter recun-
ditur. ad preparatas illis mansuetas. canlaudibus xpi
dar unam ciuitatem aduenit. Comes uero praefatus.
partem corporis. que sibi diuicredimus. prouidentia
fuerat condonata. diligentis siue cautela iussit inuol-
ui. Seruatoq; ad hoc ipsam moderata arte composito. as-
crit ordinibus sacerdotum fecit recendi. Pennoq; com-
mentu a rege pippino. per iuga alpium. thesaurum ad-
modum preciosum. nostram prouent ad patriam. Nam
nam loco istum. mortisq; secos sum. ubi se conditum est
tampclarum commercium. Quia superius parump-
actigimus. recitare amplius. necesse non putamus. Sed
cum in exordio ambiguitatem nonnullis. non solum in
populo. sed etiam in sacerdotali gradu consistens. res
ipsa. conferret. pippinus rex langabardorum. irawoldum
tunc principem palatii sui sacerdotem. ueritatem
rei diligenter perquirenda. daruisiam misit.
Qui per spectus scorum. corporibus. ossa que ibi
ossibus coniungens. hoc solum modo. defuisse. cog-
nouerat. quod praefatus comita. leone papa. conceden-
te diacono. tradidit. Quod etiam postmodum
cum rege pippino. ad eundem locum. abire relique-
su generu allate sunt. isdem sacerdos. uenisse.
Experimento. consimili conprobauit. Nam

Iubone reze scribitolum aperuit. partem q. corporis
 sci genesi xpi martiris. quam apud d. rufiam civitatem
 non repperit. hic natus est collocatam. sed iam nunc
 quomodo etiam quibusdam manifestis signis. dubi
 etas illa aquorundam cordibus pelletur. xpo pro
 prio conabimur explicare.

DUM ITAQUE IUXTA VILLAM

quandam in vicinio sitam. rustici viciniorum sistrum
 colendi gratia infatigabili. per campos laboribus siterent.
 terti que pariter quaedam in parte opere eodem occu
 patione siterent. Interq. multa alia quae solent inter la
 borantes laborum conloquia subito in talia verba pro
 ram puit. Ubinam ait unus ex ipsis. die cras inaque
 dominica habetur. conuentum ecclesie frequentemus.
 Cur inquit alius. in vicinio ubi caeteri cum cunc
 tos undiq. terminus confluere. nos etiam deuoti
 one consimili nuper allatas. reliquias uisitamus. sed
 quia in praesenti vicinior. habebatur ecclesia ter uis
 scriptis uulzare quoddam in uita puerbum. Quis
 inquit super fluuium per zonis aquam querit.
 Quod quam per uersa mente protulisset. ultas mo
 subsequens innotuit. Nam subito in modum para
 liti. resolutis cunctis membris compagibus
 lacat. Quidum a sociis die eadem ad tertia porta reuertur

Languoꝛ q; minime quiesceret manefacto
plaustru super inpositus ad ipsam quam pridie
adire recusa bat portabatur ecclesiam. Ibiq;
ad magnam xpi laudem suffragia
scoꝝ cum p̄stina m̄t̄ recoꝛpit̄ sanitate. hoc ad exemplum

coꝛteris factum quis dubitet. ut nullus dein cep̄t̄ t̄met̄e audeat
conlocum pro locum s̄m̄ proferre conloquium.

Per idem temp̄. quidam uir ^{alic.} expleio ^{be.} conuentu non recta deuo
tione. ut post inuentu paruit. nec pura fide loca sacra uisita
uit. Nam ut multi solent. in populo. quod ualde ^{agere.} dolendum est.
uix ex peccata aliqua parte sollempnitatis peracte.
quasi quodam stimulo retrahente. instinctu di
aboli agnatus. ad propria remeare festinabat. ✕
At ille ut fallacia plenum p̄ctus gerebat. impu
dicum quoddam p̄cune tantibus responsu pro
tulit dicens. Non aliud signum inquit. illic modo
diffamatum a uchiu. nisi quod mulier que dam
per secretam aluina turam. sonitu p̄tulit impuden
ter. Nec mora dum paulolum preteriret. iudi
cio ad eum obblassemiam celitus per lato. ex
equo corruit. brachio confracto. cunctis q; me
bris tam immensa ualitudine resolutis. ut pe
ratio salutis ipsius cunctis cernentib; existeret.
Quid uia parentib; item ad eam de me ecclesia

Quia in uia. aliquod de fidelium ceteris. admissisq; sollempnia festinante. hinc. hinc. hinc. hinc.
sicut quod signu ibidem sacris in locis mltis. hinc. hinc. hinc. hinc. hinc. hinc. hinc. hinc. hinc. hinc.

uehercitur adiuuamine scorum pariter in sanitate esse restituit. post
tam obcurtationem suam. ac tenus ualitudine eadem marcescit
ener uer dissolutus.

Eodem tempore egi no uir admodum clarus inter uicos.
constantiniense ecclie p̄sul & tunc ad eum diocesis m̄lo
cus ipse p̄t̄ tenebat. Qui ut pleni us se caperet uoluntate
cum clari esset. monachus q. quibus d̄on. ob testimoniū
secum sumptus. ad eundem locum ueniebat. Ut q. om
nem ambiguitatem suo e corde depelleret. seruiolo reserato.
Cunctis clericis qui secum aderant. cernentibus. sacrum
membrum xpi mart̄i r̄i. superius me moratum. ma
nibus suis ep̄s ipse contraxare curauit. In ani fer
tumque aclo munus allatum p̄ferretur. et quocū
laudibus xpo magnifice pla. us. mansioni pristi
nemembrū xpi mart̄i r̄i uerum restituit.

NAM NON MULTUM POST ETIA
Wualdo uir magni ingenii insulanensis coenobii pater.
tam causa orationis quam etiam. ut ita dicam & exploratio
nis. quibusdam fratribus secum assumptis. sacrum
locum uisitauit. Ibiq. a fratribus cum sum̄ alacritate
susceptus est. Qui dum post uesp̄tinā synaxim ad men
sam cum suis cenaturus rederet. signum quoddam mirifi
cum in ecclesia est ostensum. Nam moris in ecclesia illa
erat. iugiter chendctiq. teneri lumen accensum.

Anno ab incarnatione d̄ni. de. lxxxv. Wualdo constituit. in dygenis albat. or p̄t̄. ex. anno
ex uisitacione sue ano t̄st̄t̄. in t̄st̄t̄. ad regēdū s̄i dygenis coenobium.

Amo d̄ni. lxxxv. Wualdo constituit. in dygenis albat. or p̄t̄. ex. anno
ex uisitacione sue ano t̄st̄t̄. in t̄st̄t̄. ad regēdū s̄i dygenis coenobium.

Sed aliqua interueniente incuria. post celebratio huius
ne uespertinam die illa. custos ecclesie obclusis foribus.
oblitus est lumē ibidem more solito accendere. Frigorq.
subitaneus post egressum illius. terribili quodam soni-
tu pauimentum concutiens. in ecclesia est auditus. &
Nam candelabrum quoddam admodum mobile.
extincta super inposita candela. in loco eminentiore.
iuxta aram fuerat conlocatum. Quod saltu quodam
mirifico diuinitus eleuatum. in planitie pauimenti
claro. ardens lumine. a fratribus qui sonitum audi-
erant inuentum est. Quod dum prefato uenerabili
patre ad mensam residentem nuntiatum esset. xpo gra-
tias agit. omnem q. dubietatem ulterius de hac re.
pectore suo fatebatur extinctam. Id ipsi qui
dem signum luminis accensi. quod tunc clericis
& monachis ob exemplum incredulitatis ut credimus
fuerat reuelatum. alio quidem modo eadem tamen
uirtute. Etiam laicis ibidem post modum est ostensum.

QUIDAM namq. uir ex stirpe ortus nobilium in proxi-
mo commanens cogbertus nomine. magna par-
tem montis ipsius. cum suis fratribus iure paterno
possidebat. hic colonum quendam puerse mitis
uirum. ipso in monte commanente habuit. hic
inter seruos dei & dominium suu litem determinis

locorum serere iugiter solitus erat. Sed quia dominus illius prudens erat & modestus. ante cognitione rei male sua denti non cessit colono. Nam die quadam ipsum secum assumens cum duobus alius uassallis. familiariter oratoriu sci martyris adit. Orationeque pacata pueros in eclesia reliquit. ipse solus in secretario secretu seruatorum di conloquium petit. At illis qui in oratorio relictis sunt. mutuo quiddam sermo cinantibus. subito ante altare quod in honore sci uiti xpi martyris ibidem est erectum. prae oculis ipsis cernentibus. candela diuina potentia accensa est. At illi nimio terrore pculsi. fores secretarii pulsare ceperunt. signum sibi diuinitus reuelatum referebant. Quicum egressi fuissent. & per inuito uerissimo conpbarunt. quod auditu per ceper. Factumque est. ut ad in mane xpi p conium in promptu reuelatu miraculum. non solu rix & aperuerso fauore accense terminum inponeret. uerum etiam mitiores placabilioresque circum quaque manentes efficere.

Nec hoc silentio ptermittendum existimo. Quod quodam tempore mulier quaedam cum reliqua turba fidelium ad idem ueniens oratorium. celebritateque a seruis di solita ibide

ueniens foratorium. celebritateq; a feruis di solita ibi
dem pacta. redire cum quibus aduenerat uoluit. sed
minime ualuit. Nam quasi quibusdam loris con
stricta teneretur. Ita fortiter solo oratorii ad
herens. Cum a pluribus magno conamine. ueretur.
gressum omnino sūde mouere nequi uerat. Cum
q; diutino tractatu inter se pquirerent quo solatio
tali casu subuenirent. Inito tandem consilio. sacro
uelamine illam induunt. Sicq; adiutorio di
comota. sanaq; mulier cū suis ad ppria remearat.
Quod quō occulto iudicio contingere. solius e
nosse. qui illam & constringi iussit & eripi.

Fuit & alia quaedam mulier morbo ualidissimo
diutinoq; contracta. Quae p uige quinquenni
um nondicam gressum mouere. sed neq; per se
ipsam cibi potusue aliquid ulla poterat occasione
p cipere. Nullum omnino uerbum ore promere.
uel auribus ab alio prolatum poterat accipere.
Haec solum modo alimento semi uiuum sustenta
bat corpusculum. si aliquid lactis ut liquidi
ali cuius alimenti ab alio in os illius fuisse infu
sum. Quae cum tandem fide credentium ad p
fatum fuisse deuecta oratorium. Ita integer
rimam ad laudem xpi recepit sanitatē. ut nullū

in ea prioris morbi debilitatisq. uestigium remaneret.

Alio etiam in tempore. illuc mulier quaedam per ducta est. quae ab antiquo hoste generis humani uexatione miserrima a prime uae iuuentutis flore fuerat agitata. Glamoribus inportunis. horrendisq. uocibus. prauisq. loquelis. miseram uitam ducens. Quae cum in uita in eelsia renitensq. traheretur. auctis qui aderant cernentibus. di omnipotentis adiutorio. a potestate prauissimi inuasoris erepta est.

De uicinis itaque partibus. mutus quidam adueniat. diu ereptam deplorans ore loquelam. Quidam cum aliis qui forte aduenerant. aliqua sollemnitate inter eet. subito ab altare puerum mire uenustatis procedere pspexerat. Digtosq. sibi in os mutum intromitti cernebat. Amissa q. diu meritis sci di martiris xpo propitio. meruit reparare loquelam.

Quodam etiam tempore puerulus quidam ab ubere matris sicut pro. lapsus e mutus pseuerans. a parentibus illic allatus est. Quidam nocturnis uigiliis ante faciem altaris maternis amplexibus consistens teneretur astrictus. incipientibus iam ymnis matutinalibus. subito diuinitus sibi condonata

loque la. claris cum uocibus uerbisq. sua uibus pa-
trem matremq. alloquitur. At mat̄ prae gaudio
tali cum uoce tectum omne replebat. Gratiarū dō.
istius scī dī meritis. infans meus actenus p̄ seuerans
mutus. modo loque lam recepit. Tunc creatori om-
nium cuncti qui ad erant laudū p̄ conia retuler.

Nunc duorum caecorum. qui bidem caecitate
caligineq. oculorum deposita. gratia creatoris in
luminari meruerunt. ^{nar.} eranda miracula stilus
sermoq. uertetur. Equibus unus in oratorio stans.
subito lumen amissum. dō propter inmensam cle-
mentiam suam. in honore mart̄ris sui conceden-
te recepit. Alter uero equae in ecclesia stando. Exim-
plo. lumine celitus emisso. altare totum uidit
p̄ fusum. Ex quo uidelicet lumine. dum in illud
intente alacriterq. inspicere. caligo cecitatis
illius abstersa est.

Claudus quidam ex utero materno usque ad pe-
ne iam senilem aetatem. eadem in se sine cessa-
tione debilitate per durante aduenerat. Mi-
rum in modum retro tibus retortis. non illius
impar qui ad portam speciosam. obtutibus
quondam clauigeri meruit iohannisq. p̄ sen-
tari. Qui dum aliquan diu ibidem p̄ seuerans.

118
die noctuq; horis canonicis priuatisq; ꝑcibus insistent.
assiduus. Crebrisq; gemitibus largitorem omni
um exoraret. Tandem misericors rerum fabri
cam uirissui clementer aspectans. tali que mo
do suffragus martirissui. sanitati restituit. 7
Nam mos eodem in loco. crebris infirmis adueni
entib;. increuerat. quatenus post expleta canonica
officia. ceteris quibusque egredientibus. quã uis
obclusis foribus. infirmus qualiscumq;. obremedi
um sui tardiore cupiens tempore immorari. nul
lo modo pelleretur. 7 Quod dum prae fatus clau
dus. solo tantum conscio custode ecclesie. clausis
ianuis linqueretur. Contigit ut frater quidam
causa orationis secretae oratorium periret. eumq;
terribiliter gementem. in parte extrema ecclesie
audiret. 7 Quid tamen cause existere. unde talis
gemitus eueniret. dubiõ omnino tremebundũ
q; pectus frater ille gerebat. 7 Tandemq; sumpta
fiducia propius accessit. semi uiuum solo orato
ri uolutãtem. eiulãtemq; claudum reperit. 7
Eumq; consolatione non minima ne infide du
bitaret edocuit. atq; ad altare usq; perduxit. 7
Quodum aliquantis per ante prostratus iacuis
set aliquantulam interim. post ea paucis diebus

inter ueniētibꝫ. in te gerrimam recepit xp̄o pro
pitio sanitatem. 7 Hisdem namqꝫ frater qui hec
ita euenisse p̄spexerat. modo pastorali regimine
dinoscitur. eidem prae fuisse ecclesiae. 7

Fuit etiam haud longe mulier quae dam sexen
nio cum uiro suo sterilis p̄seuerans. quae tamen
iuxta uirū suarū mensuram. aelemosinis pre
cibusqꝫ ob hoc ipsum remedium petitura uotis
iugibus insistebat. 7 Cui qua dam nocte p̄som
nium ostensum est quod pro foribus oratoru cel
le ipsius. stando suppliciter xp̄i misericordiam
imploraret. 7 Quae dum s̄bito ipsa inuisione
uultū eminus erigeret. uirum quendam uultus
angelici iuxta aram sedentem. codicem aper
tum in manibus tenentem. patriqꝫ supra me
morato celle ipsius. aliqua de codice suggeren
tem cernebat. 7 Quae tandem sumpta fiducia
intrauit ecclesiam. audiuitqꝫ uirum illum. mis
ericordiam abbatem interrogare. est ne aliquid inquit
in oratorio p̄ter te. At ille. nullas inquit nisi fe
mina quae dam. p̄ necessitudine qua dam rogatu
ra ultima in parte ecclesiae. 7 At ille. scio inquit
necessitatem illius. iube illam propius accedere. 7
Quae cum uocata in prospectu ipsius adfisteret.

In S. h. y. nemi ecc. l. a. que olim abbat. polleat regimine. p̄ uirū. uirū. uirū. uirū. p̄ diuisione p̄ d. i. o. r.
defecit ordo monachoz. Ex de p̄. t. a. cadit inde monach. a. t. u. a.
frat. u. o. r. u. m. d. i. c. t. u. s. c. o. n. c. u. s. c. o. r. u. m.
S. x. e. f. u. c. c. e. l. l. e. u. i. u. i. d. u. i. x. m. a. r. t. i. r. e. r. u. i. y.

ait ad illam. Vade inquit mulier. unicam quam
 habes oinculam huc adferre festina. Larga
 toriq. cunctorum fide purissima. munus quod
 iussa es offerre non differas. Experge facta ita
 que mulier. ouem quam solam habuit. omnipoten
 ti do offerendam. sicut iniussione est ammonita
 suppliciter optulit. Nec mora precibus uotisq.
 ibidem humiliter pactis. mulier domum redit.
 Tunc tuq. concepto. omni sterilitate. xpi misericor
 dia sublata. sobolem procreauit. En cernimus
 di omnipotentis fauente clementia. possa xpi
 martyris antiqua renouata miracula. Ut
 nullus fidelium dubitet. ibidem quae sisse suffra
 gia. ubi tanta in laude xpi cernit coruscare miracula.

De his enim qui ab spiritibus uexabantur in
 mundis. tam copiosa multitudo. passim ibidem
 fide allata credentium. adiutorio xpi insaniam
 deposuit. sanitatemq. recuperauit. ut illorum
 omnium commemoratione cartulis inserere.
 ne forte onerosum legentibus fastidiosumq. sit
 superfluum uideatur. Ne tamen penitus omit
 tantur. pauca e pluribus commemorasse sufficiat.
 Duo namq. temporis quidem diuersi illuc alla
 ti sunt uiri. tam inmensa uexatione antiqui hostis

in cursione detenti. ut non absq; periculo comitan-
tium. nisi forent artis uinculorum annexibus. al-
ligati deferri potuissent. 7 Unus namq; ex ipsis
catena circumstrictus trahebatur. alter uero sca-
le sup inpositus. lorisq; conligatis a parentibus
portabatur. 7 Ambo tamen suffragio scōrum
amentia deposita. incolomes ad propria pessimo
exactore depulso repedarunt. 7

De uicina namquæ possessione. seruus cuius-
dam non ignobilis uiri. miserabili omnino. om-
ni aeuo uitae suae infirmitate fatigatus exite-
rat. 7 Tremore quippe horribili. totius corpo-
ris motu iugiter quatiebatur. 7 Nullam utili-
tatem sibi melius ualens. propriis conferre
cum manibus. 7 Qui ad memoriam scī genesii
xpī martiris. die nataliti ipsius adueniens. ita
ad laudem xpī omīs ab eo diuturna illa horrendaq;
ualitudo dirempta est. 7 Ut nullum ne uestigiū
quidem in illo uexationis pristinae remanere. 7
Mulier etiam quaedam illuc. cū ceteris fidelibus
debilitate cogente aduenerat. cuius brachium
totis ternis uincturis. manu cubito. humeroq; re-
tor tum est. 7 Quae dum in ecclesia scī michahelis
archangeli. nocturnis uigiliis inter esse. superior

humeri iunctura paulatim resolui ceperat. Athi
 qui ad erant. cum auxilium illi super uenisse sen
 sissent diuinum. exinde eam amouentes. ante
 altare sci di martiris posuerunt. Quocum ali
 quandiu prostrata ante iacuisset. integerrima
 recepit sanitatem. Quae dum postmodum
 ad domino suo libertate foret donata. ibidem elegit
 toto tempore uitae suae. in seruitio seruorum di
 per durare.

Altera quin etiam femina manu miserrim e
 penden^{te} putrida. suffragium xpi martiris quae
 situra. loca sacra frequen tabat. Quae dum para
 li ad laudem xpi modo curata redire. cum quib;
 aduenerat concupisset. etiam in uia iam posita.
 manus illius putredine pristina inuadente con
 tabuit. Haud morare uerens mulier. solo ora
 torii suppliciter xpi adiutorum pecitura proster
 nitur. Iterum q; sanitatē restituta. uer sicut
 prius inde migratura carpere coepit in colomis.
 Item q; morbo eodem in repente modo non dis
 simili. salus pri dem con donata. subito dirēpta est.
 Quae etiam mutua uicissitudo sanitatis. putredinis
 q; signo admirabili tam diu per acta est. quo ad usq;
 mulier amplius sen exinde migraturā pmit tere.

De eadem namq; prouincia quibusdam fideli
bus orationis causa die quodam sollemni aduen
tantibus. insolitum quoddam contigit euenisse
miraculum. 7 Quidam sceni. uir dum cum fami
lia sua deuota ut credimus fide aduenisset. ante
fores foratorii. tortulam caere qua secum ad
uenerat. sex in partes diuisit. 7 Unam quippe sibi
partem sumens. caeterasq; quinque quae reliquae
erant. inter coniugem liberosq; altari inponen
da disperuens. Quidam sollemnitate ibidem
pacta. domum cum suis alacris repedare. ilico ut
solent deuia reuertentes. obseruorem aestus tuni
ca se exui petebat. qua erat indutus. 7 Quo facto
manum in sinum mittens. partem cere qua
pridie sup altare ipse inposuit retraxit. 7 Mo
doq; admirabili. manu iterum iterumq; sinu
intromissa. omnia quas pridie diuisit partes prae
ter sextam repperit. 7 Nemo q; timore correp
tus. sup to tandem consilio. ceram mirifico re
per tam miraculo. sacro reportauit ^{loco} seruisq;
di cuncta per ordine replicauit. 7 Quidam
cum magna ad famulis obtestatione fuisset
exactus. si in conscientia sua aliqua lateat exis
tente causa. unde tale euenire miraculum

aestimaret: hoc solum modo referebat: qd pater
 quidam filii sui spiritalis: dum illu a sacro sus
 cepisset lauacro: ipsam ceram filiolo suo spi
 rituali: sedaturum promunere pmisisset: In
 qua tamen pmissione sicut post ipse pfessus
 est: aliquantulam fraudem pegit: Inde que
 est aestimare: quod pars illa quae inter caeteras
 non est reperia: profilio fuisse oblata: cui fraus
 a patre suo spiritali in pmissione fuerat effecta.

Restat adhuc unum de his quae modo in mani
 bus tenemus: mirabiliter admodum gestum
 miraculum: Nam mulier quaedam seruitio
 cuius^{de} temporalis domini mancipata: cu reli
 qua caetera fidelium: memoriam xpi marti
 ris uisitauit: sacris uigiliis more solito ibidem
 pactis: dum^{cu} suis mansione reperere uoluisset:
 ad limen ecclae paralisi inmaniter corruit re
 soluta: Quae cum diu morbo augmentum
 capiente ibidem iacuisset: uiri qui cu illa comi
 tabantur: quia de longinquo uenerant: moram
 propter illam ibidem pati nolebant: Unum
 tantum modo esocus cu illa relinquentes: ipsi
 ad propria talia nuntiaturi regressi sunt:
 Missarum uero sollempnis ibidem pactis:

deli
 duen
 misse
 iam
 nte
 ibi
 onen
 idem
 our
 stuni
 facto
 ua
 o
 u
 prae
 rep
 core
 sep
 m
 m

mulier pristina sanitate recepit. Cūq; nocte
eādem. cū uiro quicum illa relictus est ibidem qui
es cerez. mane facto cū ante oratorium iam
in iter parati conuenissent. capitaq; inclinas
sent. item morbo erepta pristino mulier cor
ruit. moueri q; de loco nullo modo potuit.
At pater ipsius celle cū talia audisset. puerum
ad propria remeare perit. domino q; eius de
femine quae euenerant nuntiare. Quicum
discessisset. mulier semi uiua in eccta posita. ilico
sanitati pristinae ē restituta. lussa q; ad mes
sem cū ceteris sos pes laboratura prexit. Die
uero eadem uesperascente. duo & ppinquis
illius eam inuisere ueniebant. Quā dum sanā
reperissent dō gratias referebant. ibidem q; nihil
hominus nocte eadem quiescentes. Dum in
crastinum cū illa ante oratoriū sicut prius
iam perrecturi uenissent. parili corruit modo
resoluta. & quoties ei talia contigerunt mirifi
ce tota superficies cutis illius. in nigredine flauū
q; uersa est colorem. & ueluti & animis iacuit.
oculis horribili quodam modo fulgentibus.
At uiri illi sumpto supra memorato. patre con
silio ut domum redirent. aliquid q; uehiculum

tale reuertentes. quo eam uel sic egram resolutam
 q. deferre potuissent adferrent. Quod ita p
 actum est. Nam cum iterum uehiculum secum
 adferentes aduentarent. sanamq. sicut prius
 reperissent. a ecclesia q. secum illam adsumen
 tes introirent. pater etiam ceteri ipsius fra
 tresq. ne aliquod ut solei a secularibus nasci
 illis uerbum male fame diffamatae ad here
 re. oraturi conueniunt. Quid multa nam
 oratione pacta. dum ab eccla pedem mouere
 coepissent. non parili sicut prius. sed. multo
 peiore deestabioreq. ita ut etiam in insaniē
 uerteretur ruina corruerat. At illi cum eam
 ibidem relinquere uoluissent. obnixi a fratrib;
 psuasi semi uiuam equo inposita deferre ceper.
 Cumq. adhuc in prospectu illorum diuū montes
 ipsius ascendere coepissent. tam horribilit
 totis membris obriguit. ut comae equi. q. in
 collo cum manib; adprehendit. Nullo modo nisi
 abscisā ferro potuissent euelli. Hoc demum
 horrore dominus illius cō motus aduenit.
 eamq. iure dominio. potestati ecclesie
 illius. ibidem iugiter tradidit pmanen
 dam.

Octingentesimo xpi natalis ab anno.
 lectie primo shimensis cepit origo.

Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines across the page.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines across the upper half of the page.]

PASSIO SCORUM
MARTYRUM VITI
MODISTI ATQUE
CRIS CINTIAE ⁊ ⁊
QUOD IST XUI RTIYT

Temporibus itaq; diocletiani imperato
 toris & maximiani. equib. superior in oriente
 alius in occidente affligi ecclesias. uastari inter
 ficiq; xpianos. insatiabili feritate insistent. 7
 Erat ex pro uincia licia nobili ortus pro sapia pue
 ralus quidam uetus nomine. 7 Qui in ipsa iam
 tenerrima infantia euangelici non in memor
 pcepti precib. continuis. elemosinisq; largissimis
 aditum sibi regni celestis eperuit. 7 Tam casto
 amore puroq; timore dñi celi terraeq; iugiter
 adorans. ut ipsis etiam gentilib. horrorere non mi
 nimum conuersatio illius inueneret. Nam plu
 rimos illorum dulci conloquio leniq; documento
 ad fidem xpī conuertit. 7 Signis etiam quā plu
 rimis uirtutibusq; haut paucis. maxime ineffu
 gandis demonis ^{lv.} in ipsa admodū molli fortiter
 fulsit infantia. 7 Et ne in tali agone tyro xpī de
 ficeret. his iugiter uocibus dñm precabatur. 7 Oñe
 ihu xpē fac misericordiā cū seruo tuo. & ne repel
 las me a mandatis ^{tuīs.} neque me sepe rās a cōgre
 gatione iustorū. His namq; ali
 quā uelox ^{uocibus} et q; cū sedulo xpī
 allaudē ^{uocibus} respicib. felix infantulus pulsaret
 innumeris. Nox de celo ad eam delabsa est

huius cernendi dicens. **V**ite & audita est oratio
tua. faciam tibi sicut petisti. **P**ater itaque illius
illas nomine. cum in ritu gentilium culturaque idolorum
obcecato corde teneretur astrictus. intentione felici
cissimi cernens infantis. blandaloniq; suasionem
ad culturam nefandissimam. animu pueri studuit
retorquere. **A**t pater sobolis impio genitori. nefan
da suggerenti tale responsum reddidit. **A**gnosce
pater. quod alium deum preter unum solum sempiter
num que nescio nec colo. **Q**ui in ipso mundi exordio
lucem separavit a tenebris. **C**uiusque spiritus super aquas
ferebatur. ipsum deum meum regem angelorum esse
profiteor. ipsi deseruio. ipsumque adoro. fabricatore
celi & terre omnibus diebus vite mee. **H**ec audi
ens pater. uirgis cedi iussit infantulum. **Q**ui se
inquit fili docuit talia confiteri. **A**nnescis qui a si
hoc a principibus auditum fuerit quod peribis. **A**tille.
Xp̄s inquit cuius seruus sum talia meloqui edocuit.
Cuius eloquia melle dulciora in faucibus meis resonant.
cuius lex immaculata mihi omni
argento auroque preciosior & stat.
Qui mihi propter suam immensam claritatem
intellectum tribuit ut discam man
data illius. quia manus eius me fecerunt & plasma uer.

Apparuit autē ei angelus dñi consolabatur eum his uer-
 bis. Datus sum tibi custos. ut custodia te usq; in diē
 exitus tui. & omnia quae petieris ad dō dabuntur tibi.
 At stolidus pater prudentissimū plangebatur filiū.
 quia eum quē unicū habuerat ad culturam
 deorum suorū reuocare nequiuerat. Cumq; ille
 patrē interrogaret quib; diis illi sacrificare iussis-
 set. ilas dixit. Nescis fili deos eē immortales.
 louem martē atq; apollinē. quos principes nrī
 adorant & colunt. **Beatus** uirtus respondit. plures
 namq; deos eē num quā audiui. Scio enim & credo
 dñm meū ih̄m xp̄m traditū p peccatis nrīs. cuius
 sanguine redempti sumus. quē tu nescis pater.
 Nam si consiliis meis ad quiescere uoluisses. ilico te
 ad cognitionē eius pducerem. ipse ē enim agnus dī
 xp̄s. qui tollit peccata mundi. Ad hec. ilas respon-
 dit. Xp̄m cuius potentia m̄hi suggere cupis
 scio. ipse quippe est quē pilatus flagellis cēsum. a
 militib; q; in lusu. iudeis tradidit crucifigendum.
 At uirtus. hec inquit crucifixio. nrā est redemptio.
 Ac uis amore. nullus me um quā nullo ingenio
 poterit separare. Interim & iam felix infantulus
 ad laudē xp̄i magnis effulsit uirtutibus. Caecos in
 luminando. diuersorumq; infirmitates pellendo.

demonesq; innumeros effugando ⁊ hec dum
innotitiam ualeriani caesaris puenissent. ilico
patrem illius iussit suis optatib; p̄sentari ⁊ Dix
q; ad eum ⁊ Quidnam de filio tuo audio. quod cru
ci fixum confiteatur ⁊ adoret. ⁊ Nunc itaq;
nr̄o p̄sentetur sine ulla dilatione examini. ⁊
Quocum p̄ ductus fuisset. ait ad illū ualerianus. ⁊
Cur deos nr̄os contemptui habes. An nescis quia
inrisores deorū nr̄orū iussu principum diuer
sis perimi iussi sunt poenisi. Tunc Beatus iuue
nis spū sc̄o repletus. signaculo crucis xpi armans
frontem. intrepide respondit ⁊ Ego sculptilib;
lapidib; q; p̄colendis numquā consentio; Tunc
pater eius focus suis secum adsumptis. quasi uni
cum filiū periturū in immenso heulatu plangen
do tecta replebat. ⁊ Beatus uero uitus. Ego inquit
non pereō. sed in cōgregatione iustorum premia
aeterna p̄cepturus introibo. ⁊ Valerianus dixit. ⁊
Nam nisi honor patris tui nobilitasq; generis tui
me cohiberent. iam fustib; te cedi iussissem. ⁊ Ad
qui esce igitur ⁊ sacrificia diis. ⁊ At ille. Nonne in
quit iam semel dixi tibi. quia xpm̄ filium dī ado
ro. Iratusq; ualerianus. ad p̄hendere ministros
iussit infantem. Quicum manus in illū

mitterent. ilico brachia illoru ariditate rige-
 bant. 7 Tunc clamans ualerianus uoce magna
 dix. 7 Manus p̄cedi torq. orq. dolorib. 7 Tunc uo-
 care ad se iubens patre pueri. & ait ad illu. Ni
 deo filiu tuu in magicis artib; admodu uiguisse. 7
 Beatus uero uitis. 7 Ars namq; magica mea inquit.
 & fonte doctrine xpi emanauit. cuius ego sum
 seruus. 7 Qui pedib; sup mare ambulauit. mor-
 tuosq; suscitauit. In cuius nomine manu tua
 pristina potero restituere sanitati. 7 Valeria-
 nus dix. 7 & quare non facis. At ille xpi nomi-
 nuocans. ilico sanauit eam. 7 Tunc comendans
 eum patri suo. emenda inquit filium tuu & in-
 strue. ut adquiescat & sacrificet deus. 7 Tunc pater
 eius introducens eum in domu sua. ad cum ula-
 tis delicis cymbalisq; & cytharis puellisq; saltan-
 tib; animu pueri delinire curauit. 7 Ille uero
 oculis in celu sublatis dix. 7 Cor contritu & humi-
 liatum d̄i non spernit. Ad hec etiam pater
 eius. in ornatu cubiculu lapidib; p̄ciosis felicis-
 simu puerum introdux. Ostiumq; seris muniuit. 7
 At ille genu flexo. his uerbis dnm p̄cabatur. 7 D̄s
 habraam isaac iacob miserere mihi seruo tuo. 7
 & con firmame in tua uir^{ne}tute. draco iniquus

iste p̄ualeat in seruuū tuū. neq; dicant gentes ubi
est d̄s eorum. 7 Tunc lux serena odorq; satauissimus.
subito repleuit omne cubiculū. 7 Cūq; familia p̄
magnitudine odoris eximii cuncta ter^{re} retur.
ilās deos sibi tale munus adferre referebat. 7
Intro spiciensq; clare fulgens cubiculū. septem
angelos. AGIUS. AGIUS. AGIUS. canentes cernebat. 7
Statimq; ipsa inuisione cecus effectus exclamauit.
Vis mihi quia pdidi lumen oculorū meorum. 7
Clamor ingens familia p̄strepente exortur. to
taq; ciuitas commota est. 7 Tunc ualerianus tan
to strepitu p̄motus aduenit. 7 Interrogauit
q; ilām unde illa cecitas eueniret. At ille. In
cubiculum inquit filii mei p̄ nimia admirati
one intuens. deos igneos cernebam. quorū
oculi in modū stellarū fulgentium candebant. 7
At ualerianus. 7 P̄ge inquit diis nr̄is qui tibi
q̄stetisi sunt sacrificiū offerre festina. 7 Cūq;
a seruis suis ad tēplum iouis duceretur. uictimis
ibidem ritu pactis gentiliū. sed quia dormien
tē deum repperit. idcirco cecitate illius non abstu
lit. 7 Beatus uero uirtus genu flexo. omniū creato
rem suppliciter exorabat. 7 Dñe qui tibi famuli
tū oculos celestis medicamento curasti. ostende

11

misericordiam tuam impatrem meum. sicut ab illo
 ut fidem suam tibi firmauerit. Cumq; ille
 adductus genua filii sui posuisset ut summisseretur.
 tunc amplexaretur. Atq; ab illo ammonitus
 quatenus non parum in te ut post clarum scire
 operibusq; eius ac pompis se abvenit. ut se fide
 velut. Felix natus in cenam cepit per fide ge
 nitoris super imponitur crucisq; impresso signa
 culo. Xpi nomen invocans. cecitatem ab
 illo corporis non cordis abstergit. At ille di
 stans quiescit si illum sanavit gratias refe
 rebat. Cui ille. Xpi te inquit nondum scire
 bant. Ille uero mente obcecata coepit inquirere
 quibus poenis filium interficere potuisset. Et
 Beatus uero uisus temporibus septem tenuit
 modo annorum sanctus habuit. Apparuitq;
 angelus domini modesto puerulo suo imperator
 illi qua tenens secum sumpto puerulo ad
 mare perrexit. Inuenitq; in caualce in
 terram quem sibi ostenderet. et uentus frater
 festinaret. Cumq; ille uicem senescisse fe
 retur. Eisdem inquit angelus dux regneris uisus.
 At illi iussis obtemperantes. ad mare usq; ue
 niebant. Ibiq; angelum in specie nauis

nauem habere paratam inuenerunt. Cum
q̄ temptando infantulum interrogasset. in qua
regione ire festinarent. hoc ab eo responsu accepit.
Ubi ait dñs noſt nos duxerit. ire parati sum. &
& ubi est inquit nauulum nrm. & ille. Xps
tibi ait mercedem restituet. Ascendentes. na
uiculam. uener. in locum qui electoru nuncupa
tur. & subito cu adplicuissent nauis non con
paruit. Veneruntq; ad fluiu siler. & ibi sub
quadam arbore fessa membra collocar. Ubi
etiam inter ceteras quas faciebat uirtutes. aqu
la cotidie cibum celestem illis adferebat.
Turba etiam qua plurima circu quaq; conma
nens adcurrere festinabat. Nam demones
nusqua se talia pati tormenta palam p fessi
sunt. Multi etiam aduentantiu monitis ipsi
us. spre tis simulacris ad dm uerum conuer
si sunt. Interim filius diocletiani arreptus
demonē uexabatur. & clamansq; demon & dix.
Non exeo nisi uenerit uirtus lucanis. Ad diocle
tianus. Vbi est inquit ille. Demon dix. Inter
itorio tanagritono. Armatis itaq; militib;
cu festinatione iussit ad se ad legem xpi pducere.
At illi cu eum penes supra memoratu fluiu

orante repperissent. dixerunt. Quod imperator
 illum ad se accersiri propter quandam necessitatem
 iussisset. Ille uero ait. & qualis est necessitas
 poterit. pro qua tantum illum seruulum aduocare
 iuberetur. Milites uero dixerunt. Filius eius
 demonis infestatione usatur. At ille nihil om-
 nino rennuens. ibat cum illis. Dumque amilitibus
 imperatoris presentaretur obtutibus. tantam gra-
 tiam illi christi tribuere inuultu dignatus est.
 ut facies eius oculique solis claritate fulgescerent.
 Cumque ab imperatore an ipse uirtus esset per cuncta
 retur. nullum primitus responsum reddidit.
 At ille senem modestum interrogauit. Qui cum
 et ipse natura simplex esset. nil omnino respondit.
 Tunc beatus uirtus. Quem inquit interrogas. senem
 an iuuenem. Nam si non homini. uel canitie
 debuisti honorem impendere. Diocletianus dixit.
 Cur sic iracundam mente furis in nos. Cui ille.
 Nos inquit iracunde mentis non sumus. quia illius
 magisterio educati sumus. qui mitis fuit et hu-
 milis corde. Quin nos prudentes sicut serpentes
 esse mandauit. et simplices sicut columbe. De-
 mon autem christi doctrinam audiens. inmaniter cla-
 mando horrebat. Tunc imperator. poteris

inquit demonium a filio meo expellere. At
ille non ego ait. sed xpi. Accedensq; cum fiducia
ad filium imperatoris manumq; super caput
illius posuit dicens. In mundo spiritus re-
cede a plasma dei. Statimq; recessit ab illo
demonium. errore immiso. pluresq; interfecit.
ita ut ipse timore correptus fugisset impera-
tor. Tunc munera magnifica tyroni xpi
maximaq; parte regni sui sedaturum promiserat
si illi ad sacrificia deorum suorum consentire vo-
luisset. Cui beatus xpi adlocare spondit. 7
Habeo xpm dnm meum qui me stola immor-
talitatis induet. regnum tuum corruptibile
diuitieq; tibi maneant peritura. At ille.
consule inquit pueritatis tue ne diuersis poe-
nis pereas. & sacrificia desis. Cui inuictus
triumphator. Ad palmam inquit quam
dñs electis suis promisit nullis tormentis
peruenire prohibeor. Tunc imperator in ar-
tam carceris custodiam. seris obclusam. anu-
loq; suo signatam. ubi nec aque quantulum
cumq; illis potio preberetur iussit indui. In-
gressi itaq; carcerem beatus uirtus clamando
exorabat dicens. Dñe sicut liberasti tres

pueros decemino ignis ardentis. & susan
 nam de falso crimine. ita de his penis famu
 los tuos eripere digneris. Intende dñe acce
 lera ad auxilium nr̄m. In illa hora xps̄ ad ser
 uos suos descendit. Vito inquit. ecce ego
 tecum sū. & audita est oratio tua. Subito
 q̄ terre motu facto. lumen in habitaculo
 carceris ingenti claritate refulsit. Vincu
 laq̄ in modum cineris sunt resoluta. At illi
 ymnium arripientes euangelium una uoce ce
 nebant. Benedictus dñs d̄s isrl̄. qui uisitauit
 & fecit redemptione plebis sue. At custos
 carceres ingenti terrore correptus orribili
 Cum clamore ad palatium cucurrit dicens.
 Imperator. ciuitas perit. & om̄s periditamur.
 Turbatus itaq̄ imperator. quid est qđ loque
 ris inquit. Illeq̄ respondit. Vito inquit
 quē retrudi iussisti in carcerem. homo quidā
 in auxilium aduenit. cū claritate mirifica.
 odoriq̄ inestimabili. cuius aspectū nullus
 hominum proferre poterit. Tunc iubens
 amphiteatrum sibi parare. Tradamus inquit
 bestias corpora illorū. & uideamus an ueniat
 xps̄ illos liberare. Cumq̄ ibidem p̄ducti fuissent.

felix puer modestū senem ammonuit. neullo
modo gladium diaboli expauesceret. 7 Forti inquit
animo esto. quia iam modo corona nob̄ adppin
quabit. axp̄o p̄parata. 7 Cum q. ad spectaculū illud.
quinquaginta milia aut eo amplius uirorū p̄ter
uulgus ^{m̄br̄q.} innubile p̄miscui sexus aduenissent.
diocletianus dixit. Uite ubi te uidis eē? At ille in cē
lū aspexerat. 7 Iterum q. hisdem uerbis interrogauit.
At ille in amphiteatro inquit uideo me eē. 7 Quod
facturus es celeriter fac. 7 Imperator ait. Consule
in uenitē tuo. & sacrificia diis magnis ne per eas. 7
Ille uero respondit. non sit tibi bene op̄s diabuli.
pars serpentis antiqui. deceptor animarū. 7 exi
foras erubescens. quia xp̄m habeo cui sacrifico. 7
Tunc iratus imperator. iussit in ardenti dibano.
plūbū picem resinamq. resoluī. at lezāmq. xp̄i
sup̄ inponi. 7 Volo inquit uidere. si d̄s tuus eruat
te de manib; meis. 7 Xp̄i aut̄ proeliator. iunctus.
de medio dibans feruentis orabat dicens. 7 O nē
qui p̄ manus seruatorū tuorū moysi & aaron
filios isrl̄ de t̄ra egypti liberasti. fac nobiscū
misericordiam p̄pt̄ nomen tuū. 7 Angelus
uero dñi cunctū feruorē cūulati ignis extinxit. 7
At ille. 7 Ubi sunt inquit diocletiane mine tuę. 7

Gratias agimus. qui si sabina pberes optimum
 laua chru pparatum habuisses. Uniuersus
 au populus qui ad spectaculu istud conuerat.
 num qua se tanta mirabilia uidisse fatebatur.
 Cumq; fulgenti corpusculo nullamq; omnino
 macula habenti exire dix. Erubescere impe
 rator cu patre tuo diabolo. At diocletianus.
 Aliquo inquit argumento artes magicas tuas
 superamus. Itaq; repletus leone ferocissimu
 iussit dimittere. Tunc beatus uitus. Ner
 scis inquit stulte & insipiens. quia xps me
 cu e cu angelis suis. qui me liberabit de manib;
 tuis. Facto q; crucis xpi signaculo. rabiem
 leonis superauit. Ita ut ante pedes illius cor
 rueret. lingersq; sudorem corpusculi sui.
 En inquit beatus uitus ad imperatorum tunc scis
 creatoru tuu. cu bruta animalia illi honore
 inpendant. Nam si uelles agnoscere xpm sal
 uatore & credere saluus esses. Imperator dix.
 Tu crede & genus tuu. At ille subridens ait.
 Benedixisti imperator. omne enim genus nrm
 per pecua in paradiso corona expectet. In illa
 au hora quasi v. milia uiroru xpo dno credideru.
 At diocletianus. Quales s inquit artes tue quod

sic ignib, ferisq, imperabis. Ille uero ait. Ista
omnia non mihi sed dō reddunt honorem. quia cre
torem suū agnoscunt. Tunc imperator pparare
catastas imperauit. Et tensiq, in illis scī dī mar
tyres uirtus & modestus. cū papapitissa sua
crescentia. Tunc scs uirtus dix. Recede mi
ser a muliere que est enim uirtus eius in fragili
corpūculo. cū qua ualeat sustinere ut omnia
ossa eius disrumpantur. Exclamansq,
uoce magna in celū dix. Dñe dī omnipotens
libera nos. Subitoq, coruscatio ingens cū toni
tru inruens. terre motus que magnus effectus
est. Tunc q, omnia templa idolorum cor
ruerunt. tertiaq, pars paganorū interfecta
est. Imperator uero nimio t̄rore correptus
fugiebat. Alapaq, sibi frontē pcuciens dice
bat. Ne mihi quia tali sum infante supera
tus. Angelus aū dñi eripiens eos de catasta.
subitoq, iuxta supra memoratum fluuium
siler apparuer. Dumq, ibidem sub arbore
requiescerent. dñm inuocabant dicentes.
Dñe ihū xpē filius dī uiuentis. suscipe ad te
animas nrās p cor que Ait scs uirtus. ut in loco

hoc p̄ dies quattuor natalici mei musca non
 appareat ⁊ facta est ad eum uox de celo dicens ⁊
 Uite datum est tibi quod petisti ⁊ Uise sunt
 aũ animę eorũ in specie columpe niue can
 didiores in celum deferri ⁊ p̄ tridũ namq̄
 aquile custodiebant corpora eorum ⁊ Florentia
 aũ que dam inlustris femina dum in fluuiio
 illo naufragium patere cur ⁊ Vidit sem̄ uitum
 martirem xp̄i obuiam illi uenientẽ exclamauit
 q; ⁊ dix̄ Si angelus di es libera nos ⁊ At ille ⁊
 ego sum inquit uitus si sepelieris corpora
 nostra quicquid petieris ad d̄o dabitur
 tibi ⁊ ⁊ continuo ab impetu fluminis
 mulier erepta est ⁊ Conlegit q; corpora
 illorum aromatibus condiuit atq;
 in eodem loco sepeliuit passisunt aũ
 xvii. kt iulias ⁊ Regnante dn̄o nr̄o
 ih̄u xp̄o qui cum eterno patre
 ⁊ spũ sc̄o uiuit ⁊ regnat per infi
 nita saecula saeculorũ m̄.

IN CIPIT CONUERSA CIO. SC̄I IUSTINE

in illustratione dñi & sal
 uatoris nostri ihū xp̄i de caelo facta & compl&is uerbis
 proph&arum omnis quemundus qui sub caelo est
 uerbo fidei inluminatus; Et credentes dō patre om
 nipotente & in dño nro ihū xp̄o & in spū baptizaban
 tur omnes; Addebat autem & quaedam uirgo
 iustina patris edesi & matris de donia in ciuitate
 antiochie que est iuxta locum que dicitur dasne; Erat
 autem h&c audiens præ i lium diaconum p̄ suam
 fenestram sedens & audiens magna l̄a dī; Quem
 admodum hominem suscepit dñs & saluator n̄r se
 cundum adnuntiationem proph&arum quomodo
 de maria uirgine natus ē & magi adorauerunt eum
 & stellæ uisionem; & angelum glorificationē; Signo
 rumq; & p̄digiorum uirtutem; Et crucis gratiam
 & mortuis resurrectionem & manifestacionem
 eius ad discipulos & in celo ascensionem & in d&e te
 ra patris sedem & in mortale eius regnum; Ha&c
 cum audisset beata uirgo ad diacono p̄ fenestram
 non sufferebat sc̄i sp̄s inflammationem; Sed cupi
 ebat facie ad faciem uidere diaconum & non suf
 ferens ardorem sp̄s; Dixit matri sue: Mater

audime tuam filiā; Nihil sunt haec que cotidie ado-
 ramus idola; Sunt autē de auro & argento & cramento
 & ferro & plumbo & lapide & ligno & de ossibus mortu-
 orum bouū & ceruorū & elefantorum contēta; Qui-
 bus si aduenerit unus de gali leis antequam intiat ma-
 nus uerbotantum omnes simul conterēt; Mater autē
 dixit tace ne ucliat pater tuas sensum tuum; H-
 unc ipsa dixit ad matrem suam; Notum tibi sit & pa-
 trimeo quia ego xpm adoro quem p̄ diaconum . pra-
 r̄lium dēdici p̄fecti plurimis diebus . audiens p̄ fenestram
 omnia mirabilia que fecit; Hic uero p̄ signum crucis sus-
 semp̄ adest timentibus eum; Hic enī est d̄s alius in quo sal-
 uemur . Et haec cum dixisset habuit in ecclesiam xpi adora-
 tionem; Mater autē . uicinus nocte in cubiculo uiro suo
 ecclesio haec narrauit; Qui uero cum uigilassent uenit
 eis sopor & uidebat ecclesius angelorum exercitū & in me-
 dio xpm dicentem sibi; Venite ad me & ego regnū meū
 douobis; Mane uero surgens stupiscebant in eis quae
 uiderant & dolentes suam filiam uenerunt ad ecclesi-
 am; Una cum praer̄lium diaconū & rogabant ut in-
 ducerēt eos ad episcopum optatum quod & fecit ipse
 diaconus; Procidens uero ad pedes episcopi obse-
 crabant accipere signum xpi; Episcopus autē non con-
 sensit; Donc̄ adnuntiauerunt uisionem quod eis

uisus est xpi; Dixerunt uero ei & desiderium uirginis in xpo
eclesius uero tunc tunc suum capud & barbam; Erat autē
sacerdos idolorum; Et procedentes iterum ad pedes epis
copi acciperunt totum signaculum xpi; & desiderius
autē meruit honorem presbyteri anno uno & mensibus;
sex & recessit de saeculo; Virgo autē frequenter ibat
ad ecclesiam aglaudus autē quidam scholasticus uident
uirginem frequenter euntem in ecclesiam in desiderium
eius uenit; Et trans mittebat multos uiros ac mulie
res p̄cens eā uxorem; Que omnibus ei dicebat; Dissipan
sata sum xpo caelesti sponso ipse me custodit usque ad
aduentum suum immaculatam; Aglaudus autē congre
gans multitudinem uirorum & obseruans eam eun
tem ad ecclesiam uolebat manum mittere in eam;
Mulieres uero uel puellae quae cum ea erant & clamān
tes notum fecerunt in domo eius & euntes cum gla
udus omnes effugauerunt; Virgo uero signum crucis
faciens in fronte salua fiebat ab omni temptatione;
Semp̄ frequenter ecclesia & uocans orationem;
Aglaudus autem iratus accessit ad cyprianum
magnum & promisit ei duo talenta auri & argen
ti duo ut p̄ maleficia caperet eam uirginem iustā;
Ignorans infelix quia inuicta est uirtus xpi; Cypr
ianus autem p̄ suas magicas artes uocauit demonem

& demon . . . ueniens dixit . quid me uocasti ; Dicit ei
 cyprianus amo uirginem degalilas potest suadere eam
 & adducere mihi ; Demon autē cum potestatis nihil
 habens promisit ei ; Dicit ei cyprianus . Dic mihi ope
 ratua ut credam quia adduces mihi uirginem ius
 tinam ; Dicit illi demon ego deseruissum factus adō .
 Ob audient meum patrem : Ego homines turbaui .
 angelos de caelo dēraxi . Ego euam psuasi & ipsum
 adam paradisi fraudauit ; Ego caudo au ut occide
 rē suū fratrem ; Ego psuasi iudaeis ut crucifiger & ur
 xps ; Ego commoui ciuitates ; Muros allisi ; Domus
 effudi & alia multa cum fecerim non me uincat uirgo
 haec . accipe ergo hoc medicamentum & sparge circa
 domum eius . Deforis . & ego sup ueniens paternū
 meum sensum inuicamei obaudi & mihi ; Scā autē
 uirgo surgens tertia hora noctis reddebat orationē
 dño dō suo ; Sensit autē imp & cum demonis & signa
 ut se & domum suā signo crucis . Et deprecabatur
 dñm ut fuge^{rē} daemon ; Et dicit cum lacrimis scā
 uirgo omnipotens unigeniti filii pater qui homi
 cidam serpentem in infernum dimeristi & qui carne
 indutus es ppter nos saluator mundi qui caelum
 & tendisti qui terram confirmasti supra aquas ; Qui
 fecisti hominem secundum imaginem & similitu

di^{tuā} nem dñe qui posuisti eum cum sua casta in ma culare
epulari d&ua creatura; hos autē psua sioni serpentis
obaudientes morti traditos misertus es eis; Donans
remissionem p&ccatorum & resur r&ctionem uitę & er
ne; Omnis creatura quam fecisti glorificat te uerum
dñm; Dep̄cor te dñe adiuuame & conforta famulam tuā
promittentem castitatem & digname fac quam uult
temptare; Adueniens hac ora satanas & consignans
totum corpus suum signo crucis exsuffla uit in demo
nem & fugit daemon ab ea; Et ueniens ad cyprianū
stetit in consp&ctu eius confusus; Et dicit ei cyprianus
dic mihi quare non adduxisti uirginem; Dicit illi
daemon non me cogas dicere quod non possum; Uidi
autem quoddam signum & dabui; Cyprianus autē
deridens demisit eum; Et iterum partem magicā
uocauit alium demonem fortio rem; Similiter autē
& hic gloriabatur & dicebat ad cyprianum; duduū
& tuam iussione m & illius infirmitatem; Ego emen
do & fatio uoluntatem tuam; decipe hoc medicamen
tum & sparge cura domum eius; Et ego uado & psu
adeo. Cyprianus autē accipiens & uadens fit it sicut
dixit illi daemon; Scā autē uirgo medianoc te surgens
horabat dicens; Medianoc te surgebam ad confitendū
tibi sup iudicia iusticie tue; O s̄ omnū & dñe miseri

cordis caelestium rerum & terrestrium dominatur qui
diabolum uasti & sacrificium habrae pfidem suscepis-
ti: Quid dedisti hominib; potestatem concubare uir-
tutem inimica qui p sem danielem destruxisti bel & tra-
conem occidisti: qui obscurata inluminasti & mortua
corpora uiuificasti & mortem confudisti quid donasti om-
nib; hominib; resurrectionem; Nonne dissipasti pie-
parce famul & uis r & omnium dne custodime in cas-
titate in & tinguibilem lampadam meam custodi
Ut in tram t & tum saluator dne gloria tibi scz ds pat-
& unigenito tuo una cum sco spu amen; Et cum signas-
se signum crucis in nomine ihu xpi & sufflauit in de-
monem & reliquit eam; Demon aut uenit ad cypri-
anum & stetit contra eum & erubescens tacebat; Di-
cit illi cyprianus: Ubi e uirgo ad quem transmiste
Demon aut dixit uictus sum timeo dicere tibi; Uidi enim quod-
dam signum terribile & tabui: cyprianus aut dimisit & uenit
huc cum iniuriam; Et iterum p magicas artes uocauit
ipsum diabolum patrem demonum; Et dicit ei que est
habe infirmitas uestra uicta est uirtutibus & gloriata
ab una uirgine; Dicit illi diabolus ego modo adducam
illam tibi tantum ut tu paratus sis; Cyprianus aut
dixit diabolo dic mihi quod est signum uictoriae & uae; Di-
cit illi diabolus: Ego uexo illum febribus uariis & incendia

corpus eius ad fornicationem & freneticam eam fatiam
Adducens ei fantasma in media nocte paraboeam
obi ad desiderium corruptionis; Osemon autem osten
dit se in specie uirginis scē iustine; Et intrauit &
sedens sup lectum; Dicit: scē iustine uirgine; ego ho
die missus sum a xpo ad te tecum uiuere in castitate;
Dic uero mihi quae est certaminis tui purginitate; Mul
tum enī uexatam de abstinentia; Scā uero dixit mor
tis quidem multa labor uero modicus; Dicit ei diabolus
quo modo ergo eua cum esset in paradiso uirgo conuiuens
uero seperata erant ab omni scientia; Cum autē consense
runt ligno scientiae; manducare; Statim omnis sci
entiae replētisunt & genuerunt filios & replētus est mun
dus; Dñs enī benedixit eos dicens crescite & multiplicami
ni & replēte terram; Puto ergo quia si in uirginitate p
manserimus p nihilo fatiemus uerbum dī & contemti
bile & iniudicium incendimus uelud contempnentes
& non obaudientes ei; Scā autē uirgo haec cum audis
set surrexit turbata a diabolo & uolebat exire foras
hostium qui cogitationibus turbabatur in corde uehe
menter; Sensit autē in semet ipsa quis esset & quae lo
quibatur per spm scē qui inhabitabat in ea & consignans
se & orans & sufflauit diabolus; Et diabolus lique
factus ē sicut cera a fatie ignis & non comparuit;

Scia aut uirgo inferediens post orationem statim fugit ab ea
 inflammatio & coepit dicere gloria tibi xpe quies quidep
 muntur aperituro saluas & deduces ad lumentuos seruos
 & adduam uoluntatem de aliena uoluntate; Dne dms
 non mittas uinc famula tuam a malo satana non
 polluat iniquus serpens immaculatam tuam colubam
 Sed custodime incontaminatam ad tuam dei tatem
 & confige a timore tuo carnes meas & de lege tua miserere
 mei; Diabulos aut confusus apparuit cypriano & di
 cit illi cyprianus; Sicut uideo & du uictus es quem admo
 dum & ceteri sub dita tu; Quomodo uictus es ab una
 uirgine xpiana; Dic mihi quae est uirtus uictoriae eius
 Dicit illi diabolus dicer & tibi non possum; Uidi autem
 quoddam signum terribile & tabui & statim recessi dis
 solutus uelut fumus; Sicut uis dicere signum illius uirtute
 uirtuti & dicam tibi; Dicit illi cyprianus p quid tibi iu
 rem; Dicit diabolus iurem tibi p uirtutes magnas quae mihi
 p manent non de discedere a me aliquando; Cyprianus
 dixit p uirtutes tuas magnas non discedam unquam
 Diabolus aut fiducialiter dixit; Uidi signum crucifixi
 & dabi & fluxi sicut cera a fatae ignis; Dicit illi cypri
 anus ergo crucifixus maior est; Dicit illi diabolus & ia
 maior est hominibus quia p ipsum miser tu se ds mundo;
 Quaecumq; aut egerimus hic & errare fecerimus homines

ibi furcella est aerea & stum lignei & infiguntur in eos
& concluduntur; Siue angeli transgressores; Siue homines
& homines quid esset uerunt dñm & sic cum furca ignis offe-
runtur ante tribunal crucifixi; angeli autē adducunt
eos cum terrore & sic accipient sententiam in & tinguibiles
ignis in & eternum cruciandi; Dicit illi cyprianus ergo &
ego debeo festinare amicus fieri p̄ crucifixa ut non in ta-
lem in auram poenam; Dicit illi diabolus iurasti mihi
p̄ uirtutem & exercitus mei p̄ quam nemo potest p̄ iurare;
Dicit illi cyprianus contemnote & spernote & omnes sumi-
gantes uirtutes tuas; Nocte autē hac cognoui uirtutē
cruce & orationis uirginis; Quomodo homines
uos confudit & lique fecit uelud fumū; Propter quod
& ego consigno me ipsum abrenuntians tibi & dae-
monus tuus consigno me dicens gloriati tibi xp̄e; Uade
ame demon habeo autē xp̄m qui me saluum facit;
Et diabolus habitū confusus; Cyprianus autē uadens
ad ecclesiam ad episcopum cecidit ad pedes eius dicens
famule & celsi di signame & caza gize in xp̄i no-
ticia; Beatissimus autē antimus episcopus putans
ne forte & ecclesiam uenit introrum mittere & pu-
lit eum dicens; Sufficiant tibi cypriane hu quo so-
rissunt nihil potest aduersus & ecclesiam xp̄i in uicta
est uirtus xp̄i; Nocte enī quae transsiuit transmissi
† dicit illi cyprianus certus sū & ego quam uirtus est uirtus

xp̄i

principes demonum & ipsum diabolum ad sciam uirgi-
 nem iustitiam & uirtute crucis & orationibus effuga-
 uit totos & ipsum diabolum propter quod de corde
 miserere & salua animam meam; Episcopus uero gratias
 agens deo benedixit eum & promisit ire dicens ei festina
 fili ad ecclesiam dei & orationes incessanter reddedeo;

Cyprianus uadens in domum suam omnia simulacra
 confregit & perdidit & per totam noctem lugebat quo-
 modo deo ausus aperire uirtute christi cum tanta

mala fecerim; Quomodo benedicam eum
 in ore meo cum inuocauerem multos fre-
 quenter immundus demones & mandu-
 cauerim depollutis sacrificiorum & nunc positus sum
 in cinere misericordie eius sustinens in magno autem
 die sabati uadens in ecclesia orauit dicens; O ne ihesu
 christe si dignus sum uocari seruus tuus perfectus; Da mihi
 audire per spiritum sanctum ingressus in ecclesiam descisti
 scripturis uerbum consolationis; Et cum ingressus es

& limen ecclesie qui spiritus leuauit
 & clamauerunt dicentes; Sal-
 uum fac seruum tuum domine sperante
 in te; Et iterum lectio prophetie &
 intellegit seruus meus & altabitur & gloriabitur
 nimis; Et iterum in psalmo uidisti domine ne fileas domine

nedis cedas ame & iterum apostulus xpi nos redimit
de maledictio legis; Iterum scm euangelium filius mris hic
perierat & inuentus e post hoc clamabat diaconus dicens p
ced & caticumini; Cyprianus aut sedebat dicit illi asterius
diaconus surge cypriane; Dicit illi cyprianus seruus factus
sum xpi & foras me mris; Dicit illi diaconus non dum fac
tus e pfectus seruus xpi; Dicit illi cyprianus uiuit mihi
xpi quia daemones confudit & uirginem saluauit & mei
miseratus e quia non; & eadem nisi pfectus fuero
seruus xpi; Diaconus aut asterius narra
uit haec ad episcopum; Conuocans aut eum
epis interrogauit uoluntatem eius scdm
consuetudinem & lesiae; Et inquerens diligenter
omnia catacizauit eum & sic eum baptizauit; Post
aliquod aut temp; factus e diaconus scoru sacramen
torum. xpi uero gratia data e ei aduersus daemones
& omnem infirmitatem sanabat; Multos aut de genti
li errore conuertens fect xpianos; Erat aut & uita
eius inrephensibilis & mores sine
malitia; Compl & o aut anno com
motus e in prespiteratum & pman
sit sedecim annos in officio prespiteri; beatus
aut antimus episcopus p cognouit suum & itam & e
uocans synodum episcoporum ordinauit scm cyprianu

episcopum & statim dormiuit in xpo; beatus antichimus
 episcopus; cyprianus autē scām iustā uirginem promouit
 diaconis s̄a & conseruans
 fatiens eam matrem monasterii uirginem; Multos uero
 inluminabat cyprianus puerbum di & conuertebat ab om
 ni herese & augebat gratiam xpi cum quo dō patri gloria una
 cum scō & uiuificante spū nunc & semp & in secula seculorū am;
 INCIPIT PREFATIO:

Domino meo scō que pontifice ansoaldo praesole p̄ &
 ita uenit; Ursinus p̄ & actor uisionib; optemperans
 uestre parue beatissime. papa ⁱⁿ existente maxime & par
 te; aut ulso patre monasterii beati maxenti. Ut de ui
 ta uel passione beati leudegarii pauca de multis eiusdē
 bonis scribendum narrarem quod opus tuis imperis
 obsequendum edocere cupiebam sed simplicitas cordis
 mei & infacunda non ualē & explicare tanti uiri lau
 des uer^u tendum; Cuius patientia modernis exorta; tem
 poribus quanta sustenuit retrorsus que nemo uic
 nisi illi solus cui protulit intrinsecus. qui occultis latibris
 priuatis oculorum atiem uidē; Quantum egisse bo
 num quis enarrare posset. ubi & adsistebat minister
 qui hoc cernere. ~~quid uis~~ ualerē; Ut quod oculis non
 uidebat narrare quie uisē; Nam finis operis ostendit
 & strinsecus quanta intus latendo fuissē operatus; Ta
 men in quo agnita eius mihi uita fuit & multorum

+ gessi
qui uero
ignorancia
uocantur
tendo

relatione ^{im}comperi quamquam rustico sermone uobis
operantib; edicere nondistuli; Sed & quibusdam uerbis ppa
gare studui addifferendam ueritatis lineam; hunc tra
mitem posui; Sin uero de eius uirtutibus aliquid ^{tot} pmissi
non studio ^{se+} praeteru; hoc & eni sciendum puto quia qua
uis quisquis alta sermones eloquentia eiusdem uiridi acta
dicere cupiat aptius & absq; fallentib; uerbis dari non ua
leat; Et forsitam ualueram annuente do; Clausis ac
aliquis ^{bu} incognitis uerbis narrare; Ideo nolui ut qui qui
rustici & imliterati. h& audierint intellegant; Et uis
app&ant imitari exempla cuius intellegent audiendu
miracula; **INCIPIT UITA ET PASSIO S&I AC BEA
TISSIMI LEUDEGARII EPISCOPI**

Igitur beatus simus leudegarius & pro genie & excelsa francoru
nobilissima & ortus; a primis & catis infantia a parentib;
in palatio chlothario franchoru regi traditus; ab eodem
uero rege non ^{ost} multum temporis didoni praesulq; p&ta
Quensis urbis. auunculo scilicet suo ad imbuendum littera
rum studiis datus e; Quem idem praesul. cuidam di sacer
doti. uiro eruditissimo ad erudiendum tradidit; Qui p
annos plurimos magnis ^{eu} curis e idocuit. edoctumq; pon
tifici reddidit. receptumq; s& cum ^{im} suis cubilib; sub custodia
discipline retinuit; Ut quem admodum idem pontifex
castum corpus custodierat. eadem q& similem effici

uoluit: Dicens ei. monendo cum summa reuerentia. ut
 se uirginem conseruaret. & uas electionis in ecclesia dei
 dominus si erit: Quo obtabat eum. illius auctoritas pot^{est} se
 esse ep^{iscopu}m; Sed cum ad hoc opus eum cerneret & p^{ro}spicuit.
 & cum fere uiginti esset annorum. ad officium diaconatus
 electus. atque ab ipso pontifice consecratus; Deinde
 non post multum temporis. archidiaconus effectus.
^{eode} curam subpontifice. omnibus ecclesiis. ipsius diocesis est
 praelatus; Erat eni multum facundie honestissime
 deditus. statura procerus. inter plerisque pulcherrimus.
 aspectu decorus. eloquio suauis. ingenio acutissimus. pruden
 tia prouidus. sed di & amore feruidus. & p^{ro} pudice uirgini
 tatis uerat magnus custos; ^{In} Scripturis sacris ac legum
 doctrinis. simul q; canonicis. pene cunctis praecelebat
 parrochie. quem gerendam susceperat habitantibus; In
 tantum uero aptissimus. ^{erat} omnium sen^{um}. & coequalium
 ac subditorum. ut eloquentia sua placeret omnibus
 sibi conloquentibus; Ita ut merentibus redderet laetitiam.
 Scelerum gerentibus. disciplinam; Nam in parui temporis
 spatio. sub pontificis salic^o imperio. magnam pacem
 & providentiam sui regiminis. tradidit p^{ro} uensi
 solo; Deinde cum quidam pater. & monasterio quod
 est situm in honore beatissimi maximi obisset. iussu
 pontificis. idem suscepit regendum; Quod p^{ro} se fere

subaudi. uirgo

annos strenue rex ^{illudq;} ~~it.~~ ^{eumq;} magnis opibus ditavit;
Sed cum iuxta montem sui pontificis idoneum se preparas-
set. & clarus ^{be} haureretur pre omnibus; tunc odor eiusdem su-
auitatis intantum processit. ut usque in palatium regis red-
leret; Erat enim eodem tempore iunior chlotharius. cum
balde hilde genitrice sua Rex regens francorum regnum;
Qui agnita eius prudentia cupientes eum secum habere in aula
regia; Perierunt pontificem. utquam daretur licentiam
secum habitare in palatio; Qui statim iussa complens.
magnis rebus ditatum. & sapientie floribus adornatum.
Optemperans eorum uoluntati. nixus est destinare uirum;
Quem rex atque regina uidentes honorifice susceperunt.
Et infra paucis diebus dulcia sua uerba & bonitatem of-
tendit. intantum. ut rex & regina simul plerique pon-
tifices. ac principes omnes eum in amore susceperunt; Et qui
uidebant eum dignum ad suscipiendum honorem. cuncto-
rum consensu precipue ^{or} francorum. ad honorem pon-
tificalem eum esse idoneum. proclamauerunt; Quem
ad hoc omnes electum. augusti duno que est aeduorum
ciuitas. constituerunt pontificem; Quam cum annis. x.
strenue gubernaret. Eodem tempore rex chlothari-
us quem episcopum constituerat. defunctus est; Tunc idem
pontifex hanc audiens. coniecto cursu in palatium p-
rexit. ac cum suis similibus. de rege tractare coepit;

capue

Quia uidentes childericum austrasiorum regem. in adalys
 centia sua. regnum iuxta sui temporis ad eam. optime dis-
 ponentem. Elegit que dam partem francorum. uolentes eum
 regem habere; Nam ebroinus. qui maior domus fuerat in
 subrege chlodario. theudericum germanum. cupiebat
 subrogare fratris regnum; Ipse uero ebroinus.
 erat tunc odiosus inter francos; Qui & ue^{ntes} bant
 huius ponderis iugum. quod de eundem sustinerant
 subrege chlothario. relicto suo consilio. childericum.
 in totum sublimauerunt regnum francorum; Tunc
 ebroinus uidens se destitutum. & in nihilo suum esse consi-
 lium. territus pauore. regem precatur. ut relictis omnibus
 uitam sibi concederet. & in monasterio habitare per-
 mitteret; Cui deprecata & domino leudegario inter-
 cedente. rex consensit; Et in monasterio luxouium.
 ilico destinauit ut monachus esse deberet; Rex uero
 childericus confirmatus in regno. Germanum suum
 theudericum. cuiusdam seruo dei conseruandum. ac nutriendum
 tradidit; Idem uero. leudegariu pontificem super omne
 domum suam sublimauit. & maiorem domus in omnibus
 constituit; Qui acceptis huius regni gubernaculis. quod
 que maxime aduersus leges antiquorum regum. ac
 magnorum procerum. quorum uita laudabilis adsta-
 bat repperit ineptum. ad pristinum reduxit statum; Intantum

ut usq; quaq; omnia regna francorum restituit.^{ere}
Ut omnes se gratularentur regem sibi habere childericū.
ac rectorē palatii laudegarium; Cum hęc pene an
nis tribus. q̄nt̄ clere magnā agerentur. Tunc aduer
sarius. cuius ē consuetudinis inuidie sue conditione.
bona destruere coepit. Et sodales suos quos secum elege
rat. idem pontifex habere socios gubernaculi. inuidie
malo instigare. Et inter ipsum & regem. zizaniam^{am} dis
cordiā seminare; Hys itaq; diebus. iam^{im} minebat cele
berrimus paschalis dies. tunc flagi tantē pontifice.
Ut augusti duno urbe sua. ipsum scissimum diem.
re^{disparetur} celebrare; Quinequaquam rennuat.
sed implere nittur uotum deprecantis; Quicum ady
pinquant e iam^{vespera} die. admissarum sollempnia celebranda
^{in sabbato scō} quies sabbatorum. ut mos erat antiquus qd̄ ē in uigili
is pasche. irent pariter. & malo seminario odiū simul^{int se}
haberent absconditum; Tunc instigator^{inter utruq;}
malorum accedens. eidem pontifici dixit; Obseruate
scē pontifex. quia trans acta celebritate missa
rum. a rege te scias ēē interfi^{uendu.} Quo semen neq̄
aduersum te atuis inimicis. quem admodū & tibi. eis
discordia ē. in hac nocte consummare ē decretum;
Quod audiens pontifex dissimulando distulit. & silētiū
ostendit. non p̄ magno ducens. Apparuit uultu^{hilaris}

=clarus

Solemnia missarum que cooperat. honestissime consu-
 mavit; sed cum communionē scāmpse. et rē p̄cepissē.
 Rex ad palatium pergens. habitū pransurus; pontifex uero
 cum suis consumassē offitium. & merum cum suis de-
 cepissē. sicut est fragilitatis humanę. inueniens anima
 sitatem regis. tractare cum suis cepit. Quid in hoc con-
 flictō agere deberet; cogitans & orans ad dñm. consiliū.
 repperit. Melius ^{sibi} esse omnia relinquere & xpm se-
 qui. quam locum regidare. & manus regis sanguinē ^{ne} sacer-
 dotis. in tam magna die festo. conquinare. ne.
 forte fieret regi francorum obp̄rium. ^{& p̄p̄t} p̄sequentium.
 nomen in tota plebe esset disceptatio; Tunc.
 relicto rege. & omniū potentissimā ^{issimā} solemnitatem
 p̄nihilō reputans. quæ habetur in mundo toto.
 eadem nocte p̄cedens. cum paucis ire cepit ubi paup̄
 xpi ^{esse} potuissē; hoc rē audiens. constriatus ual-
 de ac merens. quendam ex suis fidelib; cum exercitu
 magno post ipsum misit; ^{qui} secutus eum p̄ totam noc-
 tem. de luculo repperit iuxta iussum regis; ipseq̄
 pontifex ^{hensuf.} de ^{causa} ⁱⁿ ad luxouium cenabiō relic-
 to seculo ut ei liceret uacare dō. humili poposcit.
 p̄ce sedirigendum; Quē p̄tinus illic ire non distu-
 lit. qui festinus in monasteriō pueniens. ibidem
 ebroinum iam clericum inuenit. dicens se in eo

Tunc
aliquid p̄casse; Ueniam uisissim p̄cantes. steterunt
concordes. tamen a abbate seu^{& sic}u^{et} aliquod spatium
temporis. uterq; p̄nitentiam agentes. in contubernio
monachorum firmue habitare. quasi p̄p̄ua mona
chi. conatisunt; Eidem temp; Childerico rege
defuncto. germanus suus theodericus. in regno subli
matuse; h̄ & audientes ^{utrusq;} amicos desiderantes
asp̄tucorum cernere. cum fauore magno uota ^{sua}
complentes. ad p̄pria nituntur reducere. Pergentes de
utrisque partib; ad supra dicto^{cos} monasterio. cogebant eos
procedere. & ad eorum domos remeare; Quia uero
multo estuantes. tandem ^{proutae} dilectio^{nis}
amittit. quia fatigati spatii^{inquis} terrarum. long
ualde fuerant. consentientes. ad qui euerunt dep̄am
omb; Cumbenedictione quippe patris. concordia
p̄cidentes. uenerunt simul ebroinus scilicet cum pon
tifice leudegario ad ciuitatem augusti dun̄; quam
rem audiens. tota ciuitas. suscitata est in gaudio;
& uices p̄cidentes obuia. recipiunt eos cum magno
triumpo. lætantes. Et quōd receptō collocauerunt
in sedem pristinam. ut fruere tur cum suis læticia;
Quia cum simul lætati summo gaudio t̄p̄ pudiares.
Cupientes in crastinum. ebroinum cum magnis hono
rum munerib; ad p̄pria destinare. Idem uero ebroinus
eo quod recepissent patre. quē amisit se plangebant. olim
gubernato re;

non est passus uel paululum requiescere. fugaciter nocte
 abcessit a ciuitate. & cum austrasios quos ha-
 buerat aliquando aduersarios. se sociauit ut amicos.
 Sed non post multum temporis. multis celeribus gestis.
 accollens sibi malorum sociis. francorum primum intra-
 uit finis; Et cum quibusdam de crudelissime genere Teodari-
 co regis se presentauit. Adque ab eodem regis restitutus
 est in priore gradu; Et maior domus effectus cogitare coepit
 de ultione inimicorum. quicquid noluerunt habere sub
 regulum; Quia leo regens inter feras exerat. resonare. ^{emisit}
 rugitum. ^{suu} eius super francorum terras; Omnes uero qui ad-
 uersus eum olim cogitauerant mala tremefacti.
 qui remanserant exauscende. praeferunt fugam; Hinc ita
 que diebus uiridi leudegarius. cum ad suam plebem
 restaurandam resideret ⁱⁿ & urbes sua aedua. reminis-
 cens ebroinus malorum omnium ^{eu} que circa ^{se} cum rege
 chrylderico egisse putabat. Tunc adiunctis sibi in
 consilium nequissimis inimicorum ^{ei} sociis. consuleret.
 cepit. quem admodum eundem pontificem distatu-
 ere potuisset; Ex his enim consiliariis duo uidelicet
 dido & uuagmerus nomine. caput effecti malitiae
 dixerunt se posse eum rapere de ciuitate. & in eum
 facere uindictam. Ex qua malitia ebroini ^{fiery}
 satata; Causus namque ebroinus. deorum

responsio. dedit eis & eratum copiosum ualde; Qui festi
ni præerunt ad ciuitatem eduam; Et arcum dantes
eam cum eodem & exercitu. uastabant circa muri ^{ambi}
tum; Haec enim uir diu prospiciens. zelomagnus accen
sus pro plebe sibi commissa. dñi secutus exemplum. ani
mam suam malens ponere pro ouib; suis. exq; cupiens lu
cri facere. quam suam solt temporalem querere salutē.
Tunc omnem clerum ciuitatis aggregare iussit. cum
reliquis. erucibus. & chorus psallentium. obuiam abi
it. cum diu laudib; suis inimicis. & sponte se obtulit
ad palmam martirij. si uoluntas non defuit. & percusso
ri. qui ^{ag.} uenerant ad eum puniendum. absq; reueren
tia reliquiarum. eum cōprehenderunt. qui & clamans.
fertus dixisse. gratias ago omni. potenti redemptori.
qui me dignatus ē hodie glorificare; qui p gentes. dux
erunt eum extra ciuitatem. Et implentes iussa principis
ebromi. Eruerunt oculos eius acapite; Sed cum lum
sustulissent forinsecus humanū. intrinsecus incluserunt
diuinū. & tradentes eum custodib; in quod dam ^{illū} pdux
erunt coenobium; in quo latuit panno ^{pū} circulū duorum.
• ibique magnū reliquit exemplum suae humilitatis. & pa
tientie. Teodem tempore eiusdem germanū. garinū
nomine. qui ob. et̄ supra dicti ebromi. cum alus quos fuga
uerant ex francorum pceribus. uaga ^{duerfas ndo} flustrauit.

solū

par^{ter} iussu regis gloriosi theoderici ac principis ebroini
 decretum est ad palatium reuer^{ti}; Tunc & eni beatus
 leudegarius & monasterio in quo tenebatur absconditus
 egredi. & in presentia regis iussus est accessit; qui cum simul
 conuerti & obtutib: principum fuissent oblatus. contume
 lus adfecti. & ob pbrus ebroini suscepti. respondisse cona
 it sunt; haec digne patimur. quia ad no peccauimus; sed.
 maior est ^{eius} clementia. qui nos dignatus est uocare
 ad talem gloriam; Sed tunc miser ebroine. qui tanta poe
 na in francorum gente ^{ultiones exquirens} uitam. auferre
 cupis; multos equidem decepisti. & exules a solo pater no
 fecisti; Nam magis tu exuleris. quia & temporalem gloria
 cito pdes. [&] dum superare cupis omnes habitatores in tota
 francia. tuam potius auferes uitam. quia indignus accepisti
 gloriam; ^{Haec} audiens ebroinus. furore magno plausus. ius
 sit ministris garinu abstrahi. & aeger mano separare ut sepe
 rati uiderentur punire. [&] Ne simul eis delicta & talia uer
 bosari; Cum aut duceretur beatus leudegarius. germani
 suu a. loquitur dicens; Ae quo animo esto fr^{ter} karissime
 quo oportet nos haec pati. quia non sunt condigne passionis
 huius temporis. ad futuram gloria quere uelabitur in nobis.
 Peccata & eni nostra multa sunt. sed misericordia omni
 potentis di. supereminens magna e. quae abluenda ^{delicta}
 se. laudantiu. semp est parata; Haec ad temp^{us} patimur. quia

morte debitores sumus; Sed illi nos & sp&tat uita sipa
tenter firmus istam penam ubi sine fine in celis habem
gloriam. Tunc ministri ad stipitem ligatum garinū
lapidibus obruit te decreuerunt; Ille uero de peccatis e
dnō dicens; Dñe ihū bone quoniam uenisti uocare ui
fros sed peccatores suscipe spm seruitui; Ut qui digna
tus es ad similitudinē martirum lapidibus istam mihi
uitam mortalem auferre iubeas clementissime ueniam
scelerum meorum tribuisti haec dicens orando ultimum
emisit spm; **B**eatus itaq; laudegario cupien^{te. cū} ger
manis uouitā^{p. sentē} finire. Ut simul mereantur futurā
& beatā participare. Sed ebraimus differre uolens
eius exitum. Ut per poenas ^{diu}longe dilatas ei ppararent
ut & eternam coronam acciperet; Tunc iussit eum nu
disgressibus p quendam pisanam transducere in qua
erant p&re. quasi clauis incidentes acuti; Deinde
euulsam & terre prostrata incidere^{et} linguā labiaq;
pcepit. Ut dum oculi ablati. pedes iam sagati
lingua & labia^{eent} incisā & dum cerneret omnem
felicitem mem brorum & ablatam. corporis q. pari
ter uires undiq; aparuisent negare. Dum n& oculis
cerneret uiam. n& pedib. incederet callem. ^{uel}n& lingue
offitium tandem laudare nequi uerit creatorem;
Ac hoc crederent plāssimē eū des perando auferre

sibi salutem: Quam laudando celeste adipisci meruisset
ingentem; Sed quia absque uocibus cordis & auditor est
dñi. Magis q; optat cor contritum quam elatione sup
bie. Suscepit uocem tacentis magis quam elatione
loquentium: Postolat sibi auxilium non solum uo
ce sed humilitate cordis; Nam cum se cognouisset p
sichum omne amisisse humanum totis uiribus
sibi p̄t adesse diuinum; Nam quantum impi
& as humana reuocare coepit ab alto tantu
pietas diuina sociare fecit cum celo; Tunc quen
dam arces fuit uirum cui nomen uuaningus
& dixit; Accipe inquit leudegarium quem ali
quando uidisti uirum supbum & consti
tue sub custodia; erit
en̄ temp; ^{defectionis ei} ~~se~~ uocationis
ut recipiat quod meretur
a suis inimicis; Tunc acceptu ad suu pduxit cenobi
u quod uocatur fiscanum ubi erat congregatio sci
monialium ac uirginu quib; perat childe mar
ca famula xpi; in quo multis dieb; conuersans habi
tabat: c̄st̄ sub custodia; ^{Sed} Nam & lingua praecisa
solum recepit offitium & magnam doctrinam suam
semen ostendit in populo; Quando uo inter uirginu
accederet ceterua: tam dulcia uerba effundebat
eloquia.

ut mirarentur quicumque audientes. quan-
ta di operaretur clementia; Et conuersi a prauis operibus.
uelociter pererent penitentiae fructus; Nam diebus ac noc-
tibus in die cultu per uigilans adstabat. ut uel paululum
ad ne caesaria corporis. uix aliquando ab ecclesia procede-
ret. uel quippiam somni. ac ciborum refectio-^{ne} percipere
potuisset; Eodem tempore. uir gloriosissimus theode-
ricus rex. Et idem ebroinus. synodum conuocauerunt.
& ad quandam uillam regiam uenientes. multa
episcoporum turba adesse fecerunt; Ibi que inter ceteros
didon. qui leudegarium & pulit de sede sui episcopatus
& ad penam tradidit. ei et uis & condemnatus ab ipsa synodo.
& cal uaria deceptus in capite. expulsus segregatus.
a congregatione; Dein de exilio
condemnatu mortisque
secuta poena capitis decessit
quicquid dolose in seculo uiro exercuit; Aliuero epi. tunc
a rege perebra in uersa synoda. poene simile poena
sortiti pro pro exilio sunt deputati; Uuag meru
& iam quia supradictum famulum di ad splendendam
ebroini uindictam solius penitentiae exiterat. Post
ea ab ipso ebroino. eo quod in eius ultione consen-
serat. episcopatus gradu dolose erat sublimatus. Post
paululum inter uallo. ⁱⁿposito in offensa eius Decedente.

di ut oppinatur nutu multas flagellis obtortum. Nempe
 feratur laqueo fuisse suspensum: de morte turpissima
 ut decebat iusti proditorem condemnatum trans-
 misit ad tartarum; Adhuc enim uir di leudegarius in
 eodem monasterio scimonialium in quo ad custodien-
 dum positus fuerat commorabatur; Tunc & ipsum ad
 eandem synodum arces fierunt non tamen intra con-
 alium ^{ne} confirmatus fuisse. sed ^{videret} seorsum rex ebreoinus
 cum eodem conlationem fecisse dicuntur; In qua
 multa praedixit futura que euenisse manifestissime
 dicuntur. Ubi & ebroinus in eadem praesentia psue-
 rans ait; Multa ^{te} inquit uerbi sublimitas. psua-
 det loquendo martirium suscipere. Ideo te-
 tam temerarium ostendis; Adhuc multum inquit
 differeris. frustra tale desideras habere premium,
 Nam ut me ^{eris} ita eris accepturus martirium;
 Tunc tradidit eum cuidam uiro nomine chrodo-
 berto. & dixit; Accipe eum inquit sub magna custo-
 dia seruandum. quia adhuc ueni & temp; moras ei;
 siceum optabat funditus & sanguere. ut quia
 a seculi gloria iam uidebat ^{alienatum} consummatum. reuoca-
 re. Saltem potuisset amertis scire; Sed unde eum
 putabat abscede inde potius eum faciebat xpo que
 desiderabat adherere; qui quantum ppagabantur

hentes que
 is operibus
 lib; ac no
 uilolum
 a proce
 e p epe
 uil thode
 uocauerunt
 res. multa
 e inter
 e pisco
 ab p p
 e p p
 o
 qua
 e
 uero q
 e simile
 Una g
 d p p
 e p p
 e p p
 e p p
 e p p

eius poenę tanta magis ei augebantur premia; ac
ceptum itaq. illum Cum ad suam domum ^{de} duceret & cer
nens eum & tinere ac infirmitate defessum: Jussit
eidare ad reso cętandum potum; ante quem cum
pincerna adsisteret: Lumen magnum quasi in rota
circulo dę celo descendens sup caput eius reful sit;
Tunc tremen^{tes} oīs qui hoc signum uiderunt
dixerunt ad eum; Quid est hoc inquirunt ^{domine} dñe quod
apparet sup caput tuum. quasi in arca lumen splen
dētissimum & missum de celo quia nū quā a nobis
simile est uisum; Ille autē p̄nus in terra adorauit
dicens; Gratus tibi omnipotens dñs. consolator omnū
refero quis sup seruū tuum ostendere dignatus es tale
miraculum; Tunc uidentes oīs. quasi unę cę su
meritis postis ^{sed} tandem ^{spiritu} quidem resūpti simul glori
ficantes dñm omnipotentem & conuēsi dicebant
ad alterutrum; Uere hic homo dñi seruus est; Et de
p̄cabant eū ad dñm p̄se totis uirib; ^{exorare} tendere; ac de
inceps eius p̄dicationib; p̄ omni parentes. p̄cipue familia
domus ipsius conuersi ^ē ad dñm cultum; Ac p̄ hoc eius famā au
dientes. p̄ circuitum loci concurrerant ad eum. uerbū
salutiferum audire; Ille uero non cessabat sua p̄dica
tione cunctos instruere. Qualiter ad regna celorū uale
rent p̄uenire; Sed non p̄ multum temporis. cum iam

dñs omnipotens. protante patientie dono. decreuerat
 remunerare suad fidele famulã. ebrouinus iam obstina
 tus. crudelitatem suam uolens incum p̄ficere uelocissi
 me. mox post eum emisit equites. nimum p̄ñices.
 quieum morte p̄merent; Qui uenientes. susceperunt
 eum de domo uiri cui fuerat traditus ad custo diendũ
 & ducebant eum p̄ loca incognita. usq. in quendam lo
 cum. in quo ^{con}stitit in quens; nonne cesse habetis
 filii. longius. fatigari; Ad quod uenistis. cito facite ut
 impl&atis uotum maligni; At illi uero qui uenerant
 ad eum perimendum. erant ^{em} quatuor numero. tres
 & his puoliti ad pedes eius de ^{bantur} p̄catis. ut eis indulgen
 tiam dare & benedictionem sup̄ eos dignar&ur
 tradere; Quar tus uero sup̄bus adstabat euaginato
 gladio. paratus ad eum interficiendum; Et post q̄a
 benedictionem sup̄ eos tradidit & suis inter f&torib;
 uerbum dñi adnuntiavit. Tunc uir dñi incumbens
 in orationib; ait; Dñe dñs omnipotens. pater dñi n̄ri
 ih̄u xpi. p̄ quem tuam noticiam accepimus. O uir
 tutum & hominũ creator. a totius generis humani
 redemptor. Te benedico. te glorifico. qui me digna
 tus es ad hunc certaminis diem p̄ducere; Rogo deũ
 cor q. dñe. ut ipse iubeas in me mi ^{se cordia} p̄catis tuis
 largiri. & merita sc̄orũ tuorũ me dignum facias

emia; de
 uenit cer
 m. Iussit
 cum
 in rore
 sit;
 uerunt.
 que
 que
 men splen
 a nubis
 a adorant
 cor uniu
 natus tal
 m. dñi
 mul glori
 cebam
 is est; Et
 p̄p̄re
 dere; dñi
 pue famul
 famulu
 uerbi
 dñi
 uale
 miam

participem & uitam & eternam consequi; Et tribue indulgentiam his qui me tribulant. quo ego peccos in conspectu tuo. credo. Clementissime pater. glorificatus fieri; Cum h& dice-
re & percussor extendens gladium. amputauit caput eius; & ^{fecisse} r& cum corpore eius & ~~fecisse~~ quasi unius ^h oris spatium di-
citur; Quod uidentis gladiator qui eum peremit.
pede percussit. ut uel sicatus in terram decideret; Sed non multum post percussor eius arreptus a demonibus & mente captus. diuinatione percussus in uig. ne sepi& ibique uitam finiuit; Tunc iussu coniugis huius uiri chirodober. ^{nomine.} in qua^{dam} uillam sargingo. Cum magno fluxu plangentium. latenter ^{ab ei fidelibus} a suis deportatus. & huius femine decreto cum uestib; in quib; trucidatus fuerat. in paruo oratorio beatus e sepultus;

Hoc uero. die sexto nonarum octobrium. actum esse creditur; in quo sepulcro annis duob; & dimidio. humatum fuisse se dicitur; His itaq; diebus. sacerdos quidam qui huius oratori fungebatur officio. lumen splendidum absq; ministerio humano. in eodem cognouit noctib; fuisse locatum; Unde rumor magnus. emanauit in arcu loci illius; ^{Et} Quoueniente ad eum beati martiris uenerandum oratoriu multa turba languentium. diuersis infirmitatib; & entos sanauit; Claudis scilicet gressu dedit. cecis lumen tribuit; Obsessos a demonib; mun-

dant; & Multas uir arabi: in huius loci uenerandi habita
 uolumen. emicauit. ^{diuinu} hoc itaq; eiusdem & clesie ^{ut} ad testa
 tur sacer das; Nam & huius sacer dotis. minister
 Clericus. ipsius & clesie ^{custos} ceruus. quada[m] nocte latrocinu[m]
 passus. ita ut ab latronib; om[n]is substantia sua. fuisse
 ablata; inter quam. caligola inquit beati marti
 ris. quam p[ro] reuerentia sibi reseruata[m] erat habuerat
 abscondita. Quam latro nesciens. secum portauit.
 Quimature ab strato suo consurgens. ad domiciliu[m] suu[m]
 p[ro]gens. inuenit omnia sua furata; festinus p[ro]git ad huius
 uiri sepulcrum. Deprecans ut redderet quod furto p[ro]
 diderat; Nam tota illadie & sequenti nocte. in oratio
 ne ad eius tumulu[m] ieiunans. & sp[er]almodie insistent
 adstetit; Cum uero ex p[ro]lata oratione. ad suam cellula[m]
 remeasset. omnia que p[ro] diderat nihil & eis deminuto. cu[m]
 caligola beati martiris salua inuenit; Dominus uero
 latronis qui iurauerat. nequa quia hoc malo[m] egisset.
 Reuersus domum. protinus finiuit uitam; Seruus ^{quoq;} uer
 o scelus quod fecerat. male consummauit; Tunc ma
 gis ^{ac magis} fama beati martiris longe late q[ue] prupit; que pulo
 lum post ea qua[m] gestasunt. ebruin[us] non latuit; Quibus
 auditu[m] nuntium misit occulte. qui hoc inquirere & stu
 diose. & sibi uisa adnuntiare; Qui nuntius uissis illius
 obtemperans ad eius accessit tumulum. & interrogans.

custo de. dicit ubi mar-tiris corpus requiescit; Sed
accedens orationi dedignatus incumbere; Quinponus des-
pitens humu-^e pede percussit. & stulti loqui odicens eo
quod nesciret uirtutes di; & erit mortuus inquit uirtutes
nequaquam facit: Qui miser reuersus priusquam nun-
tiaret ei. aquo missus fuerat. in semet ipso cognouit
quantas scilicet mar-tyr uirtutibus polleret; Dum uero
iter caperet. ilico uitam perdidit. Et ei aquo missus fue-
rat. minime renuntiavit; Hic itaque cognitis ebrinus.
tactus corde retinebat. & tenens in trase uere gaudia
praeter conjugum^{na} minimis manifestare audebat; Hic for-
te crescente gloria mar-tiris. sua uirtutale lumen &
tinguere cupiebat. ^h tanto magis ubique rumor uirtutum
supradicti beatam mar-garis dilata^{ta} radiabat;

Transacto uero spatio poene annorum trium. scilicet per
hoc legendum ebrainum. qui haec lucernam ausus
fuerat & tinguere. Sermo diuinus in eum adimplet;
Nam qui gladius multos interimit. percussus gla-
dio & ipse perit; Infelix ac miser. qui tantis honoribus
sublimatus. in tribus mundi partibus dilata^{ta} fama indu-
feris suis pollebat inter homines. quos noluit in suis in-
imicis dimandato implendo. indulgentiam tribuere.
Eos uero ulciscendo. multos in regna caelorum fecit
Introire; Quam obrem ^{cred} uerendum ualde est. ut quantum
est diminuta in populis. Sed his spatium dierum. quantum ille
bonum miser latere cupiebat.

tos sacerdotes ac proceres. ultionis sue crudelitate inter
 finit: Sed potius & eterna poena preparasset; Et tam &
 celsam quam nullus francorum habere meruit gloriam
 perdidisset. & beatam vitam quam patientiam adi
 pisci quiverat. amisisset; Sed postquam infelix ebro
 inus. utque finem dedit: Quod inuidia ductus dedi ser
 uo absconderat. magnis laudibus longe lateque percrebuit
 et; Tunc placuit cum laude in palatium. quod multis
 diebus ab emulo latuit. absconditum erat enim ibi multitudine
 maiorum. maxime episcoporum scilicet ac clericorum; quidam
 conlationem de sancto martyre inter se habebant. & admi
 rantur quod deo audiebant. ^{uenerabilis &} Tunc uir utque sancti
 tatis ansio a Ludis episcopo urbis praetoricensis antecesserit uer
 bum intulit. dicens; Utinam daretur mihi optio.
 quia notum est. ^{ipsi} meum esse parentem. & ex parte huius mihi
 commissam. ^{ut} ad honorem mihi percederet gratiam. ^{quatenus} Uel eius cor
 pus ad hunc. habere meruissem mecum; ^{quia} Ibi enim erat herma
 na charius pontifex. qui ei successerat in episcopatum
 IN AGUSTO ^{du} dunensis urbe. & ipse ait; Iuste mihi datur
 huius uiri corpus. quoniam iustum est ibi eum requiescere.
 ubi fuit episcopus; Tunc ^{quoque} cunctianus praesul arela
 tensis. in cuius fuerat diocesi interfectus. dicitur
 respondisse; Nequaquam ita fiet. ut sancti pontificis locuti
 estis; Sed mihi debetur huius beati corpus. habere quoniam

huic loco datus est. in quo dignatur requiescere; Adstan-
te uero cunctorum turba praesolū decernentes ut ie-
iunia & orationis in hoc conflictu fierent. Ut hoc dig-
naretur dñs ostendere. in cuius diocesi iure deberet requi-
escere; haec audientes adque uerunt decreta. & fac-
ta oratione cum ieiunio. in tribus paruis epistolis defi-
nitiones scriptas. sup altare posuit. ut trans acta
oratione. per eos dñs declararet. in cuius sorte hoc sc̄m bea-
tae mar tyris corpusculum pueniret; In crastina uero die.
oratione complēta. ac missarum sollempnia consummata.
Unus ex nouis uisus a pontificib; manū incognitā subter-
palam posuit; & cognitio ueritatis in manus uā puenit;
uidentes cuncti qui huic sp̄culo aderant. cognoscen-
tes ac clamauerunt. Anso aldi pontifex esse iusticiā;
& Quo huius rei epistola a paruis & declarabatur quod
ueraciter teneretur; Jam tunc sine ambiguitate
confirmato consilio. cuidam uero dī abbati. sua nomi-
ne audulfo. ab eodem beato martyre olim nutrita.
isdem pontifex ansoaldus. iussit ut in festinus
pp̄ hoc sc̄m corp; pgeret. & cum reuerentia debita. ip-
sum. usq; solū p̄cta uense deferet; Ut ib; prius in-
ciperat cultum dī & exercere. ibi eius lucerna omnitempo-
re suo lumine emicaret; Tunc uir discipuli pontifi-
cis iussis obtemperans. gaudens cum festinatione

per rē it. ac puenit ad locum ubi scī requie uerat corpū
 solum; Quod audientes: ^{multi} qui habitabant ⁱⁿ circuitu
 loci monachorum. ^{videlicet} cetero rum q. uirorū ac mulierū
 deuotione magna compuncti festinantes concurrerunt
 ad locum; ibiq; cum sanarentur multi a languorib;
 diuersis. & uocabant. ac lēi cum magnis laudib;
 & turba multorū canentium simul & flentū ipsi
 us scī martiris sicut iussum erat a glorioso. domino
 rege. pmouerunt hoc scī corp; ; Ergo dum iter p
 gerent. diuulgātē fama p itineris loca. ceperunt
 undiq; sponte. dētra leua q. concurrerunt ^{re} &
 monasteriis uiculis. ac uillis. turba monachorū
 clericorum. de populi ^{or} cum crucib;. cum incensis
 cereis. magnisq; sudoratum odorib; obuiam pce
 dentes; Tanta & enī erat multitudo. ut uix quis
 quā accedere possit ad ferēdū; ^{uel} Ut acceptis cornib;
 deferre possint scapulis; Nam quis quā quacūq;
 tenerētur infirmitate. & iā si ferēdū accidens. tan
 gere potuisset manu. statim ad pristinā reuēteba
 tur sanitatē; Nulli & enī negabatur sanitas.
 si cum fide tangeret huius ferēri ^t optor u sim
 britē; haec agendo. puenitum est ⁱⁿ carnōtenā
 parrochiam in quādā uillā. cuius est uocabulū
 gaudiaco. ubi erat puella quaedā nomine

randinga que ab antiocho septem in parentem
domo iacebat. ^{Quae} ceca milita-^{rum} & paralytica; Cum
ablata a parentibus; ad ^{sancti} ferderum beati mar-
tyris fuisset. Eadem nocte sopore ^{de} tentata uisu
sibi. uidisse dicitur. Quos uiros splendidos. cum reli-
quos sibi adsistentes. ante eam steterunt; Sed cum
euigilasset. & secum uisionem miraretur. & oculi eius
reciperant uisum. & pedes gressum. & lingua locum
onis officium. Ita ut exclamaret dicens; gratias tibi
ago omnipotens deus qui per sem martyrem leudega-
rium. ad integram sanitatem restituta sum; ad
hanc laudem erecta omnibus membris sana. cum pa-
rentibus; perit ad propria. longo tempore postmodum
uictura; Deinde cum inter riuum rionem
peruenissent. in uico uocabulo solomnaco. cuiuspe-
derat quedam mulier ad demonio uexata. quod
audientes parentes eius. trahebant eam per bra-
chia; ^{Quae} cepit uocibus ^{magnis} clamare. quia nolebat ad sancti uiri
ferderum accedere; sed inuita tandem pertracta. ad eum
peruenit ferderum; Quae cum ^{traxisset} paululum
huius ferderi uestimentum. mundata peruenit
ad demonio; Et reuersa ad sensum proprium. magis
circa ferderum uolebat adsistere. quia ab aduersa-
rio se iterum inuebat arripit. & quo iam libera

facta secernebat sanā; hūitaq; gestis puentum est
 ad toronōs urbē; hoc audiens eius ciuitatis ponti
 fex quātunc^p erat. uirdi^{cuot} beatus. pcessit obuiam cum
 choris psallentium. cum lampadib; uel omni ho
 nore hab^{co} acceptom cum suis fer^{cu} & rā pmediū
 transire ciuitatis. Quādam mulier accusata p mōe
 te uir sui^{cuin} collo a membris tener^{ur} catena^{cu} cum
 trāer^{ur} acustodib; exclamauit dicens; subueni
 mihi beate leudegari. quia innocens pereo. falsis
 accusatorib; alligata; Cum hoc dixit s^{cu} ilico con
 fracta catena & collo cecidit. & manib; eandem
 sup fer^{erū} p idet. & apparuit idonea. quā fuerat
 absq; more poena punita; Cum uero idem ponti
 fex. cum magnis laudib; p suam par rōchiā. hoc scām
 corpus deduxiss^{et} & intro iss^{et} intra p^{er}ta uen
 se solum. ad quon erat destinatum. requieuit
 pauldum in quādam uicōlo hic urande uocabu
 la; ubi obuiam occurrens quidam claudus.
 cum seⁱⁿ orationib; ad scā corp; in terrā p ieciss^{et} sta
 tim sanus factus. & sup pedes suos er^{et} uis. ad ppria
 est incolomis reuersus; hoc audiens quedam muli
 er. ac uis manib; ablata fuerat species ppria fac
 tis^{en} sum eius digiti curui. ita utⁱⁿ medio fixi
 palme intantum ut ungues. in carne essent absconse.

& propria amiserat ^{issa} uirtutem; Ipsa tamen cum ad propin-
quasse & adferendum. inuocatum nomē dñi & scī mar-
tyris. dirēta ad pristinam sanitatem manu grati-
as agendō reuersa est ad propriam domum; Sed hoc
non est silendum miraculum. quod uirdi ansoal-
dus pontifex. audiens scē ad propin quasse iam corp;
uelocem ministrum dirēxit. qui ⁱⁿ & trānis uilla
sua. darē habundantiam uini. Unde pauperes
& uulgus reliquū qui comitabantur cum scō cor-
pore. habere potuissent ad refocilandum serēfex-
tionem; Sed cum hoc fuisset actū. non p̄ multum
spatiū nuntiātū ē. quod omnia uasa que intra
apotecā unde ipsum uinū & ierat. poenē uacua
remanerant. tam plena esse uidebantur. ut & uā
supfluentia uina. in pauimenta deciderent. Ipsa
tamen uascula plena remansissent; Post hoc uero
cum ad uentenda fluuiū. in uico san nune uocabu-
lūm puenissent. Erat uentus contrarius. sup immit-
tens ipsum flumen. tum adum undis pariter mēuen-
tes nauis. ceperunt prohibere introire nauis. ne nau-
gantes perēclitantes ^{rent} in flumine; tum uirdi abba
iam dictus. cuius cura erat deferre scē corp; confidens
demeritis scī martyris. compulit eos dicens. mitte in
nauis & transite ¹ securi. Quia d̄s omnipotens potest

phuius sc̄i mercurij has undas ē pescere; Cum autē posi-
 tum fuisset in nauem. & nauigare coepissent. nauis
 statim quieuerunt uenti. & prospere ipsum flumen tran-
 sierunt; Sed cum ibi nocte in ecclesia requieuisissent.
 quedam peregrina mulier cum infanti loco. & co. par-
 uulo aduenisset. tota illa nocte in oratione puigilans.
 De luculo uero infans. lumen quodam miserat recepit;
 Deinde directo itinere pergentes. puentum est. ad quan-
 dam uillā gallinacō; ad quem uirdi ansoaldus anteq-
 uam obuiam accessit cum suis. scilicet cum multitudi-
 ne clericorum. uulgi populorum. & pauperum. cū
 turibulis; ac incensa flagrantia cum crucib; & cereis
 accensis agminib; q̄ multis canentib; hoc sc̄m corp; sus-
 cipiens. pergere cepit ad urbem; Tunc ibidem quedam
 aderat femina. multis iam annis intantum curua.
 ut etia caput infixum. pene ^{terre;} ^{Quis} heseret. Cum paulō lum-
 oculos erexisset. orans ad sc̄i mart̄yni ferendō. reuersum ē
 ad pristinam rigore eius corpus cōlum; Mirans haec
 pontifex. & cōm̄ cum ipso adstantes uirtutem di. Ac be-
 tissimi mart̄yni. Tamen cum canticis & magnis
 laudib; puentum est urbi. & in suburbano barrochie
 in quo beata radegundis requiescit. Introiit cū sc̄o
 corpore mart̄yni; ibiq; aderat quidam paralticus.
 & in eius protinus aduentu sanus factus. & quod

dam itineris spatium secutus fer & rum. remansit sanus;
Et cum ad basilicam sc̄i helarii delatum fuisset beati
corp^{is} ^{sc̄i} Aluis paralyticus iacens in uia & eius
tangens fer & rum. sanus p̄tinus factus est; paulo
post quaedam puella ceca sc̄m d̄i inuocans. lu
men amissum recepit; Quae secuta usq; ad aui
tumulum pueniens. hucusque deuota deseruit;
Igitur cum ipsum sc̄m corpus amotum fuisset ab
urbe. ab ipsius ciuitatis p̄sule. Cum suis sacerdotib;
& ministris. propriis hūmeris fuisset & quibusdā
spatulis locide portatum. & usq; gemino iā loquo
dam uico. Cū magno triumpho fueret delatum.
Ubi turba magna monachorum & sc̄i maxenti
coenabium. In quo prius abba fuerat constitu
tus. Cauden^{tes} obuiam p̄cesserunt; Suumq;
pastorem cum pauore magno suscepturi. De
uotione magna cum psalmo d̄ia in eadem
& clesia p̄noctarunt; Diluculo uero quedā
accidens mulier. detulit s̄m̄ uinum brachis
infantulum. poene annorum trium; quae prius
quam ad sc̄m corpus p̄cciderit. Inuocans d̄m
xp̄m. accessit. eumq; de portando accidens. posuit
sub fer & ro. Et cum flēu inuocauit sc̄m uirum
dicens; Dñe. redde mihi filium meū; & cum fere

porarum trium spatium habet deprecando da
 mar & quasi de graui somno euigilans infans.
 uoce quaualebat infantia. matrem requirens.
 At mater ubi est ipsa gaudens. recepit filium re
 diuuum. quem amiserat defunctum; hoc ma
 gnum & admirabile fuit miraculum. ex quo mag
 na fides processit in populo. *¶* De tam pfecto
 uiro. cuius gloria manet in celo; Inde uero
 sublata *¶* corpore beatissimi martyris. &
 quem admodum dicebat talem uirum deserto.
¶ ire coeperunt ad monasterium
 beati maxenti. in quo prius pater fuerat effe
 tus monachorum; quia inibi coeperat prius men
 tis hominum puerorum. inuicem ad cultum diuinum.
 iusto iudicio dei ac prudentia censetur. ut uirtutibus
 fulgenda summis. exemplis plurimis adnec teret
 dei operibus; cum autem deferretur. occurrunt ei in uia
 duo pauperes. scilicet uir cum uxore. uir enim uno oculo
 ablato. cum iunxerat duobus; & uterque accedentes
 ad feretrum. mulier & fide. lumen recepit oculo
 rum. Uireus dubitans. recessit cum uno caecus;
 prius & enim ante quam accederent. uir trahebat
 funiculo caecum; Recedentes ^{uero} quidem. uxor ac
 cepto lumine. uicem reddens uiro trahebat post

te sanu
 beati
 us
 paulo
 lu
 uous
 er uer
 ss & d
 cerdono
 ubus di
 ualor
 datum
 axami
 onst
 nox
 De
 dem
 uedi
 chur
 ppp
 is d
 is. po
 in uir
 cum p

modum cecum; Sed ^{quā} prius monachi de ipso ce-
nabio in eius properassent occursum. quaedam pu-
ella quae iacebat in atrio beati maxenti paralitica.

taut in

~~ita ut in~~ omnibus membrorum amissis & naturae
officium; quae cum nomen audisset beati leude-
garii manus una restituta est sanitati; Cum ue-
ro die tertia beati martiris corpus in ipsum
^{platum} ~~uentum~~ fuisset atrium. omnia membra eius dis-

soluta. omni quae infirmitate amissa in presen-
tis reuersa officii. tota in colomis est redac-
ta; hoc uidentes quibusdam aderat miraculo.

tanta undiq; ac gressa populimultitudo. ut uix
ecclesiae seu atria capere potuissent. Omnium
aduenientem ^{ium} populorum caterua; inter ea mu-

lier alia ex longinquo ueniens. perditum lumen
oculorum. cum ad sancti martiris accessisset ^{sa} tumulu.

Recepit lumen quod amiserat; quaedam ad al-
terum simul & puella demonis uexata. Contra-
me facti accessissent ad loculu cum uomitu san-

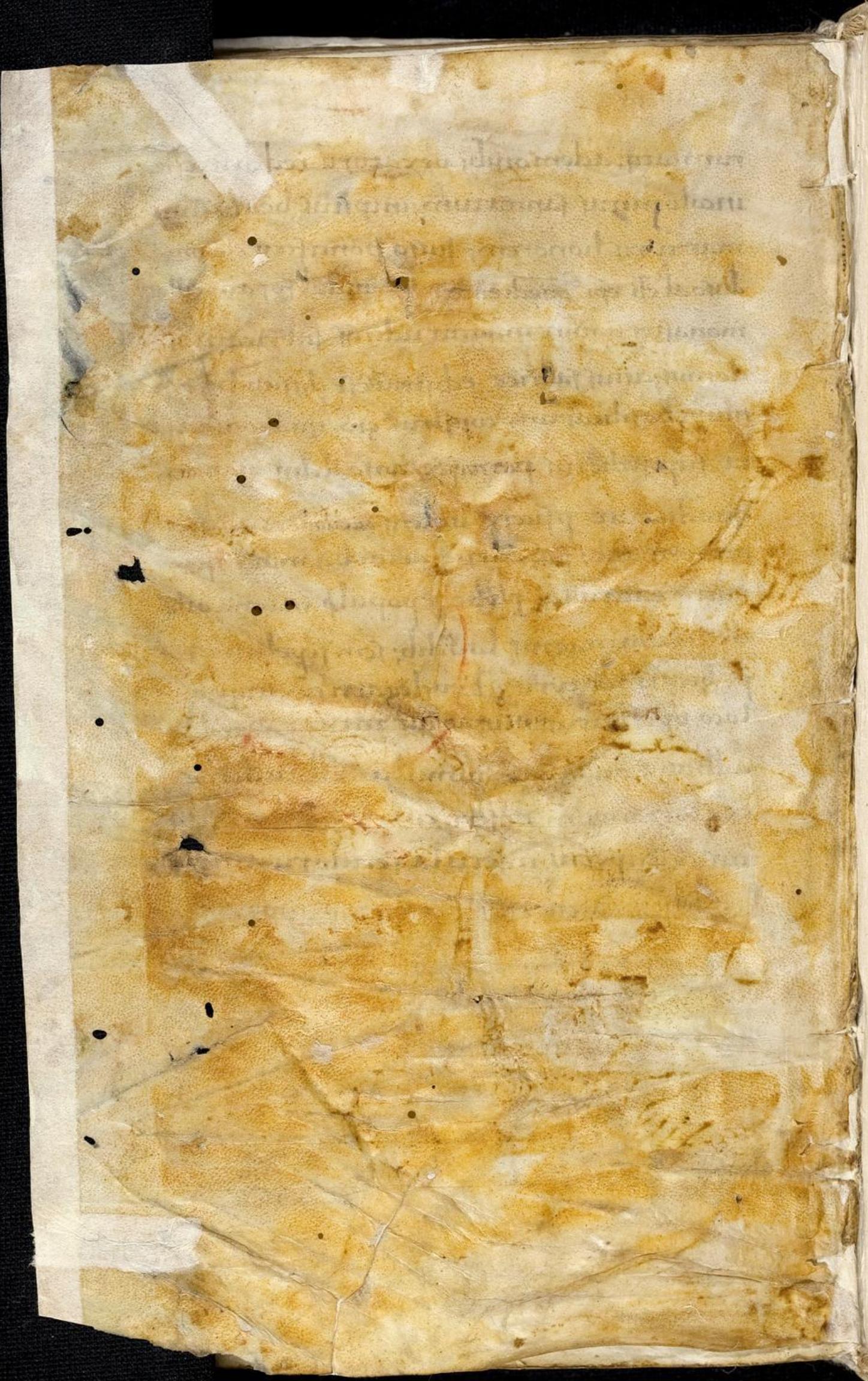
guis euulsis demonibus; ad suam puenerunt sa-
nitatem; Multae & innumerabiles uirtutes.

illis diebus; per eundem di martirem operates;

Nam quaecumque uenissent multorum languentium
caecorum. surdorum. mutorum. ardentorum. c. laudo

152
rum. atq; ademonib; uexatorū. reddita est
incolomitas sanitatum. in ipsius beatissimi
martyris honorem; Iussu ^{uo} pontificis domi-
ansoaldi epi. & obediēte ^{audulfo} patre illius
monasterii. mire magnitudinis fabricata est
domus; cuius fabricę edificium est dissimile om-
nium basilicarum constructio; ^{nib;} quę consumma-
ta. supradictus pontifex ansoaldus. uotum
quod uouit p̄ficere uolens. ad eum locū accessit
cum omnib; sue & lesie. ac turba magnifica
rum. cateruaq; plebei populū magna ual-
de. & cum magnis laudib; sc̄m sepeliuit cor-
p; beati martyris Leudegarii epi; in quo
loco operantur miracula uirtutū cotidie.
adhuc mirabile timulū. ad laudem
& gloriam dñi nostri; cui est honor & uir-
tus & imperiū in secula seculorū amen
EXPLICIT ^{sa} PASSIO. LEUDEGARII ET VICIOTTI.

restantiert Man. M. V. M.

